

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Az analfabéták választójoga.

Irta: Dr. Kmety Károly.

A választási törvényjavaslat benyújtása óta, aki a higgadt megfigyelés pontjairól szemléli a magyar nemzeti élet tüneteit s azon érzelmi hullámokat, amelyek ennek a javaslatnak nyomán keletkeztek, az kétségtelenül konstatálja, hogy korántsem váltak be azok a baljóslatok, melyeket óhajtván vártak a szélső radikalizmus apostolai. Ellenkezőleg, szinte meglepő nyugalommal és megnyugvással fogadja a magyar közvélemény minden súlylyal bíró tényezője azt a mérsékeltiséget és óvatosságot, amely Andrassy művének jellege. Ez a megnyugvás ismét azt a politikai érettséget tanúsítja, amely elállamalkotó fajunk a nemzet létkérdéseinél minden forduló ponton bölcsen tudta megoldani a legnevezetesebb reformokat és azt a csodás érzékét a magyar géniuszának, amely válaton mindig a helyes utra térítette őseinket is.

A választójogi törvényjavaslat előzetes tárgyalására kiküldött 31-es bizottság már a legközelebbi napokban megkezdte tanácskozásait. E bizottságtól várják a törvényjavaslatnak alapos megvitatását és némely részletének megfelelő módosítását. Részletekben — mondjuk — mert hiszen alig lehet kétséges, hogy a bizottság a törvényjavaslatot egészében, általánosságban elfogadja és fel kell tételezni azt is, hogy egyrészt a politikai

adott helyzet, másrészt a súlyos természetű következmények higgadt megfontolása mellett, a javaslatnak tengelyét képező elvi álláspontokat sem fogja ez a bizottság elejteni. Különösen áll ez a pluralitásra és a szavazás nyilvánosságára nézve. Mindkét részletre vonatkozólag kifejtettem már e lap hasábjain, hogy miért fogadom el a javaslat eme pontjait, de ezekhez tudvalevőleg a minisztérium szolidárisan is ragaszkodik.

Nagy felelősséggel járó kockázat volna lefelé és felfelé a törvényjavaslattal együtt a kormánynak is megbuktatása, mely egyéb beláthatatlan válságos következmények mellett, egyenest lehetlenné tenné azt is, hogy ezen az országgyűlésen a választójogi reform megalkotassék, minek folyományaképp a következő országgyűlést is a mostani lehetetlen választójog alapján kellene megválasztani.

Akik csak nagyjában ismerik a helyzetet, főleg a király és országgyűlés, illetőleg kormány közötti kompromisszumot, azok tudják, hogy az ugynevezett nemzeti követelmények megoldása is „ipso facto” elhalasztást szenvedne a választói reform meghiusulása esetén és az az ideiglenes állapot, mely annyi hátránynak kuforrása hazánk jelenlegi életében, talán az évek ujabb sorára állandósulna.

A 31-es bizottság vállait tehát már csak ennél fogva is nehéz felelősség

nyomja és nagy oka van e bizottságnak a komoly és tárgyilagos minden oldalú politikai mérlegeire, nagy oka van arra, hogy a helyzetnek igazi magaslátára emelkedjék, szenvedélyektől, ötletektől, előítéletektől mentes higgadsággal teljesítse feladatát.

Természetesen, ez nem jelenti azt, hogy a bizottság a javítás munkájában félénk legyen, bármennyire kétségtelen, hogy a javaslat nagy gonddal, alaposzaggal és óvatos előrelátással van megalkotva. De az eddigi tapasztalás szerint a javítás művét, ha a bizottság el nem végzi egy törvényjavaslaton, a plénumban ezt elvégezni igen nehéz.

Különös figyelmet érdemel a bizottság részéről a közvetett választójognak, vagyis az analfabéták választójogának kérdése.

A javaslatnak erre vonatkozó állásfoglalása sokfelől nézetkülönbségekkel és aggodalommal találkozott. Ezen eltérő felfogások érvényrejutása, amint az indokolásból, de meg Andrassynek a javaslat benyújtása óta tett nyilatkozataiból is kitűnik, a javaslat sorsát döntőleg nem befolyásolja, a miniszter ugyanis a javaslatnak e részben való álláspontjához szigorúan nem ragaszkodik. Az érvek szabad harcra dönthet ebben a kérdésben. Eppen ezért rá kell mutatnunk arra, hogy a javaslat álláspontja igen erős érvekkel van megtámogatva.

Andrassy javaslata a férfi-nem álta-

Aki szerencsés a játékban...

Irta: Hevesi József.

(Utánnymás illus.)

A nizzai Cercle du Casino pompás termében, ahol annyi a sok szép asszony meg leány, mint mezőn a virág, különösen nagy és élénk feltűnést keltett egy pálmánövésű, szép fekete-hajú fiatal leány. Nemcsak a szépségével öltött a cercle látogatóinak szemébe, hanem öltözetének rendkívül egyszerű szerénységével, tekintetének szendességével, minden feltűnést kereső, kedves, barátságos mosolyával.

Ezekben a termekben, hol Páris legelső demimonde-ja kelnek egymással versenyre a toilette feltűnő gazdagságával, vagy legalább is hiányosságával; hol a leggazdagabb főurak kedvesei küzdenek az Eris almájáért; hol Otero szikrázó drágaköveivel szokta megvakítani az asszonynépet; hol a fehér vállak és havas keblek a gyönyör sejtelmes mámorával villanyozzák meg a levegőt; ahol minden nő szemben kihívás és biztatás szikrázik: éppen diszkrét egyszerűségével, szerény, tartózkodó viselkedésével, izléses toilette-jének szigorú klasszicitásával vonta magára a figyelmet ez a fiatal leány.

Mint ahogy az ibolya éppen a szerénységével tud még a büszke kaméliák, a színes lianok között is csodálókra szert tenni.

Még hajviselete is elültött a divat örjögő formáitól. Mint egy mythológiai nympa, virágos koszoruzta körül görcsösen formált kontyát.

Lilaszínü orgonavirágokkal.

A játékasztalok körül bolyongott egyedül. Ringó lépésekkel, édes, bájos mosolygással. Mintha nem izgatná semmi ebben a bódító légkörben és mintha meglepedését a saját értékének öntudatából meritené.

A nők megmosolyogták, a férfiak szívesen legeltették szemüket a szerény föllépésű, szép leánykán, aki mindenkihez barátságos volt és minden hízegő megjegyzést hálás, lelketcsiklandó tekintettel honorált.

A játék, úgy látszik, szintén nem nagyon bilineselte le az érdeklődését és az aranyak csengésének, a nagy papírpénzek csiklandozó ropogásának nem igen volt reá hatása.

Maga volt a meglepedettség, az igénytelenség, a keresetlen bái.

Még a többi nők tolette-jei sem látszottak őt érdekelni. A saját egyszerűsége, ruházatának keresetlensége teljesen kielégítette. Különösen, mikor látta, hogy a szemképrázató fényűzés közepette a maga egyszerűségével, raffinement-jával mély benyomást tudott kelteni.

Különösen két fiatal ember volt mindig a nyomában.

Két csinos ficzkó, akik, úgy látszik, jó barátok voltak.

Nem tágitottak mellőle.

Amelyik asztalhoz lépett, nyomban ott látta őket, akár szemben, akár közvetlen közelségében.

Nem lett volna nő, nem lett volna francia nő, nem lett volna cerclebe járó nő, ha rögtön tisztában nem lett volna vele, hogy ez a két lovag készséggel lábai elé rakná a szívét vankos gyanánt.

Mindkettőnek ugyanazzal a bábajos, szende mosolygással ismerte el a hódolatot, amely mo-

soly csak a milói Venus tekintetéből sugárzik és amelyet a régi görögök hügron-nak neveztek.

És a két lovag — kedves, fiatal legények voltak, akiket az élvezetek világa még nem tett sybaritákká — végre is nekibátorodott és megszólította az ibolya-kisasszonyt.

Mert így neveztek el maguk között ezt a szende kis örömvirágot.

Kedvesen és barátságosan fogadta a két ifju udvarias közeledését és készséggel elfogadta meghívásukat, hogy a szomszéd szoba egy kis asztalánál velük helyet foglaljon.

A beszéde is nagyon édesen hangzott. Mint a madár csicsérgése. És olyan bábajosan tudott kacagni, mintha ezüst csemetyű csilingelt volna a torkában.

A két fiatal ember egészen meg volt bűvölve ennyi női kedvességétől.

Pezsgőt ittak. Cremant rosét. Édes volt és mámorra gyújtó, mint ez a karsu, szende leányka.

— Lyáne a nevem! — mondá a két fiúnak. És titeket hogy hívnak?

— Én Alfréd vagyok! — szölt az egyik.

— Én meg Anatole! — mutatkozott be a másik.

A második vagy harmadik palaczknál a világot is olyan rózsaszínűnek és olyan mámorító-nak kezdték találni, mint amilyen a poharakban gyöngyöző ital és amilyen rózsaszínűnek Lyane ingerlő karjai voltak.

És a gyönyörű leánynak bódító tekintete, igéző bájosága, keblének rehangó hullámszája a két fiu lelkében a gyönyörnek kék lángjait lobbantották föl.

Édes érzések bimbói fakadoztak a szívükben és epedő, perzselő, égető pillantással néz-

lános választójogának elvi alapján áll és éppen az analfabéták választójoga által, az általánosságot sokkal teljesebben és következetesebben viszi keresztül, mint a hirhedt Kristóffy-féle javaslat, amely az írás és olvasás föltételét az egész vonalon megkivánta s az analfabétákat kizárta.

Az írás és olvasás mint szellemi cenzus, korántsem ideális tökéletességű. Aki az életet ismeri, jól fogja tudni, hogy az írás és olvasás önmagában véve pusztán technikai ügyesség és még nem műveltség, nem szellemi fok, csupán eszköz arra, hogy műveltségi fok általa könnyen elérjék; jól fogja tudni azt is, hogy a „műveltségi fok“-ra emelkedésnek íráseszközei is vannak, hogy számos közmívelődési intézmény az oktatást már olvasás közvetítése nélkül teljesíti. Ilyképmódja van a tömegeknek arra, hogy írás- és olvasás nélkül is politikai képességre tegyenek szert.

Úgyes áthidalás azért az elvtől a gyakorlati élethez az analfabéták közvetett szavazati joga. Kétségtelen, hogy lehetséges volna bizonyos módok szerint az analfabéták közül annyinak, amennyi a javaslat szerint „választott választó“ lenne, közvetlen egyes szavazati jogot biztosítani, csak hogy akkor a vagyoni cenzus alapul vételéhez kellene fordulnunk. Fel kellene tartani ezen egy részletre a vagyoni cenzust, mint pótlékát az írás-olvasás tudásának. Ez legalább is erős szépséghibája lenne a reformnak, mely a vagyoni cenzus eltörlésének jegyében készült.

A következetesség szempontja is mellette szól a töredék választójognak, vagyis a közvetett választójog elfogadásának, ha már a pluralitás elve érvényesül. A többes szavazási jog rendszere a politikai képesség aránylagos honorálásának postulatumán épül, s aránylagosság lehető tökéletes keresztülvitele hozza magával azt, hogy a leg-

csekélyebb politikai képesség csak csekély értékű szavazati joggal ruháztassék fel. Ha vannak az írni-olvasni tudó néprétegnél politikailag érellebb elemek, ezek választójoga csak a töredék, illetőleg közvetett szavazati jog lehet.

Igen sokan vannak, kik aggodalmakat táplálnak a közvetett választójog ellen, nem elvi és érdemleges okból, hanem azért, mert annak valószínűsége, legalább azon módok mellett, mint a javaslat célozza, rendkívüli technikai nehézségekkel jár. Itt lehetséges azonban egyszerűsítés és módosítás. Részünkről is szándékunk például a 31-es bizottságban az analfabéták évenkénti választása ellen módosítást proponálni.

Egyébként igen jól emeli ki a javaslat indokolása, hogy az analfabéták választójoga mindinkább veszíteni fog jelentőségéből, mert a népoktatásügyi igazgatás tökélyesedése mellett el fog jönni nemsokára az idő, mikor elenyésző csekély százalékot fognak tenni a 24 éven felüli férfilakosságban az analfabéták. Eszerint az egész közvetett választási jog átmeneti jellegű. Oly szempont, mely még azokra nézve is megkönnyíti e javaslat állásponjtjával való megbarátkozást, akik ellenszenvesnek és méltatlannak találják a közvetett választójogot.

Budapest, november 28.

A képviselőház hétfőn délelőtt tíz órakor ülést tart, melyen folytatja az 1909. évi költségvetés tárgyalását.

Gróf Hadik Bülow herczegnél. Berlinből táviratozzák, hogy a „Nordd. Allg. Ztg.“ jelentése szerint Bülow herczeg birodalmi kancellár tegnap gróf Hadik belügyi államtitkárt fogadta.

A horvát bán a király előtt. Bécsből jelentik, hogy báró Rauch Pál horvát bán ma délután egy óra 30 perczkor külön kihallgatáson jelent meg a Hofburgban a király előtt. A bán ez alkalommal jelentést tett a felségnek a horvátországi politikai helyzetről.

Egyik sem tudott szólani.

Végre Lyane törte meg a csendet.

— Látom fiuk, hogy nagy zavarban vagytok. És talán én még meghasonlást is idézek elő két jó barát között. Pedig ezt igazán nem szeretném! Hát tudjátok mit, nekem egy jó gondolatom támadt.

Mind a két fiu könnyebbülten lélekzett föl. Érezte mindegyik, hogy az lesz a legokosabb, ha Lyane maga dönti el a nehéz tépelődést.

Csak hogy Lyane is furiangos leány volt ám. Tudta, hogy ebben a helyzetben minden döntése okvetetlenül valami keserűséget okozna vagy az egyiknél vagy a másiknál.

— Gondoltam valamit, gyerekek. Most odamegyünk a játékasztalhoz. Ti mindketten látszani fogtok. És — — —

Alfréd közbevágtott:

— És?

— És aki nyerni fog, az — — —

Anatole nem engedte válaszolni:

— Ne mondj tovább. A többit csak bizd reánk. Neked magadnak sem szabad tudnod, hogy melyikünk lesz a te kegyeidnek a győztese. A nyertes-e, vagy a vesztes?

— Oh, hocsánat — tiltakozott Lyane — a döntést azt hiszem — — —

— A döntést — mondá Alfréd — a kártyára bizzuk.

És mialatt odamentek a játékasztalhoz, megsúgták egymásnak a fiuk, hogy Lyane azé legyen, aki veszít. Az, aki nyer, úgy is kárpótolva lesz némiképpen.

Természetes, hogy megegyeztek abban is, hogy az ellenkező chance-okat fogják játszani.

Lyane elkísérte őket a játékasztalhoz és nézte a jeut.

A horvátok, a nemzetiségiek és a császárijubiléum. A horvát képviselők a jubileumi indítvány tegnapi tárgyalásánál tüntetőleg kivonultak az ülésből. A horvát képviselők ezt az eljárásukat azzal indokolják, hogy ők az ő részükre a király üdvözlésére a horvát országgyűlést tartják illetékesnek, minthogy pedig a horvát országgyűlés nincs együtt, a horvát nép meg van fosztva attól, hogy királynak szerencsekívánatait kifejezze. Mindazonáltal lehetséges, hogy a horvát képviselők valamelyes formában mégis ki fogják fejezni hódolatukat a király iránt, miért is hétfőn konferenciát tartanak, hogy ebben a kérdésben döntsenek. A nemzetiségi képviselők tudvalevőleg szintén tüntetőleg vonultak ki az ülésből, amikor a miniszterelnök a király üdvözlésére vonatkozó indítványt előterjesztette. A nemzetiségi képviselők ezen feltűnést keltő eljárásának indokaira vonatkozólag a következőleg nyilatkoztak:

— Szó sem lehet arról, hogy a románok és egyáltalában a nemzetiségek hagyományos dinasztikus érzelmeiben valami változás történt volna, viszont azonban nem lehet tagadni, hogy a legutóbbi politikai események, melyek az általános választójogi kormánytervezet előleges szankciójában csúszkodtak ki, oly lelkiállapotot teremtettek Magyarországon nem magyarajku népeinknél, hogy az semmi-kép sem alkalmas ünneplési hangulat felkeltésére, vagy visszhangoztatására. Miután pedig a nemzetiségi képviselők maguktartásánál népük fellegülésének mindig hű kifejezői igyekeznek lenni és miután ugy a képviselők, mint az általuk képviselt népeknek hagyományos dinasztikus érzése lehetetlen tette, hogy az üdvözlési indítvány ellen foglaljanak állást, népük hangulatának visszafikroztetésére nem kínálkozott alkalmasabb mód, mint amelyet követtek, tudniillik, hogy az indítvány tárgyalásában egyáltalában nem vettek részt.

Szentesítés előtt. A legfőbb szentesítés elé kerülő meghozott törvények átvizsgálására kiküldött országos bizottság ma délelőtt tizenegy órakor tartotta a képviselőház elnöki tanácskozó termében összeegyeztető ülését Ná v a y Lajos elnöklésével. Az ülésen átvizgálták a kereskedelmi üzletek átruházásáról, a kivándorlásról, a főváros fejlesztéséről, a vízi beruházásokról és a borhamisítás tilalmazásáról szóló törvényjavaslatokat és elhatározták azoknak legfőbb szentesítés alá való felterjesztését. A kormány részéről jelen voltak Popovics Sándor és Meskó László államtitkárok, Kvassay Jenő, Dobokay Lajos és Lónya Ferencz miniszteri tanácsosok. A két ház részéről Vigyázó Ferencz gróf és Dudics Endre jegyzők, Bernáth Béla előadó, Palmer Kálmán főrendiházi titkár és Tassy Károly elnöki főigazgató.

ték azt a gyönyörű leányvirágot, aki ott csillogt a közöttek tündércacagással.

Mikor aztán nagyon hevesen kezdték ostromolni, mikor szinte látni lehetett vadul nyargaló vérüknek hogy csap ki a lángja: Lyane szinte csiklandozta már a két legénynek szikrázó tekintete.

Bübbajos természetességgel kérdezte meg tőlük.

— Fiuk, én azt sem tudom, hogy melyiketekre hallgassak? Olyan egyformán törtök reám! És olyan egyformán kedvesek vagytok! Hát ugyan melyik felé hajoljak?

A két fiatal ember mintha meghökkenett volna erre a nem várt kérdésre.

Erre bizony nem voltak elkészülve.

Sem Alfréd, sem Anatole.

Lyane-nak nagy gyönyörűséget okozott az a zavar, amit a kérdése okozott.

Hangosan, ingerlően, paikosan kacagott, hol az egyik, hol a másik felé:

— Nos hát, elakadt a szavatok?

Jó barátok voltak. Együtt indultak el haziról a Rivierára, hogy a cote d'Azurön szórakozzanak, mulassanak, mámorot igyanak.

A legkedvesebb, szinte testvéri egyetértés volt közöttük és ime egyszerre . . . egyszerre ez a kacagó kis gerlicze egy kérdést dobott oda nekik, melytől elállott a szívük dobogása!

— Nos, melyik felé hajoljak? Szóljatok hát!

— Igaz a! Melyik felé?

Kinos, nehéz perczek következtek. A fiuk egymásra néztek. Mindegyik tekintete elárulta a lelkében dúló küzdelmet. Mindegyik nagylelkűen akart lemondani a másik javára, de azért mindegyiknek fájdalmat okozott a lemondás baráti áldozata.

Hogy iparkodott veszíteni mindegyik! Szinte boldog volt az, akinek tétjét a croupier nagy fakése besöpörte.

Szinte mámoros diadallal nézett ilyenkor Lyanera.

Mintha ezt akarta volna mondani:

— Csak hadd veszítsem a pénzt. Hiszen ezzel megnyerlek téged!

A játék nem tartott sokáig.

Egy félórál sem. Hiszen könnyű hamar veszíteni akkor, ha az ember a veszítésben találja boldogságát.

Anatole volt oly szerencsés, hogy elvesztette minden pénzét.

Alfréd pedig oly szerencsétlen, hogy egész halom pénzt zsebelhetett.

Mikor Anatolenak az utolsó Louis-ja is eluszott, diadalmasan kelt föl a helyéről és ezekkel a szavakkal lépett Lyanehoz:

— Elvesztettem minden pénzem, egy árva frankom sincs, de fogadásunk értelmében megnyertem, Lyane, a te kegyeidet.

És boldogan nyújtotta kariat a leány felé. Lyane azonban, az ártatlan, a szende ibolya-leány elutasító mozdulatot tett:

— Majd bolond leszek. Én, barátom, azt tüntetem ki kegyeimmel, akit én akarok, vagyis azt, akinek pénze van. De éppenséggel nem azt, akinek egy árva frankja sincsen. Mert tudd meg barátom, hogy aki szerencsés a játékban, az szerencsés a szerelemben is. Anatole, szabad kérnem a karodat?

És belekapcsolta kariat Anatole kariatába és vonszolta magával az atrium felé.

A politika világából.

Budapest, november 28.

A kormány Bécsben.

A magyar kormány tagjai, a betegen fekvő Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter kivételével ma este Bécsbe utaztak, hogy holnap ő felsége előtt kifejezzék szerencsekívánataikat. A minisztereket ő felsége holnap együttesen fogja fogadni.

Akik nem üdvözölték a császárt.

A tegnapi est izgalmas szavazásnak ma délelőtt folytatása támadt. A képviselőház folyosóján ugyanis híre terjedt, hogy Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek zokon esett a függetlenségi párt ama csoportjának magatartása, amely tegnap este a császári üdvözlés ellen szavazott. E csoport tagjai e híradás után a képviselőház egyik termében tanácskozássra vonultak vissza és megállapodtak abban, hogy megkérdézik magától Kossuthot, igaz-e a híresztelés. Rátka y László és Leszka y Gyula a csoport megbízásából a déli órákban fölkereste Kossuth Ferenczet a lakásán és megkérdézte tőle, igaz-e, hogy neheztel a tegnapi szavazás miatt. Ha igen, ők hajlandók levonni a következtetéseket. Kossuth Ferencz kijelentette, hogy ez a híresztelés teljesen alaptalan, sőt természetesen dolognak tartja, hogy a párt egyes tagjai, akiknek aggodalmait eloszlatni nem sikerült, saját meggyőződésük szerint jártak el. A küldöttség megnyugodva távozott és Kossuth válaszáat közölte az üdvözlés ellen szavazott függetlenségiakkal.

Az önálló jegybank mellett.

Csendes részvétlenség mellett folytatta ma délután a képviselőház a kereskedelmi költségvetés tárgyalását, Sűrűn hangzott a horvát szó és a függetlenségi képviselők a keresztfolyosón gyűltek össze, ahol csakhamar élénk eszmecsere indult meg. A császárijubileumról beszélgetve, rátértek a függetlenségi pártnak tegnapi magatartására, amikor két részre oszolva, egymás ellen szavaztak. A pártnak több tagja ekkor arra az álláspontra helyezkedett, hogy igen nagy veszedelmet rejt magában, ha a párt ilyen kis kérdések feszegetésében szétforgácsolja erejét, ahelyett, hogy együtt maradva, minden erővel a megoldandó nagy kérdések kedvező elintézésére hatna.

A kiegyezésnek Magyarországra föltétlenül káros pontját, az annabergi csatlakozást, a dalmát vasutat, a kvótafölemelést, — mondta Kubik Gyula — mind csak azért fogadtuk el, mert úgy tekintettük, hogy ennek fejében nem fognak akadályokat gördíteni az önálló magyar jegybank föllállítására. Ez az a nagy feladat, amelyet meg kell valósítanunk, ezért kell nekünk tömören együtt maradnunk.

Ebben a pillanatban ért a csoporthoz Justh Gyula házelnök:

— Ugy van — mondta igen határozottan — most már nem lehet a dolgot tovább halogatni. Végzetes szerencsétlenség lenne az országra, ha a függetlenségi párt hozzájárulna a közös jegybank szabadalmának meghosszabbításához, de én remélem, hogy erre nem is kerül a sor. Azt hiszem, hogy a függetlenségi pártban alig van ember, aki ne követelné az önálló magyar jegybanknak föllállítását, de ha mégis akadna habozó, azt meg kell győzni. Aki azonban ezek után sem áll az önálló jegybank hívei közé, azt föl kell huzni a legközelebbi szegre.

A körülálló függetlenségi képviselők élén-

ken helyeselték a házelnöknek nagy temperamentummal előadott fejtegetéseit, amikor a háttérből egyszerre megszólalt Rakovszky Béla:

— Hát akkor huzzatok csak föl engem a legelső szegre, mert bizony nekünk nem kell az önálló jegybank, meg vagyunk mi elégedve a közös bank működésével. Nagyon sajnálom, hogy a függetlenségi párt úgy exponálja magát ebben a kérdésben, mert ezt nem lehet csak úgy máról-holnapra megoldani.

A függetlenségi heves ellenmondásokkal kísérték ezt a különös néppárti kiszólást.

Pozsgay Miklós előadta, hogy Andrassy Gyula miniszter tegnap több függetlenségi képviselő előtt azon panaszkodott, hogy a nemzeti bankot aligha lehet megcsinálni. Igen bajos a dolog. Aztán nem is érdemes miatta válságot csinálni, mert az erőt a katonai kérdések megoldására kell tartogatni.

Justh Gyula erre eképfellett:

— Én is beszéltem Andrassyval. Megmondtam, hogy követelem a nemzeti bankot. Követeli az egész 48-as párt. Ha nem adják meg, kilépek a pártból és új ellenzéki pártot szervezek.

— Aki még ma sem áll a gazdasági függetlenség harcászata közé, az hazaáruló, — kiáltotta Sümei Vilmos, — annak le kell törni a derekát! Hoitsy Pál és Sággy Gyula is lekötötték magukat az önálló bankhoz, kijelentvén, hogy inkább lemondanak a mandátumról, de a közös bank szabadalmának meghosszabbítását nem tűrik el.

— Én is inkább hazamegyek kapálni, — mondta hangosan Justh Gyula, kilépve a csoportból, amely azonban még tovább is együtt maradt.

— Még sem bízom én abban, hogy meglesz az önálló jegybank — mondta most Szentiványi Gábor. Nem erősödött itt meg semmi, csak azok a szálak, amelyek Bécshez fűznek bennünket.

— Már pedig akkor én is itt hagyom a politikát, — szölt ismét Hoitsy Pál.

Rakovszky Béla pedig újból figyelmeztette a függetlenségiakat, hogy ne lovalják be magukat a tulzásokba.

— Könnyen mondhatta Justh, hogy ő elmegy kapálni, — szölt közbe Éber Antal, — hiszen a kormány a közös bankkal egyáltalában nem is jöhet, hanem csak azt mondhatja, hogy megállapodott-e vagy sem a bankügyben.

A társasághoz ekkor Tóth János államtitkár csatlakozott és meghallgatva, hogy miről van szó, így nyilatkozott:

— Én azt akarom, amit Kossuth Ferencz, már pedig ő akarja az önálló jegybankot. A függetlenségi párt teljesen egyértelműen foglalt állást az önálló magyar jegybank mellett és meg is fogja valósítani.

Az államtitkár kijelentése általános helyesléssel találkozott, amely még növekedett, amikor Hódy Gyula és Beck Lajos társaságában örgróf Pallavicini Ede főrendiházi tag, a Hitelbank igazgatója lépett a csoporthoz és ezeket mondta:

— Nem látok én semmiféle veszélyt az önálló jegybank föllállítására esetében. Nincs is semmi veszedelem. Helyes pénzügyi politikát kell folytatni, ez az egyedüli föltétele az önálló jegybanknak.

Ennek a jelentőségteljes kijelentésnek hatása alatt oszlott szét a csoport és amikor az ülés végén az irományok bemutatása során az elnök egy kérvényt mutatott be, amely az önálló jegybank föllállítását sürgeti, a baloldalon lelkes éljenzés hangzott el...

A háborus hírek.

A képviselőház szinte gőzerővel tárgyalja a költségvetést, s ma már bizonyosra vehető, hogy a jövő hét végéig az egész budget tető alatt lesz. Az egyes tárczák költségvetéséhez alig szólnak a képviselők, akiket a folyton megismétlődő háborus hírek sokkal inkább érdekelnek. Különösen a mióta egyes vidéki városokból is érkeznek olyan hírek, hogy a helyőrségek egy-egy zászlóalját fölemelt békelétszámmal Boszniába küldték, a híresztelések mind jobban nyugtalanítják a közönséget, sőt a tőzsdén már egészen biztosra veszik a háborút. Pedig hát ezeknek az aggodalmaknak semmi alapjuk sincs. A kormány köréből nyomatékosan hangsúlyozzák, hogy egyetlen hadtestet sem mozgósítottak és nem is mozgósítanak. Azon az intézkedésen kívül, hogy a boszniai tizenötödik hadtestet megerősítették, csupán az évenként szokásos határőrségi diszlokáció dolgában történt intézkedés. A határállomásokra ugyanis különféle hadtestekből tizenöt zászlóaljat küldött le a hadügyminiszter, de ez csupán a rendes határbiztonsági intézkedés. Az idegeskedésnek csak az az oka, hogy a boszniai tizenötödik hadtest kombinált hadtest, amelynek csapattestei a többi tizenöt hadtest területéről nyernek kiegészítést, s így amikor ennek a hadtestnek állományát fölemelt békelétszámmal emelték és e célból az első évfolyambeli tartalékosokat és póttartalékosokat behívták, mindkét állam egész területén történtek behívások. Ez a biztonsági óvintézkedés már megtörtént, a határ kellően meg van erősítve, s így semmiféle ok sincsen a nyugtalanításra. Politikai és pénzügyi körökben ez a megnyugtató már lecsillapította az izgalmat, a nagyközönségnek sincsen oka az idegeskedésre.

Belügy és kereskedelem.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 28.

Mozgófényképek galopptempójában indul a jövő évi budget tárgyalása. Mintha nem is rendes vita folynék s a tisztelt Ház csak markirozná a komoly tárgyalást, hol egy disszidens magyar, hol egy horvát próbál megküzdeni a nagy, részvétlen unalommal, de ez is hamar belefárad s a jegyző pergő nyelvvel olvassa föl a sok milliós tételeket, melyekre az elnök monoton hangja üti rá az érvényesítő pecsétet:

— Elfogadtatik!

Igy fogadtatott el a délelőtti folyamán az egész belügyi költségvetés, délután pedig ugyanilyen simán folyt le a kereskedelemügyi tárcza általános vitájának javarésze. A délelőtti vitát Barabás Béla, Maniu Gyula, Bródy Ernő tarkázták, délután pedig a kereskedelemügyi tárczához Szász József, Lorkovics Iván és Tutsek Sándor beszéltek.

A nap karakterét pedig az a beszéd adta meg, melylyel gróf Andrassy Gyula belügyminiszter válaszolt Maniu Gyulának s kifejtette, hogy milyen elvek vezetik őt nemzetiségi politikájában. Ennek az országnak, melyet a geografia és a természet egységessé formáltak, s melynek a története ezer év óta valóban egységes is volt és nemzeti, magyarnak kell maradni. A nemzetiségek politikai organizációját ezért nem tűri el, de a nemzetiségi honpolgárok jogait tiszteletben tartja és tiszteletben tartatja. A modern, igazságos nemzeti politikának egyedül lehetséges alfabetjét adta elő ez a beszéd, melyet a képviselőház nagy tapsal és lekesedéssel fogadott.

A délutáni ülés végén Kossuth Ferenc helyett Wekerle Sándor miniszterelnök válaszolt egy csomó horvát interpellációra. Supló Ferenc pedig Wekerlét interpellálta meg a horvát légiók szervezkedése tárgyában.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Délelőtt.

Kezdődött tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula, később Návay Lajos.
Jegyzők: Vertán Endre és Szmrccsányi György.
Az elnök: Megnyitja az ülést.

A költségvetés részletes tárgyalása van napirenden.

A horvát-szlavon-dalmát miniszter költségvetését vita nélkül megszavazzák. A belügyi költségvetés következik.

A belügyi költségvetés.

Barabás Béla ismerteti és elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Maniu Gyula: Nem fogadja el a költségvetést.

Bródy Ernő reflektál Maniu beszédére. Nem igaz az, hogy Magyarországon fajuralom van. Osztályuralom van itt, de fajuralomról beszélni sem lehet. (Helyeslés.) Az ország közegészségügyi viszonyaival foglalkozik. Magyarország még mindig hátra van az egészségügy terén. A nagy halandóságnak oka első sorban a nagy szegénység és a lakásvizonyok rosszasága. Legnagyobb csapása az országnak a tüdővész, amelynek pusztítását részletesen vázolja.

A belügyminiszter beszéde.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: T. képviselőház! Miután Maniu t. képviselő ur hevesen megtámadta politikámat, kötelességemnek tartom tehát az ő beszédére válaszolni. (Halljuk! Halljuk!) Maniu t. képviselő ur először is a választási törvénnyel foglalkozott. Beszédének ezen részére igen rövid a válaszom. Ő maga azt mondta, hogy nem tartja szükségesnek és helyénvalónak, hogy tárgyaljuk a törvényjavaslatot, mert nemsokára abban a helyzetben lesz a Ház, hogy ex asse foglalkozik vele. Ez már maga elég indok volna, hogy erre hivatkozva, ne csáfoljam okoskodását. De még egy indokom van és ez az, hogy csak hálával viseltetem iránta, valahányszor megtámadja a törvényjavaslatot, mert azt hiszi, hogy senki nálánál meggyőzőbben a magyar közönség előtt be nem bizonyíthatja, hogy ez a törvényjavaslat milyen helyes és minden támadása jobb argumentum a javaslat mellett, mint az én legsikerültebb beszédem. Ezért én nem kívánok beszédének ezen részével tovább foglalkozni. (Halljuk! Halljuk!)

A t. képviselő ur megtámadta kormányzati rendszeremet a lehető legerősebb kifejezésekkel, a leghevesebben. Azt mondja, hogy a magyar kormányzat mindig abban állott — és én is csak folytatom ezt a politikát — hogy elnyomók, igaztalanok vagyunk a nemzetiségekkel szemben. Ez egy régi nóta, helyesen jegyezték meg, amely semmiképpen sem felel meg a valóságnak.

Kérem, méltóztassanak csak meggondolni azt, hogy tudvalevő dolog, hogy az egész múlt 40 éves kormányzat folyamán a kormányparti mandátumok legnagyobb része nemzetiségi vidékről származott.

Vlad Aurél: De csendőrökkel és pénzzel! (Zaj. Elnök csenget.)

Az elnök: Csendet kérek!

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: Az is tudvalevő dolog, hogy mindenféle támadásokkal lehet az elmúlt rezsimeket illetni, azt azonban talán mégsem lehet a szemére vetni, hogy éppen azon vidékek legfontosabb érdekeit mellőzte, amely hatalmát támasztotta. (Felkiáltások: Sokat kedvezett neki!) Ez, azt hiszem, oly állítás, amely teljesen és tökéletesen tarthatatlan. (Ugy van!)

Igenis, helyesen cselekedett abban, hogy a nemzetiségi vidékeknek anyagi és szellemi érdekeit felkarolta; kötelességet is teljesített, amikor ezt tette. Rá tudnék mutatni, hogy igen sok tekintetben a nemzetiségeklakta vidéken több történt, mint a tisztán magyar vidékeken, a tisztán magyar Alföldön. (Ugy van!) Nem helyezek rá súlyt, de ha ez így van, mégis csak igazságtalanság éppen az ellenkezőből vádat kövaccsolni. (Ugy van! Élénk helyeslés.)

Az egyesülési jog.

A t. képviselő ur azt mondja, hogy az egyesülési jogot, legalább a nemzetiségekkel szemben, teljesen ignorálom, konfiskálom. Bocsánatot kérek, ez nem áll. Igen sok nemzetiségi egylet alapszabályait jóváhagytam. Az igaz, hogy van egy régi körrendelet, — Tisza Kálmán adta ki, az évet megmondani nem tudom — amely szerint a nemzetiségi jellegű egyesületek csak közmívelődésiek lehetnek; ezt a szabályrendeletet alkalmazom, mást nem tehetek. (Helyeslés.) Csak olyankor tagadom meg a jóváhagyást — és ezt mindig nyíltan teszem, nem álürügyek alatt, mert ezt céliravezetőnek nem tartanám — csak

olyankor tagadom meg, amikor konstátálom azt, hogy valamely egyesület nem az alapszabályaiban kitűzött célt szolgálja, hanem igenis, politikai agitációt fejt ki. (Helyeslés és taps.) De legyen meggyőződve, hogy akkor is nyíltan megmondom, nem pedig álürügyek mellett.

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy a balászfalvi tüzoltóegyesületet felfüggesztettem. Nem emlékszem az ügyre, de ha előttem volt, vagy előm került, csak akkor függeszthettem volna fel, vagy függeszteném fel az egyesület működését, ha be volna bizonyítva, hogy politikai agitációt folytatnak ott. Az, amit a képviselő ur felhozott, hogy azért történt a felfüggesztés, mert a vezényleti nyelv román, nem helyeslem; ilyen intézkedés tőlem nem jön; én soha a nyelvet nem üldözöm; azt a jogot, hogy az anyanyelvét használja valaki, kétségbe nem vonom, csak az államhoz való hűséget kívánom meg. (Helyeslés.) Ahol ezzel szembehelyezkedik egy egyesület, ott igenis, megtagadom a jóváhagyást, vagy feloszlatom az egyesületet, ha már létezik. (Helyeslés.)

A gyűlekezési jog.

Azt mondja a képviselő ur, hogy a gyűlekezési jogot nem respektálom; nyíltan hivatkozott olyan intézkedésekre, olyan indoklásokra, amelyek csakugyan tarthatatlanok. Sajnos, sokszor csakugyan előfordulnak meg nem védhető indoklások. Ha áll az, hogy megtagadták a népgyűlést azzal az indoklással, hogy nyugalom van ott a vidéken, ennél fogva nincs szükség semmiféle gyűlésre, akkor miért nem felebbezték meg ezt a határozatot? Meg lehet győződni a t. képviselő ur, hogy megsemmisítem az ilyen határozatot, hogy illyent jóvá nem hagyok. Olyan esetben azonban, midőn éppen az ellenkezőre hivatkoznak, hogy nyugalom nincs, hogy nagy nemzetiségi agitáció van, már nem mondom, hogy feleltelenül és mindig meg fogom semmisíteni azt a határozatot, amely nem engedi meg a népgyűlésnek megtartását (Helyeslés.), mert utóljára is a miniszter felelős a köznyugalomért. (Ugy van!) felelős azért, hogy egyes vidék ne legyen prédája egy pár izgatónak. (Élénk helyeslés.) Ha azt mondják, hogy konfiskáljuk a gyűlekezési jogot, ez teljesen ellenkezik a valósággal. (Ugy van! Halljuk! Halljuk!) Mennyi népgyűlést tartanak a nemzetiségek! Sajnálom, hogy nincsenek nálam az adatok, de összeállíthatom és konstátálhatom bármikor, hogy mindenesetre bőven élnek, sőt talán vissza is élnek ezzel a joggal (Ugy van!), hogy sokszor szisztematizze, egymásután és gyakran tartják gyűléseiket csak azért, hogy nagyobb izgatást idézhessenek elő.

Nincs fajuralom.

Bizonyos, hogy én nemzetiségi politikámban egészen más célt szolgállok, mint t. képviselőtársaim. (Helyeslés.) De legyenek meggyőződve arról, hogy engem semmi ellenszenv nem vezet a nemzetiségek ellen. Ellenkezőleg: alkalmam van tőt és román vidéken lakni; én az odaváló népet ismerem, szeretem; jóra való, megbízható magyar állampolgároknak tartom. (Élénk helyeslés. Halljuk!) Minden alkalommal megkövetelem a közigazgatástól, hogy szeretettel foglalkozzék a nép ügyeivel (Helyeslés.), hogy ne tegyen különbséget a fajok között. Saját elhatározásaimban sohasem fogok másképp intézkedni azért, mert magyarról, vagy románról van szó. (Élénk helyeslés.)

Bármennyire szeretem a magam fajtát, kötelességemnek tartom éppen ezen fajjal szemben is az igazságot. (Élénk helyeslés.) De e ponton azután el is térnek utjaink. Politikai organizációját a nemzetiségeknek el nem tűröm (Élénk helyeslés.), azt alaptörvényeinkbe ütközőnek tartom. (Élénk helyeslés.) Ugyanakkor azt tartom, hogy éppen annyira beleütközik ez a magyar fajnak, mint maguknak azon nemzetiségi fajoknak az érdekébe. (Helyeslés.) A geográfia, a természet egységessé alakította ezt az országot (Ugy van!) és egységessé alakította azt ezeréves történelmünk is. (Helyeslés.) Európai világerdek az, hogy itt egységes állam legyen. (Élénk helyeslés.) Hogyha mi mindezekkel szemben azt a politikát követjük, hogy nemzetiségekre osztjuk, tagoljuk ezt az egységet; hogyha mi területileg különböző nyelvű és jellegű kormányzásokat akarunk behozni, akkor ellentétbe helyezkedünk a természettel, az ezeréves tradíciókkal (Ugy van!) és az európai érdekekkel; akkor itt rend helyett kaoszt fogunk teremteni. (Élénk helyeslés és taps a Ház minden oldalán.)

A magyar faj és a többi fajok között olyan éles, olyan állandó, olyan kiszámíthatatlan következményekkel járó küzdelmeket provokáltak, amelyek azután véglegesen visszavetnék a civilizációt a mi kárunkra és az önk kárára. (Ugy van!) Kétségtelen, hogy akkor mi itt még rosszabb helyzetbe kerülünk, mint aminőben Ausztria van. Ausztria megpróbálta azt a rendszert, hogy politikailag megszervezze a nemzetiségeket és ennek alapján remélt a nemzetiségekkel harmóniát. S mi az eredmény? Nem látjuk-e, hogy jóformán nincs ott olyan ország, nincs olyan község, ahol béke legyen. Mindennütt dul a nemzetiségi harc (Ugy van!), a parlamentet számtalanszor megbénította, a nyugodt köz-

igazgatást lehetetlenné tette. (Igaz! Ugy van!) Ott állandó az összes államalkotó elemek harca egymással szemben. (Ugy van!)

Ha ott, ahol egy fajnak, egy nemzetiségnek sincs ezeréves joga; ahol egyik se alkotta az államot: ilyen következményekre vezetett mindig a nemzetiség politikai szervezése, hová vezetne az nálunk, ahol a magyar faj soha és semmi körülmények között nem fogja ezeréves történelmi jogát feladni (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps.), ahol tehát ez a harc állandósítását jelentené. Ismétlem, én a nemzetiségek iránt a legnagyobb szeretettel viseltetem és kérem is a képviselő urat, forduljon hozzám mindig, ha valami igazságtalanságot lát, de ugyanakkor nyíltan és becsületesen kijelentem, hogy politikai törekvéseikkel szemben állandó és eltökélt harcot fogok folytatni. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

Az egészségügy.

Ezek után még csak egy pár megjegyzésem van azokra, amiket itt Bródy képviselő ur felhozott. Ő nagy súlyt helyez a kulturális munkára és közegészségünk védelmére. Azt mondja, hogy történt ugyan már valami, de ez nagyon kevés. Hát én teljesen osztom nézetét, én is azt tartom, hogy igen kevés történt. Azon leszek, hogy több történjék. Ha eddig nem sikerült nagyobb tevékenységet kifejtenem, ennek egyetlen oka a pénzügyi helyzet. Sajnos, éppen a tuberkulózis elleni védelemre nem volt semmi sem felvéve a költségvetésbe, akkor, amikor a belügyi tárczát átvettem. Remélem, hogy ha a megkezdett uton folytatjuk, akkor anélkül, hogy megzavarnók pénzügyeinket, elérjük, hogy pár év múlva ezen a téren is komolyabb akciókat tudunk kifejteni. Természetesen jobban szeretném, ha gyorsabb tempóban haladhatnék előre. Ami tőlem kitélik, azt meg fogom tenni, ha nagyobb összeg áll rendelkezésemre és csak köszönetet érzek azok iránt, akik ezt az ügyet sürgetik és kívánják, hogy több fordítassék ezen czélokra. Ajánlom a költségvetést elfogadásra. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

Az elhangzott taps és éljenzés után a Ház a javaslatot általánosságban elfogadta.

A részletes tárgyalás.

A vármegyék tételénél

Pető Sándor felszólal és másról beszél.

Az elnök figyelmezteti Petőt, hogy most nem azokról van szó, amikről beszél. (Pető leül.)

Farkasházy Zsigmond: Így nem lehet tárgyalni!

Az elnök Farkasházyt rendreutasítja.

Farkasházy Zsigmond: Negyven éven át másképp kezelték a házszabályokat!

Az elnök másodsor is rendreutasítja Farkasházyt s megfenyegeti, hogy a mentelmi bizottság elé utasítja. (Élénk helyeslés.) Farkasházy nem ismeri a házszabályokat s mégis folyton vádaskodik. Ezt nem fogja eltűrni. (Zajos helyeslés.)

A csendőrség tételénél **Maniu Gyula** politikai szolgálatok végzésével vádolja a csendőrséget.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter tiltakozik a csendőrség általános való meggyanusítása ellen.

A többi tételt változatlanul megszavazzák s átternek a kereskedelmi tárcza költségvetésének tárgyalására.

A kereskedelmi költségvetés.

Nagy Emil előadó ismerteti a költségvetést. A vasúti tarifákat, ugymond, emelni kell ott, ahol hibák vannak. A munkásbiztosító pénztár dolgáról szólva, kijelenti, hogy ezt a kérdést azért bolygatta föl, mert nem tudta elfogadni azt az eredményt, hogy nemzetközi individuumok, akik nem viseltetnek szeretettel és hűséggel a haza és állam iránt, nagy összegű fizetésben részesüljenek.

Pető Sándor: Talán másoknak szeretnék biztosítani!

Gaál Gaszton: Erről majd a vásárcsarnoki panamánál beszélünk!

Nagy Emil fejtegeti, hogy a munkásbiztosító pénztár intézményét államosítani kell.

Éber Antal: A bizottság véleménye ez?

Nagy Emil: Az enyém és a bizottság tagjainak a véleménye is. Elfogadásra ajánlom a javaslatot. (Helyeslés.)

Supló Ferenc horvátul a költségvetés ellen beszél.

Az elnök pontban két órakor megszakítja Supló beszédét; az ülést délután négy óráig felfüggeszti, amikor majd Supló tovább beszélhet.

Délután.

— Kezdődött négy órakor. —

Elnök: Rakovszky István.

Jegyzők: Zlinszky István és Hammersberg László.

A költségvetés részletes vitája során folytatják a kereskedelemügyi tárcza megvitatását.

Supló Ferenc horvát folytatja a délelőtt abban maradt beszédét. Fölpanaszolja, hogy a kereskedelmi minisztérium közgei Horvátországban nem közzegdasági, hanem rendőri vizsgálatot végeznek.

Szász József: Főleg az államvasutak helyzetével és szervezetével kíván foglalkozni. Ez a legnagyobb hasznát hajtó és közgazdaságunkat szolgáló intézmény nagyon beteg. Teljes, gyökeres és gyors orvoslásra van szükség, mert a régtől felgyülemlett bajokat már a kereskedelmi és gazdasági egyesületekben, a sajtóban, sőt a hivatali helyiségekben is hangosan tárgyalják. Az államvasutak szervezete bürokratikus s ezért tehetetlen. Az igazgatás a minisztérium vasuti osztályában nem komoly, mert ott sok a nem szakképzett elem. Ez visszasság, mit még tetéz az, hogy a személyzet folyton változik. A mai helyzet olyan, mintha a Kurián joggyakornokok bíráskodnának. Az igazgatóságnál az ügymenet csigalassúsága, az ipari és kereskedelmi, valamint a gazdasági körök jogos panaszait ürügyekkel ütik el s tevékenységük nagyrészt abban merül ki, hogyan lehet megindokolni e két szót: Nem teljesíthető. A felelősségtől mindenki irtozik, a személyzet kedvtelen, azzá teszik a felsőbbbbség fonák intézkedései. Megtörtént a multban, hogy egyes ügyosztály felállítását a személyekhez kötötték. Hiba, hogy a vasuti szakosztály minden ügyet fentarthat magának. Ez a legnagyobb bizonytalanságot eredményezi. A máv.-nak eddig minden egyszerűsítési kísérlete csak komplikációkat okozott, mit példákkal igazol. A szolgálati pragmatika nem tökéletes, a napibéreseknek és munkásoknak annyi jogot ad, mint a kinevezett alkalmazottaknak. Szövege is zavaros, különösen sok a panasz az illetmény-szabályzatra és az előléptetésre. Az érdemes alkalmazottakat soron kívül kellene előléptetni, ez fokozná a szolgálati kedvet. Az illetményeket nagyjában kielégítőnek tartja, csak a lakáspénzt kevesli. Sürgeti a tehervonat-kisérő személyzet kilométerpénzének szabályozását, szövegeszi a hidmesterek és pályőrök ügyét, akik a fizetésrendezéssel károsodtak. A személyzetben általában több a kötelességtudó elem, de van sok lanyhaság is. A vasuti szerencsétlenségek okait azonban mégsem a személyzetben látja, hanem abban, hogy az előző kormányok biztonsági berendezésekre, forgalmi eszközökre és a pályafenntartás berendezéseire feltűnően csekély beruházásokat tettek. Minden romlott, kopott; a felépítmények alkatrészei deformáltak, a kézi váltók, váltószívek elromlottak, a sínek vándorlók, a fékek rosszak s nincs biztosító blokkrendszer. A személyzet a multban jó és kötelességtudó volt s csak egyszer tántorodott meg Hieronymi alatt, kinek eljárása érthetetlen volt. Jó és kötelességtudó a személyzet most is, hiszen tudják, érzik mindnyájan, Kossuth milyen atyai szeretettel viseltetik irántuk. A költségvetést elfogadják. (Helyeslés.)

Lorkovics Iván hosszú horvát szónoklatot tart. **Tutsek Sándor** a kormány iparpártolási politikájával foglalkozik, amely ebben a költségvetésben már a maga egészében kibontakozik. Hangsúlyozza, hogy földművelő állam vagyunk, tehát az ipart csak fokozatosan szabad fejleszteni. Aggodalommal látja, hogy minden súlyt a gyáripár fejlesztésére fektetnek a kisipar rovására. Kétsége van aziránt, hogy a gyáripár meghozza azokat a gyümölcsöket, amelyeket a hozott áldozatok után elvárhatunk. A munkáshiány is oka annak, hogy az iparfejlesztést nem szabad tulhajtani.

Molnár Jenő: Ipari politikát kenyérrel kell csinálni, nem korbáccsal.

Tutsek Sándor a székelyföldi ipari viszonyokról beszél és hibáztatja, hogy a székelyek egészen el vannak zárva a világtól.

Nagy György: Már hogy volna, itt vagyok én is. (Derűltség.)

Tutsek Sándor: A tulipánmozgalom csak szalmaláng volt. A háziipar fejlesztését sürgeti, amely az egyedül helyes mód volna a népjólét fokozására. A költségvetést elfogadják. (Helyeslés.)

Modrusán Gergely horvátul beszél. **Elnök** félbeszakítja a vitát. Előterjeszti az irományokat és megállapítja a következő ülés napirendjét.

Wekerle Sándor miniszterelnök benyújtja a Népszínház hérbéveteléről szóló jelentést.

Dudits Endre jegyző jelenti, hogy Lengyel Zoltán régebbi indítványait, amelyek az önálló vámtariflettre, az önálló bankra, a nemzeti hadsereg stb. vonatkoztak, visszavonta. (Mozgás.)

Nagy György: De nagyon ellabanczosodott!

Miniszteri válaszok.

Wekerle Sándor miniszterelnök a beteg kereskedelmi miniszter nevében felel Lukinics Ödön interpellációjára, hogy a magyar-horvát kiegyezés ellenére magyarul írták a jegyzőkönyvet a károlyváros-virgumostói vasut bejárásakor. Mivel itt műszaki eljárásról volt szó, ki lehetett küldeni oly tisztviselőt is, aki nem tudott horvátul, a kiküldött mellett volt olyan horvát tisztviselő, aki horvátul is tudott s a jegyzőkönyvet a magyar mellett horvátul is kiállították. (Helyeslés.)

Lukinics Ödön horvát felszólalása után a választ tudomásul veszik.

Wekerle Sándor miniszterelnök felel Vinkovics Tivadarnak, aki azt hozta föl, hogy az ggulin-gospicsi vonalon nincsenek posta-mellékkocsik. Ha szük-

séges lesz, akkor majd adnak átányokat az illető postamestereknek. (Helyeslés.)

A Ház a választ tudomásul veszi. **Wekerle Sándor** miniszterelnök felel Nagy Györgynek, hogy Kászon község kapjon postát és távirtdát. Kijelenti, hogy ilyen intézkedés már történt.

Nagy György föl hívja a figyelmet, hogy igen nagy terheket rónak a községekre, kéri, hogy ez alól mentsek föl. A választ tudomásul veszi.

A Ház is. **Wekerle Sándor** miniszterelnök felel Lukinics Ödönnek a károlyvárosi helyiérdekű vasut ügyében és kijelenti, hogy a másodrendű vasut teljesen kielégítő. (Helyeslés.)

Lukinics Ödön felszólalása után a választ tudomásul veszik.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszol Surmín Györgynek és kijelenti, hogy politikai érdekből egyetlen vasuti tisztviselőt sem helyeztek át. E tekintetben csak a szolgálat érdekeit tartják szem előtt. (Helyeslés.)

A Ház a választ tudomásul veszi.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszol Bozóky Árpád interpellációjára egy szolnokmegyei bizottsági határozat ügyében, amely egy utépitésre vonatkozik és kijelenti, hogy a mesterszállási ut nem építhető meg.

Bozóky Árpád a választ nem veszi tudomásul. A Ház **Wekerle Sándor** rövid felszólalása után tudomásul veszi.

Az interpellációk.

Supiló Ferencz interpellálja a miniszterelnököt a horvát legiók tárgyában.

Az **elnök:** Supiló képviselő ur bejegyzése sértő kifejezést tartalmaz, ezért rendreutasítom. (Helyeslés. Zaj.)

Supiló Ferencz magyarul beszél és interpellációjában a Horvátországban alakuló legiókról beszél, amelyeknek állítólagos célja a monarchia integritásának megvédése, valóban pedig duhajkodó bandák, amelyek a magyar kormány exponensének Horvátországban, báró Rauch Pálnak, protektorátusa alatt állanak. Biztosítja, hogy Rauch a szervezője a legióknak.

Kiadatik a miniszterelnöknek.

Nagy György: A lapokat bejárta az a hír, hogy a trónörökösnek a király 60 éves császári jubileuma alkalmából átengedi a felségjogok egy részét. Történelmi példára hivatkozik, hogy a trónörökösnek megkoronázása sem ad neki semmi jogot, amíg a király él. A királynak tehát nincs joga lemondani a felségjogok egy részéről. Erre csak alkotmányos megoldást lehet találni, de most a király csak az ő vélt szuverén joga alapján akarja ezt tenni, ami pedig alkotmányellenes. Ugy értesült, hogy a trónörökös most táborsernagy lesz. Ezt az állást nem szabad a trónörökösrel betölteni. Kérdést intéz a miniszterelnökhöz ez irányban.

Az **elnök:** Az interpellációt kiadják a miniszterelnöknek. Az ülést bezárom. Az ülés vége este 8 óra 40 perczkor.

Apróságok a t. Házból.

Miben sántikálnak?

Elhatározottak, hogy gyorsan tárgyalják le a kisebb tárczák költségvetését és még a délelőtti ülésen elvégzik a belügyi árczát is. **Justh Gyula**, az elnök, gyorsan szemlét tartott a létszámon és kijelentette, hogy a sürgősségre való tekintettel, pontban tíz óraker megnyitja az ülést. Második szemlét végzte az elnök, amikor szembetalálkozott két különös járásu, de egyébként igen elegáns és rokonszenves férfival, akik mindketten a függetlenségi párt hívei, **Máriássy Jánossal** és **Muzsa Gyulával**. A különös járás abból következik, hogy **Máriássy János** a jobblábára biczeg, **Muzsa Gyulának** pedig a ballábát nem korrigálták ki még végrelesen s ő ezzel biczeg. **Máriássy** régebben lóról esett le, míg **Muzsa Gyulával** Jászberényben a kocsit fordult fel. **Justh** kedvezőtlen omennek tekintette a két gavallér együvé kerülését és megszólitotta őket:

— Miben sántikáltok?
— Muzsa őszintén felelt:

— Mi semmi rosszban nem sántikálunk. Ellenben, hogy mások mit tesznek, az érdekesebb.

Valóban mások, akik se lóról, se kocsiról nem estek le, összegyülekeztek a sötétebb folyosó mélyében és maguk közül küldötteket választván, utnak indították őket **Kossuth Ferenczhez**, nem a miniszterhez, hanem a függetlenségi párt vezéréhez. Ama képviselők voltak, akik a koalíció szövetségi szabályaival ellentétben, a császár jubileumára vonat-

kozó miniszterelnöki előterjesztés ellen szavaztak a függetlenségi padosorokból. Azt kérdezték meg **Kossuth Ferencztől**, hogy vajjon ezen tényük folytán most le kell-e vonniok azt a bizonyos konzekvenciát és ki kell-e lépniök a függetlenségi pártból.

A küldöttek kevés idő mulva visszatértek a hírrel:

— **Kossuth Ferencz** azt mondta, hogy minden rendben van és ő természetesnek tartja, hogy úgy szavaztak, amiképpen szavaztak.

A hírre konsternáció keletkezett a többi függetlenségi körében.

— Oh! — mondták — ha tudtuk volna, hogy másképen is lehet szavazni, de másképen voksoltunk volna mi is!

Ámde éppen az a vicz az ilyen dolgokban, hogy nem szabad előre tudni, míg ellenben utólag, ha egyébként a terv sikerül, tőkéletesen mindegy, hogy ki miben sántikált.

Csoportosulás egy szék mellett.

A teremben nem ritka látvány tárult a nézők elé. Az egyik miniszteri székben tudniillik nem miniszter ült, hanem egy egyszerű képviselő. Máskor is megesik, ha valakinek hirtelen irnivalója van, és az ülés szünetel, hát leül egy miniszteri asztal mellé. Tehát a látvány nem ritka. Azonban a mostani különösebb volt. Tudniillik, aki a miniszteri székben ült, az éppen **Nagy György** volt.

Justh Gyula észrevette a dolgot és hamarjában összeszedett néhány képviselőt: **Zlinszky Istvánt**, **Bródy Ernőt**, **Muzsa Gyulát**, **Baloghy Ernőt** és vitte őket a nevezetes miniszteri székhez, tudniillik a horvát miniszter székéhez.

Ott csoportosulván, **Justh Gyula** tréfás komolysággal így üdvözölte **Nagy Györgyöt**:

— Kegyelmes uram, engedj meg, hogy székiögalalód alkalmával gratuláljak neked.

Nagy Györgynek természetesen hízelt, hogy őt ennyire észrevették. Am nyomban megtalálta egyuttal a kellő feleletet is:

— Köszönöm . . . köszönöm . . . Azonban, hogy ha csakugyan miniszteri székbe kerülnek, nem ezt választanám, hanem olyat, amelyikkel tárcza is jár.

— De mi csak ehhez gratulálunk.

— Oh — szólt **Nagy György** — egészen nyugodt vagyok. Magyarországon, aki miniszteri székbe kap, az gratulálókat is kap hozzá.

Esti fényben.

Ma este másodsor világitották ki a parlamentet. Az esti Háznak megint ragyogó karzati közönsége volt.

A folyosón friss szenzációkat tárgyaltak. Előbb azt mondták, hogy a vonatokhoz egy sor külön szalonkocsit csatoltak, mert az egész kormány utazik Bécsbe. Ez igaz is volt, de csak részben, mert sok kocsit nem kellett, néhányan már délután elmentek, és **Kossuth Ferencz** este is itthon maradt.

Második szenzáció:

— **Wekerle Sándor** grófi rangot kap.

Erre azonban **Wekerle** így válaszolt:

— Nem akarok még báró se lenni, nem hogy gróf lennék.

(Tudni kell, hogy az ilyféle előterjesztéseket a kormány szokta csinálni és hogy a vendéglős ritkán eszik abból az ételből, amit a vendégeinek árul.)

Hanem hogy báró **Aehrenthalt** grófi rangra emelik, mielőtt kiütne a háboru, az valószínűbb. Tudniillik háboru esetén nehéz lenne megtalálni hozzá az érdemet.

Következett most az a hír, hogy **Ugron Gábor** is megkapja a valóságos belső titkos tanácsosságot, nemcsak **Thaly Kálmán**.

Már **Kaas Ivor** báró meg is kérdezte tőle s egy percz mulva ezzel állott egy csoport középebe:

— Tudják-e az urak: mi ujság?

— Hogy **Ugron** v. b. t. t. lesz . . .

— Nem. Hanem az az ujság, hogy nem lesz v. b. t. t.

Egyébiránt a belügyi tárczát csakugyan elvégezték és belemélyedtek a kereskedelmügyibe.

Supiló után Szász József mondott hosszú beszédet s róla ezt a szójátékot csinálták:

— Szász szónak is egy a vége: elfogadta a költészetet.

Aztán Tutsek Sándor következett, utána pedig egy horvát.

A horvát nagyon tetszett. Tudniillik az esti üléseken a horvát beszédek arra valók, hogy ilyenkor mindenki az esti lapokat olvassa és tájékozódik belőlük afelől, hogy tulajdonképpen mi is történik a világban.

(Mint hogyha a képviselőház kívül esne a világon.)

Ma háboru lesz . . .

Budapest, november 28.

A balkáni események ma már abba a stádiumba jutottak, hogy teljesen időszerű, hogy egy esetleges háboru kitörésével foglalkozunk. Ma ugyan a helyzet még olyan, hogy a nagyhatalmak egy része — legalább látszólag — azon fáradozik, hogy a békét fenntartsa, mert az a kis parázs, melyet a szerbek és montenegróiak oly szorgalmasan igyekeznek tüzzé élesíteni, könnyen lángba boríthatja egész Európát. A békeközvetítő hatalmak élén Franciaország halad, az egyedüli nagyhatalom talán, mely becsületesen szolgálja a béke ügyét. Palliérés közvetítésének köszönhető első sorban, hogy közvetlenül a bolgár függetlenségi proklamáció kibocsátása után a háboru veszélye a rendes diplomáciai tárgyalások medrébe terelődött és közvetlenül Pichon francia külügyminiszter fáradozása eredményezte, hogy a londoni tanácskozás folyamán megállapított konferencia 7-ik programpontjának módosításával lehetővé tették, hogy Ausztria-Magyarország egyáltalán tárgyalásokba bocsátkozhatott a konferenciában való részvétel iránt.

A francia nemzet önzetlen törekvésével szemben éles ellentétül szemben áll az angol diplomácia jezsuita magatartása. Az angol sajtó volt az első, mely az annexió után a legkiméletlenebb támadásokat intézte Ausztria-Magyarország ellen. Nem képezték kivételt a kormány szervei sem és részben ez idézte elő a szerb és montenegrói harcizárat, mely utópiaszámba menő ábrándokat ébresztett fel e két államcskának még józan gondolkozású államférfiaiban is. A török bojkott is Anglia műve és ha Asquit és Grey bármint is hangoztatják Anglia nyílt és egyenes fáradozását a balkáni béke fenntartása érdekében, bizonyos az, hogy abban az esetben, ha a Balkán véres események színhelye lesz, az nagyrészt az angol diplomácia lelkiismeretét fogja terhelni. Oroszország, ha végzetes játékot is űz azzal, hogy ragaszkodik a konferencia programjának ahhoz a részéhez, mely Bosznia annexiójának és a szerb-montenegrói rekompenzációknak tárgyalását célozza, fellépése legalább nyílt és egyenes. A pétervári kormány félre nem ismerhető célzattal akarja jelezni, hogy a keleti kérdésben ismét magához akarja ragadni a vezetést, melyet a keletázsiai események egy időre kiragadtak kezéből.

E diplomáciai sakkhuzások közepette Szerbia és Montenegro a rakoncátlan gyermek könnyelműségével csóválja kezében az úszköt és a Balkán lángborításával fenyegetődik, ha nem kapja meg a kívánt rekompenzációkat. A magyar és külföldi sajtó pedig egyaránt nap nap után tele van a monarchia nagymérvű mozgósításának híreivel.

Ez volna nagyjában a mai politikai helyzet képe.

Mindenekelőtt jöjjünk tisztába azzal, hogy mi lehet igaz a folyvást megújuló mozgósítási hírekből?

Az események közepette a közvetlen veszély az annektált tartományokat fenyegeti. A tizenötödik hadtestre az első feladat hárul, hogy az esetleges támadásokat visszaverje. E hadtest állománya negyven zászlóalj gyalogság, kilencz hegyi dandárba osztva, Foca, Visegrád, Szerajevó, Banjaluka, Mostár, Nevezinje, Bilek, Trebinje és eddig Plevljében székelő parancsnokságokkal. A politikai helyzetre való tekintetből e negyven zászlóalj létszámát

századonként százharmincz emberre emelték, amivel a tizenötödik hadtest állományát husz-ezernyolczszázhusz főre emelték. Ehhez hozzá-számítva a többi fegyvernem állományát, kerek számban huszonhatezer főben állapíthatjuk meg az annektált tartományokban levő csapatok létszámát. E haderő teljesen elegendő arra, hogy egyelőre biztosítsa Bosznia és Montenegro határát bármilyen meglepetések ellen. A hadvezetésnek kötelessége azonban, hogy minden eshetőséggel számoljon és a már előre kidolgozott mozgósítási tervek szerint készenléte helyezze azokat a csapatokat, melyeket háboru esetére az operációkra kiszemelt. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az illető csapatokat hadi-létszámra emelte, hanem hogy minden ezred megtette már a szükséges intézkedéseket, melyek a mozgósítást megelőzik. Többek között például már kiszemelték azokat a tartalékosokat, akiket elrendelt mozgósítás esetén behívnak. A behívókat a hadkiegészítő kerület már el is készítette, úgy hogy a mozgósítás elrendelése után a polgári hatóságok révén a behívókat rögtön kézbesítik a tartalékosoknak. Ezeket az előintézkedéseket már bizonyára megtették mindazoknak a hadtesteknek a kerületében fekvő ezredek, melyeket a hadműveletekre kiszemelték.

A háboru veszélyének növekedésével gondoskodás fog történni, hogy az annektált tartományokban levő csapatokat megerősítsék, mert amikor kijelentjük, hogy a tizenötödik hadtest mai létszáma elegendő a határok biztosítására, ez természetesen csak a mai helyzetre vonatkozik. Mert mihielyt Szerbia és Montenegro komoly előkészületeket tesz a háborura, azaz amikor hadserege megkezdí stratégiai felvonulását a határok felé, akkor már Bosznia és Hercegovinában kellő számu katonaságot kell összpontosítani. Így aztán megtörténik, hogy a kijelölt hadtestek mozgósítása előtt, fokozatosan erősíteni fogják a boszniai csapatokat. De semmiesetre sem oly módon, mint ahogyan azt laikusok teszik nap-nap után a lapok hasábjain. E hamis hírek csak arra jók, hogy nyugtalan-ságot idézzenek elő az ország azon részeiben, amelynek területéből egészítik ki azokat az ezredek, amelyek mozgósítását híresztelik. Aki csak némileg be van avatva katonai ügyekbe, az tudja, hogy a hadvezetés óvakodni fog a mozgósítást oly módon végrehajtani, hogy a monarchia minden részén fekvő hadtestekből kiszakít egy-egy részt és leküldi Boszniába.

Hiszen ezzel olyan khaoszt idézne elő, hogy ember legyen, aki el tudna igazodni e fejtetőre állított hadrenden. De ez ellentmondana a szabályzatnak is, melyek kimondják, hogy a lehetőségig fenn kell tartani a rendszeres köteleket. Így bizonyos, hogy a hadügyi kormány, ha a boszniai csapatok megerősítéséről lesz szó, akkor első sorban oly hadtest kötelekből fogja levezényelni, melyet kiszemelt a mozgósításra. Még pedig bizonyos sorrendet fenntartva, nem pedig össze-vissza különböző hadtestekből. Hogy melyek azok a hadtestek, amelyek mozgósítás esetén számításba jöhetnek, azt csak kombinálni lehet. Első sorban a zágrábi hadtest jöhet számításba, miután ez fekszik legközelebb Boszniához. Azt híresztelik, hogy politikai okokból ezt a hadtestet nem fogják mozgósítani, ez azonban alig hihető, mert semmi ok sincs arra, hogy mellőzzék.

E hadtest állománya huszonöt zászlóalj gyalogság, négy tüzérezred, két lovasezred és egy utász-zászlóalj. (A honvédséget egy hadtestnél sem vesszük számításba, miután Szerbia és Montenegro ellen csak részleges mozgósításról lehet szó és így a honvédséget nem fogják kivinni az országból). Utána következik a Szerbiához legközelebb álló temesvári hadtest, melynek állománya huszonnégy gyalogzászlóalj, négy tüzérezred, két lovasezred és egy utász-zászlóalj. A magyar hadtestek közül számításba jöhet még a budapesti, vagy az erdélyi 12-ik hadtest. Valószínűbb az utóbbi mozgósítása, miután legénysége hegyes vidékről lévén, jobban alkalmazható Boszniában. A 12-ik hadtest állománya huszonöt gyalogzászlóalj, egy utász-zászlóalj, négy tüzérezred és két lovasezred.

E három magyar hadtesten kívül természetesen osztrák hadtestek mozgósítását is tervbe kellett, hogy vegyék, dacára annak, hogy

Magyarország földrajzi fekvésénél és vasuti hálózatainál fogva a magyar hadtesteket sokkal könnyebben lehet Szerbia vagy Bosznia felé összpontosítani. Miután azonban a magyar csapatok amugy is túlnyomóan képviselve lesznek, (A boszniai hadtestnél is huszonegy magyar zászlóaljjal szemben tizenkilencz osztrák áll.) kötelessége a hadvezetésnek a lehetőségig arra törekedni, hogy mindig arányos legyen az osztrák és magyar hadtestek mozgósítása. Így a gráci hadtest mozgósítása több, mint valószínű. E hadtest állománya harminczhat zászlóalj gyalogság, egy zászlóalj utász, négy tüzérezred és két lovasezred. Az innsbrucki 14-ik hadtest mozgósítása is valószínű, mert e hadtest kötelekébe tartoznak a tiroli vadász-ezredek, melyek éppen úgy, mint e hadtesthez tartozó gyalogság, különösen hegyi csatározásokra vannak kioktatva. E hadtest szintén harminczhat zászlóalj gyalogságot foglal magában. Ehhez hozzászámíthatjuk még a zárai katonai parancsnokság területén fekvő négy zászlóalj gyalogságot. Ekkora haderő teljesen elégséges lesz a szerbek és montenegróiak megfékezésére.

Számokban kifejezve, a hadi létszámot véve alapul és a boszniai és hercegovinai csapatokat beleszámítva, ez a hadsereg körülbelül negyed millió embert jelent. Még pedig éppen feles számmal osztrák és magyar zászlóaljak.

A szerbek papiron háromszáz ezer embert tudnak hadba állítani. Tényleg azonban aligha bírnak többet összehozni kétszáz ezer emberről. Az öt hadosztályra osztott hadsereg a tartalék bevonásával százhatvanezer embert számlál. Ezenkívül van a mi póttartalékunkhoz hasonló intézménye, ami szintén nyolczvanezer embert jelent. A hatvanezer embert számláló népfelkelő hadsereg egyáltalán nem jöhet számításba, mert ezek részére még fegyvere sincs Szerbiának. A tulajdonképpeni hadsereg tehát százhatvan ezer ember. De ennek a rendes hadseregnek a kiképzése sem valami elsőrendű. Mert a gyalogság szolgálati ideje másfél esztendő, mely alatt azonban nagyon kevés gondot fordítanak a kiképzésére. A legsilányabb lovasságuk. Békében alig van másfélezer lovasa Szerbiának és a tartalék bevonásával sem közelíti meg az ötezeret. Ezenkívül a szerb tartalékos lovaskatona maga kell, hogy beszerezze lovát, ami nagyon is a lóanyag rovására esik. Erről szomorú tapasztalatot tett a szerb hadvezetés az idej gyakorlatokon, amikor a gyakorlatra bevonult tartalékosok lovait egyáltalán nem használhatta hadicézlokra. Tüzérsége már jobb. Ha a megrendelt gyorstüzelő ágyukat mind használatba vitték már, akkor a szerb hadsereg most kétszáz modern ágyu fölött rendelkezik. Ezek kiszolgálása nagy nehézségekbe fog ütközni, mert a legénység még nincs betanítva azok kezelésére. Ehhez pedig idő kell.

A montenegrói hadsereg, dacára, hogy száma csak harmincezer ember, sokkal félelmetesebb a szerb hadseregnél. Csupa elsőrangú lövő, akik az idő viszontagságaihoz is kitűnően tudnak alkalmazkodni. Az ellenséget guerrilla-harcra kényszerítik, melyben ők nagy mesterek. Háboru esetén sokkal nagyobb áldozatokba fog kerülni Nikita embereit megfékezni, mint a hatszorta nagyobb szerb hadsereget.

Mint látható, a szerbeknek nagyon meg kell fontolniok, mielőtt háborura szánják el magukat. Igaz ugyan, hogy Belgrádban leginkább arra számítanak, hogy háboru esetén csak nyervehetnek, mert a hatalmak egy talpalatnyi földet sem engednék kiszakítani Szerbiából.

És lehet, hogy a szerbeknek igazuk van. Éppen a legújabbkori hadjáratok szolgálnak olyan példákkal, hogy a győzelmes hadsereget megállította utjában a hatalmak közbelépése. Így történt ez II. Sándor csár hadseregével majdnem Konstantinápoly kapui előtt és így történt a japánokkal a Kina ellen viselt hadjáratban. Bármiként alkuljanak is azonban az események, bizonyos az, hogy Aehrenthal politikája zsákutczába vitte a monarchiát, melyből alighanem presztizsének erős megtépázásával fog csak kikerülni.

A balkáni események.

Budapest, november 28.

A Times szerint Aehrenthal külügyminiszter nagyon kemény hangon tárgyalt Törökország bécsi ügyvivőjével és egyenesen megfenyegette a portát, ha Ausztria-Magyarország ellen továbbra is ellenséges magatartást tanúsít. E fenyegetésre az ifju-török bizottságnak egy igen tekintélyes tagja kijelentette, hogyha háborúra is kerülne a dolog, Törökországnak nincs mitől tartania, mert Anglia áll a háta mögött. Ezzel tehát maguk a törökök is beismerik, hogy Anglia veszélyes aknamunkát végez Konstantinápolyban.

Az angol sajtóban erősen tartja magát az a hír is, hogy Törökország és Szerbia szövetséget kötöttek. E hirt Konstantinápolyból már többször megezárták, de mindannyiszor újra életre kelt a külföldi sajtóban. Nem lehetetlen, hogy ez is egyike azoknak a híreknek, melyeket a szerb sajtóiroda oly ügyesen helyez el időnként az angol és francia lapokban.

Mai híreink a következők:

Törökország nem fél.

A „Times“-nak az a véleménye, hogy az a fenyegető hang, melyet Aehrenthal a török ügyvivővel szemben használ, csaknem megerősíti azt a benyomást, hogy Ausztria-Magyarország nem óhajtja a békés megoldást. Mint ugyanis a „Times“ konstantinápolyi levelezője jelenti, Aehrenthal kijelentette, hogy Ausztria-Magyarország Törökország iránti jóindulatának már a régi rezsim alatt jelét adta, amikor vasenergiával szállt szembe Anglia és Oroszország ellenséges politikájával, akik Macedóniát el akarták szakítani Törökországtól. Ugyanílyen érzületet tanúsított Ausztria-Magyarország a Törökországgal folytatott további tárgyalásokon is, amelyeket, sajnos, eredmény nélkül meg kellett szakítani. Ausztria-Magyarország barátja akar lenni Törökországnak, de ha kell, ellensége is lehet. Tekintettel a sok közös érdekre, reméli, hogy a barátság tovább is fennmarad. Őlesz az első, aki örvideni fog, ha az új-török aralom megszilárdul és jó eredményeket fog elérni, ha azonban a török kormány Ausztria-Magyarországgal szemben ellenséges magatartást tanúsítana, ezzel szemben ő is erőlyesen fog fellépni. Ami Pallavicini örgróf nagykövetet illeti, ez, ha a tárgyalások meghiusulnak, meg fogja kapni a már előbb kért szabadságot.

Ezen állítólagos fenyegetésre dr. Nazim bey, egyike az ifju-török vezérférfiaknak, aki Ahmed Riza mellé van beosztva, egy újságíró előtt a következő nagyfontosságú nyilatkozatot tette:

— Egy osztrák-magyar-török háború európai konifagrációt jelentene, amit Ausztria-Magyarország nemcsak nem kívánhat, de azt egyenesen kerülnie kell. Minden más októl eltekintve, nem hiszszük, hogy Ausztria-Magyarország közvéleménye approbálna egy háborút, amely az annexióból következik. De tegyük fel, hogy a háború mégis kitörne, akkor is nagy tévedés volna lekicsinyelni a török haderőt. Azonkívül pedig hivatalos garanciát kaptunk Angolországtól veszély esetére, olyan garanciát, mely magában elegendő, hogy bizzunk és ne csüggedjünk.

A török-szerb szövetség.

A „Daily Mail“ jelenti Párisból, hogy a védelmi szövetség megkötése Törökország és Szerbia közt közvetlenül küszöbön áll. Montenegró nem lép be a szövetségbe, de megígéri neki, hogy Török-

ország Montenegrót abban az esetben, ha Ausztria-Magyarország háborúval támadná meg, támogatni fogja.

A szultán és a balkáni bizottság.

A szultán tegnap a szelámlík után fogadta az angol balkán-komité tagjait és az ifju-török bizottság három tagját. A Surre-i-Ummel szerint Buxton elnök a következő beszédet intézte a szultánhoz:

— Mi az ifju-török bizottság meghívása folytán jöttünk Konstantinápolyba, hogy üdvözljük az alkotmányt. A megtiszteltetésért, melyben részünk volt, köszönetet mondva, tisztelettel üdvözljük a szabad ottománok uralkodóját.

A szultán megköszönte az üdvözlést és azt felelte:

— Meg vagyok győződve arról, hogy az angol kormány és az angol nemzet mindig barátai maradnak az ottomán alkotmánynak.

A bosnyákok Zágrábban.

A bosnyák katolikus hódoló küldöttség Bécsből ma reggel hat órakor Stadler érsek vezetésével Zágrába érkezett. A pályaudvaron sokan várták, köztük Amrus polgármester számos községtanáccsossal, több Starcsevics-párti képviselő Frank Józseffel az élén és számos Starcsevics-párti legionárius. Amrus és Frank üdvözlő beszédet mondtak, amelyre Stadler érsek felelt. A hódoló küldöttség ezután kétszáz legionárius kíséretében bevonult a városba. A bosnyákok a délelőtt folyamán megnézték a város nevezetességeit. Délelőtt tizenegy órakor a város a bosnyákok tiszteletére a Szokol-épületben lakomát adott, amelyen felköszöntöket is mondtak. Amrus polgármester üdvözölte Stadler érseket és a többi vendéget s azt mondta, hogy látogatásukban egy lépést lát a horvátok ideáljainak megvalósulása felé. Stadler érsek felköszöntőjében rámutatott arra, hogy a szerb politika Horvátországot, Boszniát és Hercegovinát nagy veszedelemmel fenyegeti. A következő szónok Frank József volt, aki a királyt éltette. Felköszöntője viharos tetszést keltett. A vendégek délután két órakor elutaznak Szerajevóba.

Montenegró remél.

Cettinéből jelentik, hogy ott nagyon reménykednek, hogy Montenegró meg fogja kapni az óhajtott területi engedelményeket. Ezt a hangulatot a kormánynak Londonból kapott jelentései idézték elő, melyekben hangsúlyozzák, hogy Montenegrónak és Szerbiának kedvező kilátásai vannak területük kibővítésére.

A belgrádi „Dnevni List“ tegnapi számát a rendőrség elkobozta. Ez az intézkedés a lap egy gyalázkodó cikke miatt történt, amely Nikita montenegrói fejedelemnek szemére hányja, hogy a fejedelem Szerbiában élő, bombapörben elítélt montenegrói emigránsoknak még nem kegyelmezett meg. A lap mostani elkobzása feltűnő jelenség, mert a múlt évben a szerb kormány egyetlen szerb lapot sem konfiskáltatott el, noha azok fele voltak a Nikita és családja elleni rágalommal. Amikor a montenegrói kormány Belgrádban emiatt panaszt emelt, a szerb kormány azzal védekezett, hogy a lapok ellen mit sem lehet, mert a szerb sajtó szabad.

A bojkott.

A török bojkott nem csökken. Fegyelmezett és jól szervezett organizáció óvatosan örökődik, hogy a bojkottot a mohamedánok szigoruan betartsák és a mozgalom már átcsapott Indiába, sőt Perzsiába is. Az agitáció egyre jobban elhatalmasodik. A Comitée de boycottage centre des marchandies les Autrichiens egy új módját találta ki a bojkott terjesztésének. Mától fogva cifra diplomákat osztogat azoknak a kereskedőknek, akik a bojkotthoz csatlakoztak s hirdeteményeken szolítja föl a török lakosságot, hogy ne merészellen vásárolni olyan boltokban, amelyeknek czimtalájára nincs odaerősítve ez a török és francia nyelven kiállított diploma.

A kár, amelyet az osztrák és a magyar kereskedők idáig szenvedtek, meghaladja a negyven millió koronát. Orosz cukorgyárosok itt

egy nagy cukorraktárat akarnak fölláítani és a kormány jelentékeny pénzbeli segítséget ígért ennek a vállalatnak.

Az osztrák-magyar külügyi kormány lépései a portánál a legcsekélyebb eredményre sem vezettek. Ma már egy magyar hajót, a „Kelet“ nevű gőzöst is bojkottálták, amely a Duna tor-kolatától építkezésekhez való fát hozott. A magyar gőzös hatalmas lobogókat üzött ki árbo-czaira, de a nemzetiszínű zászlók sem tartották vissza a kirakodó munkásokat a bojkottól s nem engedték, hogy a „Kelet“ partraszállítsa rakományát. Az osztrák és magyar kereskedők biztosra veszik, hogy nincs számukra mentség s ha meg is szűnik a bojkott, ők tönkre mennek. Az osztrák Lloyd hajói vizet és eleséget sem vehetnek föl.

Ma városszerte tüntető körmenetek voltak a választás alkalmából. Katonaszág és papok járták be zenezsóval az utcákat, hogy a népet hazafiasságra lelkesítsék.

E hírek hatása alatt bécsi diplomáciai körökben ma lényegesen kedvezőtlenebbül itélik meg a helyzetet. Ehhez járul, hogy az orosz kormány nem hajlandó álláspontjától tágitani s ragaszkodik ahhoz, hogy Bosznia-Hercegovina annexiójának kérdése a konferencia napirendjére tűzessék ki. Hivatalos körökben keresik a módját, hogy folytatni lehessen a tárgyalásokat Törökországgal. Nincs kizárva, hogy Franciaország a czáfolat ellenére is vállalkozni fog a közvetítés szerepére. Mértékadó helyen határozottan tagadják, hogy a jubileum után, december 3-án, aktiv rendszabályokat terveznek.

A porta a vámhivatalokhoz intézett körlevélben kijelenti, hogy senkit sem lehet kényszeríteni arra, hogy osztrák, vagy magyar árut vásároljon, de a vámhivataloknak ezeknek az áruknak a megérkezésénél nem szabad nehézségeket támasztani, sem pedig a teherhordóknak nem engedhetik meg, hogy az osztrák és magyar gőzösk kirakását megtagadják.

A „Petit Parisien“ közlése szerint Bécsben megkérdezték Crozié nagykövetet, vajjon Ausztria-Magyarország számíthat-e Franciaország esetleges intervenciójára a bojkott miatt. A francia kormány tudatta már tegnapelőtt jelzett álláspontját, amelytől nem térhet el, hogy t. i. a bojkott kérdésében nem hajlandó közbelépni.

A póttartalék visszatartása.

A „Zeit“ értesülése szerint befejezett dolog, hogy az idei sorozású póttartalékosokat bentartják. A politikai viszonyokra való tekintettel a hadügyi kormány azt tervezi, hogy a Boszniában elhelyezett zászlóaljok létszámának kiegészítése czéljából számbajövő gyalogezredekén kívül más csapattek és intézetek hadköteleseit a családfentartók, tanítók és más jogcimen mentesek kivételével, akik természetesen továbbra is szabadságolandók, tényleges szolgálatban tartja s ezek szerint a póttartalékosok közül, akiknek számát a hadügyi költségvetés hatvanezerben állapította meg, 20.000 embert fog szabadságotolni a hadügyi vezetőség, vagyis a póttartalékosok kétharmad-része tényleges szolgálatban marad.

A nemzetközi konferencia.

Orosz körökben azt hiszik, hogy a konferencia létrejövételére alig van remény. Oroszország ebben az esetben valószínűleg tiltakozni fog Bosznia-Hercegovina annexiója ellen. A дума tárgyalt Stolypin miniszterelnökkel, hogy nyilatkozatra bírja a dumában Izvolzkit, de hasztalan. A külügyminiszter kinos helyzetben van Aehrenthalnak tett ígérete miatt és vonakodik a külpolitikai helyzetről nyilatkozni. Ilyen körülmények között a дума a rendkívüli hitel tárgyalása során fogja nyilatkozatra bírni Izvolzkit.

Az olasz kormányhoz közelálló körökben most is úgy vélekednek, hogy a konferencia az egyetlen biztosítéka a béke fentartásának s éppen ezért Olaszország mindenáron arra törekszik, hogy a nemzetközi konferencia men-

től hamarabb összeüljön. Híresztelik, hogy Olaszország ezt a kívánságát legközelebb diplomáciai uton fogja kifejezésre juttatni.

Az olasz király válasza.

Hír szerint Viktor Emánuel királynak a Bosznia és Herzegovina annektálását közlő bécsi jegyzékre adandó válasza december hó 2-ika előtt fog Bécsbe érkezni, mert az olasz király ezt az alkalmat fogja felhasználni arra, hogy az osztrák császárnak jubileuma alkalmából szerencsekívánatait kifejezze.

Megczáfolt banda-harcz.

A belgrádi sajtóiroda ma azt a hírt kürtölte világgá, hogy Piva közelében a hercegovinai és montenegrói határon az osztrák-magyar hadsereg egy határőr-csapatát montenegróiak megtámadták és szétverték. A meglepett osztrák-magyar csapat rémülten menekült, tisztek és katonák hanyatt-homlok futottak hercegovinai földre.

Ez a hír alaptalan és hazug. Azon a környéken egyáltalán nincsen nagyobb csapattest, egyetlen egy tiszttal vagy katonával sem hagyta el állomáshelyét. Arra felé osztrák-magyar katonák az utóbbi időben nem is mutatkozhattak, mert utoljára októberben vonult el a határ közelében egy nagyobb csapat, mikor a felettes katonai parancsnokság elrendelte, hogy a nős katonák holmiját a montenegrói határhoz közel fekvő Astovácra szállítsák el az ország belsőjébe.

Más forrásból a következő czáfolatot kaptuk: A montenegrói-hercegovinai határon Gacko és Astovac községek között történt eseményről a szerb sajtóiroda szenzációs tartalmú táviratot közöl. Ezen különben már október közepén történt eset autentikus tényállása a következő:

Mint hogy montenegrói részről támadástól tartottak, „riadó” jelt adtak, mire előírászerűleg a tisztek családjai a löszert, valamint a felszereléseket a határterületről visszavonták. A határt őrző legénység közül egy ember sem hagyta el helyét. A szenzációs híresztelés minden további részlete koholmány.

Legujabb híreink.

Olyasvalaki, akit tegnap a király kihallgatáson fogadott, elbeszélte, hogy Péter király még beteg és ágyban fekszik. A királyt közsvény gyöttri és ujjai nagyon fájnak. A belgrádi állampénztárban három nap előtt tartott pénztári összeszámlálás szerint most 22½ millió dinár van ezüstpénzben és 6½ millió dinár aranyban.

Legujabb hírek szerint Pallavicini őrgróf december 2-át még Konstantinápolyban várja be, hogy jelen legyen a Ferencz József király jubileuma alkalmából rendezendő ünnepen. Ugy volt, hogy a nagykövet tegnap utazik el.

KÜLFÖLD.

A külügyminiszter kiténtetése. A király — mint a „Magyar Tudósító” értesül — báró Aehrenthal-Lexa Alajos külügyminisztert ez évi december hó 2-án, jubileuma alkalmából a grófi rangra emeli.

Goschen, lord Roberts indítványáról. Sir Edward Goschen, berlini angol nagykövet egy hírlapíró előtt a következőleg nyilatkozott Roberts lord beszédéről:

— Az angol kormány nem ért egyet a felsőház törekvéseivel, amelyek odairányulnak, hogy tengerészeti fegyverkezésünk és a háboru esetére eszközölnö szászöldi előkészüldésünk szinte a végtelenségig fokoztassanak. A szászöldi hadseregnek egy millió katonával kívánt szaporítása évenként körülbelül 40 millió font sterlinggel növelné a hadügyi kiadásokat. Nem kell elfeledni, hogy az illetén angol fegyverkezést nyom követné a német fegyverkezés, amely természetesen a mienkkel lépést tartana. A felsőházban felemlítették, hogy Németország valószínűleg titokban fegyverkezik Anglia ellen. Ha a felsőház lordjai Németország titkos fegyverkezésétől félnek, mennyivel inkább hasonlóval felel ez a felsőház által megkívánt fegyverkezés hírére. Az általános

védkötelezettség behozása tekintetében a vélemény különböző lehet. Angliára nézve mindaddig az a vélemény volt irányadó, hogy nekünk nem való ugyanaz, ami más hatalmaknak. Mindenesetre az általános védkötelezettség a lakosság óriási megterhelését jelentené és nem hiszem, hogy az angol nép többsége lord Roberts nézetét vallaná. Hiszem, hogy a helyzet pesszimiztikus megítélése rövid idő múlva helyet ad a nyugodtabb elbírálásnak. Az egyes emberek életében éppen úgy, mint a népekében, vannak komor pillanatok. Németországban is volt idő, amikor az angol inváziótól tartottak.

A perzsa forradalom. A salmasi volt endsümen elnöke, Badi Pisnamas, aki október végén 200 fegyverest gyűjtött és a dilmani felkelőkkel és Sattar kán híveivel egyesült, az ellene kiküldött kurdokat megszalasztotta és Dilmant rövid ostrom után elfoglalta. Szintugy birtokába kerítette Kochnesechrt. Folytonos erősítéseket kap Tebrizből és más vidékekről. A perzsa kozákbrigádnak az az osztálya, amely jelenleg az utnak a kurdok ellenében való megvédésére Urmiában állt, teheráni utasításra elvonult, hogy a város ostromában részt vegyen.

Német birodalmi gyűlés. A birodalmi gyűlés folytatta a birodalmi pénzügyi reformjavaslat első olvasását. Erzberger (centrum): Már egy év előtt is kancellárválság előtt állottunk, amely azonban parlamenti rüttlé-essküvel elintéződött. Hol késik most a kancellár a blokkban előállított nagy szakadás megszüntetésére. Emmel (szociáldemokrata): Az új adók a munkásoknak csak munkanélküliséget és gondokat hoznak. Követeljük a kiadások korlátozását, valamint a politikai rendszer megváltoztatását abban az irányban, hogy a lakosság zömének érdekében, ne pedig ennek ellenére kormányozzanak. Arens (birodalmi párti): A birodalmi jövedelmi adót nem tekinthetjük ellensúlyozónak a hagyatéki adó ellenében. Utat a megértéshez az emelt matrikuláris hozzájárulási összegek bevezetésében látunk, amelyet az egyes államok a birtokadó emelése által viselhetnének el. Hilpert (bajor parasztszövetség): Pénzügyi reform az erős vállak bevonása nélkül elgondolhatatlan. A jelen javaslatok azonban majdnem kizárólag a szegényebb munkásnéprétegeket sújtják. Ezzel végződött a birodalmi pénzügyi reformjavaslat első olvasása. A javaslatot ezután 28 tagu bizottsághoz utalták. Legközelebbi ülés hétfőn. Napirend: a női munkára vonatkozó ipari szabályzat novellája.

Mefisztó az eseményekről.

II. Vilmos, a németeknek mindenütt jelenvaló Rex és Imperátora, a tiszteletbeli világralkodó leczkében részesült.

Madártávtól eddig olyan szint játszott a szimpatikus császár alakja, hogy népszerűségének titka egyedül és kizárólagosan az ő egyéniségében rejlik; az utóbbi napok eseményeiből azonban tisztán láthatjuk, hogy az oly gyakran és fennen mutogatott önbizalom és erő forrása a germán nép maga. Amikor ugyanis a németek császára az ő Clopijában hadparancsot ad, mondván, hogy „mástól nem félünk, mint az egekben lakó egy igaz Istentől”, ezt nem ő mondja, hanem maga a germán nép. A történet színpadán nem a császár a szerző, hanem csak az előadó művész, reprezentátor. A szerző az ő népe.

Mi volt a leczke, amiben a császár részesült?

Egyszerűen beszélgetést folytatott egy újságíróval, aki a beszélgetést leadta a lapoknak. Ebben a beszélgetésben nem volt olyasmiről szó, hogy sohasem adja beleegyezését azokhoz, amiket népe óhajt. Oh nem. Egyszerűen egyéni véleményének adott kifejezést a külpolitika körül. A német népnek azonban más volt a felfogása s nemzetgyűlése utján kérdőre vonta a császárt, aki nemcsak kancellária utján, de maga írásban dokumentálta, hogy nem állott szándékában nemzete akaratával ellentétes álláspontot elfoglalni és kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy a jövőben tartózkodni fog hasonló egyéni meggyőződések nyilvánításáról.

Ránk nézve ez egy kis vigasztaló, mert a világ másutt másként fest, mint minálunk, ahol a törzsek alszanak; de a történelem logikája szerint a külföldi példák körülbelül egy évszázaddal az események után nálunk is be szoktak következni s így, remél-

hető, hogy száz esztendő múlva nálunk is lesz egy kis nemzeti önérték.

Addig is: Oh Clopi, oh szuverénitás!

A háboru valószínűsége mindinkább előtérbe lép. Az olasz egységből még hiányzanak az osztrák, olasz tartományok.

Ha megtörténhetett a debreczeni csatánál 1848-ban az, hogy amikor Nagy Sándor tábornok viaskodott a tulsulyban lévő oroszokkal, Görgey nem sietett a segítségére, de távolból hallván az ágyuzást, tábori székében hátradúlva, cigarettafüstjébe a következő szavakat mondta a tudós híreben álló Nagy Sándor viaskodására:

— Szorul a tudós!

Miért ne történhetnék meg a mi olasz szövetségünkkel, hogy amikor mi bajban leszünk, így ne szóljon:

— Szorul a szövetséges.

Németország, a másik szövetséges Angliával maklajkázik. Ezek is össze fognak veszni, ha a hegemoniáért nem, hát azért, hogy ne kelljen a németnek segítségünkre jönnie.

Nem is jön.

Az „összmonarchia” sorsa hajszálon függ. Nem kell például egyéb, csak az, hogy egy hetvennyolcz éves ember lehunyja a szemét. Abban a pillanatban nem a „Le rois morte, vive le rois”-kiáltás fogja betölteni a levegőt, de bömbölni fognak az ágyuk. Lehet, hogy előbb, de bömbölni fognak.

A sürgősséget nem tudták keresztülvinni a t. Házban azon a napon, amikorára tervezték. Nem jött össze a négyszázötvenhárom képviselő közül százötven.

Ez is az idők jele. Fásultság az egész közéletben.

Hát bizony vannak emberi dolgok, amelyekhez verbunk kell. De meg igaza van a szkeptikus közmondásnak:

— So'se volt jó az a nagy sietség!

Sok a vasuti szerencsétlenség; sok a kegyelmes ur.

Készül az „önálló” magyar bank. Annyiban készül, hogy keresik rá a formulát. A formula szerint annyiban lesz magyar, hogy egy harmadrészeben a tőkét a magyar adja hozzá és annyiban lesz „önálló”, hogy két harmadrészeben az osztrák fog benne parancsolni. De a neve: „önálló magyar bank” lesz.

Igy a kecske is jól lakik, a káposzta is megmarad.

Tudniillik: kecskéje az osztráknak van, a magyarnak pedig káposztája — nincs.

Kikelnek a „zugtakarékpénztárak” ellen.

— Mit ért ön „zugtakarékpénztár” alatt?

— Nem zugtakarékpénztár a Pesti Hazai, a Kereskedelmi, a Leszámitó, a Hitel- és a Jelzálogbank. A többi zugtakarékpénztár.

A „zugtakarékpénztárak”-nál tudniillik a kis ember nyer hitelt, a nem „zugtakarékpénztárak”-nál pedig a nagyvállalkozók és nagykereskedők. A kisembert innen a kommerziális elvek szentségével füstölik ki. A „zugtakarékpénztárak” megsemmisítésével ki akarják huzni a gyékényt a kisember alól.

Mefisztó szerint az volna a parlamenti férfiu, aki segitene beheggeszteni azokat a sebeket, amelyeket a nem zugtakarékpénztárak ejtettek a kis embereken másfél év alatt.

Igy? — Odaütünk, ahova nem nézünk.

Virul a királyság!

A trónörökös királyi jogokkal ruházta fel még életében az agg uralkodó.

Most azután aztán némuljon el sok panasz!

Eszébe jut Mefisztónak a diák-veszekedés, amikor a törvénytelen gyereket imigy akarta letorkolni törvényes pajtása:

— Hallgass, hiszen neked nincs is apád.

— Több mint neked — vágta vissza a nebuló. Alásszolgája!

A SZEZÓN.

... Irni és mindig csak irni, idegen és hideg dolgokat. — történeteket, amelyek nem velem, tehát senkivel sem estek meg, amelyek embereit soha sem láttam, vagy nem bírom felismerni; szavakat, amiket egymásnak mondanak szépen, frissen — és élettelen hidegen, mert anynyi csengésük sincs, hogy egy pillanatra is betöltsék, megszólaltassák azt a nehéz, ólmos süketséget, amelynek közepéből leírtam őket és irni eszmékről, amelyeknek soha szelét sem érzem, amelyek annyi meleget sem adnak, mint a cigarettám sütése; küzdelmeket, amelyeket mások fönt felettem, vagy mélyen alattam vivnak meg, de amelyeknek párázó izgalmait hiába akarnám az idegeim közé sajtolni, — aztán, ha mindezek nincsenek, véresen és veritékesen, fáradtan, vagy léhán, de mindig mély, benső utálatlaltal és önmöngvetéssel kigondolni ilyen történeteket, verseket, eszméket és küzdelmeket, hogy legyen mit irni, de irni, csak irni... És embereknek, akiket sohasem látok, akiket nem ismerek, akikről nem tudom, hogy bármit is hol kezdjek el s hol fejezzek be náluk, akik egészen más életet élnek, akik másképp látnak, éreznek, szeretnek, másképpen haragúznak, alusznak és káromkodnak, akik más erdőket látnak, más tengerparton jártak, akik kártyáznak, idegen nőkkel mulatnak, vagy dolgoznak, amikor én fázom, sirok, vagy a házbéremet nem tudom kifizetni. És szóba kell állnom emberekkel, de csak úgy szóba állni, hogy én jajgathatok, komolykodhatom, vagy bukfenchezet hányhatok szakadásig, ők pedig akkor végeznek velem, eldobnak, vagy leásítanak, amikor épp az uri kedvük tartja, tehát szóba kell állnom emberekkel, akik tán soha nem szenvedtek, soha sárba nem gázoltak, vagy soha nem nevettek, csak fizetett csókból ismerik a szerelmet, vagy ezt a szerelmet nem ismerik, akik este nyolczkor szuszogva lefeküsznek, soha egy Rembrandtot nem láttak, mindent máshogy ismernek, másképpen tesznek; mit tudom én, hogy kik s milyen határok között folyik le egyéni életük. És nekem elő kell állnom. És mondanom kell nekik valamit. Néha a szavam utána-csengése is megijeszt, megrémít, de azért rá kell merednem a sötétségre, ahol ők ülnek, ahonnan senkit és semmit se látok, amely csak sötétség, talán nincs is benne senki és csak farkasszemet néz azzal a másik ásitó sötétséggel, amely meg én bennem lakozik, — nekik jó, ők másutt vannak, de nekem itt veritékezniem kell és irnom, csak irni, irni...

Irni — kicsi szerelmeket, nagy bánatokat, lávlátokat, színeket, melegséget, sok melegséget és életet, liktető, forró, éledő életet — hogy egy suhogó, illatos asszony hogyan oszon el az ura s a gyermekei mellől, hogy valahol, egy novella hetvenharmadik sorában milyen parfüm töltötte be Caprin az alkonyatot, hogy egy automobilt himbáló ringással inditanak át a vén park rózsautain — és Capri és automobil és az illatos asszony és pénz, szerelem, boldogság, fiatalság legfőlebb egy elesendesült kávéház langyos pikkolójából s az olcsó, nedves cigarettá füstjéből rajzolódik elém — ez pedig így megy inaszakadásig, a novellában forró szerelmek, szalónok élete, szellemes hölgyek, kivált urak, csupa báj, gondtalanság és olcsó ötlet, avagy egyszerűbb dolgok: a nagymosás s az első csók közös gyötrelmei, a gyárak piszkos levegője, hamupipókék és királyfiak rongyban, de azért itt is, ott is a társadalmi élet, ér-

zelmek, eszmék, tapasztalat és tudás viharos, széles skálája — Idekint pedig a hideg életben az árva ottbontalanság, unalom, a társadalomból való kiközösültség keserősége. Ugy-e, hogy az írő fölötte áll mindezeknek, tudják-e önök, hogyan áll fölötte? A szalónok melegét csak a csatakos utcákra meredő, piros, fűtött ablakokból látja, szellemes hölgyek csevegését legfőlebb a színpadon, végszóra, sugó után hallja, az eszméket gyűrött újságrengetegekből vájja ki s a szerelmet — óh a szerelmet, itt igazán legjobban a fal felé fordulni, mert ahhoz se ideje, se kedve, se pénze, se asszonya. A szerelmet még nálunk se adják olyan olcsón, oda fiatalság, erő, csengő arany és igen sok szabadság kell, mindez pedig nem ott terem meg a fűtetlen, pusztá lakásokban, a szerkesztőségek robot-asztala mellett, vagy olcsó vendéglők és igen sok kávéházak piaci levegőjében. Az őszszerező szivarcsutakok füstjéből, a hideg semmibe meredő álmodozásból, a létért krajczáros verekedésekből, a zakatoló önvádból, egy fa'ás kenyérrért eladott éjszakából, álomban átlibeggett nappalokból és fáradt estékből nem pattan ki a szerelem virága, vagy ha kibukkan, már hervadtan, szirmát, illatát vesztetten, kifosztotlan, elcsókoltan vetődik elő. De azért mindaz, ami nálad a másé, ez az egész nagy, gyönyörűséges élet mégis csak szép és nagy dolog és hogy mindezt az önök szeme előtt elvonulassam, nekem fáradtan, keserűen, hontalanul, beteg gyerekszívvvel, zakatoló agygyal, ziháló tüdővel és megbéruult izmokkal irni kell, és megint csak irni, irni...

Mindössze oly kevés és oly szegényes, ami egy szűk és rongyos emberi élet határában belül az öntudatos fiataliságtól a minden kedvét vesztett férfikorig megtörténhetik. Csupa sablon, szürke patronok, aminthogy sablon szerint mulnak az éjek és unott szokottsággal kopog ránk mindig a fájdalom. Egész életemnek alig három-négy olyan eseménye van, amely mély barázdát szántott a szívembe, a többi apró gondok és törpe küzdelmek turták. Ezek az események is csak nekem nagyok, csak engem forgattak ki egész valómból s a bélyegüket is terheltségem folytán csak apró, halovány nűánszokban, kicsi rezgésekben, csendes sirásokban és torzult mosolygásban hagyják ott írásaimon. Megbélyegzettségemet is csak én tudom. Ő róluk magukról soha nem lőköm ki, mert nincs róluk mit irnom s mert nem lőköm ki, pénzért nem adom, hírért nem árulom el ebben a hideg, piszkos éjszakában. Mit is tudnék irni arról a forró, falusi délutánról, amikor kivertem, a társadalmi konvenczió rettenetes sulya alatt, egy dombtetőről zokogtam végig egyetlen szerelmem, május szépséges asszonyának pompázó temetését; én érettem halt meg s én a gyanu miatt, a kis lánya miatt egyetlen virágot sem adhattam utolsó útjára. Elzárták előlem, megölték, hagyták elpusztulni s egy kiáltásnyira tőle nem éreztem, hogy most, ha kárhozatokon át, de hozzája kell menennem, elindulni, hogy megcsókoljam és megfogjam a kezét, hogy megmentsen az életünknek. Milyen másképpen lett volna minden, de ezt irjam meg? Megírjam, hogy azt, ami még a számomra megmaradt, éppen egyik családi jóbarátom csepte el orvul, közönségesen, diadalmasan. Megírjam, mi vágott a szívembe, amikor utoljára beszéltem édesanyámmal, egy idegen, már az élet határában tul szenvedő, a megszokott könyvtől már tiszta szemű asszonyi ronccsal, vagy amikor az orvos kimondta rám halálos ítéletemet. Megírjam?

Ezt nem lehet megírni, ez könyv és ez vér,

ez az én egész valóm, azt nem adhatom oda és nem adom oda soha senkinek.

De ha úgy tetszik, idegen és hideg dolgokról irni... És mindig csak irni...

Miklós Jenő.

A császári jubileum.

Budapest, november 28.

Igazi alattvalói hűséggel sietnek az osztrák állami intézmények vezetőségei hódolatuknak méltó kifejezést adni a császár uralkodásának hatvanadik évfordulója alkalmából. Az urakháza és a reichsrath diszülésben juttatta kifejezésre hódolatát és az összes koronatarományok vezetőségének képviselői pedig küldöttségileg üdvözölték az uralkodót, aki meleg köszönő szavakban hangsúlyozta az államhivatalnok kötelességtudásának nagy szükségességét.

Az ünnepek lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Bécsben ma délután négy óraker az urakháza az uralkodó jubileuma alkalmából diszülést tartott. A tagok igen nagy számmal jelentek meg. Az elnök ünnepi beszédében többek között a következőket mondotta:

— Az urakháza mindenkor együttértett a néplelek legnemesebb rezgésével és mert mi is belső vágyunk engedve, tudomására kívánjuk hozni legkegyelmesebb uralkodónknak, hogy hódolatban, szeretetben és hálával emlékezzünk meg ő felsége trónralépésének hatvanadik évfordulójáról, kötelezve és feljogosítva éreztem magamat egyelőre alkalmas uton kieszközölni a legfelsőbb engedélyt arra, hogy az urakháza legalázatosabb szerencsekívánatait a trón számolya elé helyezhesse. (Élénk helyeslés.) Előre is bizva az önök hozzájárulásában, t. uraim, bátor vagyok a következő javaslatot tenni: Határozza el a t. ház, hogy a mai ülésében tizenhat tagu bizottságot választ, amelyet felhatalmaz, hogy az elnökség vezetésével ő felségének hatvan éves uralkodói jubileumához az urakháza leghódolatteljesebb üdvözlését fejezze ki. (Élénk helyeslés és taps.)

A hódoló küldöttség megválasztása után az elnök az ülést a következő szavakkal rekesztette be:

— Bizonyára mindnyájunk intencziója szerint cselekszem, ha kifejezem azt a meggyőződésemet, hogy a mai, legkegyelmesebb urunk iránt való hódolatnak szentelt rendkívüli ülésünket nem fejezhetjük be másként, mint hazafias és lojális érzelmeink hangoztatásával és azzal a kívánsággal: Éljen ő császári és apostoli királyi felsége!

A reichsrath ma délben egy óraker tartotta diszülését. A képviselők, valamint a miniszterek ünnepi öltözetben jelentek meg. Az elnök hódoló beszéddel nyitotta meg a diszülést, melyben kéri a ház felhatalmazását arra, hogy az elnökség az egész ház hódolatteljes szerencsekívánatait fejezze ki ő felségének örömmünnepe alkalmából. A ház megadja a felhatalmazást, mire az ülést berekesztik.

Az osztrák aktiv államhivatalnokok deputációja ma jelent meg a császár előtt hódolatának bemutatása céljából. A monarchia valamennyi koronatarományából megjelent a tartományi vezetőség az államhivatalnokok élén, hogy a miniszterelnök és a központi minisztériumok vezetői köré gyülekezve, hódolatuknak kifejezést adjanak. Dél előtt fél tizenegy óraker megjelentek a szertartásteremben báró Bienerth osztrák miniszterelnök a miniszterekkel és a minisztériumok vezetőivel, valamint a legfőbb állami hivatalnokokkal, a tartományvezető hivatalnokok, a bírósági főhivatalnokok, a közoktatási hatóságok képviselői stb. A küldöttség mintegy nyolczszáz tagból állott, ebből száz a központi hivatalok, hétszáz pedig a vidéki hivatalok tisztviselőiből került ki.

Amidőn az uralkodó a terembe lépett, a jelenlévők viharos Hoch-kiáltásokkal fogadták. A miniszterelnök üdvözlő beszédére az uralkodó a következőképen válaszolt:

Nagy örömmel üdvözlöm állami hatóságaim és hivatalaim képviselőit e szép napon, amelyen nekem megadatott, hogy önökkel való hatvan évi közös munkára tekinthessek vissza. Ha a fejedelmre és az államra nézve nagy örömet jelent, kötelességtudó hivatalnokokat találni, úgy elmondhatom, hogy nekem bőven jutott ebből a szeren-

cséből. Történelmi dicsősége az osztrák hivatalnokságnak, hogy minden időben nemcsak az államhoz és a fejedelemehez hű, hanem szakavatott, kötelességtudó és szorgalmas volt. Ezen értékes hagyományt vannak Önök hivatva változtatlanul, sőt gyarapítva utódaikra átszármasztani. A köz-hivatalnokok kezeibe van letéve az állampolgárok java és üdve. Önöket részesítik az állampolgárok bizalmukban. Önöket a társadalom díszes helylyel tünteti ki. Csak az a jó hivatalnok, aki érzi a kötelesség súlyát, amely e bizalomból folyik. Az Önök működésének kezdő és végpontja csak a törvény s semmi más, mint a törvény nem lehet. Minél élénkebbé válik a pártélet, annál szilárdabban kell, hogy Önök a pártatlan törvényesség alapjára álljanak. Ebben a legjobb támponton találunk és ezért elismerést és hálát érdemelnek ki. Népeimnek igen sok közös érdeke van, melyeket csak közös hivatalnokság istápolhat. Népeim összes fia számára nyitva áll a közpálya. Hivatalnokseregem kell, hogy magába ölelje minden nemzet fiait, kik anélkül, hogy megfélemlenésnek szaraszukról, mindig annak tudatában legyenek, hogy a nagy közösség általános érdekeit szolgálják és hogy a hivatal nem lehet sohasem valamely párthoz tartozó. Nem nemzeti érzés, hanem a nemzetiségi viszály kell, hogy számúzza legyen a hivatalból. Ha visszatekintek e hatvan, hivatalban töltött évre, élénken szemembe tűnik annak tudata, hogy mennyire megnövekedett a közszolgálati ágak kötelességeinek köre és jelentősége. Minél nagyobb lesz a hivatalnok-testület, annál szükségesebb a közösség értelemének ápolása, a szoros összetartozandóság, az élénk osztályöntudat, valamint az egyesnek alkalmazkodása az egészhez és az a fegyelem, amely meggyőződéssel és szabad akaraton felépülve, magát a kötelesség parancsának aláveti. Így sereglettek önök évszázadokon át változatlan hűséggel és sokszor kipróbált ragaszkodással és vajha az osztrák hivatalnokság örök időkre a népek biztos menedéke, az állam ügyes szolgálója és minden utódom hűséges segítője lenne. Ismételtelen köszönöm szíves üdvözlésüket.

Ezután az uralkodó cercelet tartott.

Báró Bienert miniszterelnök ma délután az osztrák tőzsdekamara képviselőit fogadta, kik az osztrák császári jubileum alkalmából hódoló feliratadására kérték fel.

Miller lovag elnök beszédére a miniszterelnök felelt, hogy a felség örömmel fogadta az osztrák özség hódoló feliratának híret. A küldöttség személyes fogadása, sajnos, ő felségének nagy elfoglaltsága folytán nem igen lehetséges. A miniszterelnök szívesen vállalta magára, hogy a feliratot az uralkodó kezéhez juttatja.

A Bécsből visszatérő bosnyák katolikus hódoló küldöttség tagjai ma reggel hat órakor különvonaton Zágrábra érkeztek, hol Amrus polgármester a tőzsde tanácsal, számos polgár és dr. Frank József is fogadták. Dr. Amrus és dr. Frank üdvözlő beszédek intették a küldöttséghez. Az üdvözlő beszédre Stadler érsek válaszolt, kifejtve, hogy Bosznia katolikussai a szeretet érzésével lépnek Horvátország földjére.

— Önök tudják, — ugymond — hogy miért mentünk Bécsbe. Ő felsége a legnagyobb kegyelmet gyakorolta velünk, amidőn bennünket veletek egyesített. (Éljen a horvát király!) A közjogi kérdéseket előbb-utóbb, akár tíz, husz, akár harmincz év múlva, okvetlenül rendezni kell, amint az okkupáció is az annexióra vezetett. A döntő tényezők elé terjesztetük azon kérésünket, hogy bennünket veletek egyesítsenek. (Élénk zsvivó-kiáltások.)

A menet ezután a városba indult. A délelőtti folyamán a vendégek megtekintették a várost. Délben tiszteletükre banket volt, amelyen Amrus polgármester üdvözölte a vendégeket, kiknek látogatásában a horvátok ideálja megvalósulásának közeledését látja. Stadler érsek válaszában a horvát-szerb politika káros voltát és a horvátországi, boszniai és hercegovinai szerbek veszélyes üzelmeit eseteltte, végül az összes horvát országok egyesülése érdekében egyöntetű eljárásra hívta fel a jelenlevőket. Ezután dr. Frank József mondott beszédet, melyben ő felségét éltette. (Viharos zsvivó-kiáltások.)

Ezután még többen beszéltek, mire a vendégek kivonultak a pályaudvarra és elindultak Szerajevóba.

A Steinheil-ügy.

— Uj vizsgálóbíró. —

Budapest, november 28.

A Steinheil-ügy egyre nagyobb port ver föl Párisban. A rémdráma piszkos hullámai mindig jobban terjednek és ma ismét újabb nevek kerültek forgalomba a Dosztojevski tollára való esettel kapcsolatban. Egész Páris lázas izgatottsággal lesi a fejleményeket és kávéházakban, színházak folyosóin, társaságokban másról sem beszélnek, mint a Steinheil-ügyről. A mai nap eseménye az, hogy a kompromittáló vádak sulya alatt Leydet vizsgálóbírótól elvették a vizsgálat vezetését és az éjszaka már André vizsgálóbíró vette át az ügyet. Berry, nacionálista képviselő kérdést intézett az igazságügy-miniszterhez Leydet ügyében, de mivel az igazságügyminiszter megtagadta a válaszadást, Berry interpelláció alakjában szándékozik a kérdést megismételni. Különben ma nyilatkozott a Steinheil-család háziorvosa is, aki Steinheilné beszámíthatatlan hisztériának mondja. Az örök roppant vigyáznak Steinheilnéra, mert félnék, hogy kárt tesz magában. A rémdráma újabb fejleményeiről tudósítunk a következő részleteket jelenti:

Az újságírók szereplése.

A Steinheil-ügy állítólag azért huzódott el oly sokáig, mivel Leydet vizsgálóbíró, a kinek — mint kiderült — viszonya volt Steinheilnéval, huzta-halasztotta az ügy érdemleges tárgyalását. Az újságíróknak tulajdonították, hogy a megfeneklett vizsgálatnak jelentős fordulatot adtak. Egyik esti lap értesülése szerint Hamard rendőrfőnök a Matin szerkesztője előtt a következő nyilatkozott a sajtó fontos szolgálatairól a Steinheil-ügyben:

— Kétségtelen, hogy a sajtó munkásai fontos szolgálatot tettek s az ő külön nyomozásuk nagy sikerrel járt. Taktikájuk, amelylyel Steinheilné bizalmát megnyerték, bevált. Az asszony, aki olyan mohón követelte a bűnösök üldözését s maga is beállt üldözőnek, hogy magáról a gyanut elterelje, végül elárulta magát. Attól kezdve, hogy be kellett ismernie a gyöngy becsempészését a komornyiknak, Couillardnak az erszényébe, az ellenmondások egymást követték. A riporterek sztenografikus följegyzései sulyos bizonyítékul szolgálnak. Így jutottunk el ahhoz is, hogy Wolf, a szakácsnő fia ártatlansága is kiderült s hogy egyre jobban szorongatják ezt az asszonyt a ránehezülő bűnös tények.

Az újságírók szerepléséről egy francia lap ezeket írja:

Reggel félhat órakor, a vallatás befejeztével, Hamard rendőrbiztos embereivel eltávozott. A ködös reggelen áthaladnak a kerteken s még csak sejteni sem lehet, minő eredményre jutottak, mi a további szándékuk? A konyhában, amelyet a gázlámpa sárgás fénybe von, egyedül maradunk, újságírók, Steinheilnéval. Melőn lessük minden szavát. Felénk fordul és kérlelve szól:

— Kitartás kell hozzá, hogy az ilyen sors elviselhető legyen. Teljesen meg vagyok törve... Önöknek nem a legkisebb részük van benne, ha az emberek rosszat gondolnak felőlem. Az emberek, az önök olvasói, akik véleményüket az önök jelentései alapján formálják meg.

Ezután azon panaszkodik, hogy már kora reggel zaklatják. Megjegyzendő, hogy mikor az özvegy mindezt előadja, a legkevésbé sem látszik megtörve. A feje nagyon is feszesen hordja...

A „Matin“ két munkatársa azonban nem tágit, egész éjjel faggatja, mire Steinheilné látszólag megtörve kijelenti, hogy megnevezi a gyilkost: Wolff Sándor lovászfőnök, szakácsnője fiának személyében, ami persze hazugság volt.

Leydetől elvették a vizsgálatot.

A szenzációs leleplezések között most legelől áll az a vád, hogy Leydet vizsgálóbíró is szeretője volt Steinheilnének s hogy ennek következtében már fölmentették a vizsgálat vezetésétől, amely most André vizsgálóbíróra vár. A fölfedezett szerelmi viszonyban látják annak az okát, hogy az eljárás olyan sokáig huzódott,

a nélkül, hogy valamire való eredménye lett volna. Alapos elfogultság czimén vették el a bűnesetet Leydetől, aki annyira kompromittálva van, hogy valószínűleg le is mond állásáról.

Tegnap késő éjszaka már André vizsgálóbíró vezettette maga elé Steinheilné, hogy vallomásra bírja, de ezuttal ő sem boldogult vele. A bíró emelt hangon, keményen nekiszegte a vádat:

— Alapos a gyanu, hogy egyik szeretőjével meggyilkoltatta az urát.

— Hazugság! Alávaló hazugság! — kiáltotta magánkivül az özvegy.

Mikor a vizsgálóbíró látta, hogy egyenes felszólítással nem ér el semmit, hirtelen ezt a kérdést intézte az izgatott asszonyhoz:

— Kivel volt utófiára viszonya?

Steinheilné kiszalajtott egy nagykereskedőnek, Petaudnak a nevét, de rögtön mohón hozzátette:

— De a gyilkosság idején nem volt Párisban.

Most ennek a nagykereskedőnek a dolgát kutatják. Annyit már megállapítottak, hogy a borzalmak éjszakáján nem volt a lakásán. Steinheilné szerelmi kalandjairól egész raktárra való tud Couillard, a komornyik, aki valósággal megvetéssel tiltakozik az ellen, hogy szerelmes lett volna az asszonyba.

— Az ilyen asszonyba nem szokott szerelmes lenni az ember! — jelentette ki. — Ha állandó barátságban is volt valakivel, azért másokkal is összeadta magát. Egyszer én is láttam, amint betért egy hotelbe s nyomban követte egy hatalmas tűzérkapitány. A hálószobájában egész csomó pikáns fotográfiát találtam.

A szobaleány is úgy beszél, hogy Steinheilné bolondja volt a férfinépek. Egy regiment sem lett volna elég neki. Rettenetes éjszakája volt Steinheilnének. Nyögött, fel-felajdult s egy-re Istenhez fohászzkodott. Az örök roppant vigyáznak rá, nehogy kárt tegyen magában.

Az új vizsgálat.

Az új vizsgálóbíró, akit a főtörvényszék még ma delegálni fog Leydet helyett, hétfőn fogja kihallgatni Steinheilné. A mai vizsgálatról csak annyi szivárgott ki, hogy Wolf Mária, a szakácsné és Couillard, a volt komornyik újabb neveket említettek s megnevezték mindazokat, akiknek a legtávolabbról is részük lehetett a gyilkosságban. Wolf Mária a legathatózottabban tagadta Steinheilnének azt az állítását, hogy ő a véres júniusi éjszaka után, amikor a gyanu feléje és fia ellen irányult, öngyilkos kísérletet követett volna el. Steinheilné a szakácsné második fiát is gyanuba akarta keverni. Erről a fiáról elmondta Wolf Mária, hogy Tongkingban katonáskodik, igaz, hogy Párisban volt a gyilkosság idején, de nem is nézett Steinheilék háza felé. Az sem igaz, hogy ez a fiu Steinheilnének házasságán kívül született fia. Pierrének hívják s az egész Steinheil-családnak kedvence volt egy időben. A család háziorvosa, aki elsőnek konstataulta, hogy Steinheil és Jappynét kötéllal fojtották meg, a mai kihallgatáson teljesen beszámíthatatlan hisztériának mondta Steinheilné, akiről képes azt is feltenni, hogy önmagát fogja vádolni férj- és anyagyilkossággal.

Hamard rendőrfőnök kijelenti, hogy Steinheilné feltétlenül részes a gyilkosságban. Steinheilné tegnap az eltűnt ékszerre nézve azt vallotta neki, hogy azokat a nyaralójában rejtette el, holott közvetlenül a büntény után arról beszélt, hogy az ékszereket elrabolták. Azon ténynyel szemben, hogy a lakásban fölfordulás volt, mely rablók gazdálkodására enged következtetni, most már megáll az a föltézés, hogy ezt a fölfordulást, ezt a rendtelenséget az igazi tettesek szinleg csinálták a nyomozás tévtra vezetésé czéljából.

Ami a gyilkosságot illeti, kétségtelen, hogy azt egy erős és gyakorlott kéz vitte véghez. D'Ariong gróf családja, amely Steinheilékat közelről ismeri, nem hisz az asszony bűnösségében és ártatlannak tartja. Steinheilné izgatott és ellentmondó viselkedése hisztériával is magyarázható.

Steinheilné a Saint Lazare-fogház női osztályában van letartóztatásban. Bár nagyon meg van törve, az éjszakát esendes álomban töltötte.

A fogságban fölkeresték leánya és ügyvédje, akikkel hosszasan beszélgetett.

Arlong gróf.

Steinheilmé barátja, Arlong gróf, egy interjúban kijelentette, hogy ő Steinheilmé aszszonyt nagy mértékben hisztérikusnak és beszámíthatatlannak tartja. Ő azért ajánlotta fel neki a villáját, hogy nagy zavarából, amelyekbe férje halála után jutott, kiségitse. Faure Félix elnök meggyilkolásában, amivel utabban vádolják, ártatlannak tartja és azt hiszi, hogy képtelen lett volna erre. Ugy tudja, hogy Steinheilmé Faure elnök halálakor nem is volt Párisban.

C. vasgyáros, több felnőtt gyermek atyja, aki ez idő szerint meliéresi kastélyában lakik, kijelenti, hogy ő ugyan tényleg házasságot ígért Steinheilménak, de viszonyuk csak néhány hétig tartott és jóval a gyilkosság előtt szakított Steinheilmével. Mindazonáltal beismerte a vasgyáros, hogy öngyilkosságot akart elkövetni, mert, mint családapa nem tudta elviselni azt a tudatot, hogy a gyilkosság értelmi szerzőjének tartásák. Ő és Arlong gróf jó barátok voltak és ő a kettős gyilkosságról legelőször a gróftól értesült.

Uj szereplők.

Steinheilmét a vizsgálóbíró valószínűleg csak hétfőn fogja beható vallatásnak alávetni. Ezt megelőzőleg tisztába fogják hozni, hogy mit közölt Wolf Marietta és Couillard a lapokkal? Ez a két tanu állítólag kész megnevezni a gyilkossági afférban részes több olyan személynek a nevét, kik eddig még ismeretlenek. Wolf Marietta a leghatározottabban tagadja, hogy valaha öngyilkosságot akart volna elkövetni és kijelentette, hogy jelenleg Tongkingban időző második fia, akit tévesen Steinheilmé törvénytelen fiának mondtak, a gyilkosság napján Párisban volt ugyan, de semmiesetre se mondhatott a gyilkosságról közelebbi adatokat. Ez a fiu kedvence volt az egész Steinheil-családnak és Steinheil Márta játszótársa volt.

A Steinheil-család háziorsosa biztosította a nála járt újságírókat, hogy Steinheil és Jappy asszony halálát kötéllal való megfojtás idézte elő. Az orvos újból kifejtette, hogy Steinheilmé milyen nagyfokú idegességben szenved és megjegyezte, hogy tekintettel hisztérikus voltára, olyan kevéssé lehet hitelt adni szavainak, hogy még ha ő maga vádolná is magát férje és anyja meggyilkolásával, ezt más bizonyíték hiányában nem lehetne való állításnak elfogadni.

Párisból jelentik éjeli: A Steinheil-affér titokzatosága megint bonyolultabb és a szövevény szála egyelőre megoldhatatlannak látszanak. A véres regény egy új fejezettel gyarapodott. Steinheilmé tudvalegőleg először is két hírlapíró előtt győnt s azt mondta nekik, hogy rá nézve a gyilkosság vizsgálatának újabb fejleményei azért kínosak, mert őt ferde szinben találják feltüntetni egy férfi előtt, aki neki életénél is kedvesebb s attól fél, hogy ennek a férfinak szerelmét örökre elveszti. Az asszony megnevezte az illető férfit az újságíróknak, de kérte őket, hogy ne írják ki. A Matin elküldte egyik munkatársát az illetőhöz s ez a férfi részletes vallomást tett. A kérdéses ur előkelő családból való nemes, aki az Ardennesek között egy ősi kastélyban lakik. Elbeszélte, hogy milyen körülmények között ismerkedett meg a festőművész nejevel.

— Ez év márczius 8-án Párisba utaztam meglátogatni gyermekeimet, akik ott egy penzióban nevelkednek. Este hivatalos voltam egy párisi nagy pénzintézet vezérigazgatójának soiréjára s akkor mutatott be engem a házigazda Steinheilménak. Szépsége elbűvölt s egy hónap múlva már szeretőm volt. Páris közelében egy nyaralóban éltünk szerelmünknek, sűrűn találkoztunk ott s az asszonyt mindannyiszor elkísérte szakácsnője, Wolf Mária, aki előtt, úgy látszik, nem volt semmi titka.

Egy ilyen találkán Steinheilmé, akit örülten szerettem, így szólt hozzám:

— Nem akarom, hogy multam miatt kétségek gyötörjenek. Rosz nyelvek bizonyára megfognak előtted rágalmazni s bevádolnak, hogy sok szeretőm volt. Esküszöm neked, hogy nem igaz. Egy szeretőm volt és van: te.

Erre a vallomásra figyelmeztettem az asszonyt, hogy hirbe hozták őt egy nagyon, de

nagyon magasállású férfival, Steinheilmé felháborodva kiáltott fel: Alávaló hazugság! Soha sem voltam az elnök kedvese. Tanum rá házi-orvosom és egy barátnőm, aki ápolt. Egy héttel Faure Félix halála előtt megbetegedtem s attól a naptól fogva ágyban feküdtem.

Interpelláció.

Berry nacionálista képviselő, akinek a Steinheil-ügyre vonatkozó kérdésére az igazságügyminiszter vonakodott válaszolni, egy lap tudósítóval szemben kijelentette, hogy már maga az a tény, hogy az ügyet egy másik vizsgálóbírónak kell átadni, mutatja, hogy kifogások vannak Leydet eddigi vizsgálóbíróval szemben. Ha az igazságügyi hatóságot valamely gyöngeség vagy hiba terheli, úgy a közvéleménynek joga van erről értesülni. Berry az igazságügyminiszterhez intézett kérdést interpelláció alakjában szándékozik megismételni. Hír szerint az igazságügyminiszter javasolni fogja a válasz elhalasztását, miután lehetetlen, hogy a parlament vizsgálati stádiumban lévő bűnügyet tárgyaljon.

BUDAPEST.

*

Hétfő.

Egy tudós professzortól hallottam egyszer: — A világ egy menaszéria. Az emberek ketreczekben élnek le életüknek egy-egy periodusát. Abban a ketreczben tudniillik, amelyet az Élet a számukra elve kikészített s amelynek rácsán a Sors nyújtja be az eledelt, a Sors tiszogató, a Sors fegyelmez, a Sors tár ajtót és a Sors tart zár alatt. Minden periodusnak meg van a maga ketrece, egyik a másikba nyílik, amelyek az osztályok nagy ketreceiben vannak elhelyezve. — Ilyen ketrece, eszerint, van a tanító-osztálynak is. Egy ketrecz, melybe az élet egyik kezdő periodusán belekerülnek azok is, akik sohasem lesznek tagjai a tanító-osztálynak. Rövid időre benne élőködnek, aztán ajánlják magukat, a viszont nem látásra. Amint ezek előtt az élet társasabb ketrece tár ajtót, az első teendőjük, tudva-tudatlanul, elfelejteni mindazt, amit ott beléjük gyömöszöltek. Tisztelet és becsület a tanítóságnak, de milyen szerencse ez sokszor. Milyen szerencse — sokszor — hogy a szűk különítmény később már csak nagy ritkán tudja hatáskörének lőtávolságába vonni a kiállókot. Milyen szerencse ez! És milyen szép lenne, ha ezt például olyan testület, mint a főváros tanácsa is tudná és nem foglalkozna komolyan azzal a ketreczklakóval, aki ámbár mérges, magafeledt fenyegetéssel nyújtja ki a kariját a rácson, tulajdonképpen senkit sem ér el, senkit sem bánthat meg, csak maga vágódik neki a ketrecz falának. Nem értem, miért fáj a komoly tanácsnak a Göröcsöni Dénes feje.

Kedd.

1908. november 22. a szenczáció napja. Nem a lokálszenczációé, hanem a nagy, súlyos eseményé, mely, úgy lehet, a közel jövőben az egész világ érdeklődését Magyarországra tereli. Egyelőre nem tudok sem következtetni, sem értékelni, nem vagyok sem fizikus, sem technikus és nem tudom, hogy egy nagyszerű, az emberiséget előbbrelőkő találmánnyal letünk-e gazdagabbak, vagy a minden csodába kapaszkodó illuzióval szegényebbek. Nem tudom, korokat jellemző genik közelébe élünk-e, vagy mohó tökéletesedés-vágyainknak lettünk röghöz verődött Ikarosai. Nem merek a perspektívába nézni és nem tudok szemet hunyni a lehetőség előtt. Nem merek hinni a fantázia realitásában és nem tudok kételkedni a tények fantasztikumában. Minden eredmény, akár irodalmi, vagy tudományos, bármilyen névvel, illetőleg egyénnel kerül el hozzánk, önkéntelenül is, annak az összeségnek a kulturájára hagy következtetni, melyből az illető egyén kikerült. Nem akarom a két magyar feltalálótól elvitatni az egyéni érdemet, a dicsőséget, mely a genialitásuknak kijár, de bizonyos, hogy odakinn a külföldön okvetlenül a magyar kultur-állapotokra is fognak következtetni az ő genialitásukból, Darwin és Spenczer óta nem hiszünk a

semmitől felbukkanó valamiben, nem hiszünk a köd előttem, köd utánam átvitt értelmű meséjében. Minden, ami van, fejlődés útján jött létre, még akkor is, hogyha a legmeredekebb ívvel repül a környezet nivója fölé. Grönlandban Newton is eszkimó maradt volna és Borneon Marx sem nőtt volna szocialista apostollá. Valószínű, hogy a két magyar feltalálónak is volt kitől tanulni és van kit tanítani. Ez pedig kulturát jelent. Bármilyent, de kulturát. Erről a kulturáról tudomást kell szerezni a külföldnek, ami aránytalanul többit használhat nekünk minden idegenforgalmi ágaskodásnál és görögtűz reklámnál. Ne méltóztassék a sovinizmusom rovására irni tehát, ha félek tőle, hogy a magyar találmányok praktikus kivitelének Bécs, illetőleg Ausztria lesz a szintere és ezzel Bécsé, illetőleg Ausztriáé lesz mindaz a dicsőség, melyre pedig a magyar kultúra presztizsének oly égető szükség van.

Szerda.

Érdekes: a főváros tanácsa visszautasította a közúti vasúttársaságnak kilenczven évi konczessziót kérő ajánlatát. Kilenczven év! De hisz' ez horribilis egy idő! Az emberiség fejlődik. A tudomány rohan! A technika repül. A holnap már a küszöbön van. Csak nem köthetik magukat a má-hoz! Kilenczven évre! Ma még — igaz — villamosok járnak, de holnap már köz-automobilok fognak száguldozni, holnapután pedig a kormányozható léghajók és repülőgépek veszik át a forgalom birodalmát. Kilenczven év! — Tévedésből se tulajdonítsa azonban valaki e bölcs előrelátást Budapest székesfővárosnak. Ez csak egy apró, poroszi fiavárosban történt. Már, hogy Budapest... Budapest gondolna a holnapra, a holnaputánra? Gondol Budapest a mára? Dehogyan gondol. Pató-város ez a város és ej! mindig ráér még arra, amire a nyugati nagyvárosai már nem érnek rá. Nálunk még ma is harisnyás mécsesekkel markirozzák a közvilágítást, amikor a vilámfényben uszó német városokban például a világitásnak még további tökéletesítésén töprengenek. Oda-künn kilenczven év is sok. Idehaza pedig évszázados konczessziója van a czopfnak, a tradíciónak, a maradiságnak és miégyébnek. Nálunk nem akarnak tudni, vagy nem tudnak akarni. Sőt: tudnak nem akarni és akarnak nem tudni. Így vagy úgy. Mindegy. Tul minden szójátszás, bizonyos, hogy egyszer nálunk is lesz vilamos világítás, egyszer majd... amikor a művelt nyugaton valószínűleg rég elkönyvelt fogalom lesz az, hogy: éjszaka! Mert kilenczven év az szörnyen nagy idő, de a czopfi és mindaz, ami rajta csüng, még nagyobb, még hosszabb.

Csütörtök.

Én csak egy tehetetlen sejt vagyok az állam szervezetében. Az állam azt teheti velem, ami neki jól esik. Személyszabadság, függetlenség, egyéniség és a többi: mese nagyoknak. Van egy francziám, aki évről-évre ellátogat hozzám, már valami öt esztendeje. S ahányszor itt járt, mindannyiszor elcsodálkozott azon, hogy erre mifelénk mennyire pazaroljuk a gyufát. Ezért az egyért irigyelt bennünket. Az állam azonban — úgy olvasom ma — ráteszi a kezét a gyufára. Monopólium lesz. Jó! De mi lesz az én francziám ötször felmelegített csodálkozásával? Jövőre még csak hagyján. Jövőre még csodálkozhat, hogy egyszerre mi sem vagyunk jobban, mint ő. De aztán?... Én csak egy tehetetlen sejt vagyok az állam szervezetében, ezen mégis csak nekem egyedül kell törnöm a fejem. Nekem és nem az államnak. Ezt, mon chère ami, az állam és egyén közötti viszonynak hívják.

Péntek.

Feminizmus ide, feminizmus oda, kétségtelen, hogy nálunk még nagyon embrionális állapotban van. A kezdet kialakulatlanságában igen gyakran olyan furcsaságok merednek a figyelő és néző elé, melyen érdemes elgondolkozni. Ilyen például a Hanns Dorn esete. Ez a bajor professzor felkereste a pesti feministákat, a pesti feministák pedig azonnal szükségeseznek tartották kiemelni, hogy „férfi vendégük” van. Férfi vendég! Nem értem mi ez? Vivmány? Eredmény? Micsoda? A zárdába beszöktetett

férfit szokták a régi jó és még antifeminisztikus időkben ilyképpen akklamálni. Férfi vendég! Hát olyan hősiesség az egy férfitől, ha feminisztikus elveket mer vallani? Hát olyan meglepő ez az asszony-feministáknak, hogy férfi is mer az ő pártjukon lenni? Férfi vendég! Nem értem. Éppen a nők lennének azok, akik a nemi különbséget emnyire értékelnék, hogy szükségesnek tartják kiemelni, hogy ime egy férfi, egy eleven férfi, aki elhozta erejét, eszét, férfi voltát, hogy asszonyi ügyeket támogasson! Férfi vendég! Mintha bizony a feminizmus kérdéseitől nem éppen úgy fájának a férfiak koponyái, mint a fiirtós női fejcsékek. Férfi vendég!?

Szombat.

66.773 korona! Az idén ennyit juttatott a totalizátor a szegény szegényeknek. Milyen nagylelkű jótékonyosság! Az ember nem tudja, kaczagjon-e, vagy boszankodjon rajta. Soha ennél nevetésesebb és inhumánusabb humanitásról még nem hallottam. A nemes, emberséges totalizátor évről-évre két kézzel szedi ki a szegények egyik zsebéből a pénzt és visszagyömöszöl a másikba annyit, amennyi némi államilag presszionált jóakarattól kitelik. Annyit, amennyi éppen elég, hogy a törvény pisálkoló szemét kiszurja és hogy bizonyos körök ugynevezett és amugy is nyugodt lelkiismeretét megnyugtassa. Csodás hókusz-pókusz ez, melyen mindig az veszít, akinek nincs mit veszítenie és mindig az nyer, akinek nincs szüksége, hogy nyerjen. Boszantóan nevetéses kis ügy.

Relle Pál.

Nem faj, hanem osztály.

☉

Egy képviselő azt mondta ma a képviselőházban, hogy Magyarországon fajuralom van. Másik képviselő úgy vélekedett, hogy ez nem felel meg a valóságnak; nem fajuralom, hanem osztályuralom van Magyarországon.

Faj vagy osztály — nem Magyarországról szólva — tulajdonképpen mindig egy valóságot takart. Egy csoport ember gazdasági érdekeire hol ezt, hol azt az elnevezést szokták rátűzni.

Mikor Amerikában limondották az emberi jogok egyenlőségét — hogy tudniillik minden élő ember egyforma — ugyanakkor nyomhan utána mondták: kivéve azokat, kiknek fekete a bőruk. A „faj” szólt meg ebben a törvényben? Ha akarják, nevezék fajnak, de a valóság az, hogy annak az embersportnak, mely az emberi jogok egyenlőségét kimondotta, gazdasági érdekében állt, hogy a feketék továbbra is rabszolgák maradjanak.

A Német-birodalomban drága a kenyér. Ennek az az oka, hogy a parlamentet kezükben tartó földbirtokosok magas védővámokat írtak bele a törvénybe. Ez a nyilvánvaló osztályuralom nem azért nyilatkozott meg, mert a junker haragszik az iparos munkásságra; hanem azért, mert a junker drágán akarja eladni gabonáját és nem bánja, ha ennek következtében az iparos munkásság túlfizeti is a kenyeret; előtte csak az a lényeges, hogy nagy nyereséget vágjon zsebre.

Világos, hogy míg az első esetben a „lekiúzdhetetlen faji érzést” függesztették föl anyagi érdekekre, addig a második esetben az „osztályellentét” ideológiája borult rá a pénztárczára. De nemcsak az „osztály” és a „faj”, fátyola a mohó étvágyanak; hanem a „nemzetiség” is.

Perencz József azt mondta ma az előtte tisztelgő beamtereknek, hogy a nemzetiségi viszálynak meg kell szünnie. A nemzetiségi viszálykodás tulajdonképpen szintén nem egyéb, mint tusa kenyérért, hivatalért, jobb megélhetésért. A nemzetiségi sampionok ugyan a nyelv szent jogát és a kultura elévülhetetlen hatását írják zászlójukra; de ezek mögül kirikolt az a

mezitelen valóság, hogyha például a cseh nyelv bevonul a közigazgatásba, ez csomó cseh intellektuelnek hivatalhoz való jutását jelenti; ugyanezt jelenti, hogyha az igazságszolgáltatás nyelve cseh lesz; s ugyanezt, ha a cseh ezredek nyelve cseh lesz. S mindez egyuttal azt is jelenti, hogy ugyanannyi német ember szorul ki biztos pozíciókból — csak természetes hát, hogy a németek a német nyelv szent és érintetetlen voltára esküsznek. Hogy ez mennyire így van, bizonyosság rá ez a tény. Mikor a csehek kivívták, hogy bizonyos hivatalokban a német és cseh nyelv tudása kötelező, az osztrák uri családok hirtelen elkezdték gyermekeiket a cseh nyelvre taníttatni, hogy csak a tért ne kelljen átengedniök a cseheknek.

Igy volt ez véges-végig a történelem minden fokán. Ahol a történetírók „ellenállhatatlan”, „természetes”, vagy „lekiúzdhetetlen” faji gyűlölségről, nemzetiségi fölfogásról és osztálygondolkodásról beszélnek: e szavak mögött mindig vagy uralmon lévő, vagy uralkodásra törő embercsoportok gazdasági érdeke lapul meg.

Megvesztegetett tanárok.

— Tömeges bizonyítvány-gyártás. —

Budapest, november 28.

Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy az államvasutak igazgatósága arra a felfedezésre jutott, hogy a legutóbb felvett vasuti altisztek hamis, vagy jogtalanul, minden előképzetség nélkül szerzett iskolai bizonyítványok alapján kérték altiszti kinevezésüket. Egy konkrét esetből kifolyólag az Államvasutak igazgatósága feljelentést is tett a rendőrségen, amely erélyes nyomozást indított az ügyben. A nyomozás során most kiderült, hogy egy nagyszabású bünszövetkezet működik már évek óta a fővárosban, amely több ezer, ugyszólván analfabéta embert juttatott jó pénzért polgári iskolai, sőt gimnáziumi bizonyítványhoz. Százakra rug azoknak a száma, akik ilyen bizonyítványok alapján nemcsak az Államvasutaknál, de a postánál, megyei és városi hivataloknál is altiszti állásokba jutottak. A bünszövetkezet feje egy Kerekes Ignác nevű félbemaradt tanár, akinek előkészítő magániskolája van a fővárosban. Kerekes összeköttetésben állott egy sereg fővárosi tanárral, akik jó pénzért bárkit áteresztek a vizsgán. Kompromittálva van ez ügyben egy fővárosi tanfelügyelő is, aki kezére játszott Kerekesnek, hogy tanulói a tanfelügyelőségtől engedélyt kaphassanak a magánvizsgálatra.

A bizonyítványgyártó szövetkezet működéséről a rendőri nyomozás a következőket derítette ki:

Van a Garay-utca 5. sz. házában egy magánvizsgákra előkészítő iskola, amelynek Kerekes Ignác, egy félbemaradt tanár a vezetője és igazgatója. Kerekesnek nincsen tanári oklevele, mert bár nyolcz évig járt az egyetemre, diplomára nem tudott szert tenni. Kerekes magániskolájában tulajdonképpen nem folyik semmiféle tanítás sem, mert az ő tanítványainak nem volt szükségük tudományra. A jeles tanterfű ugyanis pénzzel és pénzért szerzett bizonyítványokat a jelentkezőknek. A bukás ki volt zárva. Kerekes mindenkor kezeskedett a sikerről, még ha az illető analfabéta volt is.

Kerekes ugyanis összeköttetésben állott több fővárosi polgári iskolai tanárral, akik minden esetben gondoskodtak arról, hogy a jelölt a vizsgát sikerrel letehesse. Ezek a tanárok ezért a szivességgért a levizsgázott tanulók után Kerekestől meghatározott honoráriumot kaptak. Kerekes leginkább csak polgári iskolai bizonyítványokat szerzett. A gimnáziumi bizonyítvány megszerzésére nem igen vállalkozott, mert a gimnáziumokban sokkal szigorubbann kezelik a magánvizsgákat. Annál könnyebben ment a polgári iskolákban, melyek közül eleinte a Knezi-utcai polgári iskolát favorizálta. Innen később elmaradt és a vizsgázókat a Rottenbiller-utcai, a Nagydiófa-utcai és Sziget-utcai polgári iskolákba vitte. Ezekben az iskolákban, mint a nyomozás megállapította, olyan egyéneket is levizsgáztatott, akik egy, legfeljebb két elemi osztályt végeztek valamikor tizenöt-husz év előtt és legfeljebb a nevüket tudták leírni, egyébként pedig nem is konyitanak az íráshoz.

A magánvizsgákhoz azonban tanfelügyelőségi engedély is szükséges. Kerekes csalárd uton ezt

is megszerezte tanítványainak. A fővárosi tanfelügyelőségnél összeköttetésben állott dr. Korányi György tanfelügyelővel, aki minden esetben kieszközölte Kerekes tanítványainak, az engedélyt s mindig olyan iskolát jelölt ki a vizsga letételére, amelyről tudta, hogy ott Kerekesnek jó összeköttetései vannak. A nyomozás megállapította, hogy Kerekes állandóan megvesztegette Korányit és a tanfelügyelő ellen megvesztegetés gyanuja miatt meg is indították az eljárást.

Hogy a tanfelügyelőség megadhassa a vizsga-engedélyt, a jelöltnek minden esetben igazolnia kellett erkölcsös, büntetlen előéletét. Kerekesnek arra is volt gondolja, hogy tanítványai rövidesen kaphassanak erkölcsi bizonyítványt. A kispesti előjárásánál megvesztegetett egy Matyó Béla nevű községi hivatalnokot, aki annyi erkölcsi bizonyítványt szállított Kerekesnek, amennyire szüksége volt.

A közoktatásügyi minisztériumban azonban csakhamar feltűnt a sok kispesti erkölcsi bizonyítvány és a miniszter utasította a tanfelügyelőséget, hogy a jövőben csak annak adjanak engedélyt magánvizsgára, aki legalább hat hónapja egyfolytában Budapestben lakik.

Ez érzékeny csapás volt Kerekes intézetére, de a leleményes ember ezen is segített. Ezentúl ugyanis hamisított erkölcsi bizonyítványokat és lakbizonylatokat csatolt a kérvényekhez.

A tanítványokat egész sereg felhajtó ügynök szerezte a Kerekes-féle magánintézetnek. Ezenkívül Kerekes az összes fővárosi lapokban is állandóan a következő hirdetést tette közzé:

Polgári és gimnáziumi magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít Kerekes, Garay-u. 5.

A hirdetések és az ezerszámra kibocsátott prospectusok révén seregestül jelentkeztek a tanítványok. Ezek között olyanok is voltak, akiknek még elemi iskolai képzettségük sem volt. Hogy ezekkel letétehesse a polgári iskolai vizsgákat, szerzett nekik az ország valamelyik részéből bizonyítványt. E célra több községi tanítóval állott összeköttetésben, akik néhány koronáért kiállították a szükséges iskolai bizonyítványt.

Kerekes intézetében két jeles „tanerő” is működött. Ezek Izrael Chaim Jezoch és Eppinger Lajos, akik tanárjelöltként szerepeltek, jóllehet, semmiféle előképzetségük sincs. Ezek most a nyomozás során beismerték a manipulációkat és hamis erkölcsi bizonyítványok gyártását.

A nyomozást a rendőrségen Sándor László rendőrkapitány vezeti, aki ma a felhalmozódott alapos gyanuok alapján ma délután tizenkét helyeken tartott házkutatást. És pedig a következő helyeken: Kerekes Ignácnál, Vogel Bélánál József-körút 11., Goitein Henriknél Damjanich-utca 39., Révay Manónál Csömöri-ut 8., Velvart Bélánál Dembinszky-u. 10., Dénes Árminnál Kmetty-u. 4., Mautner Miksánál Murányi-u. 26., Börzsönyi Árminnál Rottenbiller-utca 1., Strasser és Zsoldos czégnél és „Felnőtt Magántanulók Oktatása” című magániskolában, Kertész-u. 31.

Ezek mind összeköttetésben állottak Kerekes-sel, részesei voltak az ő manipulációinak és mind e helyeken az erkölcsi bizonyítványok gyártásánál használt hamis bélyegzőket és őrlepeket keresik.

A házkutatásoknak tényleg meg is volt a kellő eredménye, mert mindenütt rendkívül sok áruú nyomtatványt találtak. De találtak még egyebet is, ami botrányos világot vet a budapesti tanfelügyelőségnél lévő állapotokra. Vogel Bélánál ugyanis, meg Telkes Andornénál tömérdek olyan levelet találtak, amelyekben a budapesti tanfelügyelőség egyik, vagy másik tisztviselője pénzt kér a bizonyítványgyárosoktól. A rendőrség aztán ezen a nyomon folytatta a további kihallgatásokat és a terheltek egybehangzó vallomásai megdöbbentő dolgokat hoztak napvilágra. Kiderült, hogy a hamis bizonyítványokat maguk a tanfelügyelőség tagjai gyártották az előkészítők számára, akiket ezen a címen valósággal zsaroltak. A legsúlyosabban van kompromittálva dr. Korányi György segédtanfelügyelő, aki két hónap alatt egyedül Telkes-nétől több mint 1000 koronát zsarolt ki, ilyen uton-módon. A rendőrség dr. Korányi-nak több zsaroló-levelet megtalálta.

Súlyosan kompromittálva van azonban maga a tanfelügyelőség feje, Mosdóssy Imre kir. tan-

felügyelő is, akinek mind e dolgokról tudnia kellett. Mosdóssy tanfelügyelő azzal védekezett ugyan a rendőrségen, hogy semmiről tudomása nincs, ezzel szemben azonban beigazolódott, hogy még két nappal ezelőtt is olyan jelölt kérvényét írta alá, akinek kérvénye hamis okmányokkal volt felszerelve. A rendőri vizsgálat már megállapított annyit, hogy a botrányban kompromittálva van a tanfelügyelőségnek csaknem egész személyzete. Sőt az is kiderült már, hogy maguk a tisztviselők is foglalkoztak előkészítéssel. A kezük ügyébe került vizsgázókat kegyetlenül kipumpolták s csak aztán adták át Kerekeséknek, akiket azonban szintén megadóztattak.

Sándor László rendőrkapitány a kihallgatásokat ma egész éjjel folytatta. Kerekes Ignác és társai teljes beismerésben vannak már. Beismerték többek közt, hogy az államvasutak vizsgálata nagy ijedelmet keltett közöttük s legelsőbben is arra gondoltak, hogy azt a tisztviselőt fogják megvesztegetni, aki az államvasutaknál a vizsgálatot vezeti. Ez a terv azonban nem sikerült s az ügy a rendőrség kezébe jutott. Ekkor 20.000 koronát szedtek össze maguk közt, hogy az ügyet a rendőrségnél eltussolják. Ez a kísérlet természetesen szintén nem sikerült. Most aztán minden rendényt föladtak és teljes tanácsalanságban várták a fejleményeket.

Letartóztatás ma éjszaka nem történt. A terheitek azonban rendőri felügyelet alatt maradnak és holnap folytatják a kihallgatásokat, amelynek során bizonyosan zár alá kerülnek a főbűnösök. Apponyi kultuszminiszter az est folyamán jelentést létesített magának a vizsgálat eddigi eredményei felől.

UJDONSÁGOK.

Lakóhelyváltoztatás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy új címüket idejekorán közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egy czimszalagra, esetleg a régi lakóhely megjelölésére.

— „Az Egyetértés Vasárnapja“. Rendes heti mellékletünk első oldalát ezuttal a bécsi Schubert-házról fölvevett nagy fölvetel foglalja el. A nagy dalköltő szülőházában most rendezik be a Schubert-muzeumot s ez ad aktualitást a képnek. György szerb trónörökös hazatérése Oroszországból: ez a témája egy másik képnek, amely mellé egy, az Aldunára induló monitornak a fotografiája sorakozik. A német kancellár-krízis napjaiból származik az a fölvetel, amelyen Bülow birodalmi kancellár látszik, amint a császári audiencia után visszatér Berlinbe. Egy képünk Alexis orosz nagyherceg temetéséről, egy másik Viviani léghajó-utjáról számol be. Czinczinatiból kaptuk Taft elnök palotájának fényképét. Három hangulatos tájképünk a Városligetet mutatja hó alatt. Az angol király nagy gyémántjáról, a „Cullinan“-ról három képünk van, továbbá közlünk néhány divatképet. A szövegrészben több kiváló idegen író kitünően fordított novelláit találják olvasóink.

— Uj kamarások. A király gróf Schall-Riaucour Károlynak, testőr-lovaszázadbéli főhadnagynak és szentmiklósi és óvári báró Pongrácz Ferencz 4. sz. huszárezredbeli századosnak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— A svéd királyi pár királyunk vendége. Gusztáv svéd király és neje, Viktória királyné a jövő hét elején látogatást tesznek Bécsben. A svéd király anyósa, Lujza, badeni özvegy nagyhercegné, december 3-án ünnepli hetvenedik születésnapját. Ebből az alkalomból a svéd királyi pár Baden-Badenbe utazik, ahol egy napig fog tartózkodni. December 4-én, királyunk rendeletére, külön udvari vonat indul a svéd királyi pár elé. Beck-Friis, a bécsi svéd követ, az érkező királyi pár elé utazik és velük együtt fog Bécsbe érkezni. Az érkezés ideje december 5-én délelőttre van kitűzve. A királyi pár kíséretében érkeznek Trolle Erik külügyminiszter, Brahe grófnő főudvarmesternő, Horsten udvarhölgy, Printz-Sköld főudvarmester, báró Thott és báró Rudbeck kamarások, Eckström, a király szárnysegéde, dr. Munthe, a svéd királyné háziorvosa, Böström, a svéd király magán-titkára és még 16 személy. A bécsi nyugati pályaudvaron érkező svéd királyi párt királyunk és az uralkodóház Bécsben időző főhercegei fogják fogadni, a Burgban pedig a főhercegnők üdvözlik őket. A királyi pár tiszteletére déli 1 órakor családi dejeuner, este 7 órakor pedig diszebed lesz. A királyi pár másnap, december 6-án reggel 6 órakor már elutazik Bécsből.

— Uj magyar báró. A király személye körüli miniszter előterjesztésére Boemelburg József nyugalmazott lovassági századosnak, valamint törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot adományozta.

— Kossuth Ferencz állapota. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter állapotában a mai nap folyamán némi javulás állott be. Háziorvosa, dr. Müller Kálmán egyetemi tanár, főrendiházi tag a délelőtt folyamán meglátogatta a beteg minisztert és továbbra is a legnagyobb nyugalmat ajánlotta.

— Kiténtetés. Joanovich Pál miniszterelnöki osztálytanácsost a királyi miniszteri tanácsossá nevezte ki. A kinevezés a hivatalos lap legközelebbi számában fog megjelenni. Joanovich Pál 1895. év óta működik a miniszterelnökségnél, mint a szerb ügyek referense. Az azóta megtartott szerb kongresszusokon, mint a királyi biztos titkára, a legutóbbi patriarkaválasztási kongresszuson pedig mint adlátus működött.

— Az ideai Nobel-díjak. Stockholmból az a távirati tudósítás érkezik, hogy az ideai irodalmi Nobel-díjat Eucken Rudolf jénai filozófus fogja kapni. Lagerlif Zelma és Winbourne esetleges mellőzése már jó előre elkedvetlenedést keltett, bár Eucken nagy érdemeit mindenfelé elismerik.

— Thék Endre kiténtetése. Mai számában közli a hivatalos lap a királyi kéziratot, amely Thék Endre butorgyárost a magyar királyi udvari tanácsos címével tünteti ki. A kézirat így szól: Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Thék Endre butorgyárosnak, a budapesti kereskedelmi és iparkamara és az Országos Iparegyesület alelnökének, ipari téren szerzett érdemei elismerésül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1908. évi november 21-én. Ferencz József s. k., gróf Zichy Aladár s. k.

— Az alkotmánypárt pártvacsorája. Az országos alkotmánypárt kedden, december hó 1-én este 8 órakor tartja legközelebbi pártvacsoráját a Hungária-szálló két kistermében.

— A katonaság köréből. A közös hadsereg rendeleti közlönye jelenti: A király Ferdinánd román trónörökös a 96. gyalogezred tulajdonosává nevezte ki. — A király a gyalogsági tábornoki címet és jeleget díjmentesen adományozta Pop Emil altábornagynak, Vojnovich v. Belobreska Emil hadügyi levéltári igazgatónak és lovag Pfiffer Károly katonai ítőtörvényszéki elnöknek.

— Uj csillagkeresztet hölgy. Mária Jozefa főhercegné Grimaud Mária d'Orsay grófnőnek, Augustza főhercegné udvarhölgyének a csillagkereszt-rendet adományozta.

— A határrendőrség új főnöke. A király Czajlik Alajos miniszteri osztálytanácsosi címmel fölrüházott fővárosi államrendőrségi rendőrtanácsost a határrendőrséghez főnökké nevezte ki. A kinevezésről szóló királyi kéziratot a hivatalos lap mai száma közli.

— Az „emberbarát“. Jelentettük már, hogy Gelléri Szabó János, a régi Budapest egyik szereplő alakja, a fővárosi törvényhatósági bizottságának hosszu időközön át vezető férfia, tegnap kilenczven éves korában elhunyt s 2.000.000 koronányi vagyonának jelentékeny részét jótékony és közczélokra hagyta. Megirtuk azt is, hogy Biró Zsigmond, a Pesti Hazai Takarékpénztár igazgatója értesítette tegnap Bárczy Istvánt, a székesfőváros polgármesterét, hogy Gelléri Szabó János a fővárosnak is hagyományozott nem kevesebb mint 400.000 koronát. Az erről szóló végrendeletet tegnap a VI. kerületi járásbírósnál forma szerint ki is hirdették. E végrendelet szerint 400.000 koronát örökölt az állam is, valamint a nagy összegű hagyományokhoz jutottak a csurgói, pápai és debreczeni kollégiumok, kisebb hagyományokhoz pedig a budapesti mentő-egyesület és más közhasznú intézmények. Ma délelőtt azonban fordulat következett be Gelléri Szabó János hagyatéki dolgában. A VI. kerületi járásbírósnál egy újabb végrendeletet mutattak be. Ez a végrendelet alig három hónap előtt keltezett, 1908. szeptember 13-ról van keltevezve, amíg a tegnap kihirdetett végrendeletek és pótlásai mind 1907. évből valók. Ezek tehát mind érvénytelenekké váltak. A ma bemutatott új végrendeletet a VI. kerületi járásbírósnál nyomban kihirdette s az most az érvényes. Ez új végrendelet szerint Gelléri Szabó János egész vagyonát nevelt leányára, Fülöp Gizellára és férjére Battik Sándor nógrádmegyei lakosokra hagyta. Jótékony hagyományokról az újabb végrendeletben semmi szó sincs, sőt ki van tagadva a rokonság is, amelynek a tegnapi jótékony végrendeletek szerint a milliomos örökségnek legalább egyharmada megmaradt volna. A meglepő fordulatról ugyancsak Biró Zsigmond takarékpénztári igazgató értesítette a főváros polgármesterét.

— Házasságok. Dr. Detre László egyetemi magántanár, a budapesti Jenner Pasteur-intézet igazgatója, akinek külföldi tudományos sikereiről, amelyeket a washingtoni tuberkulózis-kongresszuson, mint Magyarország képviselője aratott, több ízben megemlékeztünk, Washingtonban házasságot kötött miss Lillian Coblenzer-rel.

Schelly Erzsikét eljegyezte dr. Sárközy Zoltán Dunavecscsén.

Dr. Magyar József ügyvéd eljegyezte Babitzky Maresát Kecskeméten.

Csergőffy István eljegyezte Vasváry Ferencz leányát, Gizellát, Budapesten.

Walter István építész e hó 30-án tartja esküvőjét Kertész Ilonkával.

Sátorkői dr. Rosenberg Gyula fővárosi ügyvéd leánya, Lilli jegyet váltott Nagel Marcell budapesti nagykereskedővel.

— Nászajándékok. jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műlőrás ékszerterében, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Két sikkasztó. A főkapitányság táviratot kapott a károlyvárosi rendőrségtől, hogy Filipac János bankpénztárnok nagyobb pénzösszeg elikkasztása után megszökött Károlyvárosból. Azt hiszik, hogy Filipac Budapesten tartózkodik. — A dévabányai községi előjáróság pedig Gyani Gyula megszökött községi pénztárosát keresi. Gyani elikkasztotta a dévabányai hivatalos pénzeket s aztán eltűnt.

MOLL-féle SOSBORSZESZ

Legjobb fájdalomcsillapító beázás, csusz, kőszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható, MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postautánvót mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulhatatlan háziasser mindama gyomorbetegségek, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postautánvót mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

— **Elkins kisasszony gyűrűje.** Már szinte neveltséges, hogy mennyi ellentmondó hír érkezik napról-napra az abruzzói hercegnek Elkins kisasszonnyal való házasságáról. Hol azt jelentik, hogy a házassági terv teljesen füstbe ment, hol azt, hogy a házasságot a legrövidebb időn belül megkötik. A közelmúltban pedig azt jelentette egy távirat, mi is közölték, hogy az abruzzói herceg visszaküldte Elkins kisasszonynak a jegygyűrűjét, de a család nem vette azt át, mert a gyűrűre kivetett magas vámot nem akarta megfizetni. Most azután a „Corriere della Sera” kellő világitásba helyezi a gyűrűt s annak történetét az alábbiakban adja elő: Miss Elkins csakugyan kapott Európából egy gyűrűt. Miután azonban miss Elkins családja roppant sok csomagot kapott Európából és Amerikából egyaránt, egy postahivatalnokot bízott meg a csomagok átvételével, még pedig óvatossági szempontból, nehogy valami nem illő ajándék, vagy esetleg egy kis pokolgépecske kerüljön kezei közé. Ez a postahivatalnok, amikor a csomagban megpillantotta a gyűrűt, kötelességéhez híven áttette azt a vámhivatalhoz. Ott megállapították, hogy a gyűrűt egy hatalmas, 10.000 lírát érő rubintkő díszíti és hogy a törvény értelmében 60 perzentos vámot kell utána fizetni. Elkins kisasszony, aki különben sem volt hajlandó ismeretlen kézből jövő drága ajándékot elfogadni, vámot sem volt hajlandó fizetni és így a gyűrű még mindig a vámhivatalban fekszik, ahol, ha bizonyos határidőn belül nem jelentkezik az igazolt feladója, el fogják árverezni. Ez a története annak a rejtélyes gyűrűnek, amelyről az amerikai lapok kísütöttek, hogy az abruzzói herceg visszaküldött jegygyűrűje, holott még most sem tudják, ki küldte, mert a csomag névtelenül volt feladva.

— **A kisszentmiklósi gyilkosság.** Az erélyes és kitartó nyomozásnak, amelyet az aradmegyei csendőrség folytatott a kisszentmiklósi gyilkosok megkerítésére, meglelt az eredménye. Mayer Pál mehalai csendőrparancsnok tegnap Csermelyháza aradmegyei községben elfogott három embert, akiknek személyazonosságát meggyezik a kisszentmiklósi rablógyilkosság tettesével. Az elfogottakat az ularadi községházára kísérte, ahol Fehér Antal temesvári vizsgálóbíró szembesítette őket Weisz Adolf ularadi terménykereskedő alkalmazottaival, akik a tettesek egyikétől a rablógyilkosságot követő reggelen az elhajtott kocsin talált öt zsák kukoriczát megvették. Náthán Rezső és Friss Hermann alkalmazottak Andrást Vászában fölismerték azt az embert, aki nekik a kukoriczát eladta. Másik két társa is többszörösen büntetett előlelt. A gyilkosságot tagadják. A szembesítést ma folytatják.

— **Cseh és német diákok véres harca.** Megint véres utcai harczok folytak Prágában német és cseh diákok között. A verekedés a prágai német olvasóterem alapításának hatvanadik évfordulóján volt. A cseh csöcselék elzárta az utat és nem engedte meg a németeknek, hogy az olvasó-terembe bevonuljanak. Amikor később a német diákok a Grábenen sétáltak, több száz cseh megtámadta és ólomvégű botokkal véresre verte őket. A rendőrség nem volt elkészülve erre a rendzavarásra és csak később jelent meg egy csendőrcsapat, amely felszögezett szuronyal verte szét a rendzavarókat.

— **Szerkesztő-változás.** A XV. évfolyamba lépő Biztosítási és Közgazdasági Lapok főszerkesztését dr. Hermán Ferenc országgyűlési képviselő vette át.

— **Vadállatias apa.** Krafft Ebing megfigyeléseire emlékeztető, vérfagyasztó esemény történt, mint Karlsruhe-ból jelentik, a pontsheimi erdőben. Halva találtak ott egy hét esztendő leánykát, akinek teste iszonyuan meg volt csontkíva. A boncolás kiderítette, hogy a szerencsétlen gyermek a gyilkosság elkövetése előtt állati merényletet követek el. A vizsgálat folyamán rendőröktyúk igénybevételével sikerült kideríteni a gyilkost, aki senki más, mint Bauer asztalos, a gyermek édesapja. Az elvetemült embert, aki nem tagadja szörnyű bűnét, letartóztatták.

— **Botrány a Kamei színházban.** Fiumében, a Theatre Fenice ma este Ibsennek a „Tenger asszonya” című drámáját adta elő. Az első felvonás vége felé a jelenlévő olaszok püsszogni kezdtek s az előadást is közbekiáltásokkal zavarták. Felvonás után a közönség az udvarra ment, hol egy intelligens német ember tiltakozását fejezte ki, hogy Ibsen drámáját közbekiáltásokkal zavadják. Valaki erre a németet arcüzlötötte. Ez jel volt az általános verekedés megkezdésére. Ormai rendőrpáncsnok volt inspekziós a színházban, ki a rendőrségre karhatalomért telefonált, mire tizenöt rendőr jelent meg a színház udvarán. Az általános verekedést csak hosszabb fáradozás után szüntethették meg és nyolcz embert letartóztattak, akiket jegyzőkönyv felvétele után szabadlábra helyeztek. Egyeseknél revolvert is találtak, melyet elkoboztak. Az egész tüntetésnek osztrákellenes jellege volt, amennyiben a tüntetők Abasso Austria kiáltásokat hallattak.

— **Bányászok sztrájkmozgalma.** A Sar-Moseli hopitali és merlebach-i bányák alkalmazottjai közt napok óta nagy forrongás észlelhető, sőt ma reggel háromezer bányász megtagadta a bányákba való leszállást. A sztrájk oka az, hogy a merlebach-i ötödik számú tárnában egy szénréteg tüzet fogott és napok óta ég. A bányafelügyelő kijelentette, hogy a munkások életük és egészségük minden veszélyeztetése nélkül folytathatják a munkát.

— **Rejtélyes gyilkosság.** Nem mindennapi bűnügy szálaít bogozgatja mostanában a szatmárnémeti csendőrség. Nagybánya határában történt ezelőtt három esztendővel. Pencsuresz Dosze nevű bolgár kertész akkor eltűnt s nyomát azóta nem találták. Az eltűnést követő napon ugyanazon a telepen dolgozó három bolgár munkás is nyomtalanul eltűnt. Megállapították, hogy a kertészt meggyilkolták és kirabolták. Azóta a rejtélyes ügyet homály borította. Most hatol csak be némi világosság a gyilkosság ügyébe. Sarkady Sándor csendőr-örmmester ugyanis, aki most egy más bűnügyben nyomozott Nagybánya közelében, szóba elegyedett a tizennyolcz éves Tamás Avrámmal, Pencsuresz egykori kocsisával. Természetes, hogy a régi bűnügyről beszélgettek. Tamás elmondta, hogy tud a gyilkosokról. Ő látta, amint a három bolgár, névszerint Kosztan, Marci és Juon, rátámadt a gazdájára. Az egyik baltával kettéhasította a fejét, aztán bevonsozták a szobájába. Ő éppen indulófélben volt, Bozintára készült, hogy kocsin elhozza Pencsuresz kedvesét. Annnyira megijedt, hogy gyorsan tovavágtatott és csak estére tért vissza. Addigra eltűnt Pencsuresz, eltűnt pénze s elrabolták értékes gyűrűit. Mindeddig azért nem vallott, mert senki sem kérdezte. Sarkady e vallomás alapján ráakadt a meggyilkolt ember véres ruháira. A gyilkos bolgárok nyilván hazájukba menekültek. Az ügyészség az igazságügyminiszter utján fölkéri a bolgár hatóságokat a gyilkosok kinyomozására.

— **Düledező iskola.** Arad város legnagyobb iskoláját, a Weitzner János-utcai községi elemi iskolát, melyben több ezer gyermek nyert oktatást, a hatóság bezáratta. A város építészeti bizottsága helyszíni szemlét tartott, mely után a tanítást megszüntették. Kovács Vincze iskolafelügyelő kijelentette, hogy a tanítók többször panaszkodtak, hogy az épületben életveszélyes a tanítás és ezért rendelték el az iskola bezárását.

— **Elsüllyedt gözös.** Manillából jelentik, hogy a Ponting nevű parti gözös, amelynek fedélzetén rizsmunkások voltak, a múlt éjjel zátonyra jutott. Azt hiszik, hogy az utasok és legénység közül több, mint 100 ember a vízbe fullt.

— **A Közbiztonság** című rendőri hetilap vasárnapi száma igen érdekes tartalommal jelent meg. A vezércikket Geguss Bálint rendőrkapitány írta a Prostituczió és erkölcsrendészet czímen. Cikkeket írtak az újságba: Molnár Béla, Fehér József, Dorazil Emil, dr. Hódossy Gédeon. Az újság tele van érdekes apró közleményekkel és képpel.

— **Szerelmi dráma a Belvárosban.** Véres szerelmi dráma történt ma délelben a Veres Pálné-utczában. A járókelők közt nagy rémületet keltett egy revolverrel hadonázó, önmagából kikelt ember, aki izgatottan járt fel s alá a Molnár-utczába vezető Borz-utca sarkán. Világos volt, hogy a revolveres férfi vár valakit. Ez a valaki nem is késett soká. A Molnár-utca felől jött Ráth Gizella, egy szép fiatal leány, akinek láttára Vörös előugrott és vadul kiáltozni kezdett:

— Tönkretetted az életemet. Ezért meg fogsz halni!

A leány ijedten védekezni próbált, de mielőtt még elmenekülhetett volna, eldőrdült a revolver. Ötször egymásután. Ráth Gizella vértől borítva, eszméletlenül bukott az utca közepére. Melléből, nyakából patakzott a vér. A merénylő egykedvűen nézte a leányt, aztán maga ellen akarta fogni a fegyvert, de a járókelők megakadályozták szándékában. Kiadták a rendőrnek, aki bekísérte a negyedik kerületi kapitányságra.

— **Vörös Pál** kömüvesmunkás vagyok — vallotta ott — az a leány pedig a szeretőm volt. Elhagyott hűtlenül, hasztalan kértem, hogy térjen vissza hozzám. Nélküle nem tudtam élni, meg kellett ölnöm. Mert nagyon szerettem.

Vöröst vallomása után átvitték a főkapitányságra, ahol letartóztatták. A szerencsétlen Ráth Gizellát a mentők a Rókus-kórházba szállították. Állapota életveszélyes.

— **Ha örömet** akarunk szerezni kedveltjeinknek, lepjük meg őket karácsonyra egy doboz szalonczukorkával. A nagysurányi czukorgyár készítményeit a legmelegebben ajánlhatjuk e czéjra, mert ezen előkelő hazai gyárból kikerült czukorkák és teasütemények finomságukkal és nagy választékuknál fogva a legkényesebb igényeket is kielégíthetik és mindenféle vonatkozásban szívesen fogadják ajándéktárgyul szolgálnak. Egyben utaljuk t. olvasóinkat a gyár mai hirdetésére.

— **Letartóztatott kereskedő.** A rendőrség ma letartóztatta Groszner Bernát kereskedőt, a Groszner és Kaufmann Rákóczi-uti ruhakereskedő-czég belfagját. A czég nyolczvanezer korona passzívával csődöt mondott, előbb azonban a hitelben vásárolt árut potom áron eladta. Groszner huszonegyezer koronát érő árut zálogba tett, a zálogjegyeket pedig eltüntette. A hitelezők csalárd bukás czímén jelentették fel Groszner, akit a rendőrség ma letartóztatott.

— **A Vasutas-Szövetség** headvánnya. Az utóbbi időben sürűbben előforduló vasuti balesetekkel kapcsolatban több oldalról kifogásolták a Vasutas Szövetség működését. A Vasutas Szövetség a maga tisztázására beadvánnyal fordult ma a vasuti és hajózási főfelügyelőséghez, melyben elmondják, hogy szövetségüket úgy vezetik, hogy tagtársaik jogosnak mutatózók érdekeit, szociális jólétét mindig a felsőbbség iránti köteles tisztelettel, a szolgálat és a fegyelem követelményeivel teljes mértékben összeegyeztessék. A balesetek meggátlása érdekében kibocsátott miniszteri rendelethez a sajtóban fűzött különböző kommentárokból emelt vád annál fájalmasabban érinti a Szövetséget, mert hiszen nyilvánvaló, hogy a vasuti balesetek számának az emelkedésében nevezetes tárgyi okoknak is kell közrehatniok. Ezeknek a tárgyi okoknak a megállapítása, nemcsak a személyzet, de az intézet s az ellátására bízott elsőrangú gazdasági és nemzeti érdekeknek szempontjából is elengedhetetlen és sürgős feladat, amelynek megoldását a Szövetség tőle telhető buzgalommal megkönnyíteni törekszik.

— **Letartóztatott kereskedő.** Bogdanov Szevezár kézműárkereskedő, kinek Eszék-Alsóvárosban van üzlete, apósa, Rothmann Ferenc marhakereskedő nevére 12.000 korona összegben váltókat hamisított, melyeket a szerb takarékpénztárnál számitoltatott le. Bogdanovot letartóztatták.

— **Öngyilkos napidíjas.** Triff László titeli járásbírósnapi napidíjas ma a Kálvária-hegyen föbelötte magát és meghalt. Triff hat hónap óta volt a járásbírósnapi alkalmazva és két hónappal ezelőtt nősült. A huszonöt éves fiatal ember tettét, hír szerint, azért követte el, mert okirathamisítás miatt kihalgatásra volt megidézve.

Ha fáj a feje

ne tétovazzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pasztillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja.

Ara 1 korona 20 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában Orvosok által ajánlva. — Három doboz nál ingyen postai szállítással.

Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten.

— Fővárosi Orfeum. Vasárnap, e hónap 29-én, mint rendesen, két előadást tart a Fővárosi Orfeum. E két előadásnak az a körülmény ad rendkívüli jelentőséget, hogy bennük Sylvester Schaeffer, az artista-király visszavonhatatlanul utoljára lép fel a fővárosi közönség előtt, minthogy hétfőn reggel tizenegy tagu személyzetével elhagyja a fővárost. Jegyelővétel 10—1 és 3—6 óráig a nappali pénztárnál, melynek telefonszáma 93—36.

— Halálozások. Mindszenti dr. Hirkó László Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye nyugalmazott tiszt főorvosa, az országos közegészségügyi tanács tagja, az Erzsébet királyné szanatórium igazgatósági tagja életének hetvenhatodik évében elhunyt.

Szalapataki id. Nagy Sándor postamester hatvanhétéves évében elhunyt Zsibón. Ma délután négy órakor helyezték örök nyugalomra Jungfer Gyula udvari lakatosmestert, a lakatos ipartestület elnökét. A sir felett Farkas Gyula, a lakatos ipartestület alelnöke mondott búcsubeszédet.

Kiss József magyar kir. honvéd törzserővezető életének ötvennyolcadik évében elhunyt Debreczenben.

— Löfköves debreczeni ékszerésztől hozasson árjegyzéket.

x Kávé- és teabevásárlásnál osztrák céget ne részesítsen előnyben. Fratelli Deislinger fiumei cég állandóan nagy raktárt tart Budapesten a királyi bérpalotában.

x Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér. x Fodor-léle vivőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivőterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x Beiratások a gyorsíróiskolába. A gyorsírásnak és gépirásnak minél szélesebb körökben való terjesztése végett a „Stenografia” országos Gabelsberger gyorsíró- és gépiróiskolában (kizárólag Rákóczi-ut 60.) december hó 1-én kedvezményes feltételű magyar, német gyorsírói, gépirási és kereskedelmi tanfolyamok nyílnak. A „Kaligrafia” szépírási osztályban fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben biztos szépírásoktatás. Az intézet sokszorosító osztálya elvállal mindennemű írás- és díszmunkák elkészítését és sokszorosítását. A beiratások egész napon át folynak az intézet helyiségeiben, kizárólag Rákóczi-ut 60., I. emelet.

x Magyar Styria-kötőgépgyár által forgalomba hozott kötőgépek felülmúlnak minden más hasonló gépet s a tapasztalat bizonyítja szerint e kiváló gépek mindenütt tért hódítanak. E kipróbált kötőgépek szabadalmazott zárrakkal vannak ellátva. Az eláruló hely: Csengery-utca 54. szám alatt van; cégvezető Fogl József. Mikép értesülünk, a tanítás ingyen eszközöltetik.

x A „Primadonna” a Royal-Orfeumban. Vasárnap két előadás lesz. A délutáni fél négy órakor kezdődik és azon a mérsékelt helyáron megváltott jegyvel egy gyermek ingyen helyezhető el. Ezen délutáni előadáson kerül sorra utoljára Eysler líres operettje, a „Vera Violetta”. Kiválóan mulatságos énekes bohózat került először színre a Royal-Orfeumban „Primadonna” czímen szombaton, melyben a művészszerző, élén az új primadonnával, Révész Ilonkával, óriási sikert aratott. A bohózat a decemberi új szenzációs műsornak lesz kétségkívül egyik nevezetessége. A novemberi attrakciók búcsuelőadása hétfőn lesz.

x Szerencsétlen egyén, ki lábát vagy kezét elvesztette, de szerencse a szerencsétlenségben, hogy iparunk már a legnagyobb művészzel pótolja e hiányokat. A „Magyar Orvosi Műszertár” (Budapest, VII., Rákóczi-ut 32.) jóállás mellett készít oly műlábakat és műkezeket, melyek az eltagokhoz teljesen hasonlóak. Sok szerencsétlent tett már boldoggá e jeles magyar cég, ki legtöbbször a pécsi kiállítás is ezüst éremmel lett kitüntetve. Ugyanott műlázók, támogatók stb. a legjobban készíttetnek. Részletes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld a cég.

x Ifj. Weisz Jakab és Fia Budapest (IV., Váci-utca 30. Harisbazar) női divatru-czég feltűnő keltő karácsonyi vásárára már megkezdődött.

x Mire használható a Diana-sősborsesz, mint házi- és Masszirozás által a megfázástól eredő fájdalmak enyhítésére és csillapítására. A Diana-sősborseszszel masszírozzák a derekat, a lábakat, a fejet, a homlokot, arcot, nyakat, ujjakat, hátat, kezét és a testnek többi részét. Kövér nők és urak soványítás szempontjából is csak Diana-sősborsesz használható masszírozás által. Egy eredeti üveg Diana-sősborsesz ára 40 fillér. Mindenütt kapható.

Országos diákkongresszus.

— Sajtó tudósítónktól. —

Kassa, november 28.

Ünnepi díszbe öltözött Kassa városa az Országos Diákszövetség kongresszusának megtartása alkalmából. A feldíszített házak külső biznysága annak a vendégszeretnek és érdeklődésnek, melylyel a közönség a vendégeket fogadta. A kongresszus, mely hivatalosan a diákság minden akcióját dűlőre vinni, ma kezdte meg Kassa város és a vármegye hivatalos közegeinek részvétele mellett, tanácskozásait. A diákkongresszusra az ország különböző főiskoláiból nyolcvanhét kiküldöttet jelentettek be. Ezek közül negyvenhárom hivatalos delegáltak van szavazási joga, míg a többieknek csak tanácskozási joguk van.

A kongresszusról szóló tudósításunk a következő:

Az Országos Diákszövetség kassai kongresszusa ma délelőtt vette kezdetét. A kongresszus fővédnöke Vaszary Kólos hercegprímás, díszelnöke Kérészy Zoltán, a kassai állami jogakadémia igazgatója, aki a kongresszuson a kultuszminisztériumot képviseli. A kongresszusi tagok zöme tegnap érkezett meg. Tegnap este értekezlet volt, amelyen megalkotották az elnöki tanácsot. A tanács tagjai lettek: Freccot István (budapesti tudományegyetem), Pogány Pál (müegyetem), Ghuot Endre (budapesti főiskolák), Pollák Vilmos (kolozsvári egyetem), Farkas József és gróf Széchenyi György (vidéki főiskolák). Az elnökök rögtön értekezletre ültek össze, amelyen igazolták a küldötteket és megállapították a mai nap tárgysorát. Az eredeti program megváltoztatásával azokat a pontokat tették előre, amelyek a legnagyobb érdeklődésre számíthatnak és leginkább érintik az egész diákságot.

Tegnap este, rövidebb idővel a megérkezés után a Schalkház-szállóban ismerkedési estély volt, amelyen körülbelül száz—százhuszan jelentek meg.

A tanácskozás ma délelőtt vette a kezdetét. Ezt megelőzőleg félkilenc órakor az Erzsébet-székesegyházban Veni Sancte volt, amelyen Fischer-Colbrie Ágost kassai püspök celebrált fényes papi segédlettel. Veni Sancte után a jogakadémia zászlója alatt az ifjuság átvonult Abaujtorna vármegye székházába, ahol háromnegyediz órakor megkezdődött a kongresszus.

Gróf Széchenyi György ifjusági elnök megnyitja a kongresszust és ajánlatára megválasztják főtitkárrul Geröd Kálmánt, titkárrul Spitzer Gyulát és Molnár Istvánt, főjegyzőül Szepesi Miksát, aljegyzőül pedig Szentiványi Bélát és Láng Gyulát. Valamennyien kassai joghallgatók.

A választás megtörténte után gróf Széchenyi György ifjusági elnök üdvözli Kérészy Zoltán jogakadémiai igazgatót, mint a kultuszminiszter képviselőjét.

Dr. Puky Endre, mint a kongresszus házigazdája, üdvözli az ifjuságot és Kérészy Zoltán jogakadémiai igazgatót, majd lendülettel beszédeben az ideálizmus mellett a gyakorlati dolgokat ajánlja az ifjuság figyelmébe és a tanácskozások mellett a dolgok komoly megfontolását is mérlegetesíti.

Ezután Kérészy Zoltán jogakadémiai igazgató, a közoktatásiügyi miniszter képviselője, a kongresszusi tanácskozások megkezdése előtt a miniszter nevében üdvözli az ifjuságot és ennek nevében köszöntöni Puky alispánnak, amiért a kongresszus rendelkezésére bocsátotta a vármegye székházát. Ugyancsak köszöntet fejezi ki Eder Ödön polgármesternek is, aki nagylelkű támogatásával szintén hozzájárult a kongresszus létrejöttéhez. Azután hosszabb beszédeben fejtegeti, hogy a magyar ifjuságnak szervezkedésére annál nagyobb szükség van, mert a világnak egyetlen egyetemi ifjusága sem kénytelen annyit nélkülözni, mint a magyar ifjuság.

Utána gróf Széchenyi György kassai ifjusági elnök hosszabb beszédet mondott, amelyben a megjelent védnököket, a tanári kart, a közigazgatási hatóságokat és a bírói kar megjelent küldöttségét és a nagyközönséget, valamint az ország minden részéből megbeszélgetett ifjuságot üdvözli. Majd hosszabb programot rajzol az ifjusági ideálizmus számára. Majd indítványozza, hogy üdvözölj táviratot küldjenek gróf Apponyi Albert kultuszminiszternek, valamint a kongresszus fővédnökeinek és védnökeinek.

A tanácskozásnak egy félórpi teifüggesztése után Piony Aladár, a müegyetem képviselője a vendéglél érkezett ifjuság nevében köszönetet fejezi ki Puky alispánnak a szíves fogadtatásért és ezt az alispánnak átírásban is fogja tudomására hozni.

Utána hosszabb vita indult meg amiatt, hogy a főiskolák elkésve kapták meg a kongresszusi meghívót. A válaszokat tudomásul véve, áttértek a napirendre. A budapesti egyetemi ifjuság indítványozására a tegnapi előértekezleten kilátásba helyezték, hogy a napirend megváltoztatásával az aradi veszthely nemzeti megváltását fogják először tárgyalni; ezt az indítványt még egyelőre függőben hagyták, mert ennek a pontnak a tárgyalásához a Kassán élő negyvennyolczas honvédek is megígérték eljövetelüket. Ezeknek az eljövetelétől van függővé téve, hogy ma délután, vagy holnap délelőtt tárgyalják-e ezt a pontot.

Ma estére a kongresszussal kapcsolatban művészi előadást, nagyszabású bált és ünnepi lakomát rendeztek, amelynek keretében felavatták a Kosuth-serleget is.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Romeo és Júlia.** Három éve annak, hogy Gounod „Romeo és Júlia”-ját az Operaház műsorán üdvözöltük, de ma viszontlátuk a kiváló Svárdström Valborg asszony jóvoltából, aki vendégszerelése során eddigi sikereit meg akarta toldani azzal a jól kiérdemelt elismeréssel, amelyhez ma esti szereplése révén jutott. Ha nem volna sértés operaénekesnőt elsősorban színiátszóli kvalitásaiért dicsérni, megelőző sorokat szentelnék annak a leányos, poetikus, minden ízében egységesen művészi és művészin egységes alakításnak, amelyet ma a vendégtől láttunk. Szerelmesen, fiatalon, rózsaszínű libbert végig a színen egy gyöngéd rajzolású Júlia, aki remegő szó helyett tökéletes énekművészzel, teljes átérzéssel és egy brilliansan iskolázott finom hajlású énekhangon, szól szerelmeséhez. Minden festivelésben harmoniák, minden gesztusban szinte suttogó lágyaságok, minden tekintetben enyhe tűz: ez Júlia, ahogy Svárdström a színpadra helyezi. Az énekművészetét ismerjük: ami csiszoltság, kifejező készség és szín a hangjában van, azt ma mind rápazarolta erre a szerelmes leányra. Játék az éneket, minden hang a játékot egészítette ki. Közel hozzá Arányi Dezső állt, aki Romeóját sok szerelmes odaadással, gyengédséggel játszotta meg. Szépen, tisztán énekelt és különösen a második főlánosban tökéletes volt. A többiek közül csak Takáts Mihály érdemi meg, hogy megemlítsék. Az előadást művészi ízléssel és nagy biztonsággal Márkus Dezső vezette. (U.)

(*) **Talpkovich Andrea hangversenye.** Asszonyok, ha énekelnek: ebből mindig valami különösen, valami fájdalmasan emberi dokumentumot lehet kihalászni. Lehet: hogy csak magam érzem így, de lehetetlen: hogy számárság lenne, amit jeles ösünk a szentimentalizmusban, Chopin, fogott rá az asszonyokra, mondván, hogy a nők mindig csak a könnyeiket festik le, a könnyeiket gyurják verslábakba és a könnyeikből gyöngyöznek ki a dalaik; a színt, hogy pingálnak, verselnek, vagy muzsikálnak. Indiszkréció volna, igen aljas zsánerű indiszkréció volna, ha Talpkovich Andrea érzelmi boudoirjába kopogtatnánk be, azt azonban konstatálnunk kell, hogy az ő intonálásában egészen helyi jelentőségre verődtek le bizonyos nemzetközileg elfogadott hangpárák. Teljességgel fölösleges helypazarlás volna ezzel kapcsolatban a Talpkovich Andrea hangjáról és énektudásáról tudományosan csevegni. Mindenekelőtt, mert: nem tüneményes hang és nem ötven iskolában megnyílt frázisozás az övé, azonkívül: ilyen amatőr előkelőség karakterisztikájában nem is jut ki ennek a kérdésnek egy külön kérdőjel. Itt csak a körül forog a koczka, hogy mennyit vélt érdemes-

Valódi porosz szalonköszenet

és kocszot zsákokban, valamint egész fuvarokban a leggyorsabban és legolcsóbban szállít

Rédei és Társa
Központi iroda: V., Béla-utca 4
Telefon 36—83.

nek magánügyeiből közzétenni és ez mennyiben sikerült neki. És éppen itt kell megértékelnit az a deczens tartózkodást, azt a melegségében is gögös eklektizizmust, amelyvel el tudta határolni az enyémet a tiedtől, a hausandachtra valókat a nyilvánosságának szántaktól. Szomorú és könnyes vallomásokkal szolgált nekünk s ennyiben nem csafolt rá Chopin barátunk véleményére; de, hogy bizonyos jogosult kíváncsiságot hagyott hátra bennünk az ő professzionátus zenei értékei iránt, ez csak amellett garantál, hogy asszonyi naturgeiston felül, ismétljük: emberi dokumentumoknak is ura. És ez föltétlenül jobban ide tartozik, mintha műsorának és a szíves kihívásoknak statisztikai tabelláját szép csöndesen közölnök le.

k. m.

(*) **Rembrandt-lapok.** A Louvre áhítatos kis üvegszekrényei fölött görnyedtem akkor, — 1906-ban, — mikor a hollandusok éppen nemzeti örömnünapját ülték annak, hogy Rembrandt Harmens van Rijn három évszázad előtt e világra született. Akkor elmerültem abba az időket átfogó perspektívába, mely Rembrandt reliefjét csak növeli, hozzám ért, eszembe ötlött a jubileumi aktuálitás is és úgy éreztem, hogy tulajdonképpen én ünnepelem e pillanatban Rembrandtot a legintuitívabb megérzéssel. Társalgóvár ezekkel az apró rajzokkal, az ő kezének legmeghittebb, a pillanat ihletében papírra vetett vonásaival... Nem nyomulok most melyekben vissza ebben az emlékezésben, csak azt szeretném hangsúlyozni vele, hogy ha vázlatos czeruzanyomok, szinte szándék nélkül elszórt kézjegyek a legintimebb hozzáérkezést engedik a művész műhelyéhez, úgy ez a már megállapított tétel még található igazsággal alkalmazható Rembrandtra, minden rajzoló e legközvetlenebb erejű mesterére. És Rembrandt művészetéről a legszerencsésebb formában nyújt emlékezést Terey Gábor, mikor a Szépművészeti Múzeum kincses ládájából — az Esterházy fejedelmi ajándék — előszedi Rembrandt eredeti rajzait, rézkarczait és egyéb grafikai lapjait, hogy kiállításba gyűjtse őket. Huszonhat eredeti Rembrandt-rajz: igen nagy gazdagság ez az ilyen szegény országnak — és mi még csak nem is tudunk róla. Köztük néhány nagyszerűen jellemző apróság „Saskia”, „Krisztus és a samariai nő”, melyeknek nemcsak a név és kegyelet ad értéket. A rézkarczok között is néhány pompás levonat (131., 78.), egész világok, mik fölértek egy rembrandti tühgyre... Néhány odavetett vonal mögött friss, impresszionábilis mozgások, formák, vonaljátékok. Mindannyi a legközvetlenebb módon beszél Rembrandt örök modernségéről. Legszemélyesebb dokumentumok. Hívásban emlékeztetnek művésziükre, mint némely verejtékes kópiák méternyi vásznokról.

(B-s.)

(*) **„A pénz” bemutatója Aradon.** Arad közönségének ma forró színházi estéje volt. Garvay Andor nagyszerű kulturaképét A pénzt mutatták be kiváló szereposztásban és kifogástalan összjátékban. A közönség érdeklődése, izgalma és tetszése jelenetről jelenetre fokozódott s a felvonások végén zugó tapssal honorálta a mű s a játék szépségeit. A pénznek igazi sikere volt ezen az első vidéki estén, amely után sorra kerül a többi színpadokon is.

(*) **Gárdonyi Géza új vigjátéka.** A Nemzeti Színház igazgatója a drámabíráló bizottság egyhangú ajánlására előadásra elfogadta Gárdonyi Géza Falusi verehek című három felvonásos vigjátékát. A darab jövő év januárjában kerül színre.

(*) **A Színművészeti Akadémia előadása.** A rendez akadémiái produkciók színvonalát magasan felülmúló előadásban adtak ma tanúságot a növendékek tehetségükről és előmenetükről a Parasztbecsületben, de különösen a Nők harczában. A Parasztbecsület Turriduja, Tárjai Ferencz ösztönszerű drámaiságával és természetességével el tudta találni szerepének megfelelő hangját. Csérei József is híven tükröztette vissza Brasi szerepében megkívánt komikumot. Már Santuzza drámai kifakadásait és Lola nyeglenségét sem Ambrus Kamilla, sem Kádas Mariska nem tudta harcza vitt kvalitásaival kidomborítani. — A Nők harczában a szereplő növendékeket kivétel nélkül dicséret illeti. Gombaszögi Frida-

nak és Makay Margitnak poetikus színezettel bevont előadása nagyon közel ért a tökéletes alakításhoz. Lévai Elemér és Forgács Sándor is nehéz szerepükben már szinte érett tónusokat árultak el. Az egyedüli Kardos Géza vadászott a nézőtér tetszésére a közönséges komikum fegyvereivel.

(*) **Uj magyar Faust.** Göthe Faustját új köntöben látjuk magyarul. Palágyi Lajos vállalkozott arra, hogy ezt a csodálatos, drámai mélységeket, filozófikus szárnyalással, játszi humorral és groteszk komikummal váltakozó színpadi költeményt újra lefordítsa. Nagy önzetlenség és lelkeség kell ehhez; minden irodalmi munka között a műfordítás a leg-hálátlanabb, mert az eredeti alkotás minden farszósága, sőt megsokszorozott kínja mellett kisebb dicsőséggel és kevesebb anyagi haszonnal fizet. (Tessék hát elképzelni, mi jut a műfordítónak itt Magyarországon, ahol a költő maga is minél kevesebb dicsőséget lát és még kevesebb hasznot!) Göthe Faustja ambiciózus műfordítóknak régi vetélkedési tárgya. Az eredeti maga olyan gazdag tárháza a formáknak, a váltakozó versmértékekbe öltözött tartalmi finomságoknak, félig érthető sejtetéseknek, hogy a szó művészei mint a legmagasabb mester-feladatot láthatják maguk előtt ennek a műnek a maguk nyelvére való átültetését. Palágyi Lajos nekivágott ennek a mester-feladatnak s örömmel tapasztaltuk, hogy azt, amit maga elé tűzött, sikerült elérnie. Faustot, az eredeti tökéletességét a lehetőségig megközelítve, visszaadta magyarul. Palágyi, aki maga is verses bölcselkedő színpadi művel, a „Rabszolgák”-kal nyerte meg az Akadémia Karácsonyi-díját és aki lírai költészetében maga is az elmélkedő elmélyedés embe és a versformák virtuoz kezelője, a legtöbb siker-kilátással indulhatott neki ennek a feladatnak. Munkájával meg lehet elégedve, az ő Faustja haladás minden eddigi magyar Fausttal szemben, mert eddig egyikből sem éreztük ki annyira az eredeti mű szépségeit s fölényes verselő technikáját, mint éppen az övéből s eddig egyetlen-egy fordítónak sem sikerült a göthei mélységeket annyira megközelíteni, mint amennyire ő megközelítette. Az új magyar Faustból mellékletünk tárczarovatában közlünk mutatót.

(*) **Thália-társaság.** A Tháliában ma Hebbel „Mária Magdolna”-ját elevenítette föl, nagyrészt új szereposztással. Nagy igyekezettel és buzgalommal játszóitak, de az alkalmatlan, rossz akusztikájú teremben természetesen sok finomság elvész, Antal mester szerepében Kürti egyik legjobb alakítását nyújtotta. A czimszerepben Judik Etel nem keltett illúziót, de jól átgondolta szerepét. Szénásy György Leonhardt szerepében, Karczag Marcsa, Gellért, Doktor kisebb szerepeikben jók voltak. Bánóczy kissé félreértette szerepét és tulságosan markáns volt.

(*) **Egy zeneszerző halála.** Beer Miksa ismert zeneszerző meghalt Bécsben. „A kovácsok sztrájkja” című operája néhány év előtt a m. kir. Operaházban sikerrel került színre. Ezen az operán kívül még számos dalt és néhány ballettet és szimfoniát is szerzett. A Nemzeti Zenede tavaly egy suite-jét adta elő nagy sikerrel. A szerző jelen volt műve bemutatásán.

(*) **Hugó Károly jubileuma.** Hugó Károly születésének századik évfordulójára a Nemzeti Színházban ma délután A báró és bankárt adták a szokott jó szereposztásban. Az előadás előtt Váradi Antal, a kiváló költő ismertette nagy tudással és mély érzéssel Hugó Károly irodalmi fontosságát. A közönség a nézőteret egészen megtöltötte.

(*) **Egyiptomi fényképek.** A magyar amatőr fényképezők ismét nagyban készülődnek kiállításukra, hogy úgy idehaza, mint a külföldön is bemutatásukra „uj művészetük” legszebb termékeit. Magyarországon is virágzik már a művészi fényképezés, bizonyítják hazai amatőr fényképezőink agilis lapjának, „Az Amatőr”-nek nagy díjpályázatára és azzal kapcsolatos országos fényképképzésükre beküldött művészi fényképek. A pályázók között számos külföldön élő hazánkfi is szerepel. Különösen érdekesek azok a napkeleti felvételek, melyeket egyik Egyiptomban élő festőművésziünk küldött be a minap „Az Amatőr” országos kiállítására. Az a lelkes agitáció, mellyel ez a szakfolyóirat a magyar festőművészet ügyét szolgálja, nem maradhat sikertelen. Pályázati feltételeket küld „Az Amatőr” kiadóhivatala. Budapest VII/29.

(*) **Két szenczáló.** A Teréz-köruti Bonbonniére új műsorának olyan két slágere van, amilyen kabaretben még nem volt. Az egyik A börze-enquète című közgazdasági szatíra, mely a pénzfejedelmek körében uralkodó családi politikát figurázza ki. A színen a pénz főpapjai a megtévesztésig hű maszkokban vonulnak fel. Legjobbban sikerült Kabók Győző (Lánczy), dr. Szalay József (Kornfeld) és Nagy Vilmos (báró Herzog) alakítása és ábrázolása. Nagy derűtséget kelt Virág Jenő Somorjay tözsdetikár szerepében. A másik sláger Az első hó című színpadi tréfa. Ebben írónk és zeneszerzőnk színe-java vonul fel ugyancsak sikerült maszkokban és énekel vagy szaval pár strófát a hóról. Turcsányi Olga, Nyáray Antal, Hans Strick, Mika Mickun, Vörös Ili, Virág Jenő, Tarján Vilmos, Kókény Ilona és Antal Erzsé jobbál-jobb magánszámokkal szerepelnek a műsoron.

(*) **Színházaink műsora.** Az Operaházban holnap, vasárnap negyedszer adják az évad nagy-sikerű új dalművét, D'Albert Jenő „A hegyek alján” című zenedrámáját. Mártát ez alkalommal Kaczér Margit, Sebastianót pedig Szemere Árpád először énekl. Miczi — M.-Szoyer. Papa — Payer, Antonia — Ambrusné, Rosalia — Váradi M., Pedro — Környey, Tommaso — Venczell, Nando — Déri, Maruccio — Dalnoki. Vezényel: Márkus Dezső karmester, rendező: Alszegey K. főrendező. (Évi bérlet 132.) — Hétfőn nincs előadás. — Kedden, ez idén először kerül színre Massenot „A novarrai lány” című operája a főszerepben Szamosi és Arányi fellépésével. Ugyanezen az estén Hüvös Iván „A csodaváza” című balletjét adják. (Évi bérlet 133.) — Szerdán népszerű előadásul, olesó helyárrakkal „A zsidónő”. — Csütörtökön „Eliána” van műsoron. — Pénteken megismétlik „A hegyek alján” előadását. — Szombaton „Norma”. — Vasárnap Goldmarknak a múlt évadban oly nagy sikert aratott „Téli regé”-je kerül színre.

A Nemzeti Színház műsora. Vasárnap délután: A piros bugyellár, este: Az urhatnám polgár, hétfőn: Az ember tragédiája, kedden: Julius Caesar, szerdán: Fracillon, csütörtökön: Az urhatnám polgár, pénteken: A rágalom (elsőszőr), szombaton: A rágalom (másodsőr), vasárnap délután: Az elnémult harangok, vasárnap este: A rágalom (harmadsőr), hétfőn: Monna Vanna, kedden délután: Egy szegény ifjú története, kedden este: Hó-féherke.

A Várszínházban szerdán: A bor, pénteken: Pry Pál és hétfőn, december 7-én: Az arany ember. A Vigszínházban a jövő héten a „Visszatérés Jeruzsálemből” ugyanannyi estén szerepel, mint az előző héten. Holnap, vasárnap, azután pedig hétfőn, szerdán, pénteken és a következő vasárnap és hétfőn is ismétlik az érdekes újdonságot. A szabadon maradt három est közül kedden a „Mennykő-csapás”, csütörtökön a „Tatárjárás” kerül színre, amelyet holnap délután is adnak. Szombaton az „Ördög”-öt, jövő vasárnap délután pedig a „Virraszt a szerelem” című vigjátékot adják.

A Királysínházban dr. Kacsóh Pongrácz „Mary Ann” című új operettjének szombaton, december 5-én lesz a bemutató-előadása. Az operett próbái Stoll Károly rendező vezetése mellett már annyira előrehaladtak, hogy hétfőn megtartják az első házi főpróbát. A darab zenei részét Marthon Géza karmester tanította be.

A Magyar Színház legközelebbi újdonsága Sophus Michaelis dán írónak „Forradalmi nász” című drámája lesz, amelynek próbái párhuzamosan folynak a „Hamlet” előkészületeivel, amely szintén színre kerül legközelebb a Magyar Színházban és pedig Márkus László új szcenáriájában, a czimszerepben Törzs Jenővel.

A Thália társaság jövő heti műsora a következőképpen alakul: Kedden, december 1-én Hebbel „Mária Magdolna” című darabját adják, de ugyanezen este lesz a Thália idei első magyar újdonságának, Mohács Jeno „Hamu” című egyfelvonásos színművének a bemutató előadása is. Csütörtökön, december 3-án újra bemutató előadás következik s ez alkalommal Schnitzler Arthur színműve a „Hagyaték” kerül színre. Szombaton, december 5-én „Hamu” és a „Hagyaték” együttes második előadása lesz.

(*) **Hangverseny-naptár.** Holnap, hétfőn rendezi Méri Jolán a Royal-teremben zongoraestélyét előreláthatólag zsufolet terem előtt. A kitűnő művésznek az egész tére le van kötve ideje külföldi szerződésekkel, a jövő londoni szezonra is eddig hat előadásra kapott ajánlatot.

A cseh vonósnyegyes december 16-án jelenik meg először ezidén a Royal-terem dobogóján. A derék művésztársaság érdekes meghívást kapott a napokban Philadelphiből, ahol 20 estén át a német kolónia akarja vele bemutatni a klasszikus kamara-irodalom legszebb termékeit.

Máday Ilona hangversenyének 20. december 8-iki daletélye iránt — melyen Aitshul Rezső

Harisnya-Ház Kardos és Steiner
Andrássy-ut 50. sz. (Octogon)

Harisnyák, keztük, valódi dr. Jäger trikók, alsó ruhák, berliner kötött áruk és mindennemű test-edző (sport sweter), valamint színházi czikkék stb.

Vidéki rendelések 20 koronán felül bérmentve küldenek.

tanár zongoraművész fog közreműködni, a Royal-teremben — általános érdeklődés mutatkozik. A fényesnek ígérkező estélyre a jegyeket Molitor Oszkár „Euterpe” zeneműkereskedésében (IV., Kossuth Lajos-utca 15. sz.) árúsítják.

Behr Teréz ismét énekel nálunk. Röviden jelentjük, hogy Molitor Oszkárnak sikerült a mindenütt oly nagyon ünnepeelt dalénekesnőt december 20-ra egy dalestélyre szerződtetni. Jegyek az „Euterpe” zeneműkereskedésében (IV., Kossuth Lajos-utca 15.) kaphatók.

A IV-ik filharmóniai hangverseny december 7-én lesz Schnabl Artur zongoraművész közreműködésével. A műsor legfőbb vonzóereje Csajkovszky VI. (pathetique) szimfóniája s erre való tekintettel a hangverseny főpróbáját ismét nyilvánosan tartják meg vasárnap, december 6-án délelőtt 11 órakor. A főpróbahez jegyek a rendes főpróbaárakon már máától válthatók Rózsavölgyi és társánál.

Nyílt - tér.

☞ rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

GÖRVELYKÖR

asthma, köszvény, idült szív-, gyomor-, vese- és súlyos idegbeszéd (Tabes, Neurasthenia, Migraine, kezdődő Paralysis makacs bőrbetegségek (Lupus, Psoriasis, Eczema) legmegbízhatóbb gyógymódja a Vörögyógyítás (Homöpatia), melyvel szélhűtés és elmozdítás beállít még lehet akadályozni. Husz év óta több ezer nehéz betegnél fényesen bevált. E gyógymód meg-
alapítójának

Dr. Kovács Izsó fővárosi orvosnak
rendelő intézete van
Budapest, V., Váci-körút 18. l. em.

Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig,
Levélbeni megkeresésre válasz. — Moghivásra intézetem kívül és a vidéken is kezel.

Minden beteget

az olvasmány vagy beszéd érdekében legjobban, mely betegségekről és ezek gyógyításáról szól. Ezek megvásárlására azonban nagy gondot kell fordítani. Kerülni kell a beteg hisztériájára számító anyagi érdekeket szolgáló röpiratokat és azokat kell csak olvasni melyek tudományos alapon határozott és igazolt elveket fejtgetnek. Ezen alapon áll az **ingyen könyv**, mely megmagyarázza, hogy mik a tünetei és miképp lehet meggyógyítani az általános és részleges ideggyengeséget, a fejfájást, a hátfájást, az almatlanságot, a felemelkedést, az izomgyengeséget, az ízületi fájdalmat, az ischiászt, a neurálgiait, az ideges szív- és emésztési bajokat, a görösös és hűdéses állapotok ezerféle kórt és szenvedését.

Ezen érdekesítő könyvet s az ily alapon gyógyult betegek százainak elismerő levéllel megkaphatja mindenki **INGYEN** és bérmentve zárt borítékban, aki azt személyesen vagy elapra való hivatkozással posta útján kéri.

Kérje a férfiak vagy nők részére szóló kötetet!

Elektro-Vitalizer orvosi rendelőintézet
Budapest, Károly-körút 2., félmelet 10.

Ha még eddig nem kapta meg

a Párisi Nagy Aruház újonnan megjelent 8000 remek illusztrációval ellátott,

új karácsonyi képes nagy árjegyzékét,

kérje ezt rögtön egy levelezőlapon, melyet mindenkinek ingyen és bérmentve megküld a

PÁRISI NAGY ARUHÁZ
Budapest, VII., R. közzel-ut 38.

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.
Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérkőpés, tüdőcsesuhuru. Kitűnő eredményekkel gyógyítottak inhalációsórákkal és szeszami altatókkal.
Rendelő: 11-12 óráig

Természetes forró-meleg kénes forrástó

a Thermál szálloda földszintjén, **iszapborogatások, kő- és kád-fürdők** a nagy szálloda földszintjén. Gondos pensió. A téli fürdőházra vonatkozó felvilágosítás végett forduljon a budai

Szent-Lukácsfürdő igazgatóságához.

Bécsi egészségügyi kiáll. 1906. Arany díj, díszoklevél, aranyérem.

Serravallo China-Bor vassal.
Kapható a gyógyszerárakban
1/2 liter 3.00 K. 1 liter 4.50 K.
palackokban. 27687

FŐVÁROS.

)(**Új magyarok.** Muschel Joel kereskedő, Becker Győrfi Mihály padlásmeister, König Hoffmann Mária magánzó és Barber Lézser Alajos kereskedő ma Rózsavölgyi Gyula alpolgármester előtt letették a magyar állampolgári esküt.

)(**A munkabér-klauszula.** Dr. Vásonyi Vilmos fővárosi bizottsági tag még 1904-ben indítványt tett a főváros közgyűlésén abban az irányban, hogy a fővárosnak a vállalkozókkal kötendő munkaszerződéseibe vételessék fel az emberséges munkabérré és munkaidőre vonatkozó klauszula. E szerint a munkaadó köteles munkásainak olyan munkabért fizetni, amely az illető szakmában a munkaadók és munkások közt közös megegyezéssel létesült árszabályban van; ha pedig ilyen árszabály nincs, akkor a munkaadók és munkások szervezeteinek a megkérdezésével állapíttassék meg az illető szakma emberséges munkabére és munkaidéje. A mérnöki hivatal most adta meg erre vonatkozó véleményét. Szerinte az irítvány már fölösleges, mert a korábban talán védelemre szorult munkások időközben a szakszervezetekben olyan hatalmas erőfaktorra tettek szert, amely részükre az emberséges munkabért és munkaidőt ugys képes biztosítani. Ezért nem tartja szükségesnek, hogy a főváros mint szerződő fél ilyen kikötést vegyen fel az árlejtési feltételekbe. Az irítvány elejtését javasolja a mérnöki hivatal még azért is, mert különben a főváros, mint hatóság, kénytelen lenne egyenesen a munkások pártjára állani és ezzel a munkaadók és munkások közt folyó harcot még inkább elmérgesítené.

)(**Iskolaszéki alakulás.** Tegnap délután alakult meg a fővárosi IX. ker. I. számú iskolaszéke. Elnök lett dr. Hecht Ernő, alelnökök dr. Gál Pál és Sipos Ágoston, gondnok Kárpáti Béla, jegyzők Nádas Kálmán és Máté János.

)(**A Poliklinika a polgármesternél.** A budapesti poliklinika egyesület tanári testülete nevében ma déljben megjelentek Schaffer Károly, Török Lajos és Vas Bernát egyetemi tanárok dr. Bárczy István polgármesternél és átnyújtották neki a Poliklinika jubileuma alkalmából kiadott díszmunkát, melyet a tanári kar szerzett. A polgármester szívesen fogadta a küldöttséget s örömeinek adott kifejezést afelett, hogy a poliklinikai egyesület, melyet

a főváros szívesen segítse, ilyen áldásdus működést fejt ki.

)(**Miniszteri jóváhagyások.** A belügyminiszter a budapesti m. királyi államrendőrség temetkezési és segélyező egyesületének alapszabályait jóváhagyta. — A kereskedelmi miniszter a Budapesti Közüti Vaspályatársaság Pálffy-utcai áramfejlesztő telepe gépházának bővítésére vonatkozó tanácsi határozatot, a vele egyidejűleg felterjesztett tervekkel együtt jóváhagyta és a társaságnak megadott helyhatósági építkezési engedélyt megerősítette.

)(**A tisztviselők pótléka.** A közgyűlés a drágasági pótlékot úgy szavazta meg, hogy a tisztviselők negyedévenként kapják meg a pótlékot. Ez az eljárás azonban rendkívül megneghezítette a kezelést s a tanács most előterjesztést tett a közgyűlésnek, hogy a pótlékot is a fizetéssel együtt adják ki a tisztviselőknek.

)(**Ajándék az Állatkertnek.** Sidoli Césár bécsi czirkuszigazgató, aki éveket ezelőtt a budapesti czirkuszt is bérelte, értesítette a főváros tanácsát, hogy egy 14 éves, fiatal elefántot a budapesti állatkertnek ajándékozik. A tanács kiküldötte Ráthonyi Zoltán állatkerti igazgatót, hogy az állatot ávegye.

)(**Katonai szolgálat — állami szolgálat.** A honvédelmi miniszter a minap rendeletet adott ki, hogy a katonai szolgálatban eltöltött időt is állami szolgálatnak kell beszámítani a nyugdíjazásba. A jogügyi bizottság Paller Ferenc tanácsos elnöklésével ma tartott ülésén törvénytelennek minősítette a miniszter rendeletét s azt a javaslatot tette, hogy a főváros tiltakozzék a rendelet ellen.

)(**Nemzeti vásár a városligetben.** A Tulipánszövetség Magyar Védőegyesület a jövő év május hónapjában nemzeti vásárt akart rendezni a Városligetben s arra kérte a fővárost, hogy a Stefánia-utnak az István-ut és Aréna-ut közötti részét s az Iparcsarnok előtt levő teret engedje át a kiállítás céljára. A mérnöki hivatal ma azt jelentette a tanácsnak, hogy a kért területet nem engedheti át a főváros, mert ezt a területet a jövő évben újra rendezik és parkozzák.

)(**A sorozás alá kerülők jelentkezése.** A sorozás alá kerülők jelentkezési határideje november 30-án lejár. A katonai ügyosztály figyelmezteti a sorozás alá kerülőket, hogy a még hátralevő pár napon a jelentkezéseket annál is inkább eszközöljék, mert a vdtvj. 35. §-a értelmében az ezt elmulasztók 10 koronától 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, vagy megfelelő elzárással büntetettnek.

Mulatságok.

** **A kereskedelmi utazók estélye.** Ma este tartotta az idei szezonban első estélyét a Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete Arany János-utca 29. sz. a. levő diszes helyiségében. A gyönyörűen sikerült hangversenyt Kabos Ede, a kiváló író nyitotta meg, aki ezuttal mint szellemes konferenciér mutatkozott be a nagyszámú, előkelő publikumnak. Az Utazók Egyesületének mai hangversenye mindenképpen kiemelkedett a szokásos műkedvelő-próbálkozások keretéből. Ma lépett először a nyilvánosság elé Kabos Ilonka, a fényes jövőt ígérő, fiatal zongoraművész, aki finoman pointírozott, kiforrott játékkal, tökéletes tudásával már a mai első fellépésén meleg sikert aratott. Sokat tapsolt a publikum Komlós Sándornak is, aki cigányzene kíséree mellett néhány dalt énekelt. A hangverseny után társasvacsora volt, melyet hajnalig tartó tánc követett.

** **Szent Imre-bál.** A budapesti „Szent Imre-kör” folyó hó 27-én atrrott választmányi ülésén elhatározta, hogy szokásos bálját február 9-én fogja rendezni, mint rendesen, az idén is a Katolikus Kör fehértértermében. Egyben megtartotta a bálbizottság első ülését, melynek tárgya a védnökök felkérése volt.

SZÉN, koks, briket,
összes gazdasági,
antracit ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27. 75-26. Engros 164.

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.

Sürgőnyosim: ANTRACIT BUDAPEST

EGYESÜLETEK.

(—) Vallásos-est. A Bethlen Gábor-Kör missziói albizottsága folyó hó 30-án délután hat órakor tartja VI. vallásos estélyét. Vendégeket szívesen lát az elnökség.

(—) Népvédelmi irodák szervezése. Tekintettel arra, hogy számos vidéki városban már létező népvédelmi irodák üdvös tevékenységet fejtenek ki, a verseczi népvédelmi iroda szervezője és titkára, Horváth Ede felvetette az eszmét, vajjon nem volna-e czélszerű a fővárosban is a vidéki irodák támogatására szintén egy központot, illetve népvédelmi irodát alakítani. Ennek a jótékonytábor gya-
korlása első sorban a társadalomra vár, ezen ma-
sztos, eszményi czélok szolgálatában közös meg-
állapodással és tervszerűséggel meg kell valósíta-
nunk a szegény néposztály érdekeinek istápolására
irányuló népvédelmi irodák szervezését. Dr. Mol-
nár Ákos országgyűlési képviselő, aki a verseczi
népvédelmi iroda hasznos tevékenységéről szemé-
lyesen meggyőződött, Giesswein Sándor kano-
nok, országgyűlési képviselőhöz fordult, hogy ezen
emberbaráti intézmény szervezését hathatós támo-
gatásával elősegítse.

☐☐ Az általunk ☐☐

Monaszterly és Kuzmik utódai

☐☐ czégtől vett üzlet ☐☐

**teljesen
feloszlik**

és az összes áruk és pedig
confectió, plüschköpenyek,
színházi-köpenyek, kostü-
mők, szörmeconfectiók, gyap-
jukelmék, selyemárak, csipkék
méltányos árban eladatnak
Szövetmaradékok minden árban!

**Selyem alszoknyák minden
szinben 5 frt 50 krajczár.**

**Hilfreich Leon és Tsa
IV., Váci-utca 12. szám.**

SPORT.

(—) Nagy jégünnepély a Balatonon. Mint Balaton-Boglárról értesülünk, az ottani ifjuság kebeléből egy bizottság alakult, amely 1909. január hó 8, 9 és 10-ére nagyszabású, még eddig nem rendezett nemzetközi jégünnepélyt tervez, amelyre egy a korcsolyázó-egyesületek, mint a sportkedvelő nagyközönség figyelmét felhívja. Az ünnepély érdekesebb pontjai: a jégem való halászat megtekintése, korcsolya- és fakutya-versenyek, vitorlásszánkózás stb. Déltűn és este a kivillágitott Balatonon katonazene hangversenye. A rendezőség nem fogja kímélni a fáradságot és mindent el fog követni, hogy a megjelenő közön-

ség legmesszebbmenő igényeit kielégítse; gondoskodik lakásról, kitűnő ellátásról, kiszolgálásról és a Balatonon a közönség kényelmére melegedő-házakat épít.

Maláta tápsör különlegesség
Hercules-sör
Köszö B. képr. Budapest, Király-u. 99. Árj. ingyen.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Odescalchi Alinka hercegnő válópöre. Kövér Gusztávnak Odescalchi Alinka hercegnő elleni válópörében a gyulai királyi törvényszék ma hozott ítéletet. A törvényszék Kövért keresetével elutasította, a hercegnő viszonykeresetének helyt adott és a házasságot Kövér hibájából eredőleg felbon-
totta és kötelezte Kövért 300.00 korona kötbér és a perköltségek megfizetésére.

§ Igazságügyi kinevezések. A király az igazságügyminiszter előterjesztésére Tamáskovics Gyula beszercebányai és Ungur Péter kézdívasárhelyi törvényszéki bírakat, Uhrin Imre budapesti V. ker. és dr. Kudar Ottó kiskunfélegyházi járásbírákat, Domján János karánsebesi, dr. Márton Ferenc szolnoki törvényszéki bírakat, Deminczy György szászsebesi és Mezey Mór zilahi járásbírákat, Csiz-
más Illés lugosi, Auer Károly szombathelyi, Svas-
tits Géza nyiregyházi, dr. Pollner Kálmán szegedi,
Lázár Kálmán marosvásárhelyi, Putics Oktáv nagy-
becskereki, Griell Jenő és Dobák Géza nyitrai tör-
vényszéki bírakat, dr. Szapár József szegedi ügyészt,
dr. Simonfai Emil lippai járásbíró, Bodó Farkas
kézdívasárhelyi, dr. Nagy Iván pestvidéki, dr. Asz-
tély Sándor miskolci, Kása Gábor soproni, dr.
Gyenes József szekszárdi, Tóth Ferenc gyulai és
dr. Vaskuti András szolnoki törvényszéki bírakat,
dr. Hetényi Pál bácsalmási járásbíró, dr. Aigner
Dezso gyulai törvényszéki bírót, dr. Udvarhelyi
Dezso marosvásárhelyi ügyészt, dr. Bartha László
budapesti büntető törvényszéki bírót, dr. Popp Sán-
dor beszercei ügyészt, Schopf Endre budapesti ke-
reskedelmi és váltótörvényszéki bírót, dr. Joó Ká-
roly bethleni, Ponoosky Endre rétságai és Fehér Ró-
bert marosillyei járásbírákat, dr. Bajóthi Ödön vesz-
prémi törvényszéki bírót, Gregorovics Henrik sze-
pesszombati és Alberti Ernő vámosmikolai járásbírá-
kat, Preineszberger Géza beszercei és Naményi
Béla kassai törvényszéki bírakat, Fabritius Henrik
kolozsvárvidéki és Dömötör Zoltán adonyi járásbí-
rákat, Pálffy József telekkönyvi betétszerkesztő bi-
rót, Waga Jenő sásdi és Prikkel Gyula kiskunfé-
legyházi járásbírákat, Hetényi Lajos telekkönyvi be-
tétszerkesztő bírót, Császár Edvin budapesti bünt-
ető járásbíró, gróf Lázár Miklós marosvásárhelyi
törvényszéki bírót, Terplán Kornél kőszegi, Sikó
Géza medgyesi, Baráth István devecseri, dr. Schmidt
Albin budapesti büntető, Morvay Géza hajduböször-
ményi, Nagel János budapesti büntető és Bakó Ber-
talan mezőcsáthi járásbírákat, Csány Iván telek-
könyvi betétszerkesztő bírót és végül Heffer Mihály
budapesti I—III. ker. járásbíró a VII. fizetési osz-
tályba sorozott törvényszéki bírakká, járásbírákká,
ügyészekké, illetve telekkönyvi betétszerkesztő bi-
rákká nevezte ki.

§ Pálmai Ilka válópöre. Gróf Kinsky Zdenko a budapesti királyi törvényszék előtt válópört indított felesége, Pálmai Ilka ellen. A férj a válás okául azt hozta fel, hogy felesége az ő akarata ellenére a színi pályán működik. A törvényszék előtt a napokban volt a békéltetés, amelyen a házasságlek személyesen jelentek meg. Gróf Kinsky Zdenko jogi képviselője Rózsavölgyi Mór ügyvéd volt, Pálmai Ilkát dr. Keller István ügyvéd képviselte. A törvényszék részéről kirendelt házasságvédő dr. Wolf Vilmos. A békéltetési tárgyalás dr. Serly bíró előtt folyt le, akinek felszólítására Pálmai Ilka hajlandó volt a békülésre, de gróf Kinsky kijelentette, hogy kérelméhez ragaszkodik és válni akar. Az ügyben a további hivatalos eljárás folyik.

§ A darabontok fizetése. A szekszárdi törvényszék ma hozta meg az ítéletet a magy. kir. kincstári jogügyek igazgatósága felperesnek Perczel Dezso

volt házelnök alperes ellen 31.826 korona és 60 fillér tőke és járulékaik iránt beadott keresete tárgyában. A követelés annak ötletéből származott, hogy Perczel Dezso, mint a képviselőház elnöke, 1904. év november 18-ika után darabont ellenőrköt fogadott fel és ezeket a kezelése alatt álló pénzekből kifizette. A törvényszék a kincstárt keresetével elutasította, egyben 595 korona felperesi perköltség és 591 korona alperesi díjak és kiadások megfizetésében 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett elmarasztalta.

§ A Bendiner—Hets-ügy. Ez év július elején kinos incidens játszódott le az Operaház épületében, Mészáros Imre előszobájában. A kihallgatásra váró felek sorában megjelent Bendiner Nándor zenetanár, aki akkor egyik napilapnak zenekritikusa volt. Bendiner Eördög operaházi titkárral beszélgetve, hecs-
mélő hangon kezdett nyilatkozni Mészáros Imréről. Meghallotta ezt a szomszéd szobában dolgozó dr. Hets Ödön operaházi jogtanácsos, kiment az előszobába s ott erőlyes hangon rendreutasította Bendinert, hogy ne sértegesse az igazgatót az Operaház személyzete előtt. Bendiner a jogtanácsos rendreutasító szavaira kihívóan felelt, mire Hets Ödön Bendinert karhatalommal eltávolította az előszobából. Az incidensnek folytatása a büntető járásbíró előtt lett, ahol Bendiner becsületsértés vétségéért panaszolta be dr. Hets Ödönt. A bepanaszolt operai jogtanácsos a járásbíró előtt tárgyaláson viszonyvadás emelt ugyancsak becsületsértés vétségéért Bendiner Nándor ellen. Az ügyben több ízben volt már tárgyalás a büntető járásbírósnál Benke járásbíró előtt, ítéletet azonban még ezideig nem lehetett hozni, mert több tanu kihallgatása miatt a bíróság kénytelen volt a tárgyalást mindig elnapolni. A mai napon végre ítéletre került a sor. Miután a bíró kihallgatta Szilágyi Bárdosi Ilona és Mihályi Ferenc operaházi tagokat, a bizonyítási eljárás végre be lett fejezve. Dr. Fényes Samu terjesztette elő azután a vádat a panaszos Bendiner nevében. Mire Hets Ödön szólaft fel. A bíróság bünösnek mondotta ugy Hets Ödönt, mint a viszonyvadás alapján Bendiner Nándort az egymás sérelmére elkövetett becsületsértés vétségében, de a büntetés alól felmentette őket. Hets Ödönt azonban, mivel a becsületsértési pörre ő szolgáltatott okot, 60 korona ügyvédi költség megfizetésére kötelezte. Hets Ödön ezt az összeget nyomban le is fizette. Az ítélet ellen mindkét fél felebbezéssel élt.

§ A zágrábi sikkasztás. A zágrábi törvényszék ma délben hirdette ki az ítéletet a sikkasztással vádolt Kramer testvérek, az Osztrák-Magyar Bank zágrábi fiókja tisztviselőinek bünpörében. A bíróság Kramer Ivánt sikkasztásért két évi súlyos börtönre és Kramer Sándort bünrészességért három hónapi súlyos börtönre ítélte. Az elítéltek és az ügyész felebbeztek.

Szoptató anyák

tejük hatását csak növelik és gazdagítják a SCOTT-féle Emulsio használat által.

Kimerültség megszűnik,

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módosított védjegyét — a halászt — kérjük figyel-
lembe venni!

s a csecsemő rozsásabbá, vidámbabbá és pajzánabbá válik, mint valaha volt.

Az anyaságnak bármily váltságos percében, a

SCOTT-féle Emulsio

erőt kölcsönöz, bátorít s emellett kellemes ízű és könnyen emészthető.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Hagyományok valódi áldás gyomorhajt-
nak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz
Az orvosi gyanútól 3-8 óra alatt tel. Jelen rondsé kovra. Hia ügy 40 fillér. Nagy ügy 60 fillér.

KÖZGAZDASÁG.

A tőzsdéről.

Értéktőzsde.

■ tegnap mutatkozott javulás, sajnos, rövid ideig tartott csak, a mai megnyitásig. Már a Balkánról érkezett reggeli hírek ismét lanygulást eredményeztek, főleg az a hír, hogy Franciaország megtagadta az osztrák-magyar monarchia részére való intervenciót a törökországi bolkottal szemben. A vezető értékek átlag öt-hat koronát vesztek amugy is alacsony kurzusukból s a főbb helyi értékeket is megfélemlen ocsóbban kínálták. Egyedül a Közuti vasut részvénye tartotta magát ma is feltűnő szilárdan. A déli tőzsdén nyugodtabb volt a hangulat. Az erősen súlyedő kurzusok mellett már nem merték az értékeket megkontreminalni, sőt ellenkezőleg, lassan visszafedezések is kezdtek mutatkozni, amelyek révén aztán csekélységgel javultak is az árfolyamok. Az Osztrák hitel másfél koronával a tegnapi zárlaton fölül, 620.— koronán indult, viharos kinalatra az előtőzsdén 613-ig, a déli tőzsdén még tovább 611-ig súlyedtt, aztán nagynehezen 613.50-ig javult. A Magyar hitel 2.25 koronával, a tegnapi zárlaton fölül, 719.75 koronán indulva, 712.25 koronáig ment vissza, aztán 713-ra javult. Az Államvasut 665.50 koronán indult, 657.— koronáig súlyedtt, aztán 658-ra javult. Az egyes értékek árfolyamváltozásait ez a táblázat mutatja:

	25-én	26-án	27-én	28-án
		záródtak		
Osztrák hitelr.	622.25	616.—	615.—	613.—
Magyar hitelr.	726.—	715.50	714.50	713.50
Magyar koronáir.	91.—	90.50	90.55	90.25
Osztr.-magy. államv.	670.—	661.—	662.—	658.—
Pesti M. K. Bank	3330.—	3310.—	3305.—	3305.—
Jelzálogbank	417.50	412.—	406.—	405.—
Leszámitolóbank	466.50	464.—	463.—	460.50
Hazai bank	274.50	271.—	268.—	272.—
Bélvárosi tkp.	592.—	592.—	592.—	592.—
Egy. bpesti f. t. t. t.	2125.—	2125.—	2120.—	2120.—
Magy. ált. t. t. t.	584.—	584.—	584.—	584.—
M. orsz. közp. t. t. t.	1610.—	1610.—	1545.—	1545.—
Pesti Hazai t. t. t.	18600.—	18600.—	18350.—	18400.—
Rimamurányi	517.—	511.—	507.50	505.50
Salgótarjáni közs.	572.—	569.—	563.—	559.—
Közuti vasut	583.—	557.—	560.—	565.—
Vároasi vasut	250.50	253.—	255.50	256.—
Déli vasut	104.—	101.—	103.50	102.—

A gabonatőzsdéről.

A gabonatőzsde a visszafejlődés hatása alatt állott. A készárúpiczon mérsékelt kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak ugyan, de csak nagyon nehezen határozták el magukat jobb áruk fizetésére. Mivel az árúbiratosok nem voltak engedékenyek, csak kisszerű forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mintegy 25000 mm. buza kelt el, eleinte néhány fillérel drágább, később pedig változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 27.45 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 26.40 korona 76 kilós pestvidéki búzáért. Egyéb gabonaműek közül rozs szilárd a többi változatlan. Forgalmába került: 3000 mm. rozs 21.50—21.60 koronás áron és 200 mm. zab 17.60—17.70 koronás áron. A határidőpiacon az üzlet a tegnapi zárlatnál alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán azonban hamarosan tulsulyra jutott a kereslet és mivel a vételkedv egyre jobban fokozódott, erősen szilárdult az irányzat és meglehetősen emelkedtek az árfolyamok. Az egyes gabonafajok árfolyamváltozásait különben ez a táblázat mutatja:

	25-iki	26-iki	27-iki	28-iki
		Árfolyam		
Áprilisi buza	26.18	26.48	26.24	26.28
Októberi buza	23.—	23.38	22.96	22.92
Áprilisi rozs	22.26	22.72	22.32	22.32
Októberi rozs	18.88	19.98	21.78	19.80
Zab	17.74	17.92	17.72	17.82
Tengeri	15.22	15.48	15.30	15.32

A jegybank — tisztviselőiért. Ha a politikai ünneplése Ferencz József osztrák császári trónra való lépésének nem is sikerült olyan szépen, mint illő lett volna, az Osztrák-Magyar Bank annál emlékeztetesebbé tette azt a tisztviselőire nézve. A jegybank főtanácsának legutóbbi ülésén ugyanis kimondották, hogy december 2-án a tisztviselők 15 százalékos drágasági pótlékot kapnak, mely január 1-én mint fizetésjavítás marad életben. Hogy pedig az öröm annál nagyobb legyen, ezt is betudták a nyugdíjba. A 200 koronás ötödéves korpótlékot harmadévéssé tették — visszamenőleg és ezt is betudták a fizetésbe és nyugdíjba. Végül pedig elhatározták a főtanács, hogy kifizeti az előleg-egyletnél felvett összes magánadósságukat. Ez az intézkedés igazán nemes altruizmusra vall, mert van tisztviselő, akinek ez 10.000 koronát is jelent. Ennél szebb karácsonya még alig volt banknak. Vajjon hányan követik nagy bankjaink közül ezt a nemes példát?

A Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara ülése. A Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara ma tartotta meg a havi teljes ülését Szarvady Lajos elnöklete alatt, ki beszámolt a kamara legutóbbi tevékenységéről. Közölte, hogy a miniszter az adminisztráció bonyolultsága miatt nem vehette figyelembe a kamara azon előterjesztését, hogy a vasuti utánvételek postatakarékpénztári cheque-forgalom igénybevételeivel fiztessenek ki. A máv. helyi díjszabása tárgyában oly magyarázatot közölt a miniszter, mely a kereskedelmi érdekeltséget kielégíti, hogy t. i. ezek a díjak csak akkor szedettek, ha helyi fuvarozásról van szó, az érkezett, vagy továbbított árúk rendeltetési helyének közbevető intézkedéssel történő változása esetén ez a díjszabás nem nyer alkalmazást. Perjessy László titkár ezután a kamarai iroda ügyforgalmával számolt be és előadta a titkári jelentéseket. Majd folyó ügyeket tárgyalt le a kamara.

Pénzüntézetii tisztviselők tanácskozása. Pünkösdkor az ország minden részéről több száz pénzüntézetii tisztviselő gyűlt össze Debreczenben, hogy ősi magyar szokás szerint megfélelő czéczó keretében megbeszéljenek egy-egy öket különösen érdeklő dolgot. Ki is küldtek különböző bizottságokat, melyek azóta, ugy látszik, működtek is, mert vasárnapra, e hó 29-ére Budapestre van összehíva egy értekezlet, melyen a bizottságok eddigi működésükről kívánnak beszámolni. Az értekezlet a Központi Hitelbank helyiségében fog megtartatni délután félnégykor.

A Helyiérdekű Vasutak R.-T. tökeemelése. A Magyar Helyiérdekű Vasutak Részvénytársaság a tervbevett 21,250.000 márká névértékű 4% -os kötvény kibocsátásával kapcsolatban december 8-ára rendkívüli közgyűlést hívott egybe, amelyen az alapítőknek 10 millió koronáról 12 millió koronára való felemelését, valamint az alapszabályoknak egynemely lényegtelen módosítását hozzák javaslatba. A társaság bankárja a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Felszámoló bányatársulat. A „Le Carbow” Bányai és Szénbányai Magyar R.-T. december 14-én közgyűlést tart, melyen kimondják a társaság felszámolását. Ez a bányatársulat 1903-ban alakult francia támogatással, 120.000 korona alapitőkével. Azonban mióta horvátországi bányáit eladta a Magyar-Horvát Szénipar R.-T.-nek, nem tud boldogulni s nagy veszteségek érik. Így a múlt évben 89.247 korona vesztesége volt. Ezért elhatározta most az igazgatóság, hogy a czéget felszámoltatja. Az igazgatóság tagjai: Helm Károly, dr. Szakoleczay Árpád, Dupont György. Felügyelő bizottsága: Boutté Mór (Páris), Brandt Aliréd, Wippler Ignác.

Uj czégyvezetők. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatósága legutóbb tartott ülésében Kármán Józsefet, a társaság szimriai fiókjának eddigi vezetőjét és Halász Gyula főtisztviselőt czégyvezetőknek nevezte ki.

A Generáli uj biztosítási ága. Az újpesti bankrablás esete, ugy látszik, biztosító intézeteinket is gondolkodába ejtette. Legalább a Trieszti Általános Biztosító Társulat (Generáli) ama elhatározása, hogy csekély díj ellenében a betöréses lopás elleni biztosítást a biztosított helyiségekben elkövetett rablás által okozott károkra is kiterjeszti, erre mutat. Ilyen biztosításnál a nyitott pénztárakban lévő, valamint a fizetési asztalokon szabadon heverő pénz és ér-

tékek is biztosítva vannak, ami a bankokra nézve, különösen a periferiákon igen megnyugtató s így remélhető, hogy ez az új üzletág is csakhamar közkedvelt lesz.

Vegyészeti gyárosok az ipartörvényről. A Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesületének az új ipartörvény tárgyalására kiküldött bizottsága tegnap ülést tartott, melyen végig tárgyalt az ipartörvény-tervezetnek az ipari és kereskedelmi egyesületekről szóló fejezetét, melyre nézve több olyan módosítást fogadott el, melyek az autonómia hatáskörét tágítani és az ellenőrzés tulságos merevségét enyhíteni czélozzák. Az értekezlet ezután rátért a kollektív szerződésekre vonatkozó fejezet tárgyalására.

Szövetkezés. Van nálunk minden szakmabeli kereskedők, iparosok és termelők szövetkezete, melyek sokszor a fogyasztók érdekeit éppen nem tartják szemük előtt. A szövetkezetek czélja nem is az lehet, hogy a kívül állókat támogassák, hanem, hogy tagjainak ügyét egyénekenként és összeségikben szolgálják. A szegény fogyasztók így ki vannak szolgáltatva az érdekszövetkezetek önkényének, amelylyel szemben tehetetlenül állanak. Ezért szükséges lenne, ha ök is összeállanának, megalakítva a fogyasztók szövetkezetét. Egyesült erővel aztán szembe szállhatnának a termelők és eladók szövetkezetével és sok-sok érdektársasággal, amely egyenesen a fogyasztók zsebére utazik. Ez az eszme nem egészen új, csak nálunk lenne az, mert — tudunkkal — Párisban már meg van a fogyasztók szövetkezése, amely ugy a városi hatóság tulkapásait, mint a vendéglősök, kávéháztulajdonosok egészségügyi szabályellenes, sokszor botrányos szokásait orvosolni igyekszik, sőt még a háziurak ellen is lónak bizonyul, szóval a nagyközönség érdekét védi minden irányban. Amit Páris megtett, azt megtehetné a mi fővárosunk polgársága is a határt nem ismerő visszaélések és drágaság megszüntetésére.

A Pestmegyei Gazdasági Egyesület ülése. A Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 30-án, hétfőn, délután tartja közgyűlést. A szakosztályok és az igazgató-választmány előterjesztésére tárgyalni fogják Serfőző Géza titkár előadása alapján az évi munkaköréről szóló jelentést, a jövő évi költségvetést és a jövő évi működési tervet. Ezen a gyűlésen küldik ki a számvizsgálóbizottságot s itt választanak egy választmányi tagot is.

A Közuti részvényekről. A harcslas hangulat behatása alatt az utóbbi napokban rendkívüli árfolyamhullámzásokat láttunk az értéktőzsdén, melyekről csupán az az egy vigasztaló jelenség van, hogy az általános kedvtelenség miatt a közönség aránylag kevéssé van érdekelve és érintve és így az áresésnek tisztán játékjellege van. Legélénkebben illusztrálja ezen körülményt azon tény, hogy az általános visszacsés közepette a Közuti Vaspálya Részvénytársaság részvényei nemcsak hogy alig engedtek eleinte árfolyamukból, de szombaton vagy 8 koronával emelkedtek daczára annak, hogy a közuti egyesületes mozgósításkor nem számíthat forgalomnövekedés által előidézett többletbevételekre. A legutóbbi napok eseményei azonban az üzletelenséget kívül tőzsdén tulságos érzékenységet és idegességet is mutattak.

Az országos állatvásártelep. Kispest-Szentlőrincz nagyközség képviselőtestületének és polgárságának nagy kiüdütsége tisztelgett Darányi földmivelésügyi miniszternél az országos tenyészállatvásártelep ügyében. A miniszter előtt Varju Kálmár szőlőbiratos adta elő a küldöttség kérelmét. Darányi földmivelésügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy e kérdést, melyre nézve az állattenyésztés fejlesztéséről szóló törvény is foglal magában rendelkezéseket, mielőbb meg fogja oldani, azonban még a különböző szakközvegekkel tárgyal s azol véleményét fogja meghallgatni a telep létesítéséről. Tudomása van arról, hogy Kispest-Szentlőrincz határában e czélra 70 holdnyi terület olcsó árért rendelkezésre áll és hogy e czélra teljesül a megfelelő. Le'kiismeretesen foglalokzik ezen kérdésrel s örvendeni fog, ha a megoldás olyan lesz, hogy országos megnyugvással találkozik. A küldöttség elzetesen felkereste az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnökségét is, hol Bujanovits Sándó udvari tanácsos, az OMGE vezető-elnöke előt Brandtner Pál, a küldöttség szónoka fejtette ki a szükségét annak, hogy az OMGE is sürgesse a állatvásártelep létesítését a kispest-szentlőrincz határában, mert az opezió joza ez év végével lejárt azután a főváros környékén oly jutányosan alkalmas terület beszerezhető nem lesz. Bujanovics Sándó

az OMGE nevében készséggel ígérte meg az ügy támogatását.

A borhamisítás. Az új bortörvényünk sok elismerést érdemlő intézkedést tartalmaz a borhamisítás megakadályozására. Elismerést érdemel a kormány, amely ezzel a törvénnyel két célt tűzött ki maga elé: a borhamisítás megszüntetését és bortermelésünk emelését. A törvénynek azonban van egy paragrafusa, mely ha nem is jogtalan, de igazságtalan, amennyiben nem oda üt, ahova céloz. Ez a törvényszakasz ugyanis kimondja, hogy az is szabadságvesztéssel büntethető, aki hamisított bort hoz forgalomba. Így aztán megtörténhetik, hogy a bormérő, vagy borkereskedő anélkül, hogy sejtelmével bírna az általa forgalomba hozott hamis bornak, büntetést szenved el, holott talán egy jóhírű bortermelőtől vette azt és a legnagyobb gondosság mellett sem tudhatta meg, de nem is sejtette, hogy ettől a bizalmat érdemlő bortermelőtől hamis bort szerzett be. Annál szembetűnőbb ez a meg nem érdemelt büntetése, ha megtörténik az, hogy a bort a termelőtől egyenesen a fogyasztóhoz szállítja és a törvény szerint az igazságszolgáltatás mégis reá csap le. Az, aki a hamisítást tényleg elkövette, a termelő pedig menekül. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara tiltakozik az új bortörvény e rendelkezése ellen. Ha ugyan ez a tiltakozás „eső után köpönyeg” nem lesz.

Telherforgalom szünetelése az árvavölgyi vasúton. A Máv. igazgatósága jelenti: Az árvavölgyi h. é. vasút Dluha-Arvaváralja állomások közti vonalán a történt hegyecsuszamlás következtében a telherforgalom előreláthatólag három napig szünetel. A szőlő-, podgyász-, gyorsárny- és postaforgalom átszállással, illetve ötven kilogrammig áthordással tartatik fenn.

Új villamos vasút. A Budapest—Váczi és Budapest—Gödöllői Helyi Érdeklő Villamos Vasút Részvénytársaság ma tartotta alakuló közgyűlését Székely Ferencz elnökle alatt. Az igazgatóságba beavasztottak: dr. Desseffy Aurél min. titkár, mint a kereskedelmi miniszter kiküldöttje, továbbá Békeffy Géza, dr. Dalnok Béla, Háding Adol, dr. Kállay Zoltán, báró Radvánszky Antal, Székely Ferencz, Strosszky Sándor, Török Emil, Vadnai Géza és Pestmegyének még ezentul megnevezendő két kiküldöttje. A felügyelő-bizottság tagjai lettek: ijj. Éberling Antal, Fried Jakab, Habermann Géza és Háding Gyula. A vasút az 1909 év folyamán felépítették és a legnagyobb valószínűség szerint a jövő év végéig átadatik a közforgalomnak.

Ankét a borértékesítés tárgyában. A földművelésügyi miniszter újv. után, mint értesülünk, a Szőlősgazdák Egyesületét, valamint az ország bortermelő vidékének gazdasági egyesületeit ankétba hívja össze a földművelésügyi minisztériumban. A Szőlősgazdák Országos Egyesülete ezen a tanácskozáson a kormánytól kérelmezni fogja az Országos Borértékesítési Szövetkezet állami támogatását. Az ankét valószínűleg csak márczius végén ül össze.

Japán takarékpénztárak. A japán pénzügyminiszter minden esztendőben jelentést ad ki az ország takarékpénztáiról. A jelentés német nyelven is megjelent s a terjedelmes és statisztikával bővített összefoglalásból csak arra a részre szorítokunk, mely általánosságban jellemzi a szigetország takarékpénztárainak szervezetét. A japán takarékpénztárak részvénytársasági alapon működnek s legalább 30.000 jen alaptőkéjüknek (körülbelül 72.000 K) kell lenniük. Az intézetek kamatozó betéteket fogadnak el. A választmány tagjai korlátlanul és egyetemlegesen felelősek a hivataloskodásuk alatt kötött üzlettel, sőt működésük megszűnése után két évvel is. A betétek biztosítására minden intézet köteles egy erre a célra szolgáló hivatalnál a betétek 25%-át deponálni állampapírokból, vagy más föltétlen bonitású kamatozó kötvényekben. Ha a letett értékek összege a részvénytöke felét eléri, akkor a takarékpénztárnak jogában áll a föltöltséget jó részvényekben is elhelyezni. A pénzügyminiszter engedélye nélküli az intézetek nem változtathatják meg kamattételeiket.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank kamatozatlan nyereségekötvényeinek sorsolása a december hó 27-ére eső vasárnap miatt egy nappal később, vagyis f. évi december 28-án délután 1/4 órakor fog a bank helyiségeiben a kir. közjegyző jelenlétében megtartatni.

Felölős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadótulajdonos:
A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE
Gabonatőzsde.

Budapest, november 28.

A gabonatőzsde mai lefolyásáról lapunk más helyén számolunk be.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	26.55—26.05
"	76	26.05—26.45	80	26.65—27.05
"	77	26.25—26.65	81	26.80—27.10
"	78	26.45—26.80	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	26.80—26.70
"	76	25.85—26.15	80	26.45—26.80
"	77	26.05—26.40	81	—
"	78	26.15—26.45	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	26.25—26.55
"	75	—	79	26.40—26.80
"	76	25.95—26.25	80	26.65—26.90
"	77	26.15—26.45	81	—
Bánsági uj	74	—	78	26.80—26.65
"	75	—	79	26.45—25.85
"	76	26.00—26.80	80	26.60—26.95
"	77	26.20—26.55	81	26.75—27.05
Bácskai uj	74	—	78	26.5—26.80
"	75	—	79	26.50—26.95
"	76	26.05—26.45	80	26.75—27.05
"	77	26.25—26.65	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	21.65—22.85
középmínőségű uj	—	—	—	21.85—21.55
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.45—16.65
II.-rendű	—	—	—	16.05—16.35
Köles	—	—	—	13.75—14.—
Zab I.-rendű	—	—	—	17.45—17.75
II.-rendű	—	—	—	17.05—17.40
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.20—14.40
Repce: Káposztarepcze	—	—	—	—

A készáru piacra ellett:

Buza. Tiszavidéki: 1000 mm. 80 kg. 27.45 korona, 500 mm. 80 kg. 27.30 korona, 250 mm. 80 kg. 27.10 korona, 200 mm. 79.5 kg. 27.— korona, 150 mm. 79 kg. 27.10 korona, 100 mm. 79 kg. 27.10 korona, 500 mm. 79 kg. 27.— korona felső, 700 mm. 78 kg. 26.90 korona, 100 mm. 78 kg. 26.60 korona hibás, 100 mm. 78 kg. 26.60 korona sárga, 100 mm. 77.5 kg. 26.80 korona.
Miskolczi: 8000 mm. 78.8 kg. 27.20 korona.
Pestvidéki: 300 mm. 79 kg. 26.90 korona, 100 mm. 78 kg. 26.50 korona, 100 mm. 76 kg. 26.40 korona, 260 mm. 71.5 kg. 24.70 korona.
Somogyi: 1350 mm. 79 kg. 27.— korona.
Bánsági: 200 mm. 79 kg. 27.— korona, 4250 mm. 78 kg. 27.15 korona.
Raktárból: 650 mm. 78.8 kg. 27.— korona.
Rozs. 500 mm. 21.60 korona, 100 mm. 21.60 korona, 1600 mm. 21.60 korona, 100 mm. 24.50 korona kpf. par., 600 mm. 21.50 korona, kpf. ab malom.
Arpa. 300 mm. 16.30 korona, kpf. par.
Zab. 100 mm. 17.70 korona, 100 mm. 17.60 kor. kpf.

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1909. áprilisra 13.08, 13.09, 13.06, 13.17, 13.19.
Buza 1909. októberre 11.43, 11.42, 11.54.
Rozs 1909. áprilisra 11.15, 11.23, 11.21, 11.24.
Rozs 1909. októberre 9.92, 10.—, 9.98.
Zab 1909. áprilisra 8.90, 8.88, 8.93.
Tengeri 1909. májusra 7.65, 7.69, 7.67, 7.70, 7.68.

1 óra 30 perczkor zártulnak:

1909. áprillisi buza	13.14—13.15
1909. októberi buza	11.46—11.47
1909. áprillisi rozs	11.16—11.17
1909. októberi rozs	9.90—9.91
1909. áprillisi zab	8.91—8.92
1909. májusi tengeri	7.66—7.67

Budapesti gabonaforgalom.

1908. november 26-tól november 27-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	21025	—
Rozs	1142	105
Arpa	1171	—
Zab	4343	—
Tengeri	1244	2030
Liszt	207	16302
Korpa	—	2986

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde mai lefolyásáról lapunk más helyén számolunk be.

Értéktőzsde.

Értéktőzsde lanyha.
Kötötték: Osztrák hitelrészvény 620.—613.—,
Magyar hitelrészvény 713.—719.75, Osztrák magyar

államvasut 667.50—657.50.—, Déli vasut 104.25.—,
Rimamurányi vasmű 512.—506.50. Magyar leszámítóló bank 466.50—464.50. Jelzálogbank 411.—410.50.
Közúti vaspálya 583.50—588.—, Városi villamos vasut —.—255.—, Magyar koronajáradék 90.70—90.40.
Hazai bank 271.—271.50. Kereskedelmi r.-t. 557.—,
Köküti v. élvezeti jegy 353.—360.—, Adria tengerhajózási r.-t. 373.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde eleinte gyenge, a zárlat kissé javult.
Kötötték: Osztrák hitelrészvény 611.—613.50.
Magyar hitelrészvény 712.—714.—, Déli vasut 100.50.—101.50. Osztrák-magyar államvasut 657.—658.50.
Rimamurányi vasmű 505.50—507.50. Magyar leszámítóló bank 460.—461.—, Jelzálogbank 405.—408.50. Közúti vaspálya 581.50—584.—, Városi villamos vasut —.—, Magyar koronajáradék 90.25—90.40 Hazai bank 270.—273.—, Konvertált jelzálog-sorsjegy 119.—, Hazai sorsjegy 99.—, Első hazai takarékp. r.-t. 18400.—, Lipót városi takarékpénztár 145.—, 4%-os földterhermentesítési kötvény 92.—, Erzsébet malom 320.—, Salgótarjáni közsébbánya r.-t. 558.—562.—.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8—10.— K, 1908. december hó végére 28—30 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsdén lanyha volt az irányzat. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 610.75. Magyar hitelrészvény 715.—. Államvasut 656.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, november 28. (Saját tudósítónktól.) A mai heitőzsdén a magyar származású termények háttérbe szorultak és alföldi buza egyáltalán nem került forgalomba, ellenben csehországi és németországi buza jelentékenyen volt piacon s eladásra is került, németországi rozs is kötöttet egyes tételekben, míg magyarországi tótfelvidéki és déli vasuti áru csak kisebb mennyiségekben talált elhelyezést. A forgalom egyáltalán rendszertelen volt, a tulajdonosok nagy áratk szabtak, buza 20, sőt némely esetben 30 fillérrel volt drágább a mult szombati áráknál, rozs heti javulásából 20 fillért tudott megőrizni, tengeri 10, zab 15 fillérrel magasabban állott, semmint 8 nap előtt. Buzából kötöttet németországi származású 75 kg. 11.20 koronán, Staudingből itteni malmok számára, továbbá egy tétel 79 kg. csehországi 12.90 koronán Bécsből. Rozs Páparól 10.45 koronán, Jägersdorfból és más német vidékekről 10.50 koronán kötöttet. Árpában az áratk nem változtak s a forgalom jelentéktelen volt.

Jegyzetelt buza: uj tiszavidéki 13.75—14.15 korona, marosi és bánáti 12.95—13.25 kor., mosoni 12.85—13.40, korona, tótfelvidéki 12.85—13.40 korona, déli vasuti 13.05—13.45 korona, marchfeldi 12.65—13.05 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.85—11.10 korona, csepeli 10.80—10.95 korona, pestmegyei 10.95—11.10 korona, déli vasuti 10.80—11.05 korona, különböző magyar 10.80—11.05 kor., osztrák 10.70—10.95 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—10.50 kor., marchfeldi 8.70—9.20 korona, bécsvidéki 9.—9.50 korona, tótfelvidéki 7.90—9.80 korona, csepeli 7.80—8.40 korona, közpéduai állomások 8.20—8.80 korona, déli vasuti 8.40—9.40 korona, északmagyarországi 7.60—9.10 korona, tiszavidéki 7.60—8.50 korona.

Magyar tengeri: régi 9.30—9.55, uj 7.65—8.60 korona, cinquantin 10.25—10.40, uj 9.15—9.65 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.90—9.45 kor., közepes —.— kor., elsőrendű —.— kor., válogatott 9.45—9.85 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai —.— korona.

Liszt árfolyamai 30 fillérrel emelkedtek, de az üzlet, ugyszintén az átvételek korábbi kötésekre távolról sem kielégítők. Takarmányliszt és korpa ára ismét emelkedett.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, november 28. Az a hír, hogy Franciaország nem hajlandó a bojkott-kérdésben intervenálni és hogy Montenegró Spizza annektálását követeli, új tápot adott a nemzetközi helyzet kedvezőtlen fel-fogásának és újabb lanyhaságot idézett elő. A spekuláció vezető értékei jelentékenyen csökkentek. Alpesi bányá 10, Államvasut 9, Hitelrészvény 6 K-val esett. A többi bankintézet részvényei is árvesztéseket szenvedtek, de a hangulat mindazonáltal nyugodt volt és a kínálat nem lépett fel sürgősebben. Török sorsjegyek újból hanyatlottak és prágai vasművek is jelentősen süllyedtek. Később

a hangulat megnyugodott és az árfolyamok részben javultak. A déli tőzsdén folytatódott az árfolyamok javulása, különösen amikor Berlinből jobb irányzatot jelentettek és Hitel- és Államvasuti részvényekben budapesti számlára arbitrázs-vásárlásokat eszközöltek.

11 óraker: zárultak

Osztárk hitelr. 615.—, Magyar hitelr. 716.—, Länderbank 414.—, Államvasut 662.—, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 103.25 —, Alpesi bányatársulat 622.—, Rimamurányi 507.—, Májusi járadék 90.55, Magyar koronajár. —, Orosz érték —, Török sorsjegy 167.50, Német márka 117.22.

1 óraker jegyzetek:

Osztárk hitel 614.50, Magyar hitel 715.—, Länderbank 412.—, Unio-bank 518.—, Államvasut 661.75, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 102.—, Gőzhajó 905.—, Alpesi bányarészvény 620.—, Májusi járadék 94.60, Magyar koronajáradék 90.50, Török sorsjegy 165.50, Német márka 117.22, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 507.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, november 28. (Osztárk értékek zárlata)

4.2 százalékos papír-járadék 94.45, 4 százalékos osztárk arany járadék 114.70, 1860-as sorsjegy 150.25, Osztárk hitelsorsjegy 460.—, Angol osztárk bankrészvény 283.—, Bécsi Bankverein 496.—, Osztárk-magyar bank 1734.— Déli vasut 103.50 Dunagőzhajózási társ. 907.— Dohány rész. 342.— Cs. k. arany (vert) 11.32 Német bankv. 117.15 Osztr. Lloyd 390.— 4.2 száz. ezüst. jár 94.15 — 97.40, Osztr. koronajáradék 94.30, 1864-es sorsjegy 264.—, Osztrák hitelintézeti részvény 621.50, Union-Bank 512.50, Osztrák Länderbank 413.—, Osztrák-magyar államvasut 658.—, Elbavölgyi vasut 435.50, Alpesi részvény 615.15, 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 239.72, Lipótkohó 493.—, Töröksorsjegy 167.50, Gyenge.

Bécs, november 28. (Magyar értékek zárlata.)

4 százalékos arany-járadék 109.—, Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 135.50, Magyar hitelbank részvény 710.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 462.—, Rimamurányi 503.—, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 370.—, Magyar koronajáradék 90.25, 4 százalékos magyar földieherm,

kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 179.50, Kassa-Oderbergi vasutársaság —, Magyar jelzálogbank 403.—, Magyar keresk. bank —.

Dékány Cognac

kiváló minőségű borpárlat

DÉKÁNY PÉTER ÉS TÁRSA

promontori cognagyáradó.

MINDENÜTT KAPHATÓ

Budapesti képviselőség:

Wack Keresztély IV., ker., Gerlóczy-utca 2.

Magyarország vidéki vezérképviselőse: Ródoszi Testvérek V. ker., Szabadság-tér 1.

KÜLFÖLDI ÉRTEKTŐZSDE

Berlin, november 28. (Tőzsdei jelentés.) A tőzsde megoszlott irányzat mellett nyílt meg Osztrák értékek, bankok és járadékok a Bécsből jelentett bágyadság hatása alatt gyengülésre hajlottak, míg bányarészvények és amerikai vasutak vas- és szénrészvényekben eszközölt helyenkénti fedezésekre, valamint a tegnapi newyorki tőzsde szilárd zárlataira meglehetősen jól tartották magukat. Egyébként azonban az egész vonalon nagy tartózkodás nyilvánult, amelynek befolyása alatt nemcsak mindenütt gyöngébb irányzat jutott érvényre. A visszamano mozgalom azonban a bankpiacon megállapodott. Végül járadékok jelentékenyen megszilárdultak, kü-

lönösen orosz járadékok, amelyek Béccsel kapcsolatban meglehetősen javultak. Déli vasut szintén javult árfolyamok mellett zárult. Államvasut és hitelrészvény azonban 1 1/2%, illetve 1 1/2%-nyi gyöngülés tárgya volt. A készpénzpiac ipari értékei realizációk hatása alatt szenvedtek. Pénz ultimón 2 3/4%, magánleszámitolási kamatláb 2 1/2%.

Zárlatok jegyzetük: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztárk aranyjáradék 97.70, osztárk hitelrészvény 193.52, Déli vasut 18.70, orosz bankjegyek 214.60, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.60, Disconto Commandit 177.90, Dinamit-truszt —, Harpeni 192.90, Unifikált török járadék 91.80, 4.2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.10, Magyar koronajáradék 91.—, Osztrák-magyar államvasut 141.70, Bécsi váltóár 85.35, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 224.90, Gelsenkircheni 187.70, Laurakohó 191.50, Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat.) november 28 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztárk aranyjáradék 97.60, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.—, Osztrák hitelintézeti részvény 193.40, Osztrák-magyar államvasut 142.—, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.46, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön —, 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.40, Osztrák koronajáradék 94.40, Magyar koronajáradék 90.65, Osztrák-magyar bank 125.—, Déli vasut részvény 18.60, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.50, Párisi váltóár 815.—, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) november 28. 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.30, 1860. sorsjegy 154.—, Déli vasut 18.75, 4 százalékos aranyjáradék 97.20, Osztrák hitelrészvény 193.60, Osztrák-magyar államvasut 141.75, Olasz járadék —, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 91.70, Nyugodt.

London, november 28. Angol consol 84 1/16.

Páris, nov. 28. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.70, Osztr. aranyjáradék —, Magyar aranyjáradék 94.10, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 492.—, 3 százalékos Olasz járadék 103.80, Déli vasut elsőbbségi kötv. 285.—, 5 százalékos marokkói járadék 515.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék —, 4 százalékos

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Rows include various types of wheat and their prices.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, 100 kilogramm ára. Rows include other grain types like rye and barley.

Table with columns: Burgonya, Faj, Pénz, Ár. Rows include potato varieties and their prices.

Table with columns: Különféle termények, Faj, Pénz, Ár. Rows include various agricultural products and their prices.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include various financial instruments and their prices.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include bank shares and their prices.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include insurance companies and their prices.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include various stocks and their prices.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include various stocks and their prices.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include various stocks and their prices.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include various stocks and their prices.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include various stocks and their prices.

Amort. román járadék 1905. 89.15, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.70, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 512.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.05, 4 százalékos unifikált török jár. 91.15, Török sorsjegy 169.—, Török dohányrészevény 970.—, Osztrák földhitelintézet 1095.—, Osztr. Länderbank —, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris —, Banque Ottomane 699.—, Osztr. magyar államvasut 710, Déli vasut 108.—, Meridional vasut 674, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 568.—, Rio Tinto 18.72, Sucrerie d'Egypte 35.—, Tula 272.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 148, Chartered 20.75, De Beers 320.—, East Rand 105.50, Jagersfontein 107.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 56.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csek Londonra 251.10, Magánkamatláb 2 1/4, Gyenge.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok. Sertéskonsumvásár.

Budapest, nov. 28. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 2315 darab sertés, 48 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 417 darab sertés, 48 darab süldő, — darab malacz, összesen 2732 darab sertés, 48 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 135 7 darab sertés, 15 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 1375 drb sertés, 33 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsúlyban 90—97 fillér, életsúlylevonással — fillér, II. rendű 280 kg.-tól 503 kgr.-ig, 88—92 fillér, életsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillér, életsúlylevonással 112—118 fillér; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 104—116 fillér, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 103—105 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fillér, fil.-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig, 124— fillér, életsúlylevonással — fillér. Belföldi süldő — 104 fillér, horvát süldő — fillér, Malacz — fillér. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendő. A vásár irányzata közepes. Az arak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 28. —

Kinevezések. A honvédelmi miniszter Fülöp Imre segédhivatali igazgatói címmelet és jelleggel felruházott irodatisztát a IX-ik fizetési osztály utolsó fokozatába valóságos segédhivatali igazgatóvá. Hodász Benjamin és Valachy István miniszteri iroda-segédtisztákat a X-ik fizetési osztály utolsó fokozatába irodatisztákká. Liszkay Gyula József igazolványos es. és kir. őrmestert a VI. fizetési osztály utolsó fokozatába irodasegédtisztá; a vallás- és közoktatásiügyi miniszter Murányi Julia okleveles tanítónőt a nagypestényi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Derfler Alajos okleveles tanítót a keszölcsesterfenyőszigetesi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; az igazságügyminiszter Nuriacsán Gerő szatmárnémeti és Bartos Ferenc váci járásbírói, Szabó József brassói és Govorcsin Szilárd fehértemplomi törvényszéki, Papp János erzsébetvárosi, Horváth István nagykálói és Kántor Mihály kunszentmártoni járásbírói, Horváth János szombathelyi törvényszéki, Görös István szepesi és Vasskó Jenő eperjesi járásbírói, Schmer János budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéki, Miládnov Dusan úvidéki járásbírói, Pribenszky Lajos szekszárdi törvényszéki, Kovács József csáktornyai, Kovács Gábor kalocsa, Szuchy Géza monori és Váczy Ágoston temesvári járásbírói, Mixich János nagykálói és Söfalvi Lajos kolozsvári törvényszéki, Eiesánszky Iván kulai, Domokos Imre abádszalóki, Békefi Géza czeildömölki és Füstös Imre székelyudvarhelyi járásbírói, Gáts Károly kaposvári törvényszéki, Gróf Márkus tapolczai járásbírói, Molnár Lajos debreczeni törvényszéki, Püpfel Miklós módosi, Kovács István kiskunfélegyházi, Brezányi Sándor puchói és Vöröss Imre hódmezővásárhelyi járásbírói irnokokat, jelen alkalmazásuk helyén, irodatisztákká; a budapesti ítélőtábla elnöke dr. Malisza Géza zentai lakos, ügyvédjelöltet a budapesti ítélőtábla területére díjas joggyakornokká; a soproni pénzügyigazgatóság Gelb Miksa rimaszombati, Bagl Márton győri díjtalan adóhivatali gyakornokot, Megele Bertalan székessővárosi adófelügyelői díjokat díjas gyakornokká a kismarton, a felsőpulyai, illetve a csepregi adóhivatalhoz és Köller János darufalvi lakost díjtalan adóhivatali gyakornokká a kismarton adóhivatalhoz; a zilahi pénzügyigazgatóság a szilágycsehi adóhivatalnál megnevezett díjas gyakornoki állásra Hieronimusz György zilahi díjtalan adóhivatali gyakornokot, a szilágycsehi adóhivatalnál megnevezett díjas gy-

kernoki állásra Siposs Gyula szilágycsehi lakost, a szilágycsehi adóhivatalnál üresedésben levő díjtalan gyakornoki állásra pedig Patkás Traján szilágycsehi lakost nevezte ki.

Véglegesítés. A földmívelésügyi miniszter Traxler Károly ideiglenes minőségű földmívelésiskolai kérésztantitót jelen állásában véglegesítette.

Kirendelés. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Péterffy Józsefné Cseresnyés Margit mosoni állami elemi iskolai tanítónőt ugyanebben a minőségében a mosoni állami önálló gazdasági ismétlő-iskolához rendelte ideiglenes szolgálatra.

Névmagyarosítások. A béli gyűminiszter kiskoru Tauszig András székesfehérvári lakos Takácsra, Morgenstern Lajos és Morgenstern Károly budapesti lakosok családi nevének Molnárra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A szombathelyi állami gyermekmenhelynél igazgató-főorvos, a tanfelügyelői hivataloknál 20 segédtanfelügyelői, a máramarosi törvényszéknél irodaiszolgálati, a zilahi adóhivatalnál díjtalan gyakornoki állásra 2 hét; a kolozsvári kataszteri igazgatóságnál kataszteri becselőbiztos-gyakornoki, a privigyei járásbírósnál irnoki állásra négy hét; a budapesti tudományegyetemen egy gépész, egy gépkezelő, kapusi és egy szolgai, a keszthelyi gazdasági akadémiánál két szolgai állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1903. november 28-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az ország északkeleti nagyobb felén fordult elő többnyire néhány mm.-nyi csapadék. A hőmérséklet helyenkint kissé emelkedett és nagyobb részt a normális körül ingadozik; a maximum Orkényben 12 C° és a minimum Rozsnyón —9 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Tulnyomóan száraz idő várható, éjjeli fagygal.

Állomás	Lágyonmásh. mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius skálán sz. sz. sz.	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmér. (C°)	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szlátina	70.7	1.0	W	4	4	1	2	3
Ungvár	70.2	2.1	SW	1	3	4	1	3
Kősmárk	69.8	0.5	N	0	4	—	2	4
Losoncz	71.0	2.4	—	—	—	5	4	4
Ogyalla	72.0	2.0	S	1	0	3	8	2
Budapest	72.0	3.0	NW	1	0	3	8	2
Hérvény	72.0	0.5	W	1	0	3	8	2
Keszthely	73.1	0.3	—	—	—	4	2	2
Pécs	73.0	0.5	SW	2	2	—	6	6
Zágráb	73.7	0.3	E	1	0	—	8	1
Püme	71.0	3.3	—	—	—	11	2	—
Szeged	72.3	0.8	W	1	1	—	4	4
Temesvár	72.2	3.5	—	—	—	1	2	4
Nagyvárad	70.7	1.4	S	2	4	—	2	2
Kolozsvár	71.6	0.3	W	3	3	1	2	2
Nagyszombat	70.6	0.3	NNW	3	—	—	3	1
Szatmár	—	—	—	—	—	—	—	—
Eger	—	1.0	N	2	3	—	5	4
Arvaváralja	—	1.0	E	1	—	—	1	2
Selmeczbánya	—	1.3	W	2	1	—	3	3
Komárom	—	1.0	—	—	—	—	6	1
Magyar-Ovár	—	0.0	W	1	1	—	8	3
Sopron	—	1.4	NW	1	0	—	6	1
Eszék	—	1.1	NW	1	0	—	12	2
Doboz	—	3.0	—	—	—	ny	3	6
Köcskemét	—	0.3	NW	2	2	—	5	3
Orosháza	—	1.4	NW	2	0	13	3	3
Arad	—	2.3	SW	1	1	—	6	3
Zsombolya	—	2.9	W	2	2	ny	3	4
Verscez	—	2.7	W	1	—	—	4	4
Orsova	—	0.6	—	—	—	—	7	1

VIZÁLLAS.

méter nov. 28. nov. 27. méter nov. 18. nov. 27.

Állomás	Nov. 28.	Nov. 27.	Állomás	Nov. 18.	Nov. 27.
Ián	Ehding	0.29 0.23	M.-Ságo	0.07 0.04	
Dana	Passau	1.41 1.50	Tokeháza	0.01 0.08	
Linz	1.28 1.21		V.-Námény	0.96 0.82	
Bécs	1.35 1.47		Tokaj	0.32 0.32	
Pozsony	0.34 0.31		Füzesszent	0.68 0.70	
Komárom	1.08 1.02		Szolnok	0.88 0.86	
Budapest	0.49 0.28		Csongrád	1.24 1.08	
Paks	0.58 0.84		Szeged	1.15 1.25	
Mohács	0.60 0.11		T.-Bécs	1.24 1.20	
Gömbös	0.64 0.62		Titel	0.02 0.04	
Hividek	0.19 0.15		Hód	1.07 1.04	
Pancsova	0.15 0.18		Bárta	0.30 0.50	
Orsova	0.98 0.90		Bodroz	0.02 0.06	
Norva	0.18 0.21		Sáó	1.15 1.14	
Vág	0.08 0.13		Zseleza	0.09 0.01	
Zselica	0.03 0.16		H.-Námény	0.01 0.01	
Trencsén	0.18 0.18		R.-Hividek	0.05 0.10	
Szered	0.50 0.00		Cemena	0.28 0.30	
Sét.-Góthárd	0.15 0.15		N.-Várád	0.31 0.30	
Sárvár	1.15 1.7		Rolános	0.32 0.28	
Győr	0.95 0.88		Tenke	0.20 0.20	
Draava	Várnád	0.95 0.97	Gurahona	0.32 0.32	
Zákány	0.61 0.58		Borosjenő	0.32 0.40	
Bárcz	0.14 0.15		Bákcs	0.20 0.11	
Eszék	0.02 0.02		Gyoma	0.02 0.11	
Hura	M.-Sperdah.	0.16 0.16	Gy.-Pehérvár	0.28 0.24	
Száva	Zárab	0.50 0.32	Branyicska	0.01 0.01	
Zala	Szilcsék	0.50 0.32	Soborsán	0.01 0.01	
Mitrovicza	2.31 2.40		Arad	1.32 1.38	
Szamos	Dács	0.52 0.42	Makó	0.30 0.32	
Krazeva	Szatmár	0.14 0.18	Arad	0.14 0.16	
N.-Mallény	0.01 0.01		K.-Kostoly	0.54 0.50	
Latorcza	Munkács	0.14 0.14	Kiszé	0.54 0.50	
Laboroz	Homonna	0.01 0.01	Temesvár	0.95 0.80	
Ung	Orascey	0.10 0.01	Becske	0.40 0.45	

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS

IDEGENEK UTMUTATÓJA
Legajánlhatóbb beszerzési források
Budapestben.

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár, teasütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközözi.

Fleischmann Lipót szalámi és füstölt hússáru gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27—08. Keleti Export. E állítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

A szarazeni Generali (Triest) ált. biztosító-társaság A. a. ult. 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és vízszállítás részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-kört 40—42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Ed-dig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölesőn Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztálysorsjáték felárúsító helye: VI., Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-kört 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-kört 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Hazai vas- és ézbutorgyár.

Bruk J. Henrik. Budapest. Gyár: IX. Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrassy-ut 38. Ajánlja különösen legdivatosabb részbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legutányosabbak. Vidéki megrendelésekre különös sulyt fektetünk. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszuszvezeték és csatornázás.

Pizsurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, építhető dugós műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszusz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízelék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvízgyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-fűtőhöz összeköttetéssel vagy saját tüzhelyivel. Ambergi légszuszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házbán. Telefon 20—83.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-kört 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos - vasutakat. Banya - vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikket. Különlégek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos furógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Béjárt földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztalész, tálak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemdruk.

Szenásy, Hoffmann és Társa selyemáruház IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Mintán helyben többféle szakmájú, Szenásy cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruházunknak szóló b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives kírását, Szenásy, Hoffmann és Társa selyemáruház kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. november 29-én

Nemzeti Színház

Délután fél 3 óraker A PIROS BUGYELARIS. Népszínjáték 3 felvonásban. Írta: Csepregy Ferencz. Cselegetty: Bakó Gyenes, Blaha L. Rózsahegyi, Baross, Abonyi Kovács, Pálfi, Domján, Molnár R.

Királyszínház

Délután 3 óraker. Hollandi lány. Nagy operett 2 felvonásban. Szövegíró: Paul Rubens és August Hergen. Zeneíró: Paul Rubens. Fordította: Bródy Miksa. Személyek: Papp Adrien, Szirmai De Coop, hadnagy Boros Van Vuyt, karmester Boros Hook, pálinkagyáros Boross Sally, leánya Horváth E. Freda unokahuga Horváth E. Snapsz, gyárvezető Papir Mina, szakácsnő Pálmay I. Sliis Simon, Német

Este fél nyolcz óraker

Az urhatnám polgár. Énekes és táncos vigjáték 3 felvonásban. Írta: Mollière. Fordította: Csiky Gergely. Zenejét szerzőlte Szabó J. Jourdain, Horváth J. Jourdainné, S. Fay Sz. Lencs, Várdy A. Cleonle, Meszáros A. Bernadine, Vizvari M. Doranó, Horváth Z. Nicole, Nagy J. Coriello, Rózsahegyi Ténymester, Náday B. Vizymester, Háó Gál. Filozófus, Hajdu. Szabómester, Bonis. Zenei mester, Kovacs. Műti, Szabólegény, Szóke

Este fél 8 óraker

Adollárkirálynő. Operett 3 felvonásban. Írták Willner A. M. és Grünbaum Frigyes; fordította Faragó Jenő. Zenejét szerzőlte Fall Leó. John Cauder, Németh Alice, leánya Petrás Dik, az unokács. Simai Daisy Gray, unokahuga Ötvös G. Tom, Cauder test. Csizsér Dénes László, Gábor Schlick Hans báró Király Labinska Olga, Hartmath Miss Thomson, Orley

FŐVÁROSI ORFEUM. WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17. Ma, Vasárnap két előadás. Kezdetük 4 és 8 óraker. Mindkét előadásban visszavonhatatlanul utoljára lép fel Sylvester Schaeffer junior. Jegyelővétel 10-1 és 8-8 óráig a nappali pénztárnál. PÉNZTÁRI TELEFON: 93-90. A télikeriben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK szingányzene-kara hangversenyez.

ROYAL ORFEUM. ERZSEBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22. Ma 2 előadás. Délután 1/4 óraker mérsékelt helyárakkal, teljes műsossal. INGYEN helyezhető el minden jeggyel egy gyermek. RÉVESZ ILONKA felléptével: A PRIMADONNA! Margit pongyolában. Elsőrangú 10 attrakció. A télikeri műsorában december 1-től Royal Cabaret néven mutatunk 10 attrakciókat. Nyitva reggeli 5 óráig.

BUDAPESTI CABARET. BONEONIÉRE. VI., Teréz-körút 28. Telefon 52-88. Minden este 9 1/2 óraker a teljesen új műsor: BÖRZE ANKET. Kérdés: szalira. Az előadás. Szendrői Géza, Hans Strick és Mika Mikum (Müncheni, az Oberbollenor) új műsora. A teljes 12 tagú művészcsoport, teljesen új számokkal. Járék: 6, 5, 4, 3 korát minden jegyelvétel helyen. Bővebbet a plakátok.

Régi mesterhegedűk! legnagyobb raktára jelenleg A Magyar Kir. Eszék Akadémiájának régi hegedű-készítőinek műtermében található Reményi Mihálynál. Bpest, Király-u. 58. Telefon 87-84. REMENYI sajtó készítményű mesterhegedűi nemcsak hazánkban, de külföldön és Amerikában is a legismertebbek és a legdrágábbak. REMENYI mesterhegedűi a legdrágábbak és a legismertebbek. Javítások a legújabb módszerekkel. A hang erős és tiszta. A hegedűk a legújabb módszerekkel készültek. A hang erős és tiszta. A hegedűk a legújabb módszerekkel készültek.

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő, aki szívtel L. fajtású anyagra. Gyümölcsfák, dísz- és kerítés-növények stb. nemes szilvaeszmétékben nagy készlet Szélesítványok európai, amerikai alma és gyökere veszők. Árjegyzéket ingyen küld. FISCHER és Társai

Surányi szalonczukorkák legfinomabb minőségben 1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.; utánvétel mellett bérmentve. Finom friss teasütemény is kapható. Surányi cukorkagyár Nagy-Surány Nyitra megye.

HOPFER FERENCZ testgyógyászati (orthopédia) műszerész Budapest, VII., Jávör-utca 3. Teljes biztonsággal készítem a legkülönlegesebb Hering-féle gyógygépeket, fűzőket és műveletgekat.

ÁGYTOLL GÖZTISZTÍTÁS. Szab. módszer szerint előkészített hygienikus „ágytollak” MARABU-hoz TELEFON 71-25. Bpest Károly-körút 9. A háztól való el- és visszaszállítás még ugyan díjtalanul eszközöltem.

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSCHÉK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök a legelőnyösebben kaphatók. Nyitva reggeli 5 óráig.

„VALUTA” grszöny egy darab bőrből készült ára 1 korona kizárólag „Székely” bőrdobozban VII. 9. Bakóci-ut 4. Árjegyzék ingyen

KARÁCSONYFADISZ ÖLCSÓSÁGOK 12 darab 10 fillér. gyönyörűen csillagzó karácsonyfadisz újítás 30 fillér 12 db csillag-szárú esztergályos 30 fillér, 12 db gyönyörű csillag szarvú 40 fillér, 12 db repülőgép legelőnyösebb, légiutas, hangosító, vezérlő hangszerek, 12 db repülőgép, legelőnyösebb, légiutas, hangosító, vezérlő hangszerek, 12 db repülőgép, legelőnyösebb, légiutas, hangosító, vezérlő hangszerek.

GRAMMOFON-TULAJDONOSOK !! FRIED GYÖZŐ ÉS TÁRSA grammofoonok és hangszerek: nagyköröskedő-üzemhez: Bpest, VIII., Angteleki-u. 10. (Rakóczi utca két percz). hol az összes létező gyártmányú lemezek eredeti gyári árban kaphatók. Hangszerek javítása saját műhelyünkben szakemberrel és ócskán. Alkatrészek és szorok: zetek gyári áron. GRAMMOFONOK még mindig nem létezőt ócskán árakban egy évi jótállással adunk el. Kereskedőknek legelőnyösebb: bőséges árral forras. Konzertok és hangosítások: 1000 örökzöld udonságok. Árjegyzék és lemezelvétel ingyen: és bérmentve. Ügyvendők felvételnek, Telefon 4-06.

ÉLETBEVÁGÓ Ha órája pontosan járó!

Table with watch prices: NIKKELÓRA 5 KORONA. Egyfedeli oxidált lapos gavalér-óra 7.- K. Egyfedeli oxidált fekete női óra 7.50. Egyfedeli ezüst női óra 9.-. Duplafedeli ezüst női óra 11.-. Duplafedeli ezüst férfióra 12.-. 14 kar. arany egyfedeli női óra 24.-. 14 kar. arany duplafedeli női óra 30.-. Pontos járásu óbrészleóra 3.-. Omega, Glasbütte, Schaffhausen, Pateck különlegeségi órák állandóan raktáron, irásbeli jótállás mellett.

RITTER TESTVÉREK óras-műhely Budapest, Marokkói-utca 4., Andrassy-utal szemben. Telefon 16-11. Alapították 1889. Telefon 16-11. Vidéki megbízásokra különös gondot fordítunk. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szálloda Az „ARANY BÁRÁNYHOZ” BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4. Elsőrangú szálló. - A magyarok találkozó helye. - Szobák 2-60 koronától felfelé. 3 percznyire az Operától és Kärntnerstrassétól. Világos szobák. Világos szobák.

A mi jóízű vevőkörünk óvakodjon izléstelen, mázolt (tehát gyertyánból készült) és a helyes szerkesztési szabályokat nélkülöző bakarántól. Az ily aru nem az ellenérték ellenében, hanem megőrzésére kerülendő. Törvényesen védett „Gloria angyalharangocskák” minden része tiszta tükörfényesre van nikkelve ezüstláncú verőgyönggyel. Az angyalok mind nikkelve, tehát nem durva bronzmázalattal festve, drágább 75 kr., 3 darab 2 forint.

„Gloria angyalharangocskák” (1895. t.-cz. e. törvényesen védve. Kizárólag Piskl és Haasnál) Fényár közepett ragyogva a karácsony közeledtét hirdeti. Tündéres lényével beragyogja az egész karácsonyfa. A 3 gyertya melletti a felső körök forgóba jön a róla lecsúszó pántok, csipkék az azelőtt hangokhoz való, egyszerűbbé teszi igen kellemes, tiszta hangot hallatnak. Így a fényár közepett ragyogva, a szent állásához vonulva név csendre emlékeztető a belsőnem óvatosan enyvével áthatja azt bennünket és gyermekeinket. - A kávéra állva is kitűnően működik.

Törvényesen védett „Gloria angyalharangocskák” minden része tiszta tükörfényesre van nikkelve ezüstláncú verőgyönggyel. Az angyalok mind nikkelve, tehát nem durva bronzmázalattal festve, drágább 75 kr., 3 darab 2 forint. Kérjük a mi t. vevőköröskéinket, hogy ócskán oly izléstelen aru, mely nem Piskl és Haas-féle „Gloria harangocskák”, még ingyen se fogadják el, mert néhány fillérenyi vót megakarítás miatt csak bosszankodni fog. Hatos „Gloria-harang”, mint az előbbi, de három különböző ezüst főtű tömbrözsával és az egész készülék tiszta tükörfényesre van darabja 1 forint, 3 drb 2.90 krajczár. PLOKL és HAAS sportüzletének karácsonyfadisz-üzemestálya Budapest, VI., Andrassy-ut 13. szám.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. november 29-én
M. Kir. Operaház Magyar Színház

A hegyek alján.

Opera egy előjattal, 2 felvonásban, írta Lothar Rudoll, zenéjét szerelte D' Albert Jenő, Szoboszló Szemere Venczell Dálnoki Kaczer Ambrusné Payer M. Várady M. M. Szeyer I. Környai

Kezdeté 7 órakor.

Operaszínház

Délután 4 órakor

Bűn és bűnhődés

Este fél 8 órakor

Hogyan mulatunk

Délután 3 órakor

A császár katonái.

Dráma három felvonásban, írta Földes Imre. Karády István Vágó Garas Karády Zoltán Karády Erzsébet T. Halmi M. Schneier Lajos Z. Molnár Marjay István Réthey Szilassy Ernő Törzs József Géza Csontos Vándori Kellér Gyula Vándori Rátkay Szedlacsák János Papp Pintér István Tarnay Forencz Körmeny

Este fél 8 órakor

A HOLNAP.

Vígjáték 3 felvonásban, írta Ha Jos Sander. Az ifjú báró Z. Molnár Az ifjú baronessa Meszaros G. Dr. Diedrich Sarolta T. Halmi M. Egyedi Akos Törzs

STEINHARDT MULATO

Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Ma és holnap:

Eredeti újdonság! A nőtlen férj Eredeti újdonság Bohózat, írta: Glinger és Tauszig. Fordította: Szóke Sz. Esti megjelölés

A DAKTILOSKOPIA

bohózat, írta: Lucifán Jenő Glazarov orosz ének és tánczosport, Max Turk kómikus jonglőr, Steinhardt Győrfás, Solti Bernin, Hajnal Ella, Pápay új magánénekesekkel. A remek telikertben reggelig zene és tánc, elsőrendű attrakciók. Belépődíj nincs. — Jegyek: 2-12-ig és 8-6-ig Rákóczi-ut 63. és Osv kónti Jozsefne dohánykifőltőlegességi áruáruháza Andrássy-ut 29. — Vasárnap délután fél 4 óral kezdettel méredekelt helyére előadás. Szinre kerül: A daktiloszkopia.

FOLIES CAPRICE

gazgatók: LEITNER és KELETI főrendező: ROTT SÁNDOR

Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor

9 1/2 órakor: MA Ujdonság!

A detektivkirály

Bohózat, írta: X. Y. Z. Rendező: Rott Sándor. Végül 11 órakor. Végül 11 órakor.

FREIE LIEBE

Karikészték, írta: Satyr. Rendező: Werner Oádu.

Folyóba: Tűz Berta, Nanon, Gerő József és Zöldi Márton új szülő számaival. Trebitsch Sándor mint háremőr.

Nappali pénztár d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók — Kezdeté fél 12 órakor. —

A PARADICSOM KABARET

ÜLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.

Igazgató Widtsch Rezső József, Karmester Wádor Mihály Révész Jenő, Kóder Ernő, Bogrády Gigi, Csabai Kéőfi Lugosi Jenő, Ellen Milford, Nagy Tilla, Dálnoky Imre Balin Béla, Tarján Vilmos, Báttaszóky Lajos konferenciér

„RABLOK A BANKBAN“

Aktuális tréfa, előadja az egész személyzet.

Butor

kézzpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készén raktáron a legegyszerűbb kivitelől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

SZABADALMAK AT

védjegyeket és mintaoltalmat megz zero Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRUT 17. Telefon 24-26.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t.

Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszaktudás hely Gara Geza és Tsa drogéria Bpest, VIII. József-körút 70. Iessék árjegyzékét téral.

HOLZER

cs. és kir. udvari és kamarai szállító

DIVATHÁZA

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9.

Az összes helyiségekben

NAGY KARÁCSONYI OCCASIO

az eddig közölt áron.

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC

Női ruha divat kelme eladás

Oriasl készletünkben 120 cz. szelés öszi angol kelmet méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 frtig árusítunk.

Rosenberg és Quitt

női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruháza Budapest, VI. Király-utca 32.

Telefon 528.

Alapított 1895

KOVÁCS GYULA

zongoratermei

BUDAPEST,

(Gresham-palota)

V., Ferencz József-tér 5-6.

TELEFON 110-66

Szőnyegek és függönyök

Szalon-, ebédlő- és futószőnyegek, ágylók. Posztó- és szövétfüggönyök, ágy- és asztalterítők, utazóplaidék és teveszór-takarók. Tüll-storok és csipkefüggönyök, valamint cloth-, cashmir- és selyempaplanok, összecukható szekrényágak, gyermekszékkek, kárpitos-kellékek nagy raktára

Rendkívül olcsó árak.

Neumann Adolf A.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 16. szám.

Czimbalom kedvelők

Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjék az árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmazott czimbalmok készíti. Czimbalmok már 25 fttól kezdve kaphatók, egyzintén az összes hangszer a legjobb minőségben. Számos kiállítás elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakértő munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

Szőlőbirtokosok,

Kérek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak, felkérhetnek cégüknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

Eredet francia gümmitanyá para, selyemgümmitanyá és hálóanyagok tucataja kor. 1, 2, 3, 4, 5, 10 koronáig. Egy koroná beküldése után franko és bementve küldök 8 db. legfinomabb mintagyűjteményt díjazás nélkül.

NEUMAYER LIPOT Budapest, gumóárú-különlegességek VI., Váci-körút 3. sz., Auferfőnyház

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. november 29-én
Vigszínház **Várszínház**

Délután 3 órakor

Tatárjárás.

Operett három felvonásban, írt: Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Anonj verselő írta. Kálmán I. Lonszay tábornok Vendrey Feszka a leánya Komlósy Riza Keleti J. Hegedüs Hegedüs Fenyvesi Lorenthey Kormai B. Mórthy Sarkadi Magyaróssy Dallos J. Wallenstein Thanyi Illiko Lari

Este fél 8 órakor

Viszatarás Jeruzsálemből.

Színmű 4 felvonásban írta Maurice Donnay, fordította Auorján A. Michel Goth M. Hármat Henriette Judith Góhne P. Gazsi M. Szuzanna P. Gazsi M. Ha-nelssohn Lázár Fenyvesi Emil Vendrei Dr. Luridan Thanyi Votenberg Tausay Georjes Tapolczay

Várszínház

Zárva

Apollo - Projektográf

TELEFON 68-80.

DER FIDELE BAUER.

Énekítő kép két részben. Előadják a berlini Deutsches Theater tagjai.

Mezőgazdaság a Keleten. — Néma tanu. — Diszes társaság. Asszonyi furfang. Holdvilágnál. — Világi.

— Elrabolt hercegnő. — Elektromos szoba. — Egyiptomi iparok. — Vándorló lelkek. — Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

— Szorakozott gyógyszerész. — Téli élet a Tátrában.

Náday

ILONA hangverseny-
énekesnő **dalestélye**
kedden, 1908. december
8-án a Royal tereben
tariatik.
ALTSCHUL REZSO
tanár. zongoraművész
közreműködésével.

JEGYEK: kizárólag Molitor Oszkár »EUTURPE« zene-
műkereskedésében IV., Kossuth Lajos-u. 15. kaphatók.

SZABADALOM,

védjegy- és mintajelölés kiadó-
léso az összes kultur-államokban.

ADLER MIKSA okl. gépészmérnök
bírsz. szab. ügyvivő
BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 51.

MINDENKI

WAGNERHEZ megy,
a ki kitűnő hangszereket
olcsó pénzben akar venni.

Hegedűk 2 frt. 50
krtól, fuvolák 3 frt.
től, beszélgépek 5
frttől feljebb. Har-
moniumok a legol-
csóbb árak mellett.

WAGNER „Hangszerkirály”
Budapest, József-körut 15. Árjegyzék ingyen.

Perzsa-szőnyegek
nagy választékban rendkívül jutá-
nyos áron kaphatók.
Vászonárak. Kelengyék.
Wittmann Frigyes és Fiai
V., Váci-körut 6.

ÓRIASI GRAMOFONT
adek 10 forint készpénzért
vagy szállított utóvételre mely-
nek ára részletekért 75 forint
Magyarország legnagyobb fonográf
áruháza — Rendkívül nagyvá-
sotok a világ minden részén „Páthe” és
London „KOLUMBA” hangerekből.
Arjegyzékek gramofonokról fo-
nográfokról, lemezek és henge-
rekről ingyen.
FRISS GYULA utoda
Havas Simon
Budapest, IV., Farsang-tér 3
(az udvarban jobbra.)

Feltűnő karácsonyi vásár

- Selyem maradékokban méterje **18**
- Szövet, duplaszélés maradé-
kokban méterje . . . **35**
- Csipkék és betétek méterje . . . **02**
- Selyemkendők, darabja. . . **19**
- Csipkeszövetek, méterje . . . **25**
- Fátyolok . . . **05**

lfj. WEISZ JAKAB ÉS FIA
Budapest legnagyobb és legrégebb
áruháza
IV., Váci-utca 30. szám, (Harisbazar.)

„Zur Schossenfabrik“ Bécs, XVI., Neulerchenfelderstrasse 2.

**„IDEAL”
8 korona.**
Egyszeren új divatu, meglepően
gracziózus alj, du- legyező áll-
nikkal és gombdísszel. Első-
rendű briti készítményből
szőtt, szürke, oliv, barna, kocz-
kas vagy csikes deszinek
8 korona. Finoman
szűrt kámgarnból,
szürke-fekete v. fekete-
fehér spriccselt vagy
csakos mintázatban **8**
korona. Prima loden-
ből, fekete, szürke, to-
gehof, oliv, barna
és drapp színekben
8 korona. Ugyan-
azon faonit fua-
mabb kivitelben is
szállítjuk és po-
dig előkelő díszben
kockázott és csiko-
zott angol genre
kelméből, továbbá
sima fekete, barna
vagy tegehof atlasz
kámgarnból **12 No.**

8 korona.
Írásbeli rendelmények pontosan vitelek ki. — Minden
alj, kipróbált elsőrenga szabó munka. — Legújabb párisi
újdonságokat tartalmazó albumunkat hívatatra gratis
küldjük

Írásbeli rendelésnél tessék a szevényt levágni
„Zur Schoosenfabrik“
Bécs, XVI., Neulerchenfelderstrasse 2.
Tessék utárvétellel küldeni: alj: _____ fago-
ban, színe: _____ Ára: kor: _____ Méretek:
schluss _____ csipkéség _____ aljhossz elől _____
oidalt _____ hátul _____
A rendelő neve _____
A helység _____

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására
hozni, hogy a **Vil. Erzsébet-körut 6. sz. alatt**
Meteor-szállodában lévő
»METEOR« nagykávéházat
átvettem és azt a mai kor igényeinek megfelelő modern
izléssel újonnan berendezve, mai napon megnyitottam.
Az előkelő művész, artista- és íróvilág találkozó helye
Vasár- és ünnepeken délután fél 5-től 7-ig
KATONAZENE-hangverseny.
Szives pártfogást kér
Lakner Lajos
a Nemzetközi Orfeum volt igazgatója.

Csütörtök, december 17-én — Royalterem —
Rosenthal
Mór udvari zongoraművész egyetlen hangverseny
Jegyek: 10, 6, 4, 2 koronáért kizárólag Méry Bélánál
Andrássy-ut 12.

Vasárnap, december 20-án — Royalterem —
Gerhardt
Elena második és bucsudalestélye.
Jegyek: 10, 6, 4 és 2 kor. kizárólag Méry Bélánál
Andrássy-ut 2.

Szerdán, december 16-án — Royalterem —
Cseh vonós
négyes I. kamaraestélye (bérlet 2. szám.)
Jegyek: 10, 6, 4 és 2 kor. kizárólag Méry Bélánál
Andrássy-ut 12.

HETI MUSOR.

December		Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Óránia	Várszínház
30	Hétfő	Az ember tragédiája	—	Viszatarás Jeruzsálemből	Hollandi lány	A szerencse fia	Hogyan mulatunk	—
1	Kedd	Julius Ceasar	Anavarrai lány A csodaváza	Menyőcsapás	A dollárkirálynő	A holnap	Hogyan mulatunk	—
2	Szerda	Francillon	A zsidónő	Viszatarás Jeruzsálemből	Hollandi lány	A holnap	Hogyan mulatunk	A bor
3	Csütörtök	Urhatnám polgár	Eliána	Tatárjárás	A dollárkirálynő	A túsó partó	Hogyan mulatunk	—
4	Péntek	A rágalom	A hegyek alján	Viszatarás Jeruzsálemből	A varázskeringő	A holnap	Hogyan mulatunk	Pry Pál
5	Szombat	A rágalom	Norma	Az ördög	Mary Ann	A holnap	Vizsgaeloadás	—
6	Vasárnap	Az enémuit harangok A rágalom	Téli rego	Viszatarás Jeruzs.	Hollandi lány	A sasiók	—	—

Amato - Lámpa

a világ legökölteosebb lefelő égő gázlámpája, meglevő bármely gázlámpára azonnal felszerelhető.
40% gázmeztakarítás! **Háremszoros fényhatás!**

A teljes világosság lefelő!

Magyarországi vezérképviselők: **MIKLÓS TESTVÉREK** BUDAPEST, VI. kerület, Liszt Ferenc-tér 3. sz.

Sürgönyezim: »Ezelsior.«

TELEFON: 16-37.

Ismertető prospektus ingyen és bérmentve.

Minden lótlulajdonos

csakis az általános használatban lévő, minden tekintetben berült

védjeggyel ellátott eredeti-H-sarkot használja.

Állandóan éles! Csülöklépés kizárva! Sikos uton az egyedüli czélzerű!

Korácsoknál és vaskereskedőknél állandóan raktáron.

Figyelmeztetés: Csakis az eredeti-H-sarkok készítmény speciális acélból óvakodjunk, utána nekik esélyük van használatlanok. Bevásárlásuknál ügyeljünk a fenti védjegyre, mely minden egyes eredeti-H-sarkon látható.

Hol vásároljunk karácsonyra?

Porcellán-háznál

Bpest Baross-tér 4.

Arainbázulatos olcsók

Legjobb és azstik úz, porcellán lámpa, románca edény egész konyhaberendezések, mennyasszonyi kelegye, nasz-ajándékok. Minden vidék megrendelőnek jogában áll az arat kicsomagolni és nem tetszés esetén saját költségemre visszaküldeni.

- Étkezőkészlet 6 személyre, rokokó, frt. 3.50
- Étkezőkészlet 6 személyre, teljesen mo iern fagon, festve és aranysegélylyel beégetve 6.50
- Étkezőkészlet teljesen 6 személyre, rokokó-stilus, diszes festés, elsőrendű minőség 7.95
- Étkezőkészlet 6 személyre, rendkívül diszes rokokó-stilus, □ pecsenyétál, elegáns festéssel 10.-

Legolcsobb és legnagyobb választék csakis elsőrendű 12 személyes étkező-készletben

diszesen festve, dusan aranyozott rokokó-lagon kétszer égetve, finom minőségű porcellán árai:

- 2 ovál levesestál 2 mártás alja
  - 2 nagy pecsenyétál 2 nagykanál
  - 2 kis pecsenyétál 2 kiskanál
  - 2 nagy tésztatál 2 sórtartó
  - 2 kis tésztatál 12 mély tányér
  - 2 főzeléktál 36 lapos tányér
  - 2 salátatál 12 kis tányér
  - 2 mártástál
- 25
- FRINT

Azonkívül vannak készletek egészen 100 forintig.

Étkező 12 személyre, rokokó-stilus, frt. kisebb összállítás, 42 drb., diszes festéssel s beégetve 12.50

Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stilus 3.25

Tea vagy kávékészlet, diszes és beégetett ous aranyozással, rokokó-stilus szép festéssel 4.-

6 személyes likorkészlet, festett és beégetett aranyozással -75

6 személyes boros-, sörös-, vagy vizes készlet festett és beégetett aranyozással 1.75

1 teljes angol diszes, nagy, valódi majolika mosdókészlet 4.50

Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mély, lapos -8 és -10

Vizes vagy boros pohár -5 és -06

1 asztali lámpa ernyővel, diszes 1.50

6 személyes finom üvegekészlet vésett, elegáns mintával

6 vizes pohár 6 pezsgős pohár

6 boros pohár 1 vizes kanosó

6 likörös pohár 1 boros butella

6 sörös pohár 1 likör-üveg

6 frt 50 kr

1 zománczott kávédaráló csak -35

Vidékre ingyen léda, csoma olás, vasúthoz szállítva.

Takács Ferencz

Budapest, VIII., Baross-tér 4.

Rákóczi-ut végén.

Most jelent meg közel 400 lapon az

ATHENAEUM 50-ik ÉV-FOLYAM.

NAGYKÉPES AZ

NAPTÁRA 1909-ik

ÉVRE.

Mindenket érdeklő, bőséges tartalommal jelent meg az Athenaeum Nagy Képes Naptárának 50-ik évfolyama, melynek minden sora fontos és érdekes tudnivalót mond. Tiszti Címítára pontos, hivatalos adatok alapján készült, melyek a nyomás napjáig tüzetesen kijavítottak. Tartalmából a következőket emeljük ki: Bélyegilleték, csillagászati naptár, nevezetes korszakok és kor-számítások. Törvénykezési szünnapok. Országos színek. Uralkodóház. Az elmúlt év összes eseményei, számos képpel. Gazdag tartalma ismeretterjesztő rész. Szép-irodalmi részét a legnevesebb írók szolgáltatták. Közhasználati részében a kitünően tájékozott Budapesti Kalauz. Sorolási értesítő. Posta-és távirat-szabály. Tudnivalók a postatakarék-pénztárról. Bérkioszi-szabályrendelet. Külföldi utal-kodók. Névnapijegyzék. Ércpénz- és útmérték-összehasonlító táblázat. Teljes Tiszti Cím-tár stb. stb.

A Nagy Képes Naptár tartós, kemény, félévazonkötésben 2.60 K.

Megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben és a kiadó Athenaeum irodalmi és nyomdai r-t. (Budapest, VII., Rákóczi-út 54.)

Kezeli szabványosított

299

részletes, jó acélsodrony-

betét el 16 - írt

Eros vaskorcsolya-

betét 5.75 ft

Lapokra összehaj-

tható láberi gy 8 - ft

kozülsodrony rudak 4.50 ft

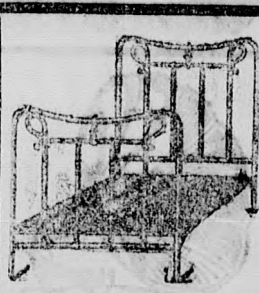
Vs és ezbutorotat

legolcsóbban szállít:

PROHASKA JÁNOS

gyáros

Gróf Zichy Jenő-n. 46

Bevásárlás és eladás

kezeletlenül

Csak mertek szerint

kar többeszeri próbára

Oszi sacco öltönyök } 25, 30 ft
 Atmeneti kabátok }
 Téli kabátok --- 45 frtért.

AMERICAN HOUSE

IV, Szervita-tér 3. sz. (I. emelet).

Csak szervezett ki-

próbat munkásokkal

dolgozunk!

Szép, divatos, kifogás-

talán minőségű szöve-

csink többször szerint

választhatók.

Acetylen világítás

50% gázmeztakarítás érhető el.

ha Kelemen Alfréd és Társa acetylenvilágítás berendezési vállalatnál Budapest, VIII., Köztemető-ut 12.

„Carbid a vízben”

rendszerű világítási telepet rendel meg! E fényes világításnál egy 32 gyertyafényű láng óránként maximum 2 1/2 fillérbe kerül. - Jutányos árak és kedvező fizetési feltételek! Árjegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szervezett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSÝ

v. es. és kir. eszterodorsos és kórházi főorvos.

Pizios sikerrel, rövid idő alatt gyógyít kugyosofolyást, hólyagbaj, sebeket, bajkört (syphilis), bőrbajokat, alyugnyúlt leűzők, idősébkünl is, önterőselet és annak utóbjait, ideg- és hát-gennébbaj, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körut 2.

Levelekre válasszol, gyógyszeresről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyalkor.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÜRÜK HÁZAJÁNDÉK- TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ÉS MŰÖRÁS-üzletében szerezhetik be.

BUDAPEST, Erzsébet-körut 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOTT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Kecskeméti Bortermelők Első Pincaszövetkezete Kecskemét

2 év alatt több mint 1000 elismerő levelet kaptunk

Uj borok	Év folyam	Hordó		
		100 liter korona	1 liter fillér	7 dc. fillér
Nemes Kadarka	1908	26		
Ezerjő	1908	30		
Rizling	1908	34		
Tramini	1908	44		
Ó-borok				
Ezerjő	1906	44		
Rizling	1906	46		
Zamatos	1906	50		
Opertó	1906	80		
Pecsenye borok				
Rizling	1901	70	100	80
Sziváni	1901	90	130	100
Muskotály	1901	100	140	110
Tramini	1901	100	140	110
Furmint	1900	120	160	120
Rajnai Rizling	1900	140	200	140
Szeszes-italok				
Törköly	1908	150		
Törköly	1904	200		
Cognac	1902	600		
Baráczk	1902	600		
Boreczet				
Vörös		30		
Fehér		40		

Hordó árak:

Liter	50-60	100-120	150-170	250-270
Korona	12.-	18.-	23.-	30.-

Szállítási feltételek:

A borok szállítása készpénzfizetés vagy utánvét mellett történik. Hordót fedezet mellett kölcsön adunk, melyek 30 nap alatt bérmentve visszaküldendők. A hordókban szállítható legkisebb mennyiség hektoliter árban számítva 50 liter.

Egy 5 kilogrammos postacsomag: 3 darab 1 literes vagy 4 darab 7 decziliteres palaczk, rendelő kívánságára egy postacsomagban különféle fajtaikat is csomagolunk. A szállítás alatt előforduló károkért felelősséget nem vállalunk, azért igen kérjük tisztelt vevőinket, hogy a borok átvétele előtt a vasúton hivatalos mázsalást követeljenek.

KECSKEMÉT,
HÉJJAS MIHALY igazgató.

A borok tisztán kezelt jó minőségéért, valódiságáért és a pontos kiszolgálásért mindenkor felelősséget vállalunk. **Tessék próbakép egy csomagot rendelni.**

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —

Írta: RICHARD DALLAS.

7

Már tizenegy óra elmúlt és én még aznap nem ettem semmit, nem ettem semmit. Nem voltam éppen éhes, de némi gyengeség vett erőt rajtam, ami arra emlékeztetett, hogy okvetlen kell valamit reggeliznem, már csak azért is, hogy felfegyverkezem a napi izgalmak ellen. Időközben ugyanis elhatároztam volt, hogy az ügy felderítését feladatomul tűzöm ki, feltéve, hogy megkapom felebbvalóimtól erre az engedelmet.

Miután egy közeli vendéglőben megreggeliztem, a villamos vasútra ültem és az irodába utaztam. Eközben folyton Withére gondoltam és az összefüggésben álló esetleges tényeken törtem a fejem, hátha megtalálom a rejtély kulcsát. Csak két esetet lehetett számításba venni, amelylyel esetleg kiderítik a titokzatos ügyet: a pénz és a kabát eltűnését.

NEGYEDIK FEJEZET.

Amint elértem hivatalomba, rögtön kihallgatásra jelentkeztem a felebbvalóimnál és ő azonnal fogadott. Sőt várt reám. Őt már természetesen értesítette a rendőrség a gyilkosságról, ugyszintén arról is, hogy én ott voltam a tett színhelyén.

Nagyon kevés volt az, amit én tudtam és elmondhattam. Ezt ő már amúgy is tudta. Amibár a jelentés csak az adatok és tények egyszerű, száraz felsorolása volt.

— Azt hiszem — jegyezte meg végül — hogy az eset közönséges lopásnak fog bizonyulni és a gyilkosság azért történt, mert az áldozat talán felébredt és védekezett. Egy pillanatra sem kételkedem, hogy a rendőrségnek sikerül kezébe.

Ezzel a véleménynyel én nem egyeztem és ezt nyíltan be is vallottam.

Megmagyaráztam, hogy bár eltűnése a pénznek, amelyet én láttam az asztalon, tényleg az ő véleményét látszik megerősíteni, ellenben a loden-kabát eltűnése olyan pont, mely még nincsen kiderítve.

— Tehát helyes — felelte — ámbár bevalom, nem tudom megérteni, miért nem képzeli el, hogy a kabátot is ellopták, akár csak a pénzt. Nagyon kételkedem benne, hogy valami különösnet fognak fölfedezni. Mindenesetre, vegye hivatalosan kezébe az ügyet és kísérelje figyelemmel.

Kivettem szavából, hogy az az érdek, melylyel az ügy iránt viseltetem és barátságom Withével, ítéletemet befolyásolta; de mivel az óhajtott ügyet kiosztotta nekem, csak annyit feleltem, hogy minden valószínűség szerint úgy áll a dolog, ahogy én gondolom és ezzel visszavonultam szobámba. Itt nem törődtem semmi egyébvel; az ügyiratokhoz hozzá sem nyultam, csak barátom tragikus esete fölött gondolkoztam. Lehetséges, hogy az államügyésznek van igaza és én egy közönséges büntényt titokzatos esetnek képzelek; minden bizonynyal az ő felfedezésének, hogy a köpenyt is ellopták, nagy a valószínűsége, de én mégsem tudtam ennek a felfedezésnek az igazságáról meggyőződni.

Ha most néha visszagondolok az ügy fejleményére, belátom, hogy inkább a fiatal jogász ösztöne volt az és nem a tapasztalt ügyész tudása, ami ítéletemet ebben a kezdődő ügyben vezette.

Az érdeklődésem és a türelmetlenségem oly nagy volt, hogy nem tudtam tetlenül megvárni a coroner által kitűzött tárgyalást és elhatároztam, hogy azonnal elmegyek Dalton rendőrfelügyelő hivatalába, hogy megtudjam az eddigi fejleményeket.

Mikor beléptem a szobába, a felügyelő éppen Miles detektívvel tárgyalt.

Ismertem mindkét urat személyesen, mivel már azelőtt is dolgoztam velük hivatalosan és tudtam, hogy lelkiismeretes, ügyes hivatalno-

kok. A felügyelő körülbelül hatvan éves lehetett és hatalmának tudatában némi diktátori és nagyképű hajlamai voltak, különben pedig valószínűsége gép, kevés eredeti eszmékkel, ötletekkel; sablon szerint dolgozott és öreg, bevált metódusok szerint. Míles ellenben sokkal fiatalabb volt és tisztán cselekedeteivel és tudásával küzdötte fel magát jelenlegi helyzetére. Természetből fogva éleseszü és hallgatag ember és így igazán alkalmas a hivatására; azonkívül sokkal jobb nevelésben részesült, mint átlag többi kártársa.

A tárgyalás, melyben a két hivatalnok elmerült, belépésemkor megszakadt és várták, hát hogyha én valamely újabb adatot tudnék, értéksükre adiam.

Míles részletesen előadta regeli kutatásának eredményét, mindenesetre néhány újabb adat is kiderült, melyekre azonban én reggel nem ügyeltem.

Míles részletesen előadta reggeli kutatásának jutott, hogy Withe távozásunk után elment hazulról. Most az éjjeli rendőr jelentéséből megállapítottuk, hogy Withe körülbelül egy óra után távozott; loden-köpeny és sapka volt rajta és az utca északi oldalán gyors léptekkel nyugati irányban haladt tova. A rendőr az utca tulsó oldalán állott és köszönt, Withe pedig viszonozta. Hogy Withe később milyen irányban haladt, nem tudja megmondani, mert tovább nem figyelte. Nem is látta Withét visszatérni, de körülbelül egy fél óra múlva, mikor befejezte az őriáratot és visszatért a házhoz, egy férfit vett észre, ki erősen benézett Withe egyik ablakán, ahol a redőny nem volt egészen lehuzva. Az ember, mikor észrevette, hogy figyelik, eltávozott.

Az eset fölkeltette a rendőr figyelmét és gyanuját; néhány percz múlva visszatért és alkalmasint ugyanezt az embert látta a kapuból kijönni, ki gyorsan a hatodik Avenue felé távozott.

(Folyt. köv.)

Most jelent meg! ● Most jelent meg!

ALMANACH

XXII. évfolyam. Az 1909. évre.

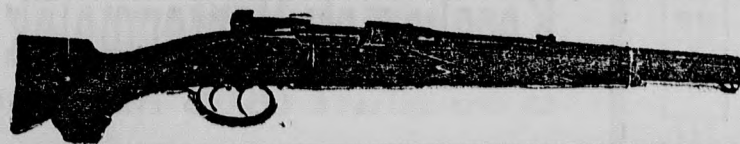
Szerkeszti:
Mikszáth Kálmán

TARTALMA:

Előszó: Mikszáth Kálmántól.	Pekár Gyula: A szerecsenek
Szilva: Jó Pista.	összeskűvése.
Lovik Károly: La Cote.	Rákosi Viktor: Réz Péter különös
Havasi József: Grandvívág.	lörténje.
Ambrus Zoltán: Egy kis tévedés.	Lőrinczy György: A verébül ndsz
Farkas Pál: A német mérnök.	Herzog Ferencz: Lozenko.
Soossa Dezső: A baronca.	Bárony István: Mese a boszor-
Gárdonyi Géza: Egy ember.	kányról.
Krudy Gyula: Hunsziv.	Mikszáth Kálmán: Tóviskes ldo-
Zöldi Márton: Az úrszell kereszt.	gatóban.
Vértessy Gyula: Upmann mellett.	Utószó: Bródy Sándortól.

Ára díszkötésben 2 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál
SINGER és WOLFFERL Budapest, VI., Andrassy-ut 10

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétesdöví vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemlés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KÜLÖNFÉLÉK.

Carmen saeculare.

Bennem vérperzselő, tüzes alkonyatban
Fogamzott a lélek:
S mindörökké élék.

Undorító ránczot nem vés homlokomra
Ezer emberöltő:
En vagyok a költő.

Ólejtetek lányok, csokoljatók lányok,
— Hallga' csak hallga': —
Mindörökké él az,
Akinék a nevét
En foglalom dalba!

Forbáth Sándor.

(Egy anarchista-vezér halála.) Ugyanazon a napon, amelyiken Alexis nagyherceg meghalt, Párisban örökre lehunyt szemét az anarchista-mozgalmak egyik vezető férfa, Libertad. Aki azt hiszi, hogy ez az ember, aki egymaga lapot csinált, agitált és lázítóbeszédeivel akár a torlaszokra is képes lett volna vezetni a népet, hatalmas, megnyerő külsejű ember volt, az ez esetben csalódik. Az anarchista-vezér majdnem száználmas külsejű, vézna, mellbeteg ember volt, aki mankó nélkül egy lépést sem tudott tenni. Látni kellett azonban, mikor a szószékre lépett. Fekete köpenybe burkolódzott, hogy testének nyomoruságos voltát, sántaságát elleplezze. Hanem a szószéken megragadó, apostoli jelenség volt. Fekete köpenyéből hevesen emelkedett ki halvány feje, szemei lázban égtek, hosszú fürtös haja lobogott. És izzó parázs omlott száján. Szavai valóságos ostoresapások voltak, amelyek nyomán kiserkent a vér és a hallgatók fájdalmasan sziszszentek fel. „Csak ordítsatok!” — kiáltotta egy alkalommal a népek — tenyereket pecsenyévé veritek, elvakulva ordítottok: „Éljen Jaurés!” Hát mit használ ez nektek? Ki az utczára! Mindent porrá zuzni és a kapitalisták vérével öntözzétek az utczákat.” Egy-két alkalommal sikerült is Libertadnak valami kisebb puccsot rendezni, a rendőrség azonban szemmel tartotta állandóan és elvette a dolog élet. Büntársait elfogták, Libertadot azonban mindig szabadon en-

gedték. Párisi hívei körében éppen azért az volt az általános hit, hogy Libertad tulajdonképpen egy agent-provokátor.

(Aki némán is győz.) A new-yorki szövetséges bíróság előtt történt, hogy egy 17 esztendő fiatal fiut, aki becsületsértő tartalmu levelezőlapot írt, elítélték egy esztendei börtönre. Hiába hivatkozott a fiu ügyvédje az enyhítő körülményekre, a bíró hajthatatlan maradt. Véletlenül a tárgyalási teremben volt Koenig Sámuel is, a most megválasztott magyar származású newyorkállami miniszterelnök, akinek tudvalevőleg óriási befolyása és tekintélye volt már akkor is mindenütt. Mikor megtudta a dolog állását, látta, hogy ez a szegény kis zsidó fiu igazán csak áldozata a kérlelhetlen törvénynek. Az ítélet azonban ki volt már mondva, Koenig tehát egyszerűen odaállt a vádlott háta mögé s mikor a bíró, a hajthatatlan bíró meglátta őt, hirtelen így szólt:

— Büntetése idejét javítóintézetben töltheti és jó viselet esetén két hónap alatt kijöhet.

Koenignek, mint néma fiskálisnak, ez volt a legnagyobb diadala s ezért is kapott legszebb honoráriumot: a zsidó fiu apja kezét csókolt neki a tárgyalóteremben.

(Az amerikai börtény védelme.) A voltaképeni őse a szarvasmarha-féleknek: a börtény idestova teljesen kipusztul. Csupán egyes fajai vannak jobban elterjedve az egyes rengetegekben. Európában Oroszország egyes mocsaras vadonjaiban található a börtényfajtának néhány megmaradt példánya, azonkívül Észak-Amerikában a „bizon”-nak nevezett börtényfajta még rövid idővel ezelőtt nagy csoportokban tanyázott, az utóbbi időben azonban a börténylőttek vadászszennvedélye folytán annyira kipusztult, hogy teljes kiirtásuk ellen különös rendszabályokat kellett életbeléptetni. Erre a célra American Bison Company alakult, mely a bizon védelmét tűzte ki céljául. Mindenekelőtt azonban az Egyesült-Államok kongresszusa legutóbb levő ülészése nagyobb összeget szavazott meg arra a célra, hogy a még meglevő börtényfajták részére Montana államban, az Indiána fentartott területén védőterületet létesítsenek. Ezt a földterületet Elrod amerikai tudós találta legalkalmasabbnak a börtényfélék fentartására. Az egész környéket, amely mintegy 6000 hektárt foglal magában, meglehetősen nagy költséggel, sövényzettel veszik körül. Azonkívül különleges épületeket a védőtelepeket rendeznek be állatok ápolása céljából. Körülbelül 150.000 koronát csupán arra a célra fordítanak, hogy a földterület egyes részzeit a tulajdonosoktól megvásárolják. A kiváló szép bizonfajták

megszerzését a bizon-társaság vállalta magára. Egyébként ennek a mostani védelmi akciónak már elődei is voltak, amennyiben néhány évvel ezelőtt egy vagyonos amerikai nagyobb összeget hagyományozott arra a célra, hogy New-Hampshireben a Kékhegyek parkjában bizon-családot telepítsenek. Ez a példa indította meg a nemzeti mozgalmat, mely viszont a bizon-társaság megalakulására és a további intézkedések megtételére vezetett.

(A festő számlája.) Whistler, a híres amerikai festőművész halálos ellensége volt minden számlafizetésnek, akár volt pénze, akár nem. Egy zöldségkereskedő, kinek 15.000 koronával tartozott, nem bírván megkapni a pénzt, intőlevelet küldött neki. Whistler, aki azt hitte, hogy mindig igaza van s a legegyszerűbb dolgot hihetetlenül össze tudta bonnyolítani, következő levelet írta neki: „Ha ön jobban is tudja, hogy mennyi és miéle főzeléket ettem meg egy év alatt, azt csak nem fogja hinni, hogy ezt a zöldséget mind én ettem meg. Egy ember nem ehetik meg egy év alatt 600 font zöldséget. Az ön főzelékjeit tehát valószínűleg vendégeimnek táltam föl, kik a legjobb társasághoz tartoznak s kifogástalan lovagok. De akkor ez alig megfizethető reklám önnek. Amellett a salátái és gyümölcsei nem voltak mindig frissek. Ha velem elől veszekedni akar, akkor nagyon szép pör kerekedik belőle, mely nem igen fog önnek használni. Jobb lesz tehát, ha a multról hallgatunk s ha jövőre minden héten beküldi a számlát.” Később azonban, miután a kereskedő nem akart belegeyezni a mult teljes eltussolásába, Whistler két saját maga festette képet ajándékozott neki.

(Betörő bibornok.) A nemrég elhunyt Mathieu francia biboros sokszor szokott polgári ruhában utazni s így szállt meg a párisi hotelekben is. Egyszer e miatt nagyon kellemetlen esete volt. Mikor egyszer a hotelből távozott, nyitva felejtette az utipodgyászát, melyben a bibornoki köpenye, stólája, albjája, mitrája is benne volt, néhány templomi tárggyal együtt. Akkoriban éppen egy bandát kerestek, mely Észak-Franciaország templomait fosztogatta s így természetes volt, hogy a szálló pinczére előtt nagyon gyanusnak tűnt föl a láda tartalma. Tudósították is a rendőrséget, hogy a szállóban egy igen gyanus, borotvált arcú öreg ur tartózkodik. A rendőrség a gyanus idegent le is tartóztatta erélyes tiltakozása daczára. Lépine rendőrfőnök megtudván az esetet, maga ment el Mathieuhoz, mentetgetni alant középei ügyetlenségét.

Mesés tiszta hangú minden reoegés vagy utózáj nélkül játszó

GRAMMOFONOKAT

a világhírű The Royal beszélőgépeket, a szigoruan szabott nagybani eredeti gyári árakon

circa 40 százalék árleszállítással

havi 6-12 koronás részletre szállítjuk minden árfelemelés nélkül vidékre és bárhova.

Próba meghallgatás minden vétel kényszer nélkül díjtalan.

Piccolo Monarch IV. Grammofon.

Nagysága 24 + 24 + 13 cm.

Igen csinos kiállítású, barna tölgyfa-szekrényben épített és masszív fémlappal bevont grammofon a legújabb kivitelben, 34 cm. széles, kitűnően zománczott hangtölcsérrel és játék közben is felhuzható gépezettel.

Gyári ára 5 darab 2 oldalú játéklemezzel és egy doboz (200 darab) tüvel 40 kor. készpénz.

The Royal II. Beszélőgép.

Nagysága 25 + 25 + 15 cm.

Rendkívül izléses kiállítású, finom tölgyfa-szekrényben 34 cm. nagyságú, zölde vagy pirosra zománczott, harangvirág-alaku tölcsérrrel (Blumentrichter). E gép játékközben is felhuzható anélkül, hogy a tempó legkevésbé is zavarna lenne. Kitűnő minőségű és erőteljes visszasaadású szabadalmazott hangdobozzal. — Gyári ára 6 darab 2 oldalú kis vagy 3 darab nagy játéklemezzel és 1 doboz tüvel ... 85.— korona.

Részletfizetési feltételek 25 kor. előleg és havi 6 korona részlet.

The Royal II. Grammofon.

Nagysága 28 + 28 + 16 cm.

Finom sötétzsinű tölgyfa szekrényben, csinos sarok-diszitménnyel és faragással, játék közben is felhuzható, 45 cm. hosszú és 40 cm. külső bőségű finom zölde színű esetleg pirosra vagy kékre zománczott,

fordítható, harangvirág alaku hangkürttel, erőteljes és igen tiszta visszasaadású hangverseny hangdobozzal, 6 darab kétoldalú kis, vagy 3 nagy játéklemezzel és egy doboz tüvel. Ára ... 115 korona.

Részletfizetési feltételek 30 korona előleg és havi 8 korona részletek.

THE ROYAL VI/b. Salon-Grammofon.

Barock-stylben a legnagyobb precizitással kidolgozott és remek diszítésű szekrényen elhelyezett, elegáns kiállítású grammofon, az összes beszélő-gépek előnyeivel. Uri családok ennél elegánsabb és a czélnak megfelelőbb gépet egyáltalában nem szerzhettek be, mely nem csak remek beszélőgép, hanem egy

elegáns butor-darab is. E gép óraszerkezettel van ellátva és 10 percig egy felhuzással 2 és fél nagy, v. 4 kis lemezt játszik. Oriási 450 mm. széles harangvirág alaku hangtölcsérrrel és szabadalm. eredeti fulmina hangverseny-dobozzal — Nagysága 28x18 cm.

Ára 6 darab kétoldalú kis vagy 3 nagy játéklemezzel és 200 darab tüvel ... 170 korona.

Részletfizetési feltételek 40 kor. előleg és havi 10 kor. részletek.

Az áruk kitűnőségéért kezkeskedünk, nem tetszőkért a pzt visszaküldjük vagy kicseréljük. — Grammofon kétoldalú nagy lemezek Odeon, Favorit és Olympia gyártmá ok, legújabb felvételek 5 drb vételnél drbkint 5.50 kor.

Elsőrangú Singer varrógépek

a szigoruan szabott nagybani gyári árban havi 8-10 korona részletre vidékre is bárhová.

LÁNG JAKAB ÉS FIA

grammofon, varrógép és kerékpár nagykereskedők
Budapest, József-körut 41. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán Margit-körut 6.

Nagy képes árjegyzékünk, úgy lemezek mint grammofon, varrógép vagy kerékpárokról ingyen és bérmentve, azonban kiemelni kérjük, hogy miről kívántaikk.

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

Szörme-kabátok	30 K-tól	1 lüster berakott alj	10-15 K.
Szörme-boák	5 >	1 taftt berakott alj	25-30 >
Toll-boák	10 >	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 >
Flanel-pongyolák	5 >	1 gyermek-galiér	6 >
Női costümök	20 >	1 cloth alsó-szoknya	3 >
Női felöltők	12 >	1 mosó pongyola	5 >

Nagyban és kicsinyben, olcsóbban, mint bárhol az országban.

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, siffon- és baliszt alsók, pamutörülközők, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonok, delenek selymek, lüsterok **olcsóbban, mint bárhol Budapesten.** Naponta óriási maradványár mindenféle árukból!

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám. **Szabott árak!** Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

BUTOR ÖS VALASZTERDAR, JOY KÉSZPÉNTÉRE MINT RÉSZLETFIZETÉSRE RENDKIVÜLI OLCSÓÁRON KAPHATÓ
EHRENTREU TESTVEREKNEI
 BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SZÁRKA) TELÉFON 6277

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok
 Motoros cséplőkészletek.
 A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.
 Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.
Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi egyedárúsítói:
Szabó Emil és Társa
 Budapest, Ferencz József-tér 6. szám. (Gresham palota.)

Dr. G. Schmidt főorvos és fiziológus felőle
Fülölaj
 A fül- és orrvégtagok betegségeit, süketséget, fülfájást, fülzúgást, és nagyváltást meggyógyítja.
 TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész
 Budapest, Király-utca 12. szám.

Zalogcédulákat
 vesznek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakab
 ékszerkereskedő
 BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

MESES AJÁNDÉKOT AD A BAZÁR
A DIVATLAPOK KIRÁLYA KERJEN EGY MUTATVÁNYT A KIADÓBÓL
BUDAPEST, DOHÁNYU 16

A LEGJOBB
KÁLYHÁT ÉS KANDALLÓT
 SZÁLLÍT CSÁSZ. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ
HEIM H. Budapest, Thonet-udvar.
 Különlegességek, család házak, iskolák, kaszarnyák, irodák stb. részére. - Százekenél több van belőle használatban.
MEIDINGER-OFEN H. HEIM
 Prospektus és költségvetési ingyen és bérmentve.
 Eredetiben kaphatók csak fenti helyen v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

BUTOROK
 zala, ebédő, szalonta rendezések, továbbá uriszoba, irodák berendezéshez roz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök salóli angol bérgegyesítők eladása és vétel.
Wechsler Károlyné
 VII., Király-utca 23. szám. I. emelet. 264
 Ruzsny-utca sarkán.

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.
KWIZDA-FLUID
 Kigyó-védjegy.
(TURISTA-FLUID)
 Régió kiűnőnek elismert illatos bedörzsölés az izmok és inak erősítésére. Erősítés és erőtmegeitás czéljából használják az összes turisták, kerékpárosok és lovagok turák után.
 Ára: 1 egész kor. 2.-, fél üveg kor. 1.20.
KWIZDA-flu FLUID
 VALÓDI A GYÓGYTÁRÁKBAN KAPHATÓ.
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Kérjétek.
 Főraktár: TOROK JÓZSEF gyógyszerésznél.
 BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrassy-ut 26

Teljes közlőműberendezések valamint egyes alkatrészek, Gyűrűskendű valamint Sellar-rendszerben.
IPAR- és MEZEI VASUTAK
 m. p. sínok, kocsik, váltók, fordítók, hoozivaalkatrészek stb.
Motorok és lokomobilok
 benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.
Malmi és téglagyári cikkek
 valamint szerszámok, szerszámzések, vas- és rézszakmabeli cikkek használat és ut állapotban kiválóan előnyösen beszerezhetőek
Schlesinger Alajos-nál
 Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

Beszélőgépek
 kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok
 részle-fizetésre is olcsón kaphatók.
MAGY. IPAR ÉS KERESKEDELMI R.-T. BUDAPEST,
 VI., Király-utca 76. sz.
 Kérjen árjegyzéket.

Legjobb... legolcsóbb...
PAP LAN PAP LAN PAP LAN
GICHNER JÁNOS
 égyenemű roz- és vasbutor-gyáros szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb. nagy választékban.
 BUDAPEST, Erzsébet-körút 20.
 Főraktár: Rákóczi-ut 52. sz. Gyár: Kertész-utca 7. és 9.
 Árjegyzéket bármikor ingyen és bérmentve küldök.
 Gyermekkecskék egy választékban. Nag nem talált árak kizárólag csak a pótst. után.

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

150000 K vagyonnal
bíró hajadon, földbirtokos leánya, 21 éves, férjtel keres. Azonkívül több száz vagyonos parthie előjegyzésben, úgy, hogy minden igénynek bármikor megfelelhetünk. Forduljon minden házassulandó Schläsinger céghez, Berlin 18.

H-s J-s-né,
Durván sértegetni, aztán gyávan elbujni igen közönséges dolog. Ha nem volt jó zárt levélben, majd jó lesz nyíltérben!

Gyorsírás
magyar, német levelező, vitairás, helyesírás, kereskedelmi tantárgyak a Mercur tanfolyamon, Hajós-u. 15., Operával szemben.

Doktor czim
elnyerésére európai főiskolákon (dr. juris, polit. phil., med. theol. ing.) már 45 év óta szakseri, különleges információt és tanácsot adok Referenciák minden államból és foglalkozási körből. Csak levél (nem levelezőlap) címzendő dr. R. Breslau Hauptpostlag. Valaszbélyeg 12 fillér.

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatot letesz Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

**Azonnali pénz-
előleggel** beraktározzunk butort, kocsikat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz rakományokban „utólagos díj-fizetéssel” és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-ter 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi,
polgári iskolai magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít „Magán” anniók előkészítője Rottenbiller-utca 1. 9339

Vadászfegyver
gyűjtemény, részben örököséből származó egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lan-caster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezettel, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücskfliinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejector (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélcévekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghamerles, ugyanitt Görs Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, perzsa szőnyegok és egy motorkerékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-ter 5. szám. Radonál. (Nem Egyetem-utca. 49082

**Légszesz és villamos
csillárok**
legelőnyösebben szerzhetők be Kulcsár Sandor bronzáru- és csillárgyárban, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Pénzszekrények
és amerikai irrodabútorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-ter 5.

Mézédes
csemege tészliölt fagymentes csomagolással postakosaraként 2.80, 25 kilónként 12 korért, nemes fajalmak kizárólag válogatott példányok és óriási bírsalmú postakosaraként 2.40 50 kg. 16 kor. Fajbórokot hektóliterenként 24 korért szállítja Gyümölcs kivitel Csongrádról.

Ananász
kajszinbaracklekárnak kilóját 2.20, mézédés szilvalekvárnak 1 kg. különleges bírsalma sajtának 1.60 papírhejú csemege 5 kg. 3 korért. szállítja Gyümölcs-kivitel Csongrádról.

«Fidelitas»
magánnyomozó intézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információkat.

**12 drb. Makart-
fénykép,** matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 1.50 a legszebb kivitelben **HERZ fényképésznl,** Budapest, Bakoczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Legfinomabb
pergett akáczméz kapható díompeccéses bádógszelencékben 5 kilós postacsomagoként franco per 7 korona. Kakucci Méhteleg, Inárcskakucs Pestmegye.

Pótvizsgákra.
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözőre és érettségire előkészít (hölgyeket is) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Valaszbélyegyet kérek. 7808

Benzinmotorok
KALLAI motortelepén Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gézcsoportok, lélek és orlamalmok is kaphatók

Parlament
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan géprás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiatantárok által oktatott szak-tantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szak-lakola. (Csak Liszt Ferenc-ter 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czirre vizgá-zunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől s más hirdetésünket utánzó utabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28944

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Epest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

Zsirلود,
ludmáj, füstölt hus, ludzsir legolcsóbb postacsomagutánnvétel Róth baromfi szállítónál Szabadka.

Zalogcédulát
Inpokról is, brillantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régielséget vesznek. Kertész ékszerész, Budapest, VII. ker., Király-utca 85. sz. Telefonszám 95-48.

Özv. Hertelendy Józsefné
vindornvalaki gazdaságban u. p. Zala-Szántó vasút Keszthelyi eladó 50 m. hld tüzelőfának való erdő vágás, 250 drb. tölgyfa és szerszám fának alkalmas 17 m. hold nyires. Felvilágosítást ad ifj. Nyáry Kálmán Zala-Pölösken. 5678

Saját gyártmányú vas- és rézbútorok
Részeggy — — — 45.- frt
Vaságy matraccsal 8.50 •
Gyermekágy — — — 11.50 •
Sodronyágy-betét 8.50 •
Vas- és rézbútorok gyártásában. 28048

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám
TELEFON 97-91.

— Soványság. —
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai örökös-pora. Soványak tartós, szép teit testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajoknak különösen hatékony tápszer. Köténytelve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. **Köszönő levelek minden országból.** — Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. em. 1.

A legelőnyösebb reál-előzetes **zongorát, pianinót, czim balmot, hegedűt** készpénzbeni áron a legújabb rendszerű **bankhitel** után kizárólag csak Reményi vagy magyar bankoknál. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 58. szám.

Magánnyomozó
Törv. bejegyzett cég elvállal bírsalmi, házassági örököségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, szemléket, lakások tüzetek feltűnése el-küldi megfigyelést s el-tűnt egyének és névtelen levelek iróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Lőrinc János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103-52. 28887

Neu Samu és Fia
szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos legyintézet **V á c z.**

Gyárt: mindennemű fa- és vastalicskat, kő- és kézi kocsit, szerszámokat, emelőgépeket kettős áttétellel, tűzfalú és szaszalokat, kerti és locomobilfeszkezőket, stb, stb.

Állandó nagy raktár.
Kérjen ajánlat t.

Réthy
név látható a valódi pemetefű czukorka minden egyes darabkáján. 721v

Páthető fűrdőkád.
50 koronától 100-ébb, kádak 12 koronától 100-ébb, mindenféle szavatolt és vízvezeték berendezést vállalok **LEFKOVICS ADOLF** Wesselényi-utca 51/E. Erzsébet-körút és Hársfa-utca között. Árjegyzék bérmontva.

Szaktanárok
vezetése alatt előkészítettnek felelősséggel, legelőnydebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemi végeztek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulókat, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgákra. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3. ajtószám.

Gimnáziumi,
reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letéveséhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő philologus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanítványok csak korlátozott számban vétetnek fel. A bámulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. **Goitein Henrik** Budapest, VII., Damjanich-utca 39. II. em. 10

Jogtudományi
és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, díjazás vizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos
jogi szemináriuma. Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. 27903 E.

Legszébb és legértékesebb **KARÁCSONYI AJÁNDÉK**

Ha Ön családját, gyermekeit, barátját, ismerősét egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, rendelje meg a legszebb díszművet, az

**Erzsébet király-
asszony emlékére**

kiadásunkban megjelent könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembereknek, íróknak és műszeknek eredeti kéziratainak kívül 59 nagy fejezetben megdicsőült Erzsébet királynék élettörténetét születésétől haláláig érdekes elbeszélés alakjában ismereteli legjelesebb írónk tollából. A mű számos rajzzal és műmelléklettel 200 oldal jóval meghaladó terjedelemben, pompás aranyozott dombornyomású angol vászon díszkötésben, a királyné sikerült relief arcképével **ára 20 korona.** Nem kevésbé értékes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költőnk emlékére a «Petőfi társaság» megbízásából szerkesztett és kiadott vasos kötet, a

Petőfi Album
is, mely remek angol vászon díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terjedelemben, számos rajzzal, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékletekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó minden nevezetesebb eseményt legjelesebb írónk tollából érdekes elbeszélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes díszműnek megrendelési ára 16 korona. Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor.

Megrendelhető az **Erzsébet Királyné Album** kiadói hivatalában Budapest, Erzsébet-körút 50 Megrendelések utánvétel, vagy a pénz előzetes bektldése ellenében pontosan eszközöltetnek. Könyvgyűzők helyben és vidéken telvéstetnek.

Magán építőiparos:
iskola előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett el-fogad fervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagy József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-ter 17. 29110

Önök övni kell a felelőségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv s tulbó gyermekalkás ellen, melynek eredményét a hála-liratok ezrei igazolják, díszkötésben küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 242, Lindenstr. 50.

Stenográfia

Bakoczi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás ingyenes géprás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A «Stenográfia» Országos Gabelsberger gyorsíró és gépró iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, géprás, kereskedelmi és sokszorosítást tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairás tanfolyamok. Oklevéles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendszer tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és díszmunkák elkészítését és sokszorosítását. A «Stenográfia» szépi-rás osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szépi-rasoktatás. Mersékelt tandíj. Beíratások naponta kizárólag Bakoczi-ut 60. I. em. Nem levelezendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót.

Előrendel **THE ROYAL**

beszélőgépeket
a legújabb modellokat szigorúan az eredeti gyári áron **30% árle-szállítással** szállítunk havi 8-10 K. részletfizetésre is, vidékre is bárhol.

Láng Jakab és fia gramofon-gyártó. Budapest, József-körút 41. Fiókajteleink: VII., Baross-ter 4. és Budán, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmontva.

INGYEN DRÁGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP MAGYITASOK
KÖNYV EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍZES PASZPARTUVAL 55-68 cm. MAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZIMES **OLAJKÉP ÁRA 10 KORONA.** KÉPVISELŐNK KIMONDHOTT FELVÉLTÁRUNK. **SZAVATOSSÁG**
MINDEM IRÁNYBAN RÁFEL FÉNYKÉPÉRTŐ IS PÉSZLETTI MŰBÉREK BUDAPEST, VI. ROTTENBILLYER-UTCA 46. KÜNTÉTEVE AZ 1908-AN PÁRTI NEVEZTETŐZSI KIALLITÁSON DÍSZKÖZLELVÉL KÉRESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.

KÖZIGAZGATÁS.

A jegyzők nyugdíja.

Budapest, november 28.

A temesmegyei jegyzők népes küldöttsége járt e héten a belügyminiszternél. Vezetők közt ott volt majdnem valamennyi temesmegyei képviselő. És a küldöttség szónoka olyasvalamit kért, ami homlokegyenest ellenkezik azzal a kérréssel, amit a központi jegyző-egyesület terjesztett gróf Andrássy Gyula elé.

A központi egyesület emlékirata ugyanis a nyugdíjügyet állami kezelésbe óhajtja vétetni, mert, ugymond, törvényhatóságaink jórésze teljes jóakarattal viseltetik ugyan a jegyzői kar és azok nyugdíjigényeinek érvényesülése iránt, ámde az egyes vármegyék viszonyai közt annyira különbség van, hogy országos és egyöntetű rendezést tőlük várni nem lehet.

Ezzel szemben a temesmegyei jegyzők pártját fogják a saját vármegyéjük által készített nyugdíjszabályzatnak és a minisztert arra kérték, hogy fogadja el ezt, (ugy, mint a többi megyék szabályzatát is), amiáltal a nyugdíjügy állami kezelésbe vétele fölöslegessé válik.

Mit tegyen már most a miniszter a két szembenálló kérelemmel?

Ösmeretes a belügyminisztériumnak ebben a tárgyban kiadott folyó évi körrendelete, melynek 34204/1908. a száma. Ebben a nyugdíjügy rendezésének általános elvei megvannak állapítva, a főkérdést azonban a rendelet nem dönti el s ez annak bizonyítéka, hogy a miniszter az események fejlődésének, a nézetek kialakulásának nem akar hatalmi szóval elébe vágni s magukra a jegyzőkre bizza, hogy e nagyfontosságú ügyben ők döntsenek. Ha nem csalódunk, e tekintetben a belügyminisztérium nem a központi egyesülettel tart, mert a nyugdíjügy központosításával szükségessé váló új hivatalok szervezését nem szívesen vállalná. A temesmegyeiek

tehát remélhetik, hogy az ő kívánságuk fog teljesülni.

Egy pontra azonban kivételt tett a miniszter és mi ezzel tüzetesebben kívánunk foglalkozni.

A temesiek ugyanis azt is kérik, hogy a jegyzői nyugdíjak kiszámításánál ne csak a tényleges fizetést, de a magánmunkálatok jövedelmének egy részét is alapul vegyék és a nyugdíj összegét ehhez képest magasabban állapítsák meg.

Ennek a kérésnek a jogosságát nem lehet kétségbe vonni. Még pedig annak a sarkalatos elvnek az alapján, hogy mindaz jogos, ami törvényszerű. Már pedig azt, hogy a magánmunkálatok jövedelme tényleges kiegészítő része a jegyzői fizetésnek, törvény mondja ki, a Tisza István-féle 1904. évi XI. törvényezikk. Ez a törvény ugyanis, mikor a jegyzői fizetéseknek állami kiegészítéséről rendelkezik, fölbecsültetni rendeli a jegyző mellékjövedelmeit és csak abban az esetben engedi meg az 1600 koronából hiányzó résznek állami pénzből való kiegészítését, ha a jegyző mellékjövedelmeinek felbecsülése és beszámítása után sem jön ki az 1600 koronás minimum.

Ime, itt, ahol a jegyzők hátrányára lehetett beszámítani a mellékjövedelmeket, ez megtörtént, sőt az 1600 koronás minimumot is azért állapították meg ilyen alacsonyra, mert azt mondták: van emellett a jegyzőknek annyi mellékjövedelmük, hogy tisztességesen megélhetnek belőle. Föltéve, hogy ez így van (ami azonban éppenséggel nem bizonyos), nem az következik-e belőle, hogy mikor élete alkonyán a jegyző nyugalomba vonul és a munkálatok jövedelmétől elesik, akkor legalább az azok után százalék szerint eső nyugdíjban részesüljön, hogy továbbra is tisztességesen élhessen meg?

Gróf Andrássy Gyula e méltányos kívánsággal szemben nem zárkózott el teljesen, aggodalmainak azonban kifejezést adott, mert ugy-

mond, a magánmunkálatok jövedelme oly változó, hogy annak alapján nyugdíjat megállapítani lehetetlen, másrészt pedig ez a czim rendkívül nagy mértékben terhelné meg a nyugdíjalapot.

A miniszternek ebben tökéletesen igaza van, mert ez nem a miniszteri jóakarata, de matematikai számítás kérdése, és hiába ígérne gróf Andrássy Gyula egy ily kívánságra bármit is, a matematikus azt mondaná rá, hogy nincs fedezet és akkor a nyugdíjpénztár úgy járna, mint husz év előtt a színészek országos nyugdíjintézete járt, hogy az ígéretek nem bírta beváltani, s csak a nyugdíjak felére való leszállításával menekült meg a fizetésképtelenségtől. Ily rázkódtatásnak kitenni a jegyzők nyugdíjügyét, a megyei nyugdíjalapokat és a nyugdíjas jegyzők jövőjét ennyire bizonytalanná tenni, komoly államférfihoz nem lenne méltó, és ezért egészen helyénvalónak találjuk, hogy a miniszter az aggodalmainak leplezetlen kifejezést adott, bárha ez a jelenvolt jegyzőknek valószínűleg nem nagyon tetszett is.

De mért nem állottak elő a jegyzők egy olyan tervvel, amiről legalább tárgyalni lehetne?

Sem a temesmegyei küldöttség kérése, sem a központi egyesület emlékirata nem tud egyéb bel előállani, mint — panaszszal. Az utóbbi elmondja például, hogy a 25. szolgálati évében nyugdíjba menő jegyzőnek korpótlékkal együtt a fizetése 2000 korona, a mellékjövedelme 1000 korona és hozzá még van lakása is. Mikor aztán nyugdíjba lép, csak a fizetése 70%-át kapja, vagyis 1400 koronát, lakás nélkül, és ebből kell agg napjaira megélnie.

Kétségtelen, hogy ennyiből csakugyan bajos megélni annak, aki tegnap még kétszer annyit keresett, de ezen a bajon az állampénztár egymagában nem segíthet, még ha e nyugdíjügyet állami kezelésbe vennék is, de nem segíthetnek a megyei nyugdíjalapok sem.

„Faust” előjátéka.*

— Goethe. —

Színházigazgató.

Ti ketten, kik már sok nehéz bajomban Hű támaszaim voltatok,
Most adjatok tanácsot, Némethonban Sikert miként arathatok?
A sokaságnak tetszését esengem,
Ha azt szolgálom, az jól tart el engem.
A bodé áll, a deszka kész már,
Ünnepet vár a nép kicsinyje, nagyja,
Felvont szemöldökkel ide néz már,
Kitartóan várja, ejtsük ámulatba.
Tudom, mi elégíti ki a népet,
De ilyen zavarban sohasem valék.
Bár meg nem szokta a valódi szépet,
De annyit olvas, hogy már szörnyűség.
Mit is tegyünk, hogy a szín eleven,
Jelentős s mégis tetszetős legyen?
Hogy lássam a nagy tömeget,
Amint bódékn felé tolong
S ujló kinek közepett
A keskeny aiton át szorong.
Már fényes nappal, úgy négy óra tájban,
Küzködve a pénztár felé törekszik,
S mint éhínségkor pékbolt ajtájában
Kenyérért, úgy bilétákért verekszik.
A vegyes sokaságra ily hatás
Csak költőtől telik. Nos rajta, társ!

Költő.

Oh ne szólj ama tarka sokaságrul,
Láttára elszáll lelkem ihlete.
Ne tudják az örvénylő emberárrul,
Mely elsodor, bármint küzdök vele.

* Mutatvány a most megjelent új magyar Faust-ból.

Vezess oda, hol mennyek útja tárul,
Hol tiszta kéjt lel a költő szíve,
Hol szerelem s barátság égi üdve
Isteni kézzel áldást ont szívünkre ...
Ah ami ott kél költő kebelében,
Amit magának halkan elrebeg,
Majd sikerül, majd balul üt ki éppen,
A percz szülé és a percz öli meg.
Gyakran, ha már sok évig forrt szívében,
Jelen meg, mint tökéletes remek.
Elmúló mind, mi csillog a felszínen,
Halhatlan az, mi mélyen él a szíven.

Vig személy.

Halhatlanságról csak ne szólj előttünk!
Az utókorral ha sokat törődünk,
A jelenkort ki mulattatja ma?
Mulatni kíván s van is rá joga.
Aki saját korát szolgálja ki,
A jó gyerek az is csak valaki!
S ha mulattatni tud kedélyesen,
Nem fáj neki a nép szeszélye sem,
Minél nagyobb kör, annál jobb neki,
Annál könnyebb azt megrendíteni.
Fel hát dologra! Csak ne légy kevély!
Szóljál meg száz kép a költő ajkán,
Ész, ötlet, érzés, égő szenvedély,
De — mind — vigyázz! — bolond mókával tarkán.

Színházigazgató.

S mi fő, sok történiék a felvonáson,
Azért jó mind, hogy sokat nézzen s lácson.
Ha elég bonyodalmat láthat,
Ha arra száját-szemet táthat,
Széles kört nyerhetsz meg azonnal,
S közkedvelt férfi léssz bizonynal.
Tömeget csak is tömeg győz le.
Választhat abból bárki kedv szerint.
Ki sokat nyújt, soknak nyújt részt belőle

S jó kedvvel ballag haza mind.
Ha már darab, úgy sok darabból álljon,
Jól sikerül az ilyen vagdalk.
Könnyű főzése, könnyű tálalása. —
Mit ér költő egységes alkotása,
Ha ozt' a néző darabolja szét!

Költő.

Nem érzed-e, milyen csúf mesterség ez!
Igaz művészethez méltó nem lehet!
Kontárkodás, mit némely léha végez,
Ugy látom, élet-éltetek.

Színházigazgató.

E szemrehányás visszapattan rólam.
Ha a tömegre hatni vágyasz valóban,
Szerszámodat is meg kell válogatnod!
Gondold meg, puha fát kell hasogatnod!
Nézd, kiknek készül költő műve?
Ez ide jó, hogy unalmát elűzze,
Amaz dús asztal mellől jó e házba
S a mi legrosszabb, a nézőknek száza
Hírlapokból merít véleményét.
Sok mint álarczosbálba jó felénk,
Kíváncsiságból és időöltésül,
A nő, hogy háját s öltönyét csodálják,
S közreműködve gázsi nélkül.
Ne álmodozál fent magaslatodban,
Ha teli házat kíván lelked!
Csak nézd meg pártfogóid jobban,
Félig közömbös, félig durva lelkek.
Ez színház után kártyás körbe,
Az léha nők közé megy mulatozni.
Ily czélra — oh te jámbor dőre!
Valóban kár müzsádat megkinozni.
Azt mondom én, nyujts művedben sokat,
Igy a hatás el nem marad.
Csak ejtsd zavarba a nézőket,
Ugysem eléged ki őket ...
De mi fogott el? Ihlet-e, vagy bánat?

És ennél a kérdésnél tűnik ismét ki, hogy a központi egyesület vezetősége, az egyének minden kiváló kvalitásai dacára (amit szívesen elismerünk), mennyire eszmeszegények, mihe-lyest valami szociális háttérű dolog rendezéséről van szó. Amint például az árvaházi ügyekkel nem bírtak előrehaladni, amíg az „Egyetértés” még nem mondta nekik, hogy fűtsenek be az első alapszabályokkal és új elvek szerint csináljanak újabbat, azonképpen most is előre meg-jósoljuk, hogy a magánmunkálatok utáni nyug-díjrészesedés nagy kérdés, mely minden jegy-zőre nézve valóságos életkérdés, addig meg nem fogják oldani, amíg ki nem gondolnak egy ter-vezetet, amely számukra egy nyugdíjpótló intézmény föllállítását tenné lehetővé.

A nyugdíjpótló intézmény alap gondolata igen reális. Ha ugyanis a magánmunkálatok csakugyan jövedelmeznek annyit, hogy a jegy-zői fizetésnek átlag az egyharmadát teszik, akkor ebből a jövedelemnek egy részéből tessék járadék biztosítást csinálni és ezt a biztosítást tegyék kötelezővé minden jegyzőre, csak éppen a járadék összegének nagysága ne legyen köte-lezőleg megállapítva, hanem függjön a jegyző tetszésétől, és tényleges jövedelmétől. Vagyis a kis jövedelmű jegyző biztosítson magának évi 400 korona nyugdíjpótlékot, a nagy jövedelmű mondjuk 1200 koronát, a többi pedig e két há-tár közé eső bármilyen összeget.

Mikor aztán az ilyen intézmény már meg- van, működik, és kiderül, hogy tulajdonképpen hány korona évi járadék kifizetéséről lehet szó, akkor el lehet ismét menni a belügyminiszterhez és kérni lehet, hogy az állam járuljon hozzá va-lamivel a díjak fizetéséhez.

Ha például a 6000 jegyzőre egyre-másra 100 korona díj fizetési kötelezettség esnék, ami 600.000 koronát tenne ki, akkor a minisztertől lehetne kérni ennek, mondjuk, 25 vagy 40 százalékat, ennek lenne formája és természetes ha-tása.

A miniszter ugyanis mondhatná, hogy az

ország pénzügyi helyzetéhez képest a pénzügy-minisztertől kizoríthat évi 150, vagy 200.000 koronát, még talán háromszáz ezret is és ebbe belenyugodna a közvélemény is, az adófizető polgárság közvéleménye, sokkal inkább, mint a mai formátlan kérdés tettesítésébe, mikor senki sem tudja, hogy voltaképpen száz ezrekről, vagy milliókról van-e szó?

Tessék tehát ezt a dolgot még egyszer sző-nyegre hozni, gondolkozni róla, matematikusok-kal letárgyalni (ugyan kívül tárgyalták eddig?), tervet készíteni, azt a közgyűlés elé vinni, és onnan a belügyminiszterhez juttatni.

Fordulhatnak a nagy biztosító intézetekhez is, amelyek a biztosítási üzletág mai fejlett tech-nikája mellett olyan tervet készítenek nekik, mely általuk nem is sejtett előnyöket nyújt. El-vállalják t. i. az egész kezelést minimális jutá-lékért, s a fizetendő díjtételeket az egymás közt való üdvös versengés miatt a legalacsonyab-ban állapítják meg. Vannak intézetek, melyek a díjtartalékoknak egészen külön való kezelésébe is belemennek, úgy hogy a nyugdíjpótló intéz-ményt mint zárt szövetkezetet alakítanak meg és választott tagjaiknak bizonyos ellenőrzési jog-kört biztosítanak stb. stb.

Szóval, csak gondolkozni kell és mozogni, tájékozódni és — cselekedni. Akkor aztán menni fog a dolog, menni kell, mert reális alappal bír. Ez az alap a tényleges mellékjövedelem, ami mindenesetre még bir némi megterhelhetést a jövő biztosításának érdekében. Mindez ön-magától adott dolog. Az egyesület vezetőinek ezzel szemben csak egy feladata marad: meg-találni a módját, miként lesz lehetséges a leg-csekélyebb díj fizetés mellett a legnagyobb já-radékot biztosítani a jegyzőknek.

Nagy feladat, szép feladat. Vajon érdemes-nek tartják-e az emlékirat-szerkesztők arra, hogy gondolkozzanak róla és foglalkozzanak vele?

A lelki képzetek.

Budapest, november 28.

Az emberi lélek az érzékek útján érzéseket és észrevételeket alkot. Ez az ő első tevékenysége, amelyen szellemvilága felépül. A szellemi élet ki-alakulása azonban nemcsak a felfogásokon, hanem a felfogottak maradandó eredményén is nyugszik. A szerzett lelki képzetek nem is tűnnek el nyomtalanul a lélekből, hanem azok általa meg is tartatnak. Ha az egyes érzéki izgatások a lélekben nem hagyná-nak magok után nyomot, akkor csupán a jelennek élnének és a múlta sem tekinthetnénk vissza. Nem volna se értelmünk, se vágyunk, se törekvésünk. Mert nem volna miből azokat felépítenünk. A lélek ugyanis első lépéseit az érzéki életen kezdi. De hogy szellemiességgé juthasson, át is kell lépnie az érzékiség korlátait. Ehhez pedig okvetlen szüksé-ges, hogy az általa alkotott érzéseket és észrevéte-leket képes legyen meg is tartani.

A lélekben tehát az elemi képzetek megmarad-nak. Ez azonban nem azt jelenti, mintha azok ottan mindig tudott, nyilvános állapotban volnának. Sőt ellenkezőleg. A szellemi életben roppant mozgalm-as váltakozást tapasztalunk a képzeteknek tudott és nem tudott állapota között. Az egyik képzet sokszor hát-térbe szorítja a másikat, hogy annak a helyét ő maga foglalja el. Ebben a váltakozásban azért sohasem tudjuk lelkünknek egész tartalmát, hanem csak egy részét. Ez a látszólagos hátránya lelki életünknek voltaképpen azonban előnye. Mert ha a lelkiképzetek egyszerre mind tudatunk elé lépnének, akkor lelkünk-ben oly zavar támadna, amelyen nem tudnánk el-igazodni.

A lelkiképzetek eszerint részint tudott, részint nem tudott állapotban vannak bennünk. A nem tu-dott állapotban levő képzetek azonban nyilvánosságra szólíthatók. Sokszor egy külső inger, egy szó, egy látás stb. életre keltheti azokat. Ha, amint a felvett esetben, egy külső inger hat éberszöveg az alvó lelki-képzetekre, akkor azt a felújítást, azt a reprodukciót önkéntelennek nevezzük, megkülönböztetésül az ön-kényes reprodukciótól, amely már belső erők által jön létre. A két reprodukcionális alak közül min-denesetre az utóbbi a biztosabb, mert ennek meg-kezdése és lefolyása saját magunktól függ. Bár itt

Költő.

Keress magadnak más cselédet!
A költő-szív legfőbb jogát,
Mit néki a természet ad,
Emberjogát nem dobja oda neked!
Mivel hat ő minden kebelre?
Mi az a mindent legyőző hatalma?
Az összhang az, mely kebléből eredve,
Visszaszáll abba, mint a lét összhangja!
Míg a természet örök orsájára
Egykedvűen sodorja fonálát,
Míg minden lény vad disharmóniába'
Bosszantóan zúg egymásba át:
A végtelen egyforma sort ki bontja
Zengő részekre szép ütem szerint?
S ki az, ki mind e részt egy tervbe vonja,
Hogy fenséges összhangját zengje mind?
Ki lehel a viharba szenvedélyt?
Kitől gyúl alkonyipirban áhítat?
Szerelmesének ösvényére szét
Ki hint tavasszal szép virágokat?
Fák semmitmondó, hulló levélkéit
Ki fonja örök koszorúddá, érdem?
Ki véd Olympost? tartja istenségét?
Ember hatalma — költő ihletében.

Vig személy.

Hát használd jól e tehetséget,
Üzd a költői mesterséget,
Mintha szerelmi kaland lenne.
Véletlen látod őt meg, lángra gyúlsz,
Hevílsz, maradsz, már meg sem szabadúlsz,
Üdvöd nő, ámde fordul a szerencse,
Fájdalom támad a gyönyör helyén,
Alig eszméltél, kész már a regény!
Ez kell nekünk, ily színmű-íele,
Markolj belé a nyüzsgő emberlétbe.
Mind benne él, kevésnek érthető
S akárhová nyúlsz, érdekesítő.
Sok tarka képet nyujts, de kissé zagyván,

Sok tévedést, de némi igazat.
Igy jut nekik a legjobb ital aztán,
Mi csillapítja szomjuságukat.
Az ifjuság majd köréd seregél,
Ugy lesi szód, mint égi igazságot.
És minden gyöngéd, ábrándos febel
Művedből merít érzélgésre tápot.
Serkentve útát jelölsz annak-ennek,
Mindenki a magát látja benned.
Még tud a nép veled nevetni, sirni,
Pathost becsül, még csallja őt a látszat.
A kész egyént nehéz tetszésre birni,
A fejlődő mindég hálás irántad.

Költő.

Add vissza hát a multat nékem,
Midőn magam fejlődve még
Olthatlan dalos vágytúl égtem
S dalom hő árja ömle szét.
Midőn köd lepte még e létet,
A bimbó még ígért csodát,
Kezem ezer virágot tépett
S még minden völgyben nyílt virág,
Semmim se volt, de épp elég e szívnek,
Valót kerestem, látszat üdvözített,
Add vissza szívem vak sugalmát,
Kinnal telt boldogságomat,
Gyűlölet s szerelem hatalmát,
Add vissza ifjuságomat.

Vig személy.

Az ifjúkor biz az elkelve,
Ha harcban ellenség szorongat,
Ha lánykák vágyad ingerelve,
Vigan nyakadba csimpajkodnak,
Ha távol czélhoz rohansz hévvel,
Hogy kivívhasd a babért,
Vagy ha szilaj táncz végeztével
Borozva töltöd el az éjt.
De a jól ismert hangszere
Játszani kedvvel, édelegve

S egy czél felé mindszüntelen
Haladni el-eltévelyedve:
Ez, öreg urak, a ti tisztetek,
És lelketek ily hivatásra termett.
A vénség gyermekessé nem tehet,
Az ember csak maradt a régi gyermek.

Színház igazgató.

Szót hallottunk már eleget,
Hadd lássuk immár, mi a tett.
Hagyjátok abba már a bókot,
Tegyetek végre hasznos dolgot.
A hangulatról kár beszélni,
Okoskodó azt el nem éri.
Ha már poéta a neved,
Vezényeld a költészetet.
Tudod, hogy mire van szükségünk
Eros italért szomjuhozva égünk.
Ilyet habarj, de idejében
Mit ma nem téssz, holnapra nem lesz készen.
Hát ne szalaszd el a napodat,
S ha ügyes ötleted akad,
Azonnal üstökön ragadd.
Te megfogod, az sem ereszt.
Viszi a mű, ki műbe kezd.
Jól tudod, német szinpadon
Kísérletezhet bárki szabadon.
Azért tehát ma ne kiméjled,
Se a díszletet, se a gépet.
Kerüljön sor a napra, holdra,
Van itten csillag is elég,
A tűzre, vízre, sziklaboltra,
Fenevad- és madár-csoportra
Szertárunkból mindég telék.
Hát tárd fel a szűk deszka-házban
A végtelen világ sorát,
Vezess megfontoltan, de bátran
Az égen, földön, poklon át.

Palágyi Lajos.

is előállhat sokszor az az eset, hogy némelykor nem vagyunk képesek egy képzetet magunk elé idézni. A letebbiekből látszik, hogy a lélek-képzeteknek lapangó, nem tudott állapota azoknak a felfogási és reprodukcionális folyamata közé van ékelve. A lélek-képzeteknek éppen ezt a két lelki folyamata közé ékelte, nem tudott állapotát nevezik emlékezetnek, emlékezőtehetségnek. Amelyek ekképpen sem a felfogás: a recepció, sem a felújítás: a reprodukcióhoz nem tartozik. Amennyiben, amint azt már említettük, az emlékezet a lelki képzeteknek csak egy szunnyadó állapota. A recepció és a reprodukció ellenben lelki folyamatok, amelyek közül az első megelőzi az emlékeztetési fennmaradást, a másik pedig annak utána jár.

Mondanunk sem kell, hogy az emlékezetnek, emlékezőtehetségnek szellemi életünkre roppant hatása van. Éppen olyan fontos az, mint a recepció és a reprodukció, mert csak ezeknek a közremunkálásával, közbejöttével alkothat a lélek szellemi formákat, éppen úgy, mint ahogy képez a szobrász a nyers kőből szobrokat vagy más művészi alkotásokat.

Az emlékező tehetség azonban korántsem valami általános erő. Sőt ellenkezőleg, nagyon is részleges. Ekképpen annak képzése is csak részlegesen eszközölhető. Konkrétizálja fejzeve ki magunkat, ha mi például hű, tartós és gazdag számtani képzetekre akarunk szert tenni, azokat korántsem erősíthetjük és gazdagíthatjuk történelmi, vagy földrajzi tanulmányokkal és ezeket viszont nem a számtannal. Mert az emlékezet számára minden egyes képzetet külön kell megszerezni. Az emlékezetbe való vézésre különben irányadó, hogy csak nyugodt, zavartalan felfogásoknak vannak maradandó eredményeik; erős érzéki, vagy halvány benyomások mellett világos, határozott képzetek nem jöhetnek létre; a szemléletek a fennmaradást jobban biztosítják, mint a merev absztrakciók; az újság állandóbb nyomott hagy, mint a közönséges. De még szabály itt az is, hogy a képzeteket már előállásuk alkalmával jól nyomjuk be a lélekbe és ha azok ottan elhalványulnak: ismétlések menjenek azok segítségére. Szem előtt kell még tartanunk azt is, hogy amit meg akarunk emlékeztetni számára örízni, azt mint felsőbb, mint alsóbb, vagy talán mint mellé rendelt fogalmat, mint egészet-e, vagy mint részt, mint okot-e, vagy okozatot stb. akariuk-e ismereteink komplexumába beilleszteni. Ez az, amit judicizós tanulásnak nevezünk. És amely egyúttal az emlékező tehetség izmosítására is legalkalmasabb. Ha szellemi birtokállományunk beszerzésénél és organizálásánál így járunk el: mindenesetre hű, tartós és gazdag emlékező tehetségre fogunk szert tenni.

Az emlékezőtehetségnek hű, tartós és gazdag volta a reprodukciók alkalmával jut nyilvánosságra. Azonban a reprodukciók folyamata egyszerűsége azt is tudatunkba hozza, hogy lelki képzetek nincsenek egymástól mereven elkülönítve, hanem egymással bizonyos szabályszerű társaságban élnek. A képzeteknek ez az összefüggése a felfogásoknál is mutatkozik ugyan, de a reprodukcióknál is. Ha a képzeteknek ez az összefüggése nem volna meg, akkor szellemi életünk egészen széjjel lenne forgácsolva. A képzeteknek ezt a kölcsönhatását a lélek-tan úgy hívja, hogy csatlakozás, asszociáció. Ezen alapszik azoknak csoportokká és sorokká való alakulása.

A csatlakozásra bizonyos elfogadott elvek állnak fel, amelyek közül egy párt itten felemlítünk. Ilyen felvett esetek: a hasonlóság, az ellentét, az okiasság, a téri, időbeli együttlét, az egymásra való következtetés stb. Mindezek azonban csatlakozási törvényekül mind nem tekinthetők. Mert ha például előttünk feltűnik egy biliárd-golyó, abból még nem bizonyos, hogy az alma képze is feljött bennünk. Lehet, hogy fel. De lehet, hogy nem. Ha nyárban vesszünk izzadunk, még ebből nem következik, hogy a tél esikorgó hidege is eszünkbe jusszon. Hasonlag a vízbe dobott kő látása nem mindig ébreszti fel bennünk a fajsúly törvényét is. Ellenben, ha a Balaton vidéke lép emlékeztetünk elé, akkor már feltűnik bizonyossággal megjelennek előttünk az ott látott jelenségek és dolgok, mint a hullámvérés, a fürdés, a halászat, a hegyláncok, a fürdők, Tihany, Badacsony stb. A téri együttlét, az

egyidejűség tehát biztos csatlakozási törvény. De biztos még az egymás után való következés is. Például, ha valaki kiejti előttünk az „á” betűt, akkor mi mindjárt rá gondolunk a „b”-re is, a „c”-re is stb. Ha tanítói életünk egy-egy évére visszagondolunk, akkor biztosan feljöttünk bennünk, még pedig sor-szerűleg: az augusztusi előleges konferenciák, a beiratások, a tananyag és a tanrend készítésének vesződsége, a tanítás megkezdése, a havi konferenciák és ezeknek biraktürelmet igénylő hosszadalmasságai, a tanítás évi lefolyása, ennek öröme és kellemetlenségei, a tanév vége és ennek öröme, az anyakönyv és a statisztikai adatok elkészítésével egybekötött kellemetlenségek stb. Az egymásra való következés tehát szintén megbízható csatlakozási törvény. Ekképpen megbízható csatlakozási törvény a térileg, egyidejűleg és egymásután felfogott, vagy reprodukált képzetekből eredő asszociáció. Az elsőből támadt képzetek összegét csoportoknak, emezét pedig soroknak nevezzük, mivel amott a képzetek csoportoszerűleg, emitt pedig sorszerűleg fogatnak fel, vagy reprodukálnak általunk.

A képzeteknek tér- és időbeli társulásán alapozik a tanításban az ugynevezett koncentráció elve is, amely tudvalevőleg arra szolgál, hogy ismereteinkben rendet, központot teremtsünk. Ilyen koncentráció például az, ha Zemplén vármegyét tanítván, azzal kapcsolatba hozzuk annak hegyeit, folyóit, népét, ennek foglalkozását, terményeit. Ha azzal összefüggésben az olvasókönyvből a tokaji borból olvastatunk. Ha a számtanból a tokaji boráraitól csináltatunk számításokat. Ha az ásványtanból az obszidiánról beszélünk. Ha a fogalmazásból Zemplén vármegyéről fogalmaztatunk. Ha a történelemből Kossuthnak és Rákócziak történelmi szereplését taglaljuk. Ha az énekből a Kossuth-nótát, vagy a Rákóczi-indulót tanítjuk. Ha a rajzból lerajzoltatjuk a sárospataki várat. Ez a központosítási művelet a csatlakozási törvényből folyik és célzata az, hogy a szellem szétforgácsolásának elejét vegye és a képzeteket a feledéstől lehetőleg megmentse.

Szabó Kálmán.

IRODALOM

Utolsó könyv.

— Zboray Aladár könyve. —

Egy korán elhalt tehetséges fiatal magyar írók parentáltak el pár héttel ezelőtt a lapok. Zboray Aladár halálát siratták, akinek nem adatott meg, hogy küzdelmét végigharcolja itt a földön. Ugyszólván közvetlenül a czél előtt roskadt össze, az igazi sikerektől alig egy kéznyújtásnyira.

Pedig kicsoda küzdelmeket folytatott érte! Nemcsak magáért az írói dícsőségért, de az életért is. Nagy, tragikus szomorúságok látogatták. Elvesztette a legkedvesebbjét, a miért a gondok szürkeségét, a fekete esztendőket magára vállalta. És Zboray Aladár mosolyogva viselte a szomorúságokat és derűs nyugalommal állta az élet nagy megpróbáltatásait és — dolgozott. Amit pedig írt, az csupa napsugár volt, csupa zengő líra, csupa sheherezádi mese.

Lehet, hogy nem volt modern író Zboray Aladár, lehet, hogy a valóságos élet nagy problémái nem ihlették meg lelkét írásaiban, de hogy csupa artisztikum, csupa igaz művészet volt minden írása, azt nem tagadhatja le legszigorúbb kritikusa se. És én nem is tudom csodálni, hogy Zboray nem tudott verista lenni. Aki annyi nagy szomorúságát ismerte az életnek, mint ő, annak ioga van hozzá, hogy legalább művészi álmaiban, mesecország pázsitos, ragyogó völgyeit keresse föl, ne pedig akkor is a földi nyomorúság lázartanyait.

És szép volt mindaz, amit Zboray Aladár írt. És tiszta... Aki elolvassa írásaikat, megnyugszik velük. Elfelelti egy pillanatra, hogy milyen másforma az igazi élet, hogy mennyi csuf, mennyi sivár vergődés van benne. Nekem különösen kedvesek ezek az írások, mert a Zboray Aladár kedves, becsületes, jó, igaz lelkén keresztül ismertem meg őket.

A korán elhalt író jóbarátai most egy vas-kos kötetbe szedték Zboray irodalmi hagyatékát és „Utolsó könyv” czímen, két ki-

csí, apjuk-anyjuk vesztett árvái javára kiadták. A könyv ára 4 korona és kapható minden könyvkereskedésben. Nemcsak a Zboray Aladár emlékéit becsüli meg vele, aki a könyvet megveszi, nemcsak kedves, élvezetes, igazán értékes magyar könyvre költi a pénzét, de az író apátlan-anyátlan árvái sorsának is áldoz egy szeretetfillért.

Megéri ez a könyv azt a négy koronát.

(g. — a.)

* Uj idők. A magyar családok kedvelt lapja, az Uj idők, e héten is változatos és érdekes tartalommal jelent meg. Lovik Károly „Vándormadár” című eredeti regényének folytatásán kívül fordított regényt is közöl a lap, amelybe Szini Gyula „Megéri-e a tavaszt” czímen, Szecső Vilmos pedig „Az első és második” czímmel ír novellát. Cikket találunk Kattarórol és Czettinjeról, azonkívül színházi és könyvkritikákat és Horkayné is hozzászól az ő elmés modorában az aktualitásokhoz. Verset Ady Endre és Nil írtak. Mühlbeck elmés fejlecei, a Műcsarnok téli tárlatának reprodukciói, aktuális részek tartják még az e heti számot. Az Uj idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal VI., Andrássy-ut 10.

* A „Vasárnapi Ujság” november 29-iki száma közli a valóságos belső titkos tanácsosi címet nyert három államtitkár arcképét, a Szépművészeti Múzeum legújabb gyarapodásait, a betléri medvevadászokat, a vesztháliai bányaszerecsétlenség, a Kispeszt mellett épülő állami munkásházak, az albániai banda-mozgalmak képeit. Szépirodalmi olvasmányok: Mikszáth Kálmán regénye, Léva József két új verse, Balla Ignác novellája, Lemaitre regénye. Egyéb közlemények: Emlékezés Hugo Károlyról, születésnapja századik évfordulójára, tárcázikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám). Ugyanítt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* Bűnös Budapest. Egy élénk szemű, eleven tollu újságíró és egy nagy praxszú és írói készségű rendőrtisztviselő mintegy esztendővel ezelőtt frigyvet kötöttek arra a célra, hogy adatokkal és megfigyelésekkel s az azzal telehintett értékes szociális tanulmányokban bemutassák a bűnös Budapest képét. A frigy nagy és érdemes sikerrel járt, a Tábori Kornél és Székely Vladimir aláírásával jegyzett könyvek csakhamar népszerűek lettek a könyvpiacra, úgy annyira, hogy a ciklus első kötetei ma már harmadik és negyedik kiadásukban forognak közkezen. Ujabbán ismét két kötetrel szaporodott a gyűjtemény. Az egyiknek címe: „A csalo Budapest”, a másiké: „A tolvaj nép titkai”. Mind a kettő nagy elevenséggel megírt képsorozat a budapesti élet sötét titkairól. Az elsőben a különböző szélhámosok, iparlovagok, óvadékszedelgők, házasságszedelgők, gründolók vonulnak föl. A másodikban a még veszedelmesebb banditák, a zsebtolvajok, betörők, kasszafurók, orgazdák, tolvajok. Mind a két könyv nagyon élvezetes s a társadalom szociális életnyilvánulásai iránt érdeklődők számára is nagyon használható olvasmány. Ugyancsak most hagyta el a sajtót a két szerző tollából a „Vasúti tolvajok” című füzetecske, mely a vasúti kocsikban árusított „Mozgó könyvtár”-ban jelent meg. A vállalat sorozatának legérdekesebb száma ez a füzet, amelyben izgalmas epizódokkal, hiteles esetekkel ismertetik a kitűnő szerzők a vasúti zsebtolvajok módszereit, továbbá a szállodákban leskelődő és fürdőkre utazó gonosztevők manipulációit, aztán a védekezés módjait is.

* Hatásköri jogszabályok és hatásköri határozatok téra. Gróf Andrássy Gyula m. kir. belügyminiszter és dr. Günther Antal m. kir. igazságügyminiszter megbízásából készítette dr. Térfi Gyula igazságügyminiszteri tanácsos. Hatásköri jogszabályaink sokféle-sége mellett gyakran megtörténik, hogy az egyes bírói és közigazgatási hatóságok között hatásköri összeütközés esete merül fel, vagy úgy, hogy ugyanabban az ügyben több hatóság akar eljárni, vagy — és pedig sokkal gyakrabban — úgy, hogy egyik hatóság sem akar az ügyben eljárni, hogy az ügynek nincsen fóruma. Ily esetekben azelőtt a minisztertanács jelölte ki az eljárásra hivatott hatóságot, de

az u. n. alkotmánybiztosító törvények egyike, az 1907. LXI. t. cz. megszüntette a minisztertanácsnak ezt a működését és megalkotta a hatásköri bíróságot, amely 1908 május 1-én életbelépve, a rendes bíróság, közigazgatási bíróság és a közigazgatási hatóság között felmerült ily összeütközéseket eldönti. E bíróság működésének megkezdése alkalmával czélszerűnek mutatkozott a hatásköri szabályokat és a hatásköri határozatokat összegyűjteni, mindenkinek hozzáférhetővé tenni. Ezt a czélt kívánja szolgálni a jelen munka. A munka a hatáskör kérdésének egész óriási anyagát ismerteti. 87 cikkben 877 határozatot közöl, de a jegyzetekben feldolgozott határozatokat is számítja, a közölt jegyzetek száma ezret is meghalad. A könyvet a Franklin-Társulat adta ki a tőle megszokott díszszel. Terjedelme 45 iv, 720 oldal. Ára félve 12 korona.

* **Új leveleket két világrészről.** Irta: dr. Lendl Adolf. Kis-ázsiai és délamerikai képekkel gazdagon díszített, szép könyv jelent meg e napokban, melyben a szerző huszonnégy fejezetben tárcazerű könnyedséggel leírja a két nagy utján tapasztaltakat. Mindegyik fejezet magában véve egy-egy érdekes tárgyat ölel fel, de olyformán fejt ki és válogatta össze e tárgyakat, hogy valamennyi együttesen mint könyv kimerítő és teljes egészet képez. Az ázsiai török birodalom belső viszonyairól csakugy tájékoztat bennünket a kedvesen mesélő tudós és író, mint az argentinai pampák és a fenséges Kordillerák természeti szépségeiről, utazásainak eredményeiről és viszontagságairól. A ki a könyvét olvassa, mintha vele utaznék, oly színesen látja maga előtt felvonulni a távoli világrészekből leirt képeket. Sok szépet és tanulságosat tartalmaz ez a 160 oldalas könyv, melyhez Gozsdu Elek írta az előszót. Díszes külseje szintén ajánlja utleírások iránt érdeklődő közönségünknek és kivált karácsonyi ajándéknak az ifjúságnak. Kapható a kiadónál: Heisler és Kószol cégénél (Várkert-rakpart 1.) és Toldi Lajos bizományos könyvkereskedőnél, valamint az összes magyarországi könyvkereskedésekben. Bolti ára 6 korona.

* **Ferenczi Imre.** A háziipar Magyarországon és a budapesti otthoni munka. (A Törvényes Munkásvédelem Magyarországi Egyesülete kiadványa 8.) Budapest, 1908. — Az ismert szociálpolitikus szerző ennek az alapvető tanulmányának az anyagát hivatalos közegok, munkaadók és munkásszervezetek közreműködésével gyűjtötte össze és saját megfigyeléseivel egészítette ki. A magyar ipar üzemi formáinak sajátos történeti fejlődését vázolja érdekesen világítja meg a hazánkban még számottevő nemzeti háziiparnak kiterjedését, szociális viszonyait és fejlődési lehetőségeit. Majd a kormány háziipari akciói kapcsán felállítja a maga társadalmi politikai javaslatait. A tanulmány második részében a városi, nevezetesen a budapesti otthoni munkát az egyes iparágak szerint gazdag statisztikai és demográfiai adatokkal világítja meg nemzetközi vonatkozásaiban is. Az utolsó fejezetben az otthoni munka szabályozásának mai jogi rendjét tisztázza és alaposan megokolt javaslatokkal kívánja az otthoni munka terén megállapított visszasságokat orvosolni. Végül kritikailag tárgyalja a szerző utóiratában az új ipartörvény tervezetének az otthoni munkára vonatkozó reformjait. A munka Noseda Frigyes könyvkereskedésében (Vízparti-utca, Harisbazar) kapható. Ára 1 korona 80 fillér.

* **Magyar regényírók.** A Franklin-Társulat e nagyszabású, népszerű gyűjteményének, mely Mikszáth Kálmán szerkesztésében és bevezetésével a magyar regényirodalom termékeinek színét-javát foglalja magában, hatvan díszes kiállítású, egyöntetű kötetben, elsőrangú magyar festőművészek eredeti rajzaival, most jelent meg a nyolczadik sorozata, amivel most már negyven kötetre rug a megjelentek száma. Az új sorozat is beváltja mindazokat a kötelezettségeket, melyeket a Magyar Regényírók vállaltak; egyrészt, hogy bemutassa a modern magyar regényirodalom klasszikus, maradandó becsű alkotásait, másrészt, hogy a magyar irodalmi műveltség számára valósággal elveszett, elfeledett könyveket újból a közönség elé tárja, megalkotván a magyar regényirodalom tárát s egyben — Mikszáth élvezetes előadásában — történetének monográfiáját is. Ez utóbbi szempontból különösen becses Nagy Ignácnak, a negyvenes-ötvenes évek legnépszerűbb beltristájának és humoristájának Magyar titkok című, háromkötetes, nagyszabású regénye, mely először 1844-45-ben jelent meg, mikor a Sue-féle „Párisi titkok” európaszerzte követőkre találtak. Az annak idején roppant tetszést aratott mű, sok érdekes részletével, az akkori magyar élet apró furesaságait és bálait humorosan, néha torzító vagy szatirikus módon rajzoló eleven lapjaival, naivan fantasztikus leleményességével — a belső valószínűségnek erős hilla dacára — még ma is több irodalomtörténeti emléknél, amellét társadalmi képei egyenesen kor-

képértékek. Egy évtizeddel későbbi terméke az ötvenes évek ifjú, ébredő irodalmának Beöthy László regénye, A két macskához, Goldbach et Comp. fűszerkereskedése; legkiforrottabb munkája a humoros temperamentumu, elmés, vig kedélyű írónak, ki kora irodalmának és társadalmának legnépszerűbb vezető alakja volt s kit csak korai halála akadályozott meg, hogy ritka tehetségével maradandóbb alkotásokat nem hagyott hátra. A modern szépirodalmat ezuttal Herczeg Ferenc képviseli Fenn és lenn című regényével, mely — mint a nagyevű író első nagyobb és pályázatot nyert műve — nemcsak kiváló értékű, de irodalomtörténeti jelentőségű is. Nagy Ignác regényét az eredeti, korhűségükben rendkívül finom rajzok, Beöthyét Homicskó Athanáz, Herczegét Mühlbeck Károly pompás rajzai díszítik; az írók arcképeit R. Hirsch Nelly biztos rajzónja örökölte meg. Mikszáth gyönyörű bevezetése, melyek a regényeket egyszerű rövidséggel beállítják az író korába, teljessé teszik a munkák esztétikai élvezetét. A 60 kötetes teljes gyűjtemény ára díszes vászonkötésben 300 korona.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

227. számú játszma.

Játszották Székesfehérvárott 1908. november 2-án, a világos bábok vezetője más 17 játszmaival egyidejűleg.

Francia védelem.

Világos:	Sötét:
Mises J.	Kiss Ferencz és Meister Imre
1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Hb1—c3	Hg8—f6
4. c4×d5	e6×d5
5. Fc1—g5	.....

E lekötésnek, miután a sötét futár még nem mozdult, most nincs ereje. Helyesebb volna 5. Hg1—f3, hogy sötétet a szokásos 5. ... Ff8—d6 fejlődésre bírja; ez esetben kélőbb előnyösen következhetik a huszár lekötése.

5. .... Ff8—e7
6. Ff1—d3
A király-huszár fejlődését most is jobbnak tartjuk.

6. .... Hb8—c6
7. Hg1—e2

A természetesebb 7. Hg1—f3 fejlődés most már nem volna jó a rákövetkező 7. ... Fc8—g4 miatt, mire világos a d4-gyalogot csak tempóvesztéssel védheti.

7. .... Fc8—c6
8. f2—f4 Hf6—d7

Sötét elég ügyesen akadályozza meg egyelőre a fenyegető f4—f5-öt s a futárcsere kikényszerítésével egyszersmind jobb helyre juttatja a c6-huszárt.

9. Fg5×e7 Hc6×e7
10. 0—0 Hd7—b6
11. f4—f5 Fe6—d7
12. f5—f6

Az előrenyomulás még korai; és minthogy sötét még nem sánczolt el a rövid oldalra, nem is veszelYES.

12. .... g7×f6
13. Bf1×f6 He7—g6
14. Vd1—f1 Vd8—e7
15. Ba1—e1 Fd7—e6
16. He2—g3 0—0—0

Mint látszik, sötétnek elég ideje volt állását biztonságba hozni, világos ellenben az f-vonal megnyitásával nem ért el sokat.

17. Fd3—f5

A szimultán játszmákat vezető német mester itt egy kombinációba bocsátkozik, melylyel ugyan két hástyáért megnyeri az ellenfél vezérért, de mert a vezérén kívül csak két huszárral operálhat passzive, a játék további folyamán kevés nyeresi kilátása marad.

17. .... Ve7×f6
18. Ff5×e6 Vif6×e6
19. Be1×e6 f7×e6
20. Vf1—f7 Bd8—e8
21. Hg3—h5 Be8—e7
22. Vf7—f6 Bh8—f8
23. Vf6—g5 Be7—f7
24. Hh5—g3

Világosnak aligha van jobb lépése. A feli táblán a két bástya erősebbnek bizonyul a vezérnél s így világosnak nehezebb is a játéka.

24.	Kc8—d7
25. Hc3—b5	.....
Innen a huszár nagyon passziv szerepet játszik; számításba jön 25. Hc3—d1—e3.	
25.	a7—a6
26. Hb5—a3	Hb6—a4
27. c2—c4	Hg6—f4!
Védi a d5-gyalogot és fenyeget Hg4—e2 stb. mattal.	
28. h2—h3	Ha4×b2
29. c4×d5	Hf4×d5
30. Hg3—e4	b7—b6
31. Vg5—d2	Bf7—f1†
32. Kg1—h2	Bf8—f4
33. Vd2—e2	Hb2—d1
34. Ve2×a6	Hd1—e3
35. Va6—a4†	Kd7—e7
36. He4—g5	.....

Világos állása tarthatatlan. A sötét bábok vezetői az egész játszmat következetesen és czélutadatosan vezették.

36. .... Bf4—f2
37. Kh2—g3

Sötét három lépéses mattot jelentett: 37. ... Bf2×g2† 38. Kg3—h4, He3—f5† stb.

228. számú játszma.

Játszották a düsseldorfi A) főversenyen 1908. augusztus 16.

Spanyol játék.

Világos:	Sötét:
Neumann M.	Kunze W.
Budapest.	Berlin.
1. e2—e4	e7—e5
2. Hg1—f3	Hb8—c6
3. Ff1—b5	a7—a6
4. Fb5—a4	Hg8—f6
5. 0—0	b7—b5
6. Fa4—b3	Ff8—e7
7. Bf1—e1	d7—d6
8. c2—c3	0—0
9. h2—h3	Fc8—b7

Eddig mindkét részről a szokásos lépések történtek, kedveltebb védelem azonban 9. ... Hc6—a5 10. Fb3—c2, c7—c5 stb.

10. d2—d3

Előnyösen történhetik azonnal 10. d2—d4 is. A tett lépés inkább defenziv természetű.

10. .... a6—a5

Ez csak a vezérszárny gyöngítésére vezet. Az említett Hc6—a5 stb. manőver sokkal helyesebb volna.

11. a2—a4 b5—b4
12. Hb1—d2 Vd8—d7
13. Hd2—f1 Hc6—d8
14. Hf1—g3 g7—g6
15. d3—d4 b4×c3
16. b2×c3 e5×d4
17. c3×d4 c7—c6

Teljesen érthetetlen lépés, sötét csak még jobban megnehezíti játékát. Jobb volt 17. ... d6—d5.

18. e4—e5! Hf6—d5
19. Hg3—e4 f7—f5

Legjobb volt még 19. ... d6×e5.

20. He4×d6 Fe7×d6
21. e5×d6 Kg8—h8

A gyalog természetesen nem volt üthető. 22. Fc1—a3 minőség-vesztés miatt. Persze most már világos a nyert gyalog megtartására játszik, amit a következő csere által biztosít magának.

22. Fb3×d5 c6×d5
23. Fc1—a3 Hd8—f7
24. Ba1—b1

Igen erős volt azonnal 24. Be1—e7, mire sötét nagyon kellemetlen állásba kerülne.

24. .... Bf8—e8
25. Hf3—e5 Hf7×e5
26. d4×e5 Fb7—c6

Az előrenyomult összekötött szabad gyalogok ellen sötét tehetetlen.

27. Vd1—d4 Be8—e6
28. Be1—c1 Kh8—g8
29. Bb1—b6 Ba8—c8
30. Bb6—a6 Fc6×a4

Sötétnek mindenképpen veszített állása van.

31. Bc1×c8† Vd7×c8
32. Vd4×d5 feladja.

Sakk-hirek.

Az országos verseny ügye. Megirtuk, hogy a Budapesti Sakk-Kör választmánya még a mult hó elején határozatot hozott arra nézve, hogy kísérletet tesz egy, még ebben az évben rendezendő országos

Angol, francia és amerikai rendszerű KESZPENZÉRT félárban:
ruházható minden ember inoman és elegánsan az ország- elsorapga
ban ismert **Zélinger Samu** elnökével

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 8—6 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövőtekből mérték szerint készitek:
finom öltönyt ... 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt ... 26

Világos ... 21—26 frt
Budapest, IV, (Belváros)
Magyar-utca 3. sz. I. emelet.
Kossuth Lejós-utca mellett.

verseny megtartására. A Budapesti Sakk-Kör választmánya e hó 24-én, kedden, Schuster Zsigmond elnökletével ülést tartván, ismét behatóan foglalkozott a verseny kérdésével. Az ülésen beszámolás történt a kísérletezés eddigi eredményeiről. Minthogy pedig konstatálták, hogy az eredmény kedvezőtlen s konstatálták, hogy a szükséges eszközök előteremtésére nincsen remény, a Budapesti Sakk-kör a köze jövőben megtartandó „nemzeti verseny” eszméjét végképp elejtette.

Budapestet tehát nem lesz „nemzeti verseny”. Ennek magyarázata pedig egyszerű. Mindenütt, ahol nagyobb szabású versenyt rendeznek, a verseny céljaira szükséges összeget többnyire gyűjtés útján teremtik elő. És a sakkbarátok, az adakozók szívesen is áldoznak ilyen célra, mert szolgálatot vélnék tenni a sakk ügyének. A verseny díjai gyűjtés útján teremthetők elő nálunk is, épp úgy, mint a külföldön. Nálunk azonban más a helyzet. A vidéken már két nemzetinek elnevezett versenyt rendeztek, de kitűnt, hogy az ilyenü versenynek semmi haszna, semmi célja nem lehet. Különösen nincs értelme, „nemzeti verseny” néven tornát rendezni Budapesten, mert a versenyen résztvevők túlnyomó része ugyanis csak a Budapesti Sakk-Kör tagjai sorából, a fővárosi játékosokból kerül ki.

Mindazonáltal nálunk egynéhányan annyiszor előránczígálják minden ok nélkül a „nemzeti verseny”-t, annyira dobálóznak a nemzeti s egyéb hangzatos jelszavakkal, hogy a sakkbarátok előtt szinte gyűlöletessé vált már maga az a szó is. De külföldben is a sakkbarátok, — kik egyébként minden nemes és üdvös akciózt szívesen támogatnak, — belátták, hogy ha adományokkal hozzá is járulnának a verseny létrejövételéhez, azzal aligha tesznek szolgálatot valamely nemes cél érdekében, mert hiszen a nemzetinek elnevezett verseny nálunk ugy sem mozdítja elő a sakk ügyét. Ily módon tehát érthető, hogy az áldozatkész sakkbarátok nagyrészt ez az erőtetett „nemzeti” jelző hidegen hagyja. A nemzeti versenynek már sok ellenzője van a külföldön is s csak azokban az országokban rendeznek még ilyen versenyeket, ahol sakk szövetség van, ahol az ország sakk-köréi képviselőtében vesznek részt a játékosok. És ahol első sorban a játék fellendülése legyen a szem előtt.

Manapság már csak a nemzetközi verseny bir vonzóerővel, érdekességgel, amelyen több ország játékosai kerülnek össze. És ilyen mozgalmat mindenki, akinek csak módjában van, szívesebben is támogat.

Nem tartjuk tehát lehetetlennek, hogy a jövő év magán Budapesten nemzetközi sakkverseny fog lefolyni. És ha a Budapesti Sakk-Körben megvan az akarat, a nemzetközi verseny létesítése keresztül is vihető.

Moszkva. Alechin A., a düsseldorfi főverseny 4-5. díjasa, ki már Düsseldorfban is győztes maradt egy matchben Bardeleben ellen (4 nyert 1 remis), legutóbb Blumenfeld B. orosz játékoskal vívott meg egy matchet. Alechin fényesen győzött, amennyiben négy játszmát nyert, míg ellenfele csak egy remist tudott elérni.

Szentpétervár. Az itteni Sakkegyelet elhatározta, hogy a jövő év első hónapjaiban nemzetközi versenyt rendez orosz és meghívott más országbeli mesterek részvételével.

Snosko-Borowski mester november 3-án

Szentpétervárot szimultánjátékban mérkőzött 21 ellenféllel; eredménye 12 nyert, 7 veszített és 2 remis játszma.

A Marshall—Mieses-match. Mi adtunk róla először hírt, hogy az amerikai Marshall és a leipzig Mieses között match jött létre. A két mester mérkőzése már meg is kezdődött és az érdekes küzdelem egy hét óta folyik délutánonként a berlini Kerkau-kávéházban. Sorshuzás folytán az amerikai mestert illette meg először meg a kezdés. Marshall vezérselt, Mieses pedig bécsi huszárjátékot kezd rendszeren. Az első játszmát megnyerte Marshall, a második remis lett, a harmadikat ismét Marshall, míg a negyediket és ötödiket Mieses nyerte meg. Eszerint a matsch jelenlegi állása: Marshall 2, Mieses 2, remis 1. Az érdekes matsch játszmáit legközelebb közölni fogjuk.

Berlin. Már hetek óta folyik Berlinben a bajnoksági verseny, mely a kilencedik forduló után a következő állást érte el: Gregory 7½ (1), Caro 6½, Cohn W. 6½, Lasker E. 6 (2), Post 5½ (1), Johner 5, Ahnes 3½ (1), Schewe 3½ (1), Wegemund 3, Molj 1½ (2), Hartenhein 1½, Pauli 0.

A Győri Sakk-Kör november 17-én tartotta az Elite-kávéházbeli különhelyiségében rendes évi közgyűlést. A szokásos jelentések után megválasztották a tisztikart, melynek eredménye a következő: elnök Huber Dániel, alelnök dr. Faragó Ödön, titkár Chalupetzky Ferenc, pénztáros Somogyi Dezső, háznagy Riemer Miksa, számvizsgálók Harmath Béla és Mészey József; az igazgató-tanácsnak tíz választott tagja: Ábrányi Ármán, dr. Balázs Ernő, Deutsch Károly, Földes Ferenc, Friedmann Samu, Kurucz József, dr. Raab Géza, Rényi Sándor, Stadler Dezső, dr. Szilágyi Ernő. A közgyűlés elhatározta, hogy a nevesebb mesterek vendégszerzését rendszeresíti; elsőnek Marco György bécsi mester van kizsmelve.

A Győri Sakk-Kör által rendezett és folyamatban levő levelezési verseny jelenlegi állása a következő: Chalupetzky F. 7 (10 befejezett játszmából), Rényi S. 6 (7), Prock Camillo (Budapest) 4½ (5), Gross János (Budapest) 3 (3), Balla Zoltán (Budapest) 2 (4), Mészey J. (Győr) 1½ (2), dr. Kiss Ferenc (Sepsiszentgyörgy) 0 (1), Vécsey Zoltán (Miskolc) 0 (3), dr. Pollák Ignác (Pered) 0 (6), Fust Kornél (Budapest) 0 (7), Dalmy Barna (Debreczen) még egyetlen játszmát sem fejezett be.

Varsó. Közvetlen a lodzi hármass-verseny után Marshall és Rubinstein matchet kezdtek játszani, az eredményről azonban nincs pozitív tudomásunk. Egy angol lap jelentése szerint csupán két játszmát játszottak volna, melyek közül mindegyikük megnyert egyet. Az orosz lapok tudósítása ellenben arról ad hírt, hogy 7 játszmát váltottak és Rubinstein megnyert négy játszmát, míg Marshall hármat.

Sakküzenetek.

Sch. A., Köln. Örvendetesnek tartjuk, hogy a németek közt dicsőséget szerez a magyar nővnek. A beküldött játszma jó és alkalomadtán közölni is fogjuk.

Ch. F., Győr. Ismét visszakerült? Üdv!

K. A., Fiume. A játszma csak az ön részéről volt jól vezetve. Talán kaphatnánk jobbat is.

Szerkesztői üzenetek,

R-6, Törökbálint. 1. Igen. 2. Forduljon a törvényszéki orvostani intézet igazgatóságához: Üllői-ut. 3. Czegeket nem ajánlunk.

16439 sz. előfizető. Annak idején mi is részletesen hoztuk, bizonyára elkerülte figyelmét. Kísérje figyelemmel politikai híradásainkat, még visszatérünk rá.

N. P., Jánosháza. Ezt a versét nem közölhetjük.

Leon. Nem hozhatjuk. De ha több gondot fordít témái kidolgozására, fog még közölhető is írni.

K. P., Losonc. Igenis, hogy ez nem stagnálás, hanem a legizőbb szellemi forradalom. Mi, akik benne élünk, természetesen nem látjuk ezt olyan tisztán, amint azt néhány évtizeddel későbbben, az eredményekkel mérlegelve, az irodalomtörténet perspektívájából fogják kifejezni. Minden forradalomnak eleme az ellentét és összeütközés. Természetes, hogy ezt a forradalmat sem egyivású emberek csinálják, nem a nagy elődök összehangolt epigonjai, hanem örökértékű, vagy effemer jellegű, komoly, vagy komolytalan emberek, de új emberek. Ami ebből a szellemi harcából le fog szűrődni, ki fog alakulni, az egy új irodalom, új művészetnek és új tudományos álláspontoknak lesz a nekiindulása.

R. R. 101. Határozott feleletet a legfelsőbb intézők sem adhatnak. Hogy hol van a konyha, ahol ezeket a híreket főzik? Rendszeren ott, ahol érdek, hogy ezeket a híreket, akár igazak, akár koholtak, világra kürtöljék. Ellenük nincs más védekezés, mint a kételkedés. Természetes, hogy ennek aztán a megbízható híradások is áldozatul kell, hogy essenek, ami azonban kisebb baj, mintha a hazug hírek találnak hitelt, amint ezt a börze esete is bizonyítja.

Döme, Sz. U-ly. Mindenesetre érdekes, hogy ön mint asszony, érdeklődik merkantil dolgok iránt. Ez minálunk Magyarországon legalább is szokatlan. Hogy ezt az érdeklődést ön Németországból hozta magával, természetesen mindent megmagyaráz.

H. W. v. Birgmayr, Wien. Mi nagyon is értjük az ön csodálkozását. Budapestet lehetőleg olyan világításba helyezik odakinn, hogy aszerint igazán nem csodálatos, ha ön aban a téves hitben élt eddig. Az ellenkezőjéről nagyon könnyen meggyőződhet ugyan, ha egyszer lefárad Budapestre. Mi egyelőre elegendőnek tartjuk, ha a következő címeket soroljuk fel: Nemzeti Múzeum, Szépművészeti Múzeum, Iparművészeti Múzeum, Mezőgazdasági Múzeum, Közlekedéstudományi Múzeum, Fővárosi Múzeum, Ráth-Múzeum, Zichy-Múzeum, stb.

Előfizető, Zámoly. Nem nős.

B. L. Kassa. Szíves ajánlata elkészt. Tisztelettel, b-... Az eszméje csakis akkor érdekelne meg a kivitel, ha több olyan eset fordulna elő, mint amilyenről szó van.

Gazdasszony. Ezeket a szereket nem ismerjük, úgy, mint gondolni méltóztatik.

Érdeklődő. Mind a kettő kikeresetkedett, hogy melyik vallásfelekezethez léptek be, nem tudjuk.

Előfizető fia. Nem hisszük, hogy az ez ellen a betegség ellen használjon.

I. Hernádszadány. Azokat a kis kellemetlenségeket, amiről szó van, nem kell komolyan venni.

Előfizető fia, Ócsa. Nem tudjuk, kereskedelmi iskoláról, vagy kereskedelmi tanfolyamról akar-e felvilágosítást. A tanfolyam két évig tart és abban nők is résztvehetnek. Ehhez érettségi bizonyítvány kell. Az iskola az három évig tart, melyhez azonban elég a négy középiskolának elvégzése.

Temes. Jókai Mór 1904. május 5-én halt meg. A harminczéves háborút az 1648-iki wesztphálén békével fejezték be.

L. K. Azt ajánljuk, hogy forduljon ügyvédhez, ki majd az ügyet a lehető legrövidebb uton és a legjobban fogja elintézni.

BRÁZA

SÓSBORSZESZ

A LEGJOBB

Nélkülözhetetlen háziszser!

■■■

KAPHATÓ MINDENÜTT

■■■

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

TISZTVISELŐI KÖLCSÖN!

Semmi néven nevezendő levonás, u. m. kezelési költség, tartalékalap stb. nincs. Fennálló tisztviselői kölcsönök **magasabb összegre** konvertáltak. Felvilágosítással akár személyesen, akár levélelég **díjtalanul** szolgálunk. Sürgős kölcsönügyek **soronkívül** elintéztetnek. Megszavazás után **kamatmentes előleg** folyósíttatik.

A még idáig nem létező kedvező feltételek mellett **6-6 1/2%** kamatra **5-30 évi törlesztésre** engedélyeztetik, vagy **tőketörlesztés** nélkül csupán kamat és életbiztosítási díjfizetés mellett, **állami, megyei, városi, vasuti tisztviselők, gőzhajózási tisztek, katonatisztek és nyugdíjasok** részére.

MAGY. TISZTVISELŐK ORSZ. HITELVÁLLALATA
Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 9. sz
TELEFON: 69-75. TELEFON: 69-75

LUSER L.-féle turista-tapasz

Hírhíres és gyorsan ható szorítvány szemölcsös és a talp, valamint a sarok bőrkeményedését, továbbá mindennemű bőrszarusodás ellen. A hatásvértéket a talp-állás váltogatás váltogatja.

Közponit szék raktár: **SCHWENK L.** gyógyszer. Meidling-Bécs.

Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a melléltés védőpapírral és aláírásával van látva, azért is erre ügyelni kell. Egy doboz ára 1 kor. 20 fill., vidékre 1 kor. 25 fill. előzetes beküldés mellett barmentve.

Magyarországi főaktar: **Török József** gyógyszer, Budapest. Király-utca 12. és Andrássy-ut 28.

Villamos világítás

sajtó dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Arányát és felvilágosítás ingyenes. **Strigl és Gärner**, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27333

Minden háztulajdonos, ki meggyőződni óhajt, vajjon általanly szerint, vagy **vizmérő** után kovesebb vizdíjat tartozik-e fizetni és ha konstatalni óhajtja, vajjon egyes bérló a rendes fogyasztáson kívül sok vizet pa aról-e, vezetessen házába.

Kunz-féle vizmérő-órát. Felvilágosítást készséggel nyújt a „Budapesti Vizmérő Betéti Társaság” **Kunz F. czög**

Közponit iroda: I. Bors-utca 14. sz. — Gyár és öntöde I. Maros-utca 19. sz. Telefon 11-06. Saját gyártelep. Telefon 11-06

Butor Ehrentreu és Fuchs

Képez árjegyzék ingyen. Budapest, VI., Teréz-körút 8. Telefon 83-50.

30 forint. Varrógépek

egy új valódi csatló Singer varrógép zárszekrényvel 5 évi főtállással csatló **SINGER A.** műpécsznél Budapest, főúlet Akácia-utca 55. Mindennemű varrógépek javítását legutányosabb árban elvállaljuk. Árjegyzék ingyen.

Gőzeke acetilen-lámpák

Ejjelet szántásoknál gőzekekre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák

kézi kocsik, kocsirúd, pózna, asztali, udvari, kertit, istálló

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JOZSEF

Automobil R. T. Budapest. Főúlet: VI. ker., Mózsár-utca 9. szám. Városi úlet: VI., Liszt Ferenoz-ter 13. szám. Telefon: 16-28. Városi úlet/telefon: 116-34. Sürgényezim: PNEUMATIK. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Most jelent meg!

A MAGYAR FÖLDRAJZI TÁRSASÁG KÖNYVTÁRA

Szerkeszti **LÓCZY LAJOS**

X. kötet: **STEIN AURÉL**

HOMOKBA TEMETETT VÁROSOK

38 szövegképpel, 12 műmelléklettel és egy térképpel

Ara díszkötésben 8 korona

Kapható: **LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE** (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

ELEKTRO-MOTOROK

minden anyagban, alkalmas nagy raktár **Laub Lipót,** BUDAPEST, Liszt Ferenoz-ter 17. sz.

Zalogcédulákat

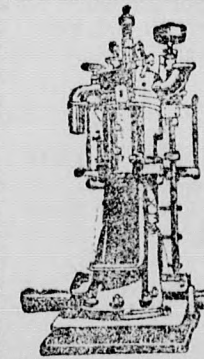
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

DIESEL-motorral a tényleges löerő

óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készséggel ezeigál a **Fegyver- és Gépgyár R.-t.** Budapestben.

Magyar királyi államvasutak. Budapest-Balparti ületvezetőség. 43.001/1908. szám. III.

Hirdetmény.

E Minthogy I. évi november hó 14-én kelt 42.881/908. számú hirdetményünkkel Budapest ny. p. u. és Budapest-Lipótváros állomásokra nézve életbe léptetett fekbérfelémelés dacára jelzett állomásokon a megérkező és szabadon tároló teherárúknak ellavarozása még mindig nem tart lépést az ily árúkkal rakott kocsik befutásával, ugy hogy ezen pályaudvarok szabad rakhelyein az árutorlódás veszélye fenyeget, értesítjük az érdekeltektől feleket, hogy a vasuti ületszabályzat 69. §. (7.) bekezdése és a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur öngyméltósága I. évi július hó 23-án kelt 61.864/III. magas rendeletével kapott felhatalmazás alapján folyó évi november hó 25-től kezdve visszavonásig a Budapest ny. p. u.-ra és Budapest-Lipótvárosra megérkező azon teherárúkra, melyeket a vasut a díjszabás I. rész B. szakasz A-VI. fejezet a 1-3 pontjai szerint jogositva van nyitott kocsikban szállítani, a díjszabászerü 4 napi fekbérfelémelés 2 napra leszállítjuk, melyben az értesítés napja már benfoglaltatik, vagyis az értesítés napja az első fekbérfelémelés napjának tekintendő. Ezen kötté napi fekbérfelémelés idő letelte után jezett küldeményeknél folyó évi 42.881. sz. hirdetményünkkel felemelt fekbérfelémleték fog felszámíttatni. Budapest, 1908. évi november hó 24-én. Az ületvezetőség.

Perzsa-szőnyegek

A legnagyobb választékban! A legolcsóbb szabott árak mellett!

Agobian és Adorján

Budapest, IV., Váci-utca 36. (Klotild-palota)

Közvetlen behozatal!

Allandó raktár antik XVI., XVII. és XVIII. századbeli szőnyegekben!

Utazó ügynökünk nincs! Fióküzletünk nincs!

A "GLOBUS" műintézet és kiadóvalalat részvénytársaság Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

2 millió darab Képes-Levelezőlap készletét melyon leszállított árak mellett eladja

Raktáron vannak karácsonyi, ujévi, húsvéti, valamint genre kártyák a legváltozatosabb művészi kivitelben. Ár: 1000 darabonként 7 korona, utánvét vagy az ár előzetes beküldése ellen. 100 darabnál kisebb mennyiség nem szállíthatik.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 122. TELEFON 62-80.

Pénzkölcsönt

4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földhirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III. helyen 15-60 évig törleszthető. Személyhitel tisztviselőknél gyorsan eszközöltek.

HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Budapest, Terz-kört 12.

DÓCZI M.

Budapest, Rákóczi-ut 10/A.

Egyedárusítása a világhírű amerikai

"GO-ON" cipőknek.

Párja 18 és 20 kor.

Férficzipők:

Table listing various types of men's shoes and their prices, including 'Legújabb Amerikai cipők' and 'Legújabb boxbőr'.

Női cipők:

Table listing various types of women's shoes and their prices, including 'Zerge- vagy borjubőr' and 'Legújabb boxbőr'.

Férficsizmák:

Table listing various types of men's shoes and their prices, including 'Amerikai boxbőr' and 'Bagariabőr'.

Videki megrendelések aznap eszközöltenek. Rendelések 20 koronán fölül bérmentve. Meg nem felelő árut készséggel becserelek.

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő

Bpest, Váci-utca 2.

Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenemű kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881

Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, francia és angol szövelekből. Kétszínű díjmentes.

PENZ

kölcsön sorjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékszövetkezetekre.

Table listing interest rates for various types of loans and deposits.

A kölcsön 2 koronánál kezdődik apró részletekben törlesztendő. Ha sorjeggyel már zálogban vannak, egy letelejleg beküldése ellenében a kölcsönt a fenti összegre felemeljük. Azonnali elintézés és legolcsóbb kamattal.

JELZALOG

kölcsönök minden neműt a legolcsóbb alapon és legelőnyösebb feltételek mellett közvetlenül előlő nőknél.

BESEFELD BANKHÁZ Bpest, Károly-kört 1. Alapítva 1874-ben. 26548

INGYEN. SÉRVKÖTŐ,

műlábak, műkezek, műfüzők, fémgépek, egyenestartók, haskötőkről és az összes betegségek elleni székelyi eszló nagy képes árjegyzékünket barmink ingyen és bérmentve sárt barminkon küldjük.

Universális sérvkötők

pártafogat, kis gummi nyomlap-pártafogat és egyéb is elkészítjük.

Sérvkötők

egyoldalú 4-14, kétoldalú 8-27 gummihártyák 8-12 korona.

Gummihártyák, haskötők

műkezekről készítenek. Magyar Orvosi Moszterár Bpest, VII., Rákóczi-ut 32 (a Rókus-kórházal szemben). Pentes oturo és a vöröskorcsira barmink.

En Csillag Anna

185 cm. óriás hosszú Loreley-Hajammal, melyet saját találmányu kenőcsöm 14 hónapi használata által ertem el. Ez az egyetlen elismert szer a haj kihullása ellen, a növes elősegítésére, a haj talajának erősítésére.

Uraknál rövid idő alatt tömött szakáll-növeszt idéz elő, a hajnak és szakállnak természetes fényt és hajlékonyságot kölcsönöz s megőrzi a korai megöszüléstől a legmagasabb korig. Sohasem állítottam, hogy kopaszfejú urak, illetve azok, akiknek nincs már hajgyökereük, új haját kapnak, mert ez lehetetlen, ellenben a hol a hajgyökerek még nem haltak ki, ott az én kenőcsöm már nagyon rövid idő alatt hat úgy uraknál, mint hölgyeknél. A siker biztos.

Mindenkinek a legmagasabb korig sűrű és hosszú haja lehet a Csillag Anna asszony által feltalált hajnövesztő-kenőcs használata által. Egyetlen más szerben nincs ennyi hajtápláló anyag, mint a Csillag-kenőcsben, mely joggal lett világhírűvé, mert holtyek és urak már az első tégely használata után a legjobb sikert érik el, a mennyiben a hajhullás már néhány nap mulva egészen megszűnik és új hajnöves kezkezik. Ezt a sikert igazolja az egész világból beérkező sok ezer elismerő-irat, mert csak az igazságnak van sikere.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 frt.

Postai szétküldés naponként a pénz előzetes beküldése vagy utánvét ellenében a világ minden tájkára a gyerből, ahova az összes megrendelések intézendők.

CSILLAG ANNA Wien, I., Graben Nr. 18.

Csillag Anna urnőnek, Wien. Bátor vagyok teljes megelégedésemel kifejezni a küldött hajpomádé felett. Én és feleségem igen sok pénzt költöttünk minden elgondolható és fedicsért hajnövesztő szerre minden eredmény nélkül. Az Ön hajnövesztő pomádéja használata folytán, nőmmel együtt a legrövidebb idő alatt gyönyörű sűrű haját kaptunk, amiért újlag köszönetemet fejezem ki és ígérem, hogy b. cégét az igazsághoz hűen mindenütt ajánlani fogom. Kiváló tisztelettel Helbauer Gusztáv ez. és k. udvari zongoraszáll. Wien, Währingstr. 62.

Csillag Anna urnőnek, Wien. Igen tisztelt Asszonyom! Sziveskedjék három tégelyt 2. forintjával számítva az Ön ismert jómű hajnövesztőjéből küldeni. Kiváló tisztelettel aurfangel Margarete, építőmester neje. Hossbach b. Aseh. Deutschböhmen. Wien, Ronacher mulató.

Csillag Anna urnőnek, Wien. Ezennel megrendelek 1 tégelyt az Ön régóta ismert pomádéjából. Kérem utánvétellel mihamarabb elküldeni. Kiváló tisztelettel M. Arminger, Marienbadi gyógyhely tulajdonosnéje. Leopoldskron Moos Salzburg mellett.

Csillag Anna urnőnek, Wien. Kérek egy 4 koronás tégelyt az Ön kitűnő hajnövesztő szeréből s kérem azt utánvétellel megküldeni. Kiváló tisztelettel Baroni Leopoldine Dörfeld Unter-Berkovitz kastély Csehország. T. C. Kérek általánosan kitűnőnek elismert 6 koronás hajpomádéjából 1 tégelyt. Teljes tisztelettel Berger P. cs. és k. tegyző. Gross-Geurungs.

Csillag Anna urnőnek, Wien. Sziveskedjék nekem küldeni 1 tégely haj és szakállnövesztő szert 2 forintért. Ugyancsak kérek három Csillag tésüt. A pomádé kitűnő és mindenkinél ajánlható. Tisztelettel Robie Mina Wassilto báróné komotrnája Berchometh.

Csillag Anna urnőnek, Wien. Egy általam ismert családnál nagyon feldicsérték az Ön hajnövesztő szerét, miért is kérem küldjön nekem egy nagy tégely pomádét leányom részére. Kérek tüzetes használati utasítást. Teljes tisztelettel Koronovicsa Z. Lemberg, Ulca Panienaska 7.

Csillag Anna urnőnek, Wien. Boldogok vagyunk, hogy az Ön hajnövesztő szerét használtuk és kérem, hogy e levél vétele után küldjön rögton még 10 tégellyel. Az eredmény szencziós. Hálából mellékeltek Önnek arcképünket és szívélyesen üdvözlöjünk. Sisters Lorison, ez idő szerint Hamburg.

Csillag Anna urnőnek, Wien. Sziveskedjék nekem két közönnagyságu tégely hajnövesztő pomádét, a melyek már igen jó szolgálatot tettek nekem, küldeni. Előre is köszönet. Dr. K. Pukkert Chirurgia szakorvosa, Graz, Johanneumring 18.

Csillag Anna urnőnek, Wien. Van szerencsém a küldött hajnövesztő pomádéjéért hálás köszönetemet kifejezni és kérem, hogy sziveskedjék újlag egy 2 forintos tégelyt, ha lehetséges azonnal küldeni. Kiváló tisztelettel Mizzi Mundspurger Ernstbraun.

Csillag Anna urnőnek, Wien. Sziveskedjék ezimemre két tégelyt az Ön 2 forintos pomádéjából küldeni, a melyek kitűnő szolgálatot tettek. Bolzer-Pálly grófnő Tiszakürt, Szolnokmegye. Csillag Anna urnőnek, Wien. Kérem, ha lehetséges, küldjön postautalvánnyal az előnyösen ismert és eredménytel használó hajnövesztő pomádéjából. Kiváló tisztelettel Dr. Karl von Steiner, Graz Richard Wagnergasse 8.

BIZTOS gyógyulást keresőknek nemi betegségben szenvednek. DR. GARAI ANTAL. Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.

Miért vesz minden szegény és gazdag

egyaránt

DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.
Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a lehevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszeszt

Urlovasok, zsekék, sportférfiak

részére nélkülözhetlen szer, a **DIANA-sósborszeszt**. Bedörzsölés útján a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frisségüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha **DIANA-sósborszeszt** visznek magukkal. Mert a **DIANA-sósborszeszt** ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségtől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. **Hajón utazókat** megóvjaa a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat.

Munkások

kik testi erejük útján szerzik meg a mindennapi kenyeret, utolérhetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a **DIANA-sósborszeszt**-ben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Hivatalnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálsabb szert nem találhatnak a **DIANA-sósborszeszt**-nél, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápolószer

a legkiválóbb a **DIANA-sósborszeszt**, amely eltünteti a mitesszereket, az arcbőrt simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbüzt megszüntetéséhez. Fürdővízben, mosdóvízben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdeséget kölcsönöz.

Egyedüli készítő:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.

Minden üvegnek plombálva kell lenni

Használt „DIANA sósborszeszt” üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szenvedők állítása szerint a **DIANA-sósborszeszt** biztosan ható és a legolcsóbb háziszer.

Esténként miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt.

minden házbán?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszesztzel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.

Mert a bányászok a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlnak.

Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszesztzel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesztnek a fodrásztermekben

Mert köztudomású lett, hogy feltűnő kellemes illata végett az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál **DIANA-sósborszeszt**-nél nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomású, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós bőrbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Éppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszeszt** befecskendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

! Legerősebb sósborszeszt !

Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg DIANA-sósborszeszt

40 fillér

Egy nagy üveg DIANA-sósborszeszt

1 korona

Egy legn. üveg DIANA-sósborszeszt

2 korona

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

HETI MELLÉKLETE AZ „EGYETÉRTÉS”-NEK

A gazdasszony.

Irta Leon Fraple.

Ha Duboud hivatalában szöbahoza a gazdasszonyát, vaalmennyien összenevettek, olyan engedelmes, meghunyászkodó kifejezést öltött széles, borotvált képe.

Mennyire alkalmazkodó lehetett a jó ember odahaza! Maguk között nem hívták másként, mint a „kis öreg”. Kollégái között ugyan bizonyára akadott nem egy, aki jó maga sem volt valami nagy ur a saját házában, így például Venard, aki arra volt kárhoztatva, hogy minden reggel saját kezével fiútsön be, mert a szolgáló sok aprófát

Kollégái olykor hívták este, hogy tartson velük, persze csak azért, hogy hallják ijedt feleletét:

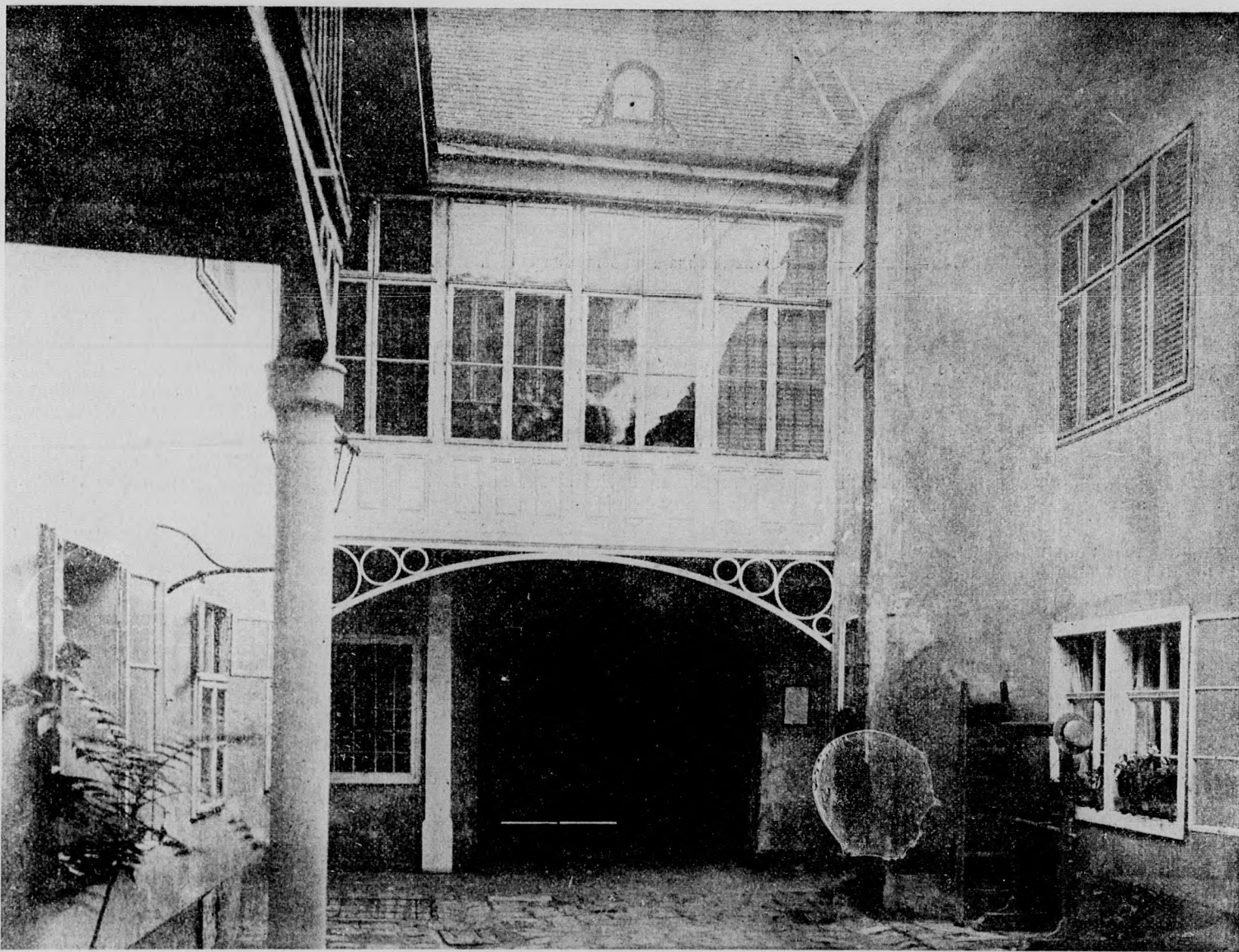
— Lehetetlen! A gazdasszonyom vár a vacsorával!

Láthatólag sohasem tett semmit házi kormányának jóváhagyása nélkül; így például sohasem irt alá semmiféle gyűjtőivet; — akár koszorúról, akár jótékonyaságról lett legyen is szó — hanem mindig vasárnapra rendelte magához a gyűjtőt, amikor bőkezűen fizetett ugyan, — de már a gazdasszony tudtával, jóváhagyásával.

Dubour nem tartozott a tulközlékeny em-

És éppen azért, mert általánosan becsülték, valóságos összeesküvést szőttek ellene, hogy lekésessék a szigorúan megszábotott vacsora-időről, hogy így összeütközésbe kerüljön a rettegett gazdasszonnyal. Ebből a nevetséges, alárendelt helyzetből akarták kiemelni és bizony remélték, hogy egyszer majd csak sikerülni fog lerázatni vele a türethetetlen jármot. De nem így történt. A legügyesebb kísérletek csütörtököt mondtak. Ekkor támadt a hosszú Leflotnak az a gondolata, hogy Dubour nevenapiját kell felhasználni céljuk elérésére.

A véletlen úgy akarta, hogy Dubour név-

Schubert, a legnagyobb dalköltő szülőháza Bielefeldben. — A Schubert ház udvara azzal az íves folyosóval, amelyben a nagy dalköltő bölcsője állt. Ebben a házban rendezték be most a Schubert-muzeumot.

pazarolt, a madame pedig kimélni akarta gyöngéd kacsóit. De ott volt Bijou is, akinek merő takarékoságból szivarozás helyett burnótoznia kellett. A házi deszpoták hatalmi körén kívül azonban egyik sem őrizte meg jámbor arczkifejezését és egyik sem vetette alá magát ily hajlíthatatlan regimenek.

Dubour gazdasszonya kétségtelenül elhitette a szegény Dubourral, hogy a kisujjában olyan képesség van, amely lehetségessé teszi, hogy mindenütt jelen legyen.

Bizony szegény Dubour ugyancsak kordában volt tartva: a gazdasszony nem tűrt szélyt, nem tűrt ellenmondást!

Néha, amikor a hivatalában reggelizett, felsóhajtott:

— Jaj, de sok ez a hus, de ha még egy erőltetem is, meg kell ennem, — mit mondana a gazdasszonyom!? Ő jobban tudja, hogy mennyit kell ennem!

berek közé. Senkisé tudott föle semmi biztosat és a gyanításoknak sem nyilott tág terük, mert nemrég lépett be hivatalába. A legvállalkozóbb kollégái sem tudtak többet kivenni belőle néhány családi gondokról és csapásról szóló jelentéktelen célzásnál. Különösen a rettegett gazdasszonyt illetően hiányzott minden közelebbi utbaigazítás és így néhány tréfával kellett a kollégáknak megelégedniök. Így ráfogták, hogy bizonyosan bajusza van... és állandóan doronggal van fölfegyverkezve.

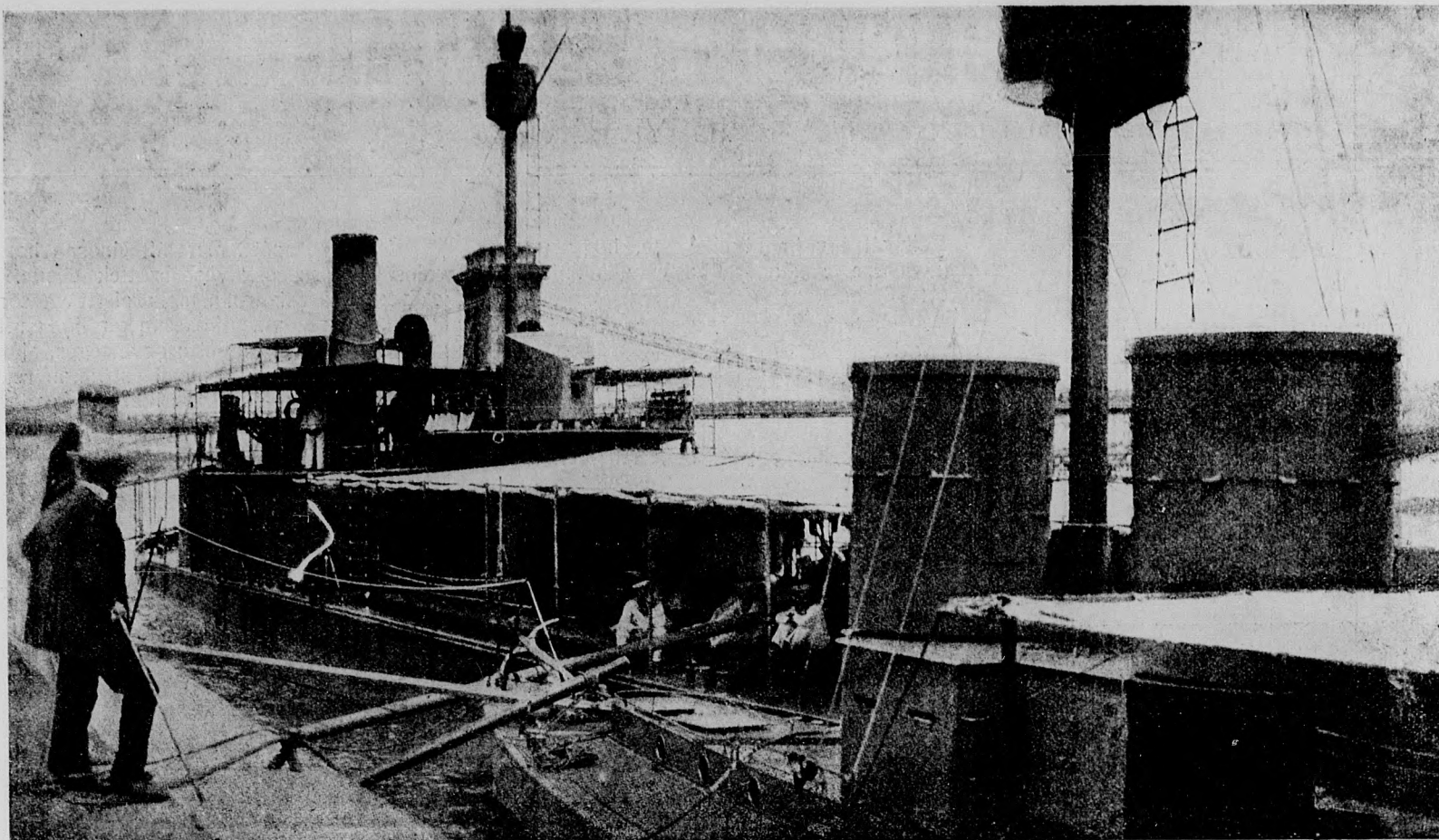
Dubour szerény hivatalához mérten szokatlan eleganciával öltözködött, ami arra engedett következtetni, hogy egykor jobb vagyoni viszonyok között élhetett. Ez a csinos külső fokozta azt a tiszteletet, amely, mint a negyvenes éveket taposó férfit megillette. Ezenkívül kiapadhatatlan szívessége is biztosította számára kollégái rokonszenvét, csak az volt a baj, hogy általánosan „kis öreg”-nek tartották.

napja — Izidor volt a keresztnéve — a hó utolsó napjára, 30-ára esett. Aznap este, öt perccel a hivatalos óra letelte előtt, körülveték kollégái és egy nagy csokrot nyújtottak át neki, olyan szerencsekívánatok kíséretében, hogy a leggorombább fráter és a legnagyobb fajnó lett volna a világon, ha ezuttal is azzal a kifogással állott volna elő, hogy siet, mert a gazdasszonya várja a vacsorával. Ez egyszer a kifogás hasznavehetetlenné vált, annál is inkább, mert egyik kollégája, anélkül, hogy bevárta volna a kifogás elhangzását, már is kínálkozott, hogy ő majd sürgönyöz a gazdasszonynak.

A következő pillanatban egy szekrényből pezsgősüvegek és poharak kerültek elő...

Néhány perccel később visszaérkezett Leflot, aki a sürgöny feladására vállalkozott és határozott hangon jelentette:

— Minden rendben van; egy negyedóra múlva értesülnek odahaza a kimaradásról.

Osztrák-magyar monitor az Aldunára való indulás előtt a fővárosi Dunaparton.

Dubour megnyugodva, elérékenyülve és elszedítve a sok beszédétől és a szívélyes kézsorításoktól, megívott néhány pohár pezsgőt és mielőtt észrevették volna, már becsipett. Hihetetlenül könnyűszerrel sikerült elcsalni oly kávéházba, ahol rábeszéltek, hogy együtt vacsorázzon a jókedvű, pajkos bandával egy vendéglőben.

Az idő gyorsan haladt; elmúlt kilenc, majd tíz óra és a jókedvű kollégák Dubour háta mögött már előre mulattak azon a fogadáson, amely otthon várt a szerencsétlenre.

Hogy a vétket betetőzzék, kiadtak vele tíz frankot, vele, aki mindig csorbitatlanul, hiány nélkül vitte haza a fizetését!

Végül haditanácsot tartottak, hogy ki kísérezze haza a „kis öreget“, mert már képtelen volt arra, hogy kísérő nélkül hazataláljon. A végletekig még sem akarták üzni a tréját és az alkalom, hogy szemtől-szembe kerüljenek a gazdasszonnyal, nem volt nagyon csábító.

Senkisémet akarta magát feláldozni; a furia biztosan seprűnyéllel várakozott a szegény Dubourra.

Végre a hosszú Leflot lett megbizva a feladattal.

Dubour ekkor már teljesen készen volt, pompás csokra a hátán lógott, a kabátja szárnyára egy cédulát tűztek, a következő felirással: „Kimaradási engedély“; a nyakkendője a vállán lobogott, tántorgott és közben énekelt, nagy hangon, teli torokból énekelt.

Leflot karonfogva vezette. Amikor Dubour lakása elé ért, elcsodálkozott. A ház külseje után ítélve, csupa szegény ember lakhatott abban. Meredek, keskeny, rosszul megvilágított lépcső, szűk folyosók, rozoga ajtók, amelyekről lepattogott a festék. Amint a lépcsőn felfelé botorkáltak, Dubourban azonnal felébredt a meghunyászkodás ösztöne.

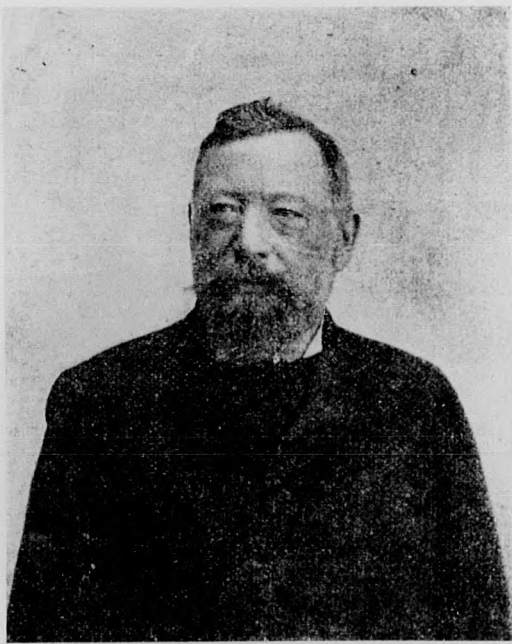
— Pszt, pszt! — pissegett minden lépcsőnél. Rögtön beosonok a szobámba, hogy a gazdasszonyom meg ne lásson, suttogta mindenféle arcfintorgatások közepette. — Lassan, itt vagyunk!

A csukott ajtón keresztül a küszöb fölött

egy vékony fényugár villant ki, Leflot összeszedte minden bátorságát és merészen benyitott. Előszoba híján egyenesen az ebédlőbe jutottak.

Tableau! Ugyanaznap este, otthon, Dubournál is meg akarták ünnepelni Szent Izidor napját és a gazdasszony belefáradva a várakozásba, egy széken ülve elaludt, az immár fölőlegessé vált előkészületek szomszédságában.

A fehér abroszszal terített kerek asztalon

Thék Endre, nagyiparos, a budapesti kereskedelmi és iparkamara alelnöke, aki érdemeiért udvari tanácsosi méltóságot kapott.

kihült a pecsenye, egy pár rendetlenül, szanaszét heverő evőeszköz és tányér jelezte, hogy itt valaki egymagában vacsorázott. Egy másik teríték érintetlen volt. Ez előtt egy egyszerű vázában egy olesó csokor és mellette egy új tajtékpipa.

Egy kis családnak szerény, szeretettel teljes deris életmódja jutott kifejezésre e tárgyak keresetlen elrendezésében.

És a gazdasszony — egy valódi gazdasszony, komoly arccal, kék kötényben — nem volt más, mint Dubour tizenkét esztendőös leánykája.

Amint beléptek, felébredt s bár, mint látszott, azonnal tisztában volt a kalanddal, mégis illedelmesen köszöntötte Leflot-t.

— Jó estét, uram! Foglaljon helyet.

Azután Dubourhoz fordult, aggodalmas, anyáskodó kérdéssel:

— Te már ettél, ugy-e, papa?

Erre a kérdésre egy gyermeki csók következett, azután még egy, Tontin helyett, aki már lefeküdt és nagyon sajnálta, hogy nem üdvözülhetted édes apát a névnapján.

Dubour leült és a részeg ember mozdulataival mutatta, hogy mennyire jól érzi ő most magát, hogy megint otthon lehet. Vele szemben ült Leflot, aki mégis szerette volna kimagyarázni a dolgot.

— Tudnia kell, kisasszony, hogy ez a mai kimaradás egy régi tradíciónak a következménye, amely alól senkisémet vonhatja ki magát... Dorbézolásról szó sincs...

Maga sem tudja, hogy minek beszél, mert ezzel a fiatal leánnyal szemben igazán nem volt szükség arra, hogy előszedje szónoki tehetőségét, ami akkor, ha a kolléga feleségével állott volna szemközt, bizonyára helyén való lett volna. De bizonyos elfogultság vett rajta erőt: a csinos előkészületek hiábavalók voltak, a megkapó öröm semmivé foszlott, az egyedüllét, a várakozás tönkretette s most Dubour ittassága...

Mialatt beszélt, a részleteket is megállapította: a névnap ajándék, amelyet szorgosan, egymásra kuporgatott garasokon vettek és amelyet már hetekkel előbb kiválasztottak a kirakból. És aztán végignézett a gazdasszonyon, aki még olyan korban volt, amikor mások bábkákkal játszadoznak s aki ahelyett, hogy — mint más — cicomázná magát, a megtakarított filérjeiből pipát vesz az apjának.

Bájos, gyöngéd kis leányka volt, sovány arcoeskával, szőke hajjal és bár látszólag egészen komolyan elhitte, hogy atyja csak az adminisztratív tradíció követelményeinek felelt meg s

György herceg Oroszországból hazatérve, a belgrádi pályaudvarról kijövet, beszédet mond az üdvözlésre összegyűlt tömeg előtt.

dorbézolásról nem lehet szó, szemei pákosan mosolyogtak.

— Az bizonyos, uram, hogy aminek meg kell lenni, hát annak meg kell lenni és mint ön mondja, nincsen semmi rendkívüli rajta.

Leflöt meg volt elégedve szónoki tehetségével. A kis gazdasszony azonban a szónokra figyelve, sőt olykor helyeselve is, anélkül, hogy zavartatni engedte volna magát, igyekezett atyja külsejét tisztességesen rendbehozni. A hátán lógó csokrot és a „kimaradási engedély"-t eltüntette, a nyakkendőjét helyreigazította, aztán eléje tett egy csésze hideg fekete kávé, a markába nyomott egy zsebkendőt. A dorbézolás egyetlen ismertető jele sem került ki figyelmét. Ezt látva, féltékenységhez, bátortalansághoz hasonló érzés fogta el az erős Leflöt-t, aki érezte, hogy ennek a leánykának a fejében, amikor oly könnyedén hagyta helyben: aminek meg kell lenni, annak meg kell lenni, hogy ugyanakkor ott motoszkálhatott egy másik titkos gondolat is, amelyet nem mondott ki, amely azonban egészen más oldalról ítélte meg a történeteket. Ez a gazdasszony éleslátása volt, amely minden családnak biztosítja a jólétet, a rendet, amely távol tartja a gondokat, az a vezérlő gondolat, amely ápol, kiegyenlít, örökösök. Ez az ész szava volt és a mértékletesség, amelyet még a legerősebbeknek és a legnagyobb mértékben kegyelteknek is követniök kell az adott pillanatban. A gazdasszony körültekintő, diszkrét rendező mozgólatai azt a szigorú és mégis gyöngéd gyámkodást juttatták kifejezésre, amely alól senki sem vonhatja ki magát.

A kis gazdasszony lekísérte Leflöt-t a lépcső aláig és világított neki; komolyan és nyugodtan, fítogtatás nélkül gondolt mindenre.

— Boecásson meg uram, a zsebe ki van fordítva. Még el találja vesztetni a tárczáját. Vigyázzon kérem, még egy lépcsőfok következik! Az utca végén jobbra talál még omnibuszt, még csak éjjel van.

Amikor a kapu bezárult mögötte, a nagy Leflöt megállt a járdán és megszegyenülten, meghatott mosolylyal nézte meg a némán terpeszkedő rozoga házat, mert lelkiismerete tisztán és értelmesen azt sugta, hogy ő maga vált ez egyszer nevetségessé.

A pillangó

Írta: Georges d'Esparbès.

Colanville kisasszony sohse volt még olyan boldog, olyan vidám, sohse kacagott még annyit, mint azon a napon.

— Hogy lehet ez? — korholta a nagymamája.

Hogy lehet azon a napon ennyire vidám valaki, amelytől anyyi minden függ?

A fiatal leány ezüstcsengésű kacagásra fakadt.

— De nagymama, mint valami szomorufüz, úgy álljak a bizottság urai elé? Aztán a verseny királynője, a rózsza, amelyet le kell festeniünk, mit gondolna rólam, ha szomorú arccal állnék eléje?

És csakugyan senki se hinné, hogy Alice kisasszony arca valamikor szomorú lehessen, ha az ember csak egyszer sugárzó arcába tekintett. Aranyszőke haja, mely tüzként csillogott a napon, lágy, természetes hullámmással övezte keskeny, arisztokratikus fejecskéjét, két fekete, okos szeme pedig bátorságtól, vidámságtól csillogott.

Tizenkilenc esztendő volt s a fiatal festőnők már is köréje csoportosultak. Szép tehetsége volt, mivel azonban a viszonyai nem engedték, hogy tétlenül éljen, odaadón, buzgón látta el mindennapi kötelességét.

A kiállítás, amely ma nyílt meg, az utolsó jó cselekedete volt egy festőnek, aki dicsőség nélkül halt meg. Ezen a kiállításon csakis 16—25 éves fiatal leányok vehettek részt és aki a legszébb „Csendélet"-et állította ki, az kapta a díjat. A festő erre a célra évi 3000 koronát hagyományozott. A nagyelkű művész nem hagyott valami nagy nevet az utókorra, de honfitársai legalább megbecsülték.

Ezen a kiállításon versenyeztek először a díjért. A művészakadémia egy tagja volt az elnök. A vidék minden festőnője megjelent, úgy hogy az elnök ezt sugta szomszédjának:

— No nézze csak, ötven nő küzködik az egyetlen díjért. A szerencsétlenek!

— Ma érzem csak igazán, hogy szegények vagyunk, — mormogott az öreg asszony. — Ha apád nem lett volna olyan pazarló, legalább anynyink maradt volna, hogy tisztességesen öltözködhetnél. Így olyan vagy, mint a csiga, mindig visszahúzódol. De most aztán tégy ki magadért.

— A kalap sehogyse tetszik nekem; valamelyik szekrényben kell még valamimnek lennie, amivel csinosabbá tehetem.

Az egyik szobából gyorsan a másikba futott s Alice kalapián csakhamar illatos tüllből való kacér díszítés pompázott.

— És a ruhád? Fordulj csak meg. Hátul mintha ráncos volna. Mutasd csak a lábadat. Jól áll a cipőd.

A fiatal leány még mindig nevetett.

— Ne neved, leányom, tisztára idegessé teszel. De meg rajtad is látszik, hogy izgatott vagy.

— De nagymama, hiszen nem nevetek a bizottság tagjainak arcába? Sőt ellenkezőleg — és itt mélyen meghajolt — majd megtalálom, hogyan kell előtűik nevetnem.

— Ah, hát te különbözőképp is tudsz nevetni?

— Persze, nagymama, másképp itthon és másképp társaságban.

— Istenem, leányom, kitől tanultad ezt a bölcseséget, tőlem bizonyosan nem! . . .

A szomszédban levő templom toronyórája éppen ütött és az öreg asszony ijedten elhallgatott.

— Már tizet ütött. Hol van a palettád, hol vannak az ecsetjeid? Mindened megvan? Ah, hát a festékieid? Persze, ha öreg napjaira kettőről kell az embernek gondoskodnia, a legfőbbet bizonyosan elfelejti. Így ni és most isten veled!

Az öreg asszony fáradtan ült le a pamlagra.

— Isten vele, nagymama.

Becsuzóul megcsókolták egymást. A nap forrón tüzött be a kis szobába s a fiatal leány rózsás arcán látszódott. Alice hirtelen mozgólattal lehuzta a fátyolt és maliciózus arca mintha ezt akarta volna mondani:

— Hatnod kell a bizottság tagjaira!

Aztán fogta festékeit és eltávozott. Mikor Colanvilléné asszony magára maradt, elvesztette minden jókedvét. Lehorgasztott fejjel ült a pamlag sarkában és meg se moccant.

— Óh, Istenem! — gondolta magában, — ha szerencsése volna ennek a gyereknek! Hisz egy rózsát csak nem nehéz festeni . . . 3000 korona a díja! Ilyen jó volna. Az a rózsza két nőt megmentene . . . Nemcsak megmentene két nőt, de ez az első díj mennyi mindent vonhatna maga után! Fegyver volna a jövőre. A növendékek csapatostul jönnének a világos műterembe, ez pedig fölérne egy vagyonnal.

Az özvegyasszony egészen összekuporodva

A német kancellárkrízis napjaiból. — Bülow herceg birodalmi kancellár Wahnschaffe titkos tanácsos és Schwartzkoppen százados kíséretében a császári audiencia után Potsdamból visszatér Berlinbe.

ült most a sarokban, összekulcsolva kezét az ölében. Álmodott, álmodott és teltek az órák.

— Vajon nem érdemelném meg, hogy ebben a leányban engem is megjutalmazzanak? Nem törődtem-e bele zugalódás nélkül a nyárs-polgári életbe, én, aki annakéltte a legbüszkébb arisztokrata nő voltam, amilyen csak elképzelhető? Szegény gyermekkel már tíz esztendő óta eszszük a legegyszerűbb polgári kenyeret.

Colanvilléné asszony ajka remegett, szemében könny csillogott, amely végiggördült sovány arcán. Mikor a leány festőnő akart lenni, minden uton-módon meg akarta akadályozni. Egy Colanville pénzért dolgozzék? Lehetetlen. De Alice ezt mondta: Colanville ide, Colanville oda, ma már más idők járnak, nagymama, nem vagyunk a múlt században. Hadd dolgozzam, mint annyi más. Aztán beletörődött. Annyi iparkodást, szorgalmat csak észre kell vennie a bizottságnak és neki ítélnek oda a díjat.

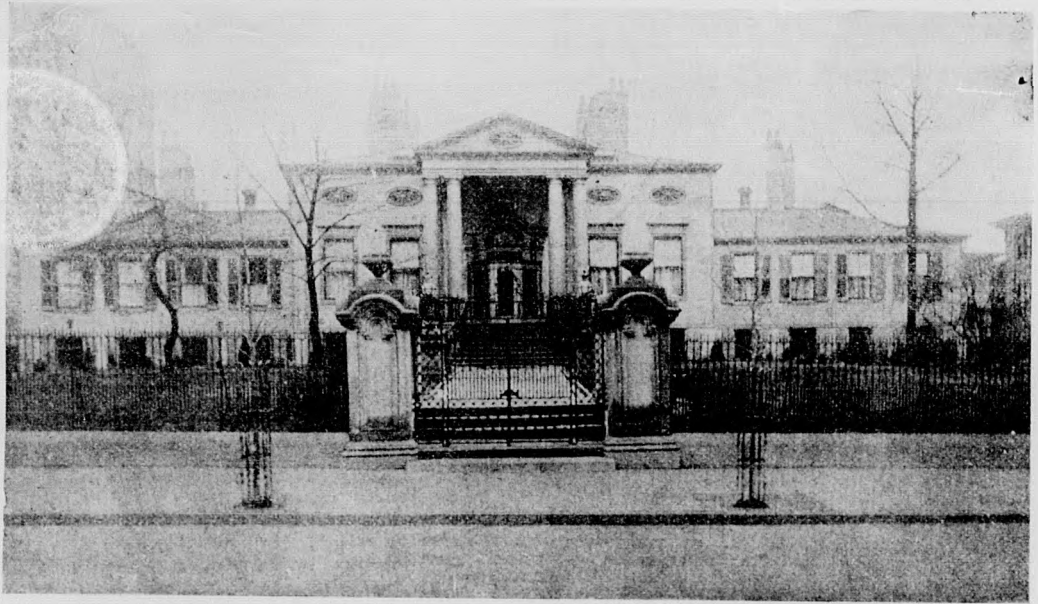
Mikor az öreg asszony idáig jutott a gondolkozásban, mellére horgasztotta fejét és csakhamar hallani lehetett szabályos lélegzetvételt, ahogy csendesen elszunnyadt.

Mikor Alice hazatért, arca komoly, szinte szomorú volt.

— Nem vagy talán megelégedve, szivecském? — kérdezte a nagymama gyengéden.

— Nem. A modellt ugyan nagyon jól megválasztották. Pompás, virágban álló „Gloire de Dijon” volt. Még fide a harmattól és te tudod, hogy ezt a rózsát mennyire szeretem. Azt hi-

szem, a megszólalásig hünen festettem le, ám az elnök a munkámat, — amely a 9-es számú volt — még csak figyelmére se méltatta. A többinél

Az amerikai Egyesült Államok elnökének, Taft Vilmosnak palotája Cincinatiban.

meg-megállt, hogy megcsodálja, különösen a 34-esnél. Sírni szerettem volna.

Colanvilléné szinte magánkivül volt és fejszóvalva mondta:

— Micsoda bolond gondolataid vannak, gyermekem. Ül le és egyél. Ha szegények vagyunk is, a mai nap öröme jó vacsoránk van. Különb az az elnök nagy csacsi lehet, vagy talán annak a 34-nek nagy a protekciója. Szeretném ismerni azt az elnököt, megmondanám neki az igazságot.

— Mikor meg voltam a munkámmal, több ur is elhaladt mellette, de egyetlen egy se állapodott meg.

— Mert okos emberek fiam és egy ilyen kis munkád után nem akartak bírálatot mondani tehetségedről, — vigasztalta a nagymama.

— De a többieknél hol ez, hol az mégis csak megállt, dicsérőleg bölintott a fejével vagy mosolygott és elgondolkozva végigsimitotta szakállát. Csak az én képem előtt nem. Miért?

Egy könnyesepp reszkett a leány gyönyörű szemében.

— Csakugyan nincs tehetségem, nagymama.

— No, azért jól van. Csak ne sírj, gyermekem, megkapod a díjat egész bizonyosan. Neked nincs tehetséged?! Te kapod meg a díjat és a 3000 korona elég lesz nekünk a télire. Aztán mindig gazdagabbak és gazdagabbak leszünk és ha idősebb leszel és megöszül a hajad, visszaköltözhöl atyád ősi kastélyába. Most csak nyugodj meg és egyél. Megkapod a díjat.

— Nem, nem én kapom meg! Egy vértelen, beteges rózsza ragadta el az urakat. Bájós, ügyes szőke leány festette. Egy ur még meg is tapasztalta.

Alexis orosz nagyherceg temetése. — Az elhunyt nagy herceg koporsóját Párisba a vasúthoz viszik, hogy Oroszországba szállítsák.

— Te tulságosan aggódol. Elhited ezt magaddal és hiába izgatod magad. Ha meglátják a te rózsádat, összecsapják a kezüket a fejük fölé. Most pedig menjünk aludni, későre jár az idő . . .

A nagymama egyik óra után a másikat halotta ütni, anélkül, hogy álomra csukódott volna a szeme. Csakugyan nincs tehetségem, nagymama. Szeretett gyermekének ezt a keserű kifakadását csak nem tudta kiverni fejből. Hát hogy ha igaza van? . . .

Másnap tíz órakor összegyűltek a bizottság tagjai, hogy a munkáról tanácskozzanak. A pályázók, köztük Alice is, a háttérben álltak. Feszült érdeklődéssel kísérték a bizottság működését.

Az első félórában kiválasztottak tizenöt képet, amelyek rosszak.

Aztán husz másikat, amelyek nem jelentősek.

A még meglevő tizenötből ismét kiválasztottak hetet, majd ötöt, úgy, hogy még három maradt ott.

Ez a három rózsza pompás, természetes és mind a háromnak másban volt a jelessége.

Az egyik ur úgy vélekedett, hogy a díjat a 22-es számú képnek ítéljék oda. Ám az egyik szakértő kis hibát talált a rajzban.

— A 9-es számú egyszerű, hogy úgy mondjam — természetes, de hiányzik belőle a művészet, a művészi szám, a 18-as festőibb. Én a 18-as mellé állok.

A kertész, aki félig-meddig parasztember volt, nem szólt semmit. Előre hajolva ült, kariját a térdére támasztva és figyelemmel, lélegzetét visszafojtva szemlélte a három rózsát, de nem tudott megállapodni.

Ebben a pillanatban egy pillangó szállt be a kitért ablakon.

Kiesike, fehér pillangó volt; az egyik rózsára szállt s nem szállhatott tovább, mert a festék nem száradt meg egészen.

A kertész barnás arcza kiderült.

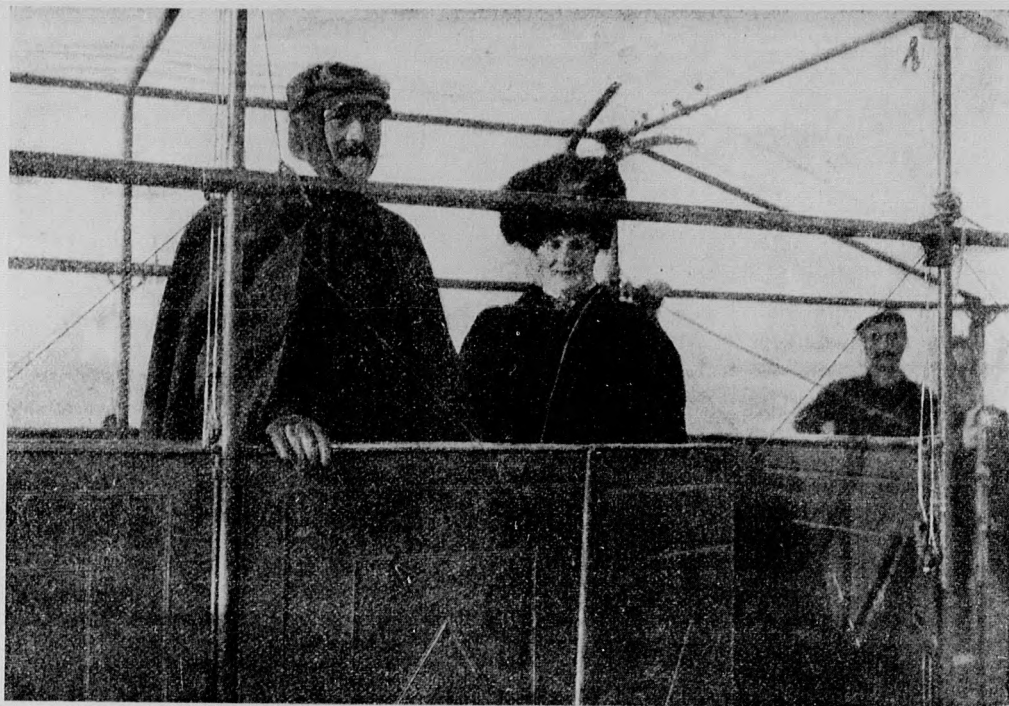
— Uram, a 9-es számú kép méltó a jutalomra.

— És csakugyan a 9-es számú kapta a díjat.

— Tehát a tied a 3000 korona meg a dícsőség, — kiáltott föl a nagymama örömeiben, mikor este megtudta a hírt. Alice pedig, aki csakhamar elfelejtette előző napi szomorúságát, vígan táncolt a szobán végig, míg csak egy székre nem roskadt.

Mikor a pillangót ki akarta szabadítani fogóságából, ez szegényke már kimult.

Most egy kis medaillonban mint talizmánt hordja a karkötőjén.

A levegő meghódítása. — Vivianni, a francia közmunka-miniszter feleségével a Bayard Clement léghajó kosárában.

A kép.

Írta: Jean Reibrach.

A sakkjátszmát befejezték és Darcier asszony kikísérni készült a tábornokot. A lámpa-ernyőt leemelte, úgy, hogy a fény teljes erővel visszaverődött a falat borító olajképek aranykeretein s a pasztellek üvegjén. És ekkor a tábornok figyelme hirtelen egy szerény, az idők folyamán megsárgult képre irányult, mely szinte szégyenkezve meghúzódott egy zugban.

— Ah! — szólt Darcier asszony — ön még nem látta e képet?

Azután közel tartotta hozzá a lámpát.

— Saint-cyr-i jelenet — szólt — bizonyára a hadi iskola emlékeit idézi fel önben.

— Valóban. De vajon kitől kapta ezt a képet?

— Hogy kitől? Ezt a kérdést magam is gyakran intéztem már magamhoz, a nélkül, hogy felelni tudtam volna rá. Mikép került a birtokomba? El fogom önnek mondani. Istennem, annak már jó ötven éve! Egyik nagybátyám, amint ön tudja, hadügyminiszter volt. Epen abban az időben történt. Anyám és én több ízben elkisértük hivatalos körutján. Egy alkalommal Saint-Cyrt látogattuk meg. Megjegyzendő természetesen, hogy nem volt szabad mindentüvé követnünk. Am ott voltunk a gyakorlatoknál, a versenyeknél, a céllovásnál s keresztülhaladtunk a háló, sőt a tanteremben is. Ön nem fog ezen megütközni . . .

— Valóban nem! De folytassa, kérem . . .

— Nos tehát, az iskola parancsnoka, ahogy a várótermekben képeket szokás a kisleányok kezébe adni, megmutatta nekem a növendékek munkálatait. Nagy szeretetreméltósággal odahozott egy halom rajzot és festményt, fényké-

A Városliget hó alatt. — Befagyott tórészlet

pek, jeleneteket a háboruból, erődítmények terveit, másolatokat. A legnagyobb választék volt együtt s a tábornok előzékenyen magyarázgatta jelentőségüket. Egyszerre összeráncolta homlokát. Egy képet vett észre, mely nem felelt meg a szolgálati szabályzatnak. Egyszerű időtöltés, szárnypróbálgatás volt, nem is katonai

életből vett tárggyal. Ez megsértése volt az iskolai fegyelemnek. Nagy mozgás keletkezett! Valóságos esemény! Bűnös volt elsősorban a kép szerzője, azután bűnös volt az évfolyam vezetője, aki felügyelői kötelességét, oly lazán teljesítette, végül bűnös volt a tiszt, aki a képet besorozta a komoly katonai munká-

A Városliget hó alatt. — A tavon a „jégtorlaszokat“ csákányozzák szét a munkások.

A Városliget hó alatt. — Az Anonymus szobrát fehér lepel borítja.

A LEGUJABB PÁRISI
KALAPDIVATOK

latok közé. S mindennek én voltam az oka Nagy lelkifurdalást éreztem és siettem közbevetni magamat. A miniszter természetesen hallgatott kérésemre s a tábornok is udvariasan meghódolt. A bűnös tanuló ezuttal megmenekült a büntetéstől, az iskolaparancsnok pedig udvariasan felajánlotta nekem a képet, melyet elkoboztak!

— Nagyon érdekes! Azután?

— Azután — szólt Darcier asszony — bizonyos lelkifurdalást éreztem, hogy ezt a képet csak így egyszerűen elrablom. Ha legalább szerzőjének beleegyezésével történnék! Láttam, hogy a kép nincs megjelölve névalírással s kértem, hogy irassák alá festőjével. Ez megtörtént. A képet egy tiszt nyomban elvitte s rövid idő múlva aláírva visszahozta.

— Nos és az aláírás?

— Olvashatatlan, tábornok! Ez zavarba hozott s azóta is számtalanszor nyugtalanított. A fiatal saint-cyri növendéket örökre a titokzatosság homálya borította elöttem. Epp ez a titokzatos miszticizmus volt az oka, hogy a kelleténél jobban érdeklődtem iránta, hogy ismeretlen képe mindig és mindenüvé elkísért. De kérdezősködni nem mertem, mert féltem, hogy elárulom magamat. Évenként átnéztem az intézetből kilépők névsorát, abban a remény-

ben, hogy találok benne nevet, melyet az aláírással összehasonlíthatok és így megtudom végre ábrándképem nevét. Hasztalan, semmit sem találtam!

— És nem jött arra a gondolatra — kérdezte a tábornok — hogy a keresztnév egybe lehet írva a vezetéknevvel?

— Valóban, ez lehetséges! — gondolkodott hangosan Darcier asszony.

Azután így folytatta:

— Képzheti, tábornok, hogy ez a nevetés és abszurd helyzet bosszantott. Az évek tünnek, én férjhez mentem, majd özvegygyé lettem, de ismeretlen ideálom emlékéitől nem tudtam szabadulni. S a kíváncsiság, az érdeklődés még ma is oly élénk bennem, mint a kalandomat követő legközelebbi időben volt. Még most is esténként gyakran szemlélgetem a képet és a fatális aláírást, melyet nem tudok kibetűzni s mely sohasem látott eszményem bizonytalan és elmosódó képét idézi fel bennem.

A tábornok gyengéden szólt:

— Ön nem láthatta a fiatal növendéket, aki ott volt, elvegyülve a többi közé. De ő látta önt világos ruhájában, látta elragadó mosolyát, hallotta csengő szavát s az ön képe később, az élet viszontagságai közt, nem egy-

szer nyújtott neki édes vigasztalást. Legyen meggyőződve, hogy titokzatosan önt is szívébe zárta s ott őrizte képét szent ereklyeként.

— Tábornok, — csodálkozott Darcier asszony — hogyan beszélhet ön így?

— Asszonyom, akkoriban én is növendéke voltam Saint-Cyrnek!

— Nos és a név?

— Majd segíték önnek kibetűzni.

— Azután mindketten a kép fölé hajoltak és a tábornok lágy, megindulástól reszkető hangon olvasta:

— Guy de Marcillac!

— Guy de Marcillac! Hogyan? Ön?

— Igen én! — szólt gyengéden a tábornok.

Azután sokáig egymásra tekintettek. Szemeik előtt elvonult egész elhibázott életük, tenger kesertiségével, kevés örömeivel.

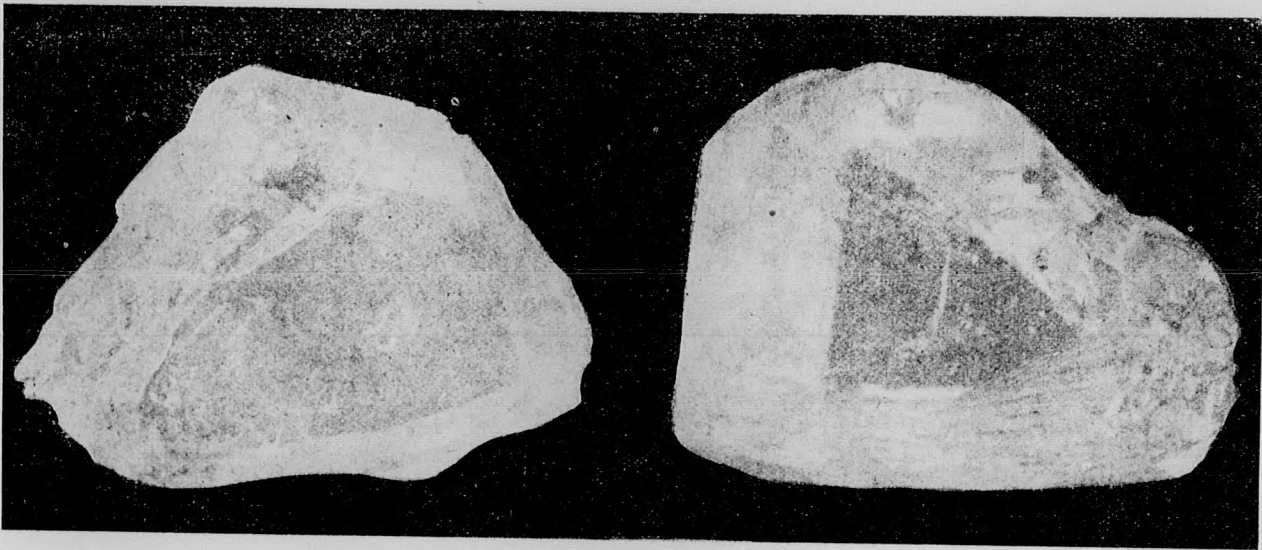
Hosszu szünet után az asszony felemelkedett és szomorúan kezét nyújtott a tábornoknak:

— Viszontlátásra, holnap!

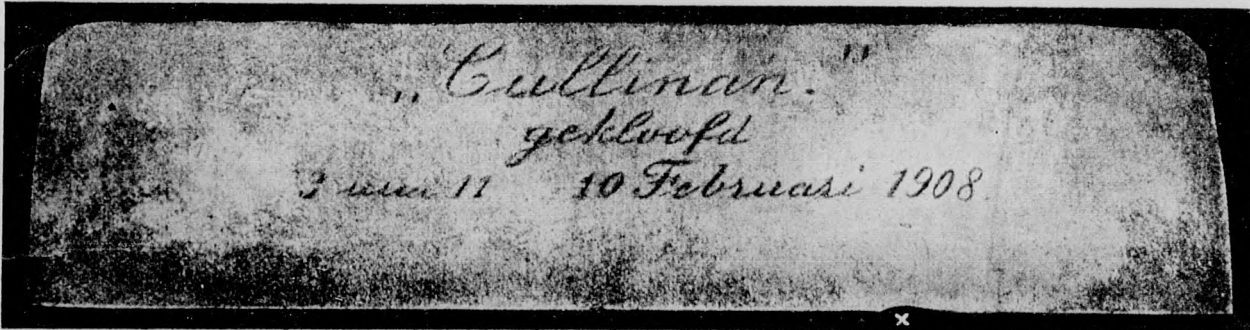
A tábornok szeretetteljes gyengédséggel megcsókolta a feléje nyújtott kezét.

— Viszontlátásra, asszonyom!

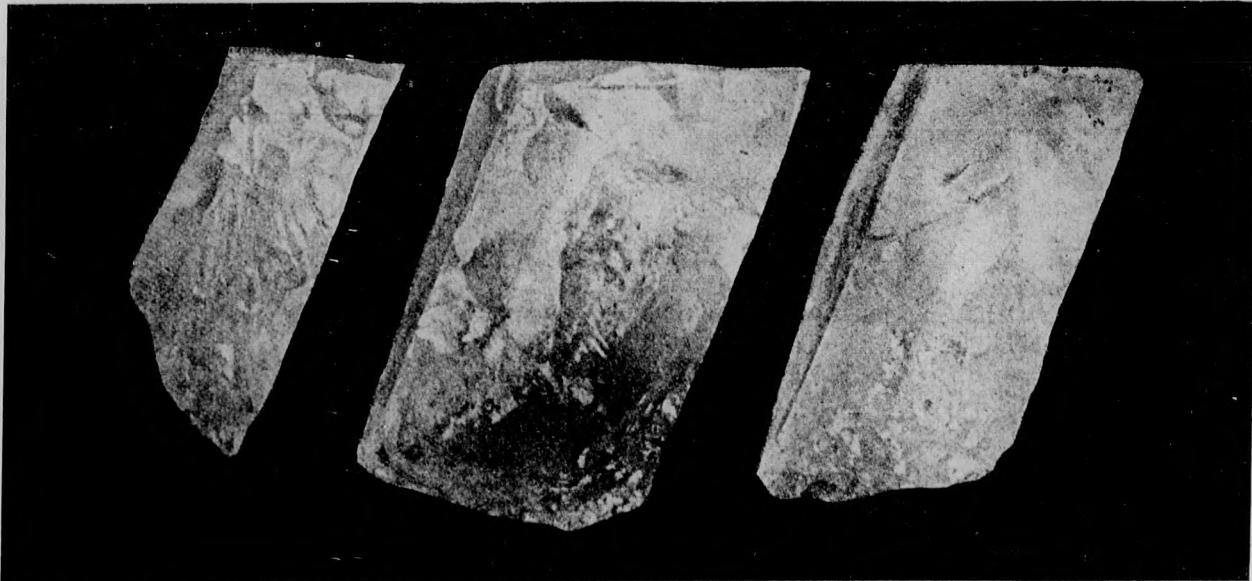
Es mindkettejük szemében könny ragyogott.

Az angol király nagy „Cullinan-gyémántjának feldarabolása. — Az óriási követ először két, majd három darabra osztották. Az első feldarabolás eredménye egy 1040¹/₂ carátos és egy 1977¹/₂ carátos kő. Képünk a két gyémántot eredeti nagyságban mutatja be.

Az acél kés, a melylyel a Cullinan gyémántot szétvágták. A művelet következtében (X) kicsorbult.

A Cullinan második metszése. A nagy gyémánt 3 részben (eredeti nagyság). A három darab a jelen képen már részben csiszolva van.

A REICHSTADTI HERCEG EMLÉKIRATAI.

REGÉNY.

22

— A gondviselés! Persze, hogy minden a gondviseléstől függ, de első sorban az én akaratomtól.

A fiatal gróf ezután belátta, hogy a körülményekre kell bízni, hogy a herceg elhatározását befolyásolják. Majd később visszatérünk azokra a kísérletekre, amelyeket a bonapartista párt megkockáztatott, hogy a reichstadti herceggel összeköttetésbe lépjen. Ez azonban életének olyan szakához érkezett, amelyben a teitvágy nagy elhatározásai mögötte maradnak a szív hajlamainak: a herceg szerelmes volt.

Hetedik fejezet.

Az udvari körökben és az udvari bálakon a herceget mindig a legnagyobb jóakarrattal tüntették ki. Helyzete általános figyelmet keltett; szelleme, élénk és fordultatos beszéde, elegáns ruházata, kitűnő modora, szép nővése és arca határozott sikert jelentettek számára. A hölgyek, akikkel szemben mindenkor szeretetreméltó és lovagias volt, egyszerűen elhalmozták figyelmességekkel és gyöngédséggel.

Ki meri állítani, hogy a bécsi udvaron nem divott csábitás és nem hemzsegett a sok rossz példa?

A császár családi élete első látásra mindenestre mintaszerű volt, de közelebbről tekintve, a császár harmadik nejének élete nagyon szomorúnak mutatkozott.

Teljesen eltekintve azoktól a magánviszonyoktól, amelyeket nem lehet szellőztetni, vidám és élénk modora teljes ellentéte volt férje komorságának és zárkózottságának. Az udvar erkölce semmiben sem különbözött azoktól az erkölcsöktől, amelyek akkoriban Bécsben divtak és a melyekről egy orosz diplomata így nyilatkozott:

— A rossz tonus, amely itt uralkodik, egyszerűen lehetetlen. Nincs egyetlen fiatal ember, akiben a nevelésnek csak halvány nyomát lehetne fölfedezni. Az állam egyszerűen nem törődik a neveléssel. A gyermekeket részeg és rosszhiszemű papok nevelik. A szülők közt nincs egyetértés és Bécsben talán nincs három házaspár, amely tisztességesen élne. A férfiak is, nők is a maguk mulatságai után járnak és egyáltalában nem ügyelnek a tisztességre. Tizenkét, tizenhárom éves gyermekek köznőkkel barátkoznak és a szülők örvendenek, hogy csemetéik ilyen hősi tettekre képesek.

Az osztrák udvar annyira amennyire lehetett, dolgozott az erkölcsstelenségek ellen. Az csak természetes, hogy ezáltal még jobban elromlott a dolog. A helyzetről egy akkori krónikus így ír:

— Hogy az erkölcs ennyire lezülhetett, azt a katolikus papoknak köszönhetjük, akik, hogy hatalmukat és befolyásukat megerősítsék, a házasság intézményét a szabad, természetes kötelékből a szerelemnek szigorú egyházi berendezkedéssé formálták és ezáltal gyűlölté tették, mint minden kényszert.

A jámbor Mária Terézia megpróbálkozott néhány rendelettel, amelyeket azonban nem sokára vissza kellett vonnia. Erénybizottságokat szervezett, amelyeknek tagjai éjnek idején behatoltak szép asszonyok és leányok hálószobáiba. A férfiak ilyenformán rájöttek asszonyaik bűnére és az asszonyok tudomást szereztek uraik viszonyairól. Apák leányaikról, a leányok apáikról tudtak meg olyan dolgokat, amelyek

bátran titokban maradhattak volna. Az egész társadalom, de különösen a főpapság bosszankodott. Mindehhez járult, hogy a biztosok zsaroltak és jó pénzért szemet hunytak a bűnösök fölött. A napi események egy följegyzője a következőket írja ezekről az erénybizottságokról:

Az egyik erénybiztos szerelmes volt egy föltűnően szép és nagyon előkelő nőbe. Miután nem volt semmi reménye, hogy a hölgy kezét és szívét meghódítsa, kétségbeesett lépésre szánta magát. Kikutatta a hölgy titkait és megtudta, hogy szerelmes egy magyar gárdista hadnagyba. Egyik ügynöke megnyerte a tiszt bizalmát és úgy rendezte, hogy a pároska találkozzék. A gyantalan és tapasztalatlan dá-

után ugyan mi is maradhatna hátra a szülők számára, mint siettetni az esküvőt a gárdistával. Amikor ezt elgondolta, nyugodtan így szólt az erénybiztoshoz:

— Uram, én követelem, hogy ön kötelességét teljesítse és anyámhoz vigyen. Ha csak egy percig habozik is, önmagának tulajdonítsa, ha szemtelen ajánlatát föltettes hatóságának tudomására hozom.

Hiába kért, könyörgött a szerencsétlen csapdába került ember, a fiatal leány határozottan kitartott a mellett, hogy ő kompromittált akar lenni. A biztos hiába okoskodott, bele kellett törődni abba, hogy a nőt a szülői házába kísérje és ott végig halgasson egy izgatott családi scénát, amelynek ő volt a legizgatottabb szereplője. A fiatal hölgy jól számított. Hatórával később felesége volt a tisztnek, másnap pedig férjével elindult egy cseh garnizon felé. Az erénybiztos csunyán leszidta főnöke, kollégái pedig kinevették, mert kitudódott a dolog, bár a szép leány nem emelt panaszt, mindössze fecsegett és így áztatta el azt az embert, akinek boldogságát köszönhette.

Mária Terézia alatt az ilyen esetek nem tartoztak a ritkaságok közé. Nagyon megszokott dolgok közé tartozott, hogy az előkelő körökhöz tartozóknak megbocsátották bűneiket, legfőjebb házi büntetéssel sújtva őket, míg a polgári osztály nőit, akiket vértük bűnre vitt, súlyos büntetésekkel sújtották. Nyilvános korbácsolás, fegyház, megbélyegzés jutott nekik, sőt nem ritkán halálal lakoltak gerjedelmekért.

Ilyen példa is maradt reánk.

Egy báró feleségül vett egy szegény, de roppant erényes leányt, akit másképpen nem tudott meghódítani. A fiatalok egy ideig csöndes boldogságban éltek, később azonban a tábornok nyugtalan lett és ez a nyugtalanság nem sokára szörnyű magyarázatot lelt. A báró házában ugyanis váratlanul megjelent egy brüsszeli nő, aki kijelentette, hogy a báró törvényes felesége és nyíltan bigámiával vádolta a bárót. A szerencsétlen ember a második felesége lábái elé vetette magát és bevallotta, hogy csakugyan nős és rábírta a szerencsétlen teremtést, hogy vállalja a büntetést és vallja magát a báró szeretőjének. Az igazi szerelem heroizmusával, a szerencsétlen teremtés csak ugyan lemondott férje rangjáról és vagyonáról és a törvény előtt úgy vallott, ahogy kívánták tőle. A törvényes házaspárt erre újra egyesítették, a bárót fölmentették, a szegény második asszonyt azonban a törvény nem engedte el. Egy tisztviselővel kocsiba ültették és elvitték egy ismeretlen épületbe, ahol egy durva nő fogadta. Ez ráparancsolt, hogy tegye a ruháit és vegye föl azokat a ruhákat, amelyeket ebben a háznál viselnek. Kezdetben szegény azt hitte, hogy valami zárdában van, de csakhamar keservesen meggyőződött arról, hogy tévedett. Neki estek, lehúzták róla a ruhát és rémesen megkínózták. Ez a szokásos üdvözlés volt abban a háznál, amelynek a neve — fegyház volt. A bátor nőt azonban ez az eljárás nem törte meg. Szenvedései közepette arra gondolt, hogy szerelmesét milyen veszedelembé döntené, ha vallomását visszavonná. Megőrizte titkát. Két évig hiába várt a szabaddulásra — a báró megfedkezett róla.

(Folytatása következik.)

Téli-divat az auteuilli őszi versenyeken.

mácska lépre ment és találkozott szive választottjával. A szerelmes javában turbékol, amikor betoppan az erénybizottság biztosa. A hadnagy kénytelen-kelletlen megmondta a nevét és valani kellett a hölgynek is, mert csak ez óvta meg attól, hogy letartóztassák. A biztos ur kocsiba ültette a hölgyet azzal az ürügygel, hogy szülei lakására szállítja. Ahelyett azonban, hogy a síró nőt hazavigye, a kocsit kidirigálta az országútra. Ott azután megmagyarázta utitársnőjének, hogy mennyire sajnálja és azzal vigasztalta, hogy mindent megtesz az érdekében. Kissé módon udvarolt s ekkor olyasvalami történt, amire nem számított; a hölgy, fölháborodva a biztos arcátlanságán és kétségbeesetten arra kérte az erénybizottság tagját, hogy csak vigye haza egész egyszerűen a szülői házhoz, nincs szüksége irgalomra. A kompromittált leány arra gondolt, hogy ez a kis baleset csak hasznára lehet és csak elősegítheti házasságát a tiszttel. Mert az incidens